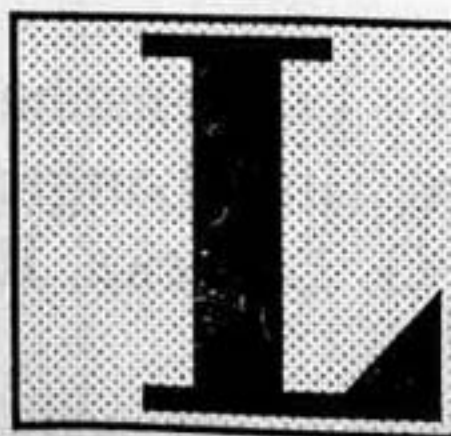

LANGENSCHIEDT

**САМОУЧИТЕЛЬ ПОЛЬСКОГО ЯЗЫКА
ПРАКТИЧЕСКИЙ КУРС**

Гражина Левицкая и Роман Левицкий

Langenscheidt

Перевод и адаптация: Майвальд Т. В.
Краснослободцева С. Н.

Редакция: Антоняк Б.Ю.

Гражина Левицкая, Роман Левицкий

Г 75 Самоучитель польского языка. Практический курс: Учебное пособие. –
К.: Методика, 2004. – 240 с.

ISBN 966-7269-55-8

Данный учебник предназначен, в первую очередь, для тех, кто хотел бы изучить польский язык самостоятельно. Он содержит подробные описания польской фонетики и орфографии, а также перечень грамматических терминов и их объяснение. Тексты уроков ставят практическую цель – обучить учащегося современному польскому языку. Учебник рекомендуется для учащихся школ, слушателей курсов, студентов, аспирантов, преподавателей, всех желающих изучить польский язык, а также бизнесменов и предпринимателей.

УДК 811.162.1 (07)
ББК 81.2 ПОЛ – Я 7

Все права настоящего издания защищены. Ни одна из его частей или художественного оформления не могут быть воспроизведены или использованы в любой форме или в любом виде без разрешения издателей.

ISBN 3-468-26262-0

© 1994 by Langenscheidt KG, Berlin und München
Original Title: Langenscheidts Praktisches Lehrbuch Polnisch
Autor: G. Lewicka, R. Lewicki

ISBN 966-7269-55-8

© 2000 Методика, Киев, перевод и адаптация

Содержание

Предисловие.....	8
Комментарии к фонетике.....	10
Уроки 1 – 22.....	16–187

№	Текст	Грамматическая тема
1	Przedstawiamy się	Настоящее время вспомогательного глагола <i>być</i> Вопросительные предложения с <i>czy</i> Возвратный глагол <i>paźywać się</i>
2	W biurze podróży “Translingua”	Имя существительное Система падежей в польском языке Именительный и творительный падежи единственного числа существительных и прилагательных Творительный падеж существительных и прилагательных в предикативной функции
3	Lista naszych gości	Формы настоящего времени глаголов: III спряжение Слова, выполняющие роль определения
4	My o sobie	Одушевленные и неодушевленные существительные Винительный падеж единственного числа существительных и прилагательных Предложный (местный) падеж единственно- го числа существительных и прилагатель- ных Спряжение глагола <i>mieć</i>
5	Co zobaczymy w Warszawie?	Родительный падеж единственного числа существительных и прилагательных Предлоги: <i>do, od, obok</i> Глаголы I и II спряжения Возвратные глаголы Дополнительные придаточные предложения с союзом <i>że</i>
6	Który to dzień tygodnia?	Спряжение глаголов <i>rozumieć, umieć, wiedzieć</i> Степени сравнения наречий Порядок слов Модальные глаголы: <i>musieć, móc, chcieć</i> Прилагательное <i>powinien</i> Местоимение <i>sobie</i> Условные придаточные предложения с сою- зами <i>jeżeli</i> и <i>jeśli</i> Придаточные предложения причины с сою- зом <i>ponieważ</i>
7	Zakupy	Совершенный и несовершенный вид глагола Модальные слова с глаголами совершенного и несовершенного вида Категория мужского лица

№	Текст	Грамматическая тема
		<p>Именительный падеж множественного числа существительных и прилагательных Родительный падеж множественного числа существительных и прилагательных Винительный падеж множественного числа</p>
8	Imieniny	<p>Дательный падеж единственного числа существительных и прилагательных Предикативные наречия с дательным падежом Звательный падеж единственного числа существительных и прилагательных Существительные среднего рода на -e Склонение личных местоимений</p>
9	List	<p>Глагол <i>być</i> в прошедшем и будущем времени Простое и сложное будущее время Неопределенные числительные Количественные наречия</p>
10	W mieście	<p>Склонение указательных местоимений Числительные Лично-мужская форма количественных числительных Склонение числительных от 1 до 4 Предикативное наречие <i>można</i> Творительный падеж для обозначения средств передвижения</p>
11	Legenda o smoku wawelskim	<p>Прошедшее время глагола – 3-е лицо единственного и множественного числа Придаточные предложения времени с союзами <i>kiedy, gdy</i> и <i>aż</i> Местоимения <i>który, która, które</i> Определительные придаточные предложения Склонение слов <i>nie, nikt</i> Притяжательное местоимение <i>swój</i></p>
12	Mieszkanie do wynajęcia	<p>Дательный падеж множественного числа существительных и прилагательных Творительный падеж множественного числа существительных и прилагательных Склонение количественных числительных от 5 до 99</p>
13	Urządzamy mieszkanie	<p>Предложный (местный) падеж множественного числа существительных и прилагательных Личные окончания глаголов в прошедшем времени Склонение количественных числительных от 100 до 900 Склонение числительных <i>tysiąc</i> и <i>milion</i> Повелительное наклонение глаголов</p>
14	Czy będzie dzisiaj padało?	<p>Сравнительная и превосходная степень прилагательных Сравнения</p>

№	Текст	Грамматическая тема
15	Czas pomyśleć o wyrzuceniu	Будущее время глаголов несовершенного вида Формы сослагательного наклонения глаголов <i>chcieć, woleć</i> Дополнительные придаточные предложения Придаточные предложения цели
16	W podróży	Отглагольные существительные Склонение притяжательных местоимений Предлоги Особенности образования форм множественного числа
17	U lekarza	Отрицание <i>żaden</i> Дополнение в родительном падеже в отрицательных предложениях Возвратное местоимение <i>sobie</i>
18	Zagadka kryminalna	Причастия Употребление причастий Деепричастия и придаточные предложения времени
19	Czy Polacy są przesądni?	Безличные грамматические конструкции Глаголы, выражающие многократное действие (итеративные глаголы) Уступительные придаточные предложения Сочинительные союзы Подчинительные союзы и союзные слова
20	Chodźmy do restauracji na obiad	Повелительное наклонение глаголов Сослагательное наклонение глаголов
21	Powrót samochodem do Warszawy	Собирательные числительные Придаточные предложения места Придаточные предложения времени Страдательный залог (пассивная форма глагола)
22	Polskie tradycje świąteczne	Уменьшительные формы слов Управление глаголов (выбор падежной формы подчиненного слова)

Обзорный материал: склонение существительных, прилагательных и личных местоимений; спряжение глаголов; предлоги.....	188
Польско-русский словарь.....	197
Предметный указатель.....	218
Ключи.....	219

Предисловие

Настоящий практический курс польского языка предназначен как для начинающих, так и для тех, кто уже имеет определенные начальные знания.

Систематизированный полный вводный курс раскрывается в учебных занятиях.

Он начинается с краткого введения об особенностях польского произношения. Этот раздел, наряду с остальным текстовым материалом, параллельно зафиксирован на двух аудиокассетах. Четыре первых учебных текста записаны на кассету дважды с соблюдением необходимых для самостоятельного повторения пауз. При этом повторная запись идет в обычном речевом режиме. Первые три учебных текста сопровождаются знаками транскрипции.

Каждый урок состоит из четырех частей: часть "А" содержит текст с относящимися к нему словами и выражениями. Часть "В" содержит пояснения страноведческого характера и рекомендации к словоупотреблению. В части "С" дается легкодоступный комментарий к грамматическим структурам, встречающимся в тексте. В части "D" вниманию обучаемых предлагаются грамматические, лексические и коммуникативные упражнения, предназначенные для закрепления знаний грамматических структур и лексических средств языка, а также для тренировки.

В структуре учебника и способах подачи материала авторы старались избежать трафаретности. Изучающим язык самостоятельно или в учебных группах предлагается широкий спектр разнообразных по форме упражнений и заданий, что дает возможность более эффективно применять полученные знания на практике. При работе в учебных группах каждый урок рассчитан на 3–4 пары учебных часов (по 45 минут) с учетом уровня предварительных знаний.

Ниже предлагается несколько рекомендаций тем, кто изучает польский язык самостоятельно:

1. Занимайтесь языком регулярно по 15–20 минут ежедневно. Это лучше, чем по два часа в неделю.
2. Освоение материала каждого урока следует, по возможности, начинать с прослушивания аудиокассеты: сперва не сверяясь с печатным текстом, а затем уже контролируя себя по учебнику. Для успешной тренировки целесообразно разделить текст на 2–3 части.
3. Внимательно прослушав текст, можно приступать к его переводу. Переводить следует также по частям: в первый день – одну, а затем – другую.
4. Новые слова рекомендуем запоминать не изолированно, а в конкретных примерах и выражениях. При этом не старайтесь за один день выучить все слова к тексту.
5. Перепишите часть текста или же весь текст, оставляя пробелы на месте второй половины каждого третьего слова. На следующий день заполните пробелы, после чего сравните с оригиналом текста.
6. При обработке материала первых четырех уроков произносите отдельные выражения и законченные фразы по книге или по памяти в течение пауз в

аудиотекстах на кассете. Аудиотекст выполняет при этом контрольную функцию. Работу на этой стадии полезно неоднократно повторять.

- 7. Анализируйте встречающиеся в текстах новые грамматические структуры, сверяясь при этом с соответствующим разделом грамматики из части "С". Таким образом, Ваши грамматические знания станут более прочными.
- 8. После того, как Вы проработали все необходимые разделы грамматики, переходите к упражнениям раздела "D". Большинство упражнений приведены в соответствие со словарным запасом и текстами для чтения, кроме того, в учебнике есть коммутативные упражнения, которые Вы можете затем отрабатывать в парах с участниками учебных групп. Таким образом, Ваше самостоятельное обучение будет сочетаться с групповым, и выученный Вами материал может быть удачно реализован в свободном речевом общении.

Если данный практический курс используется Вами как самоучитель, то для Вас особенно полезны будут ключи к упражнениям, которые прилагаются отдельно.

АВТОРЫ И ИЗДАТЕЛЬСТВО

Комментарии к фонетике польского языка

Комментарии к фонетике польского языка

Буквы и звуки

Польский алфавит состоит из 32 букв, которым соответствуют следующие звуки:

Буква	Фонетический знак	Название буквы (лат.)	Родственный или схожий звук русского языка	Примеры с переводом
A a	[a]	a	адрес	adres <i>адрес</i>
ą	[ɔ̃]	ɔ̃	бонвиан	wąz <i>змея</i>
B b	[b]	bɛ	бар	bar <i>бар</i>
C c	[ts]	tɕɛ	цемент	cukier <i>сахар</i>
Ć ć	[tɕ]	tɕɛ	чистый	ćwierć <i>четверть</i>
D d	[d]	dɛ	дама	dama <i>дама</i>
E e	[ɛ]	ɛ	эффект, этот	efekt <i>эффект</i>
ę	[ɛ̃]	ɛ̃	—	język <i>язык</i>
F f	[f]	fɛ	фрагмент	fragment <i>фрагмент</i>
G g	[g]	gɛ	газ	gaz <i>газ</i>
H h	[x]	xa	холод	humor <i>юмор</i>
I i	[i]	i	инстинкт	instynkt <i>инстинкт</i>
J j	[j]	jɔt	як, яма	jak <i>как</i>
K k	[k]	ka	касса	kasa <i>касса</i>
L l	[l]	ɛl	легенда	legenda <i>легенда</i>
Ł ł	[w]	ɛw	лук	ładny <i>красивый</i>
M m	[m]	ɛm	май	maj <i>май</i>
N n	[n]	ɛn	новелла	nowela <i>новелла</i>
ń	[ɲ]	ɛɲ	конь, коньяк	koń <i>конь</i>
O o	[ɔ]	ɔ	кот	konto <i>счет (в банке)</i>
Ó ó	[u]	ɔ ¹	дуб	sól <i>соль</i>
P p	[p]	pɛ	поле	pech <i>невезение</i>
R r	[r]	ɛr	ром	rum <i>ром</i>
S s	[s]	ɛs	бас	bas <i>бас</i>
Ś ś	[ɕ]	ɛɕ	—	ktoś <i>кто-то</i>
T t	[t]	tɛ	теннис	tenis <i>теннис</i>
U u	[u]	u	сумма	suma <i>сумма</i>
W w	[v]	vu	ванна, весы	waga <i>весы</i>
y	[i]	i	сын	syn <i>сын</i>
Z z	[z]	zɛt	зуммер	zupa <i>суп</i>
Ż ż	[ʐ]	ʐɛt ²	вожжи	źle <i>плохо</i>
Ź ź	[ʒ]	ʒɛt ³	журавль	żuraw <i>журавль</i>

¹ ó z kreską o с черточкой

² ź z kreską z с черточкой

Комментарии к фонетике польского языка

Кроме того, в польском языке имеются буквенные сочетания, которым соответствуют следующие звуки и комбинации:

Буквы	Фонетический знак	Родственный или схожий звук русского языка	Примеры из польского языка и переводы
ch	[x]	крах	dach крыша
cz	[tʃ]	лучше	Czech чех
sz	[ʃ]	шаль	szal шаль
rz	[ʒ]	жаль	rzecz вещь
rz	[ʃ] ¹	пшено	przerwa перерыв
dż	[dʒ]	джунгли	dżungla джунгли
dź	[dʒ]	—	dźwig лифт
dz	[dz]	дзот	dzwonek звонок

¹ rz после p, t, k произносится как [ʃ]

В помощь тем, кто использует этот учебник в качестве самоучителя, вводная часть и три первых учебных текста сопровождаются знаками международной фонетической транскрипции, передающей звуки нормативного польского произношения. Многие слова, помещенные в таблицах, интернациональны, что позволяет, учитывая сходство, сосредоточить основное внимание на их произношении. В польском языке ударение падает на предпоследний слог. За редким исключением это касается также интернационализмов, произношение которых согласуется с польскими орфоэпическими нормами, например: *húmor*, *frágment*. Наш комментарий содержит лишь общие сведения о польском произношении. Отрабатывать его следует, используя прилагаемые аудиокассеты.

Произношение отдельных звуков

Вместе с тем нужно учитывать и различия в произносительных нормах русского и польского языков, отличия в фонетическом окружении того или иного конкретного звука. Так, говоря о вышеупомянутом ударении на предпоследнем слоге, нельзя забывать о том, что неударные слоги должны произноситься столь же отчетливо, как и ударные.

В польском языке имеет место слияние односложных предлогов, местоимений с последующими существительными. К примеру:

ze_mną со мной   cieszę_się я радуюсь
do_wtorku до вторника   pisałem_ci я тебе писал

Взаимное влияние звуков выходит за рамки слога или целого слова, вызывая эффект уподобления последующему или предшествующему звуку. Такое уподобление называют ассимиляцией, например, звонкий звук [b] влияет на стоящий в последнем слоге [t], который преобразуется в звонкий:

– brat Basi брат Барбары произносится как [brad_basi],
– także также [tagże].

Ассимиляция

brat Basi

Система гласных звуков

В польском языке имеются восемь гласных звуков. Шесть из них произносятся непосредственно органами рта (ротовые гласные) **a, e, i, u, o, u**, а два — с включением носового резонатора (носовые гласные) **ą, ę**. Все гласные краткие, как например русские в словах: *банка, плеть*. Гласные **u** и **i** произносятся также кратко, но более закрыто, как в русских словах иностранного происхождения: *зуммер, фильм*. В польском языке нет различий между ударными и безударными гласными. В любой позиции они произносятся одинаково.

у [i] Звук [i], близкий к русскому “ы”, произносится кратко, как среднее между “i” и “e”: *byt* [bit] *быт*; *syn* [sin] *сын*.

Звук [y] не встречается в начале слова, а также после согласных [k, g] и [l].

i [i] Звук [i] в польском языке выполняет двойную функцию. С одной стороны, он выступает в самостоятельной роли, а с другой, служит для обозначения мягкости предшествующего согласного, например: *bilet* [bilet], *film* [film].

u [u] Звук [u], близкий к русскому “у”, в польском языке на письме передается буквами **u** и **ó**, например, в словах: *buk* [buk], *Bóg* [buk].

ą [ɔ̃] Польский звук [ɔ̃] сходен с французским назализованным [ɔ̃] в слове **bon** [bɔ̃],

ę [ɛ̃] а звук [ɛ̃] уподобляется французскому [ɛ̃] в слове **cousin** [kuzɛ̃].

С назализацией произносятся **ą** и **ę** перед согласными **f, w, s, ś, sz, rz, z, ź, ż** и **ch**, например: *wąż* [vɔ̃ʒ] *змея*, *kęs* [kɛ̃s] *кусок*.

В других сочетаниях они подвергаются уподоблению последующим согласным и произносятся как [ɔm], [ɔn] или [ɛm], [ɛn]:

a) перед **r** и **b** как [ɔm] и [ɛm] в словах *ząb* [zɔmp] *зуб*, *ser* [sɛmp] *коршун*;

b) перед **t, d, c** и перед **dz, cz** как [ɔn] и [ɛn] в словах *kąt* [kɔnt] *угол*, *prędko* [prɛntko] *быстро*, а перед **ć, dź, ci, dzi** как [ɔŋ], [ɛŋ]: *sędzia* [sɛŋdza] *судья*.

c) перед **g, k** как [ɔn] и [ɛn], причем [n] произносится как заднеязычный: *tańka* [tɔnka] *мука*, *teńka* [tɛnka] *мука*.

На конце слова в современном польском языке **ę** часто произносится как [e], например, *proszę* [prɔʃe] *пожалуйста*.

Звукосочетания **au** и **eu** звучат как краткое [a] или [ɛ] с последующим кратким [u], к примеру, в словах: *auto* [autɔ], *Europa* [ɛurɔpa].

Система согласных звуков

В польском языке согласные различаются не только как звонкие и глухие, но и как твердые, отвердевшие и мягкие.

	твердые	отвердевшие	мягкие
звонкие	l, ł, m, n, r	b, d, g, w, z	ź, dź, ń
глухие		ch/h, p, t, k, f, s	ś, ć, j

В **сочетаниях** звонкие и глухие согласные воздействуют друг на друга. Звонкие согласные встречаются перед гласными звуками, перед **l, ł, m, n, r** и перед другими звонкими согласными. Глухие согласные встречаются перед **l, ł, m, n, r** и перед другими глухими согласными звуками. На конце слова все парные звонкие согласные (кроме **l, ł, m, n, r**) оглушаются.

Перед глухими звонкие согласные оглушаются: obcy [ɔptsɨ] *чужой*, ławka [wafka] *скамья*, а перед звонкими озвончаются: także [tagzɛ] *тоже*. Перед глухими согласными глухие звуки остаются такими же: ptak [ptak] *птица*. Звонкие согласные звуки w и rz после глухих согласных произносятся как глухие, например: trzy [tʃɨ] *три*, twardy [tfardɨ] *твердый*.

Согласные звуки **l, ł, m, n, r** не влияют на произношение других согласных и произносятся безо всяких изменений в любой позиции.

Если на письме согласная буква удваивается, то при произношении удваивается и соответствующий согласный звук, как например: wanna [vanna] *ванна*, lekko [lɛkko] *легко*.

Разделение польских согласных на **твердые, отвердевшие** и **мягкие** играет важную роль при образовании групп склонения существительных и прилагательных. Замыкающий прикорневой звук существительного или прилагательного определяет окончание при склонении.

К **отвердевшим** согласным относятся те, которые первоначально были мягкими, но в результате языковых изменений приобрели твердость, например: в имен. падеже – ławk-a [wafka] *скамья*, в дат. падеже ławc-e [waftɕɛ].

Мягкие согласные отмечаются на письме черточкой (штрихом). Так, если при склонении изменяется произношение, то изменению соответствует и написание: koń *конь* и końa *коня*.

При написании мягкие согласные могут обозначаться сочетанием i + гласный (палатализация). В подобной позиции i не играет слогаобразующей роли, а произносится кратко (мимолетно) с предшествующим согласным. Таким образом, почти все твердые согласные получают в виде соответствий мягкие, что видно из примеров:

[b, ɸ]	bez [bɛs] <i>без</i>	bies [ɸɛs] <i>бес, черт</i>
[p, ɸ]	pasek [pasɛk] <i>пояс, поясок</i>	piasek [ɸasɛk] <i>песок</i>
[m, ɱ]	maɾa [maɾa] <i>призрак, сон, мечта</i>	miara [ɱara] <i>мера</i>

Ниже рассматриваются согласные звуки, произношение и написание которых специфично для польского языка:

ł [w] в произношении напоминает английское w (сходно с "yo"): ср. английское water (приблизительно "yотэ"), польское ładny [wadni] *симпатичный*.

- l [l] не похож ни на “л”, ни на “ль”. При его образовании кончик языка прикасается к границе верхних зубов и нёба, а средняя часть языка ниже, чем при “ль”.
- г [r] произносится при активном участии кончика языка (переднеязычный звук), звучание раскатистое: guga [guga] *труба*.
- ch/h [x] твердое произношение, примерно как “х” в русском языке: hotel [xɔtɛl] *отель, гостиница*, dach [dax] *крыша*.
- p, t, k произносятся, как и в русском языке “п”, “т”, “к”, например: tata [p, t, k] [tata] *nana*, pech [pɛx] *неудача*, konto [kɔntɔ] *счет в банке*, tenis [tɛnis] *теннис*.
- w [v] звучит как русский звук “в”: waga [vaga] *весы*. Однако после t и s этот звук произносится как “ф”: swój [sfuj] *свой*, twój [tfuj] *твой*.
- z [z] соответствует звонкому русскому “з”: zupa [zupa] *суп*.
- s [s] произносится как русский глухой “с”: prasa [prasa] *пресса*.
- c [ts] соответствует русскому “ц”: cukier [tsukɛr] *сахар*.
- dz [dz] произносится как “дз”, образует звонкое соответствие к “с”: sprawdza [sprawdza] *проверяет*, но sprawca [spraftsa] *преступник*.
- cz [tʃ] похож на русский звук “ч”, но произносится твердо: Czech [tʃɛx] *чех*.
- dź [dʒ] произносится как слитный “дж” в заимствованных словах “джаз”, “жем”, образует пару по звонкости с cz: dżemu [dʒɛmu] *джема*, но czemu [tʃɛmu] *почему*.
- rz/sz [ʃ] произносится как русский “ш”: szal [ʃal] *шаль*, lekarz [lɛkaʃ] *врач*.
- rz/ż [ʒ] произносится как русский “ж”, образует пару по звонкости rz/sz: żurnal [ʒurnal] *журнал*, rzeka [ʒɛka] *река*.
- ś [ɕ] в русском языке не имеет соответствия, произносится как мягкий “ш” в слове “щенок”, но без долготы: ktoś [ktɔɕ] *кто-то*.
- ź [ʒ] образует звонкое соответствие к ś, например, źle [ʒlɛ] *плохо*; в произношении напоминает мягкий “ж” в слове “вожжи”, но без долготы.
- ć [tɕ] соответствует русскому “ч”: ćwierć [tɕfɛrtɕ] *четверть*.
- dź [dʒ] образует звонкое соответствие звуку ć: szydź [ʃidʒ] *шутя!* Но szyć [ʃitɕ] *шить*.
- ń [ɲ] является мягким соответствием к n, произносится как мягкий русский “н” (нет, конь): amerykański [amɛɾikaɲski] *американский*

Правописание

Письменный и устный варианты польского языка в значительной мере отличаются друг от друга. Однако, овладев произношением, Вы не будете испытывать особых трудностей при письме, если учтете следующие особенности:

1. Гласный звук [u] передается на письме двумя буквами: **u** и **ó**. Буква **ó** пишется в словах, которые в результате склонения в других формах имеют вместо **ó** – **o**, например: *ogród сад, ogródu сада, wschód восток, wschodu востока*. Выбор правильного написания можно проверить, сопоставив одно-коренные слова *wódka водка, woda вода*.
2. Согласный звук [ʒ] на письме также изображается двумя буквами: **rz** и **ź**. При выборе правильной буквы помощь может оказать переход **rz** в **r** и **ź** в **g** при склонении или спряжении слов с общими корнями, например: *morze море – morski морской, może он может – mogę я могу*.
3. С прописной буквы пишутся имена собственные: фамилии, имена, названия городов и стран, а также наименования различного рода учреждений и праздников; обращения в письме и начала предложений. Все остальные слова пишутся со строчной буквы.
4. Слоговоеделение: не разделяются по слогам односложные слова и буквосочетания, образующие при произношении один звук, например: *rzecz вещь, rok год, no ucho ухо, ko-szyk корзина*. Простые и производные слова делятся на слоги, легко различимые при замедленном темпе речи: *ko-per-ta конверт*. Слоговоеделение сложных слов и слов с приставками производится соответственно составляющим их частям, как например в слове *ro-dzie-lić разделить*.

1A

1A Tekst

Przedstawiamy się.

pʃɛtsta'vami   ɕɛ̃

P. = Paweł Śniegocki

K. = Katarzyna Żurawska

P.: Dzień dobry.

dʒɛŋ   'dɔbɾi

Czy pani Katarzyna Żurawska?

tʃi   'pani   kata'ʒina   zu'rafska

K.: Tak, to ja.

tak   to   ja

Słucham pana?

'swuxam   'pana

P.: Nazywam się Paweł Śniegocki.

na'zɪvam   ɕɛ̃   'pavɛw   ɕɲɛ'gɔtski

K.: Przepraszam, jak się pan nazywa?

pʃɛ'praʃam   jak   ɕɛ̃   pan   na'zɪva

P.: Jestem Paweł Śniegocki.

'jɛstɛm   'pavɛw   ɕɲɛ'gɔtski

K.: Ach, to pan.

ax   to   pan

Czekam na pana już od godziny.

'tʃɛkam   na   'pana   juʃ   ɔd   gɔ'dʒɪni

P.: To niemożliwe.

to   ɲɛmɔʒ'live

Jestem zwykle punktualny.

'jɛstɛm   'zvɪklɛ   puŋktu'alni

K.: Och, bardzo mi przykro.

ɔx   'bardzo   mi   'pʃikrɔ

Mój zegarek jest zepsuty.

muj   zɛ'garɛk   jɛst   zɛ'psuti

P.: Ach, nic nie szkodzi.

ax   ɲits   ɲɛ   'ʃkɔdʒi

K.: Jestem Katarzyna Żurawska.

'jɛstɛm   kata'ʒina   zu'rafska

A to jest Małgorzata Łabędzka,

a to jest mawgɔ'ʒata   wa'bɛntska

KATARZYNA
ŻURAWSKA

PAWEŁ
ŚNIEGOCKI

MAŁGORZATA
ŁABĘDZKA

moja koleżanka.

'mɔja kɔlɛ'zanka

P.: Bardzo mi miło.

bardzo mi miwo

A kto to jest ten pan?

a kto to jest ten pan

Jak nazywa się ten pan?

jak na'ziva sɛ ten pan

K.: Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz,

ten pan to 'kʃiʃtof tɛmɛ'lovitʃ

mój szef.

muj ʃɛt

KRZYSZTOF
ĆMIELOWICZ

przedstawić się <i>несов.</i> , przedstawiam się, przedstawiasz się	<i>представляться</i>	już godzina, -ny ж. od godziny	<i>уже</i> час уже час, в течение часа
przedstawiamy się dzień, dnia <i>м.</i> dobry, -a, -e czy pani, pani ж. czy pani Żurawska?	<i>мы представляемся</i> день добрый ли пани, госпожа Вы пани Журав- ская?	niemożliwe <i>нар.</i> to niemożliwe zwykle <i>нар.</i> punktualny, -a, -e	невозможно, нере- ально этого не может быть обычно, как обычно точный, пунктуаль- ный
tak to ja pan, -na <i>м.</i> słuchać <i>несов.</i> , słucham, słuchasz słucham pana/ panią?	да это я господин (пан) слушать	bardzo <i>нар.</i> mi bardzo mi przykro mój, moja, moje zegarek, zegarka <i>м.</i> zepsuty, -a, -e	очень мне мне очень жаль мой, моя, мое часы испорченный, поло- маный
nazywać się <i>несов.</i> , nazywam się, nazywasz się przepraszając <i>несов.</i> , przepraszam, przepraszasz jak jestem, jesteś, jest	<i>Чем обязан? / Чем могу служить?</i> звать, называть извинять как (он, она, оно) есть, является	nie nie nie szkodzi szkodzi koleżanka, -ki ж. miło <i>нар.</i> bardzo mi miło	ничего нет, не ничего, не мешает вредит, мешает сотрудница, коллега приятно, мило очень приятно (ми- ло)
czekać <i>несов.</i> na + <i>вин.</i> , czekam, czekasz	<i>ожидать, ждать</i> czego-то	nie być <i>несов.</i> kto ten, ta, to szef, -fa <i>м.</i> na + <i>вин.</i> być <i>несов.</i>	кто этот, эта, это начальник, шеф на быть

1В Страноведение и словоупотребление

1. Приветствие

В польском языке нет уточняющего различия между такими выражениями приветствия, как “*доброе утро*” или “*добрый день*”. В обоих случаях говорится:

Dzień dobry.

2. Формы вежливости и представление кому-либо

Если по-польски хотят представиться кому-то другому, то употребляют первое лицо единственного числа настоящего времени глагола *być* (*быть*) или глагола *pazywać się* (*звать, называть*) с добавлением своего имени (фамилии) в именительном падеже:

Jestem Paweł Śniegocki.

Я Павел Снегоцкий.

Nazywam się Paweł Śniegocki.

Меня зовут Павел Снегоцкий.

В качестве ответа чаще всего можно услышать:

Bardzo mi miło. Bardzo mi przyjemnie.

В обоих случаях это означает: *Мне это очень приятно.*

Если кого-то спрашивают о его имени, фамилии, то применяют следующие выражения:

Jak pan się nazywa?

Как Вас зовут?

Nazywam się Paweł Śniegocki.

Я (меня зовут) Павел Снегоцкий.

Jak pani się nazywa?

Как Вас зовут?

Nazywam się Katarzyna Żurawska.

Я (меня зовут) Катажина Журавская.

Jak państwo się nazywają?

Как Вас зовут?

Nazywamy się Żurawscy.

Мы (наша фамилия) Журавские.

Вежливая форма обращения на “Вы” передается по-польски с помощью слов **pan/pani** (т.е. третьим лицом единственного числа), а во множественном числе употребляется слово **państwo** *господа*.

Когда же хотят узнать, как зовут третье лицо (фамилию), то прибегают к выражениям:

Jak nazywa się ten pan?

Как зовут этого господина?

Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki.

Этого господина зовут Павел Снегоцкий.

Jak nazywa się ta pani?

Как зовут эту госпожу?

Ta pani nazywa się Katarzyna Żurawska.

Эту госпожу зовут Катажина Журавская.

или:

Kto to jest ten pan? <i>Кто этот господин?</i>	To jest pan Śniegocki. <i>Это господин Снегоцкий.</i>
Kto to jest ta pani? <i>Кто эта дама?</i>	To jest pani Śniegoska. <i>Это госпожа Снегоцкая.</i>
Kto są ci państwo? <i>Кто эти люди?</i>	To są państwo Śniegoccy. <i>Это (господа) Снегоцкие.</i>

3. Конструкция "Ten pan to (jest) Krzysztof Śmielowicz"

В предложениях уточняющего характера типа: *Это господин (такой-то)* – Ten pan to (jest) Krzysztof Śmielowicz оба существительные стоят в именительном падеже. Вспомогательный глагол być может в этом случае опускаться.

1C Грамматика

1. Настоящее время вспомогательного глагола "być"

Глагол **być** в настоящем времени имеет следующие формы спряжения:

(ja)	jestem	я	(<i>есть, являюсь</i>)
(ty)	jestes	ты	(<i>есть, являешься</i>)
on, ona, ono	jest	он, она, оно	(<i>есть, является</i>)
(my)	jestemy	мы	(<i>есть, являемся</i>)
(wy)	jesteście	вы	(<i>есть, являетесь</i>)
oni, one	są	они	(<i>есть, являются</i>)

В русском языке в подобных случаях этот вспомогательный глагол, как правило, опускается, например: *Я Катажина Журавская.*

Поскольку в речи личные местоимения **ja, ty, my, wy** могут опускаться, то в образцах спряжения их ставят в скобки.

Jestem Katarzyna Żurawska.   *Я Катажина Журавская.*
Jestes punktualny.   *Ты точен (пунктуален).*

Их сохраняют лишь в тех случаях, когда на них падает логическое ударение.

Русскому местоимению *они* в польском языке соответствуют две формы:

oni	– для обозначения лиц мужского пола (в польском языке – лично-мужская форма)
one	– для обозначения лиц женского пола и всех иных существительных (в польском языке – женско-вещная форма)

(Подробнее о делении существительных см. в разделе 4C1)

2. Вопросительные предложения с "czy"

Формулируя вопрос, поляки прибегают к помощи вопросительного слова **czy**.

Czy to jest pani Żurawska?

Tak, to jest pani Żurawska.

Это госпожа Журавская?

Да, это госпожа Журавская.

При этом вопросительный характер предложению придает не только частица **czy**, но и сама интонация. Порядок слов в предложении не меняется.

Если желают убедиться в том, как зовут человека, к которому обращаются, то в вопросе опускают глагольную форму **jest** и местоимение **to**.

Czy pani Żurawska?

Вы госпожа Журавская?

Или же

Pani Żurawska?

Вы госпожа Журавская?

3. Возвратный глагол "nazywać się"

Глагол **nazywać się** *называть, звать* является возвратным. Русские возвратные глаголы оканчиваются на **-ся**. В польском языке возвратная частица **się** при спряжении глаголов не изменяется, пишется с ними отдельно.

Nazywam się Śmielowicz.

Меня зовут Чмелевич.

Ona nazywa się Łabędzka.

Ее зовут Лабендская.

Oni nazywają się Śniegoccy.

Их зовут Снегоцкие.

При этом возвратная частица может стоять как перед, так и после глагола:

Jak nazywa się ten pan?

Jak ten pan się nazywa?

Jak się ten pan nazywa?

} Как зовут этого господина?

10 Упражнения

1. Вам представляются люди, запечатленные на рисунках. Внесите в пробелы их имена и фамилии.

Пример: Jestem Katarzyna Żurawska.

a) Jestem *Paweł*

Śniegoccy

b) Jestem ...

c) Jestem ...

d) Jestem ...

А Вы?

2. Дайте ответы на вопросы:

Пример: Kto to jest ten pan?
To jest (pan) Paweł Śniegocki.
но Ten pan to (jest) Paweł Śniegocki.

- a) Kto to jest ta pani?   b) Kto to jest ten pan?   c) Kto to jest ta pani?

3. Сформулируйте вопросы к приведенным ниже ответам. Спрашивая, обращайте внимание на формы слов pani, pan:

- a) Jak się ... nazywa?   Nazywam się Katarzyna Żurawska.
b) ...?   Nazywam się Paweł Śniegocki.
c) ...?   Nazywam się Krzysztof Ćmielowicz.
d) ...?   Nazywam się Małgorzata Łabędzka.

4. Дайте ответы на следующие вопросы:

- a) Jak nazywa się ta pani?
Ta pani nazywa się ...

- b) Jak nazywa się ten pan?
...

- c) Jak nazywa się ta pani?
...

- d) Jak nazywa się ten pan?
...

- e) A jak się pan/pani nazywa?
...

5. Используя нижеследующие обороты, заполните пробелы:

- Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz.
- Bardzo mi miło.
- Tak, słucham pana.
- Och, bardzo mi przykro.

Śniegocki: Dzień dobry. Czy pani Katarzyna Żurawska?

Żurawska: ...

Śniegocki: Jestem Paweł Śniegocki.

Żurawska: ...

Żurawska: Czekam na pana już od godziny.

Śniegocki: ...

Śniegocki: A kto jest ten pan?

Żurawska: ...

6. *Переведите на польский язык:*

a) Кто Вы (такой)? (Вы обращаетесь с вопросом к мужчине) b) Кто этот господин? c) Кто Вы (такие)? (Вы обращаетесь к мужчине и женщине одновременно) d) Кто эти люди? e) Как Вас зовут (Ваше имя)? (Вы обращаетесь к женщине) f) Как зовут эту женщину?

7. *Пожалуйста, представьтесь и спросите, как зовут Вашего соседа:*

Пример: Nazywam się Marian Górecki.

A jak pani/pan się nazywa?

Bardzo mi miło.

8. *Поинтересуйтесь у Вашего соседа: как зовут кого-то (другого, третье лицо):*

Пример: Przepraszam, jak się ten pan/ta pani nazywa?

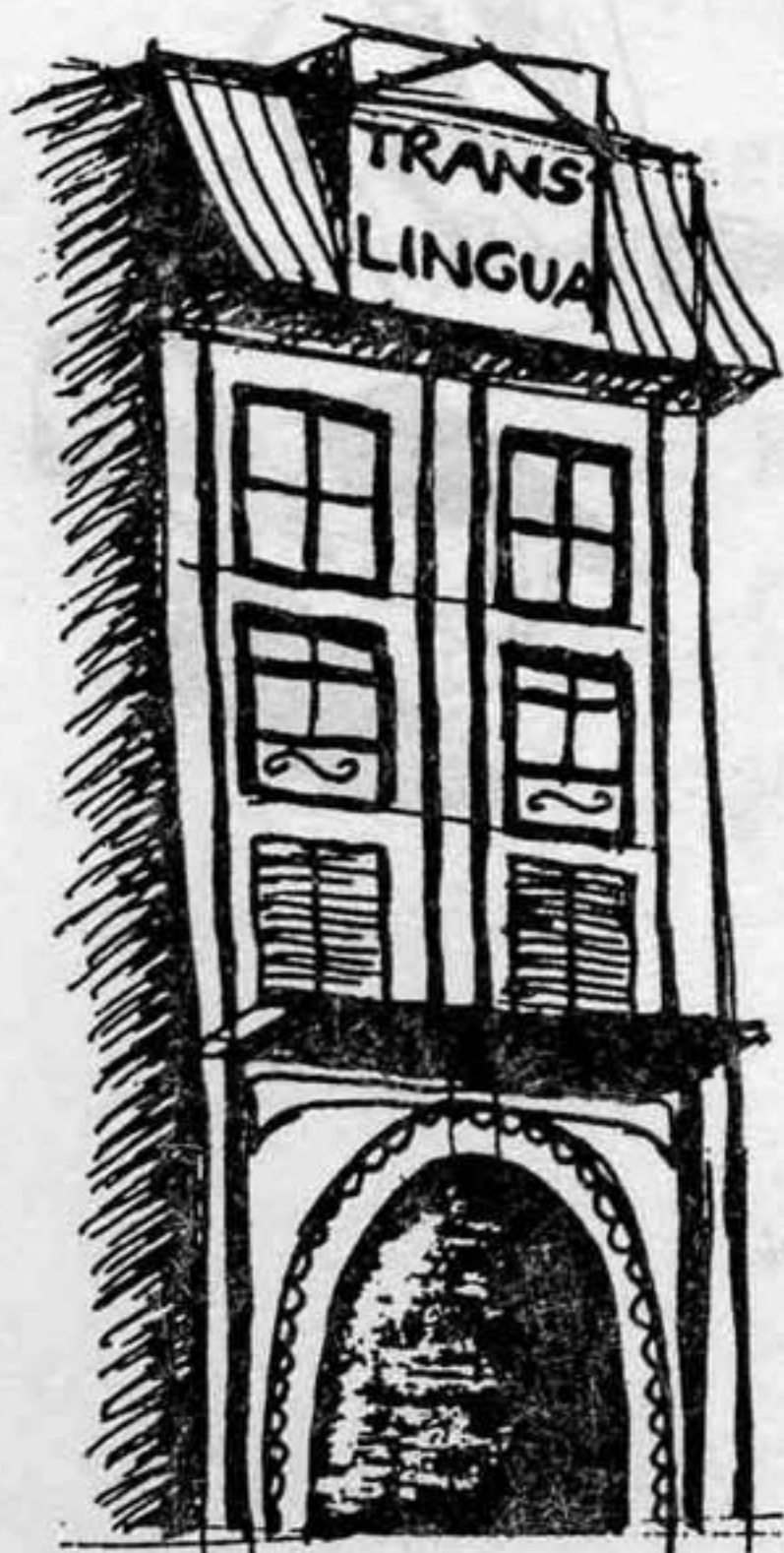
2A Tekst

W biurze podróży

v_ 'buzɛ pɔ' dɹuzi

“Translingua”

trans'lingua

Pan Paweł Śniegocki jest dzisiaj umówiony
pan 'pawew ɕɲɛ'gɔtski jɛst 'dziɛaj uma'vɔni
z panią Katarzyną Żurawską, młodą i atrakcyjną
s_ 'paɲɔ kata'ziɲɔ zu'rafskɔ 'mwɔdɔ i atrak'tsijnɔ
tłumaczką.

twu'matʃkɔ

Oboje spotykają się w biurze “Translingua”

ɔ'bojɛ spɔtɪ'kajɔ ɛɛ v_ 'buzɛ trans'lingua

i omawiają program pobytu gości z Niemiec

i ɔma'vajɔ 'pɹɔgram pɔ'bitu 'goɕtɛi z 'ɲɛmɛts

w Polsce.

f_ 'polstɛ

Pan Śniegocki jest nauczycielem języka polskiego.

pan ɕɲɛ'gɔtski jɛst nautʃi'tɕɛlɛm jɛ'zɪka pɔl'skɛgo

On jest także przewodnikiem. Pani Małgorzata

ɔn jɛst 'taɟzɛ pʃɛvɔd'ɲikɛm 'paɲi mawgɔ'zata

Łabędzka też oprowadza wycieczki. Ona jest

wa'bentska tɛʃ ɔpɹɔ'vadza vi'ɕɛtʃki ɔna jɛst

również przewodniczką. Pani Łabędzka jest
 'ruvɲɛʃ pʃɛwɔd'ɲitʃkɔ 'paɲi wa'bentska jest
 bardzo miła i sympatyczna. Jest naprawdę
 'bardzo 'miva i simpɑ'titʃna jest na'pravdɛ 'miwɔ
 i sympatyczną kobietą.
 i simpɑ'titʃnɔ ko'ɲɛtɔ

Szefem biura jest pan Krzysztof Ćmielowicz.
 'ʃɛfɛm 'bura jest pan 'kʃiʃtɔf tɛmɛlɔvitʃ

Pan Ćmielowicz jest zawsze wesoły i uprzejmy.
 pan tɛmɛlɔvitʃ jest 'zafʃɛ vɛ'sɔwi i u'pʃɛjmi

Nigdy nie jest smutny. On nie jest wysoki i szczupły.
 'ɲigdi ɲɛ jest 'smutni ɔn ɲɛ jest vi'sɔki i 'ʃtʃupwi

Jest raczej niskim i tęgim mężczyzną.
 jest 'ratʃɛj 'ɲiskim i 'tɛgim mɛʃ'tʃiznɔ

Pan Ćmielowicz i pani Żurawska
 pan tɛmɛlɔvitʃ i 'paɲi zu'rafʃka

sprawdzają właśnie listę nowych gości.
 sprav'dzajɔ 'vwaɲɛj 'listɛ 'nɔvix 'gɔɕɛi

w + pr.	в	Niemcy, Niemiec <i>mn.</i>	Германия
biuro, -ra <i>sr.</i>	бюро	Polska, -ki <i>ж.</i>	Польша
w biurze	в бюро	w Polsce	в Польше
podróż, -ży <i>ж.</i>	путешествие	nauczyciel, -la <i>м.</i>	учитель
biuro podróży	бюро путешествий	nauczyciel języka	учитель польского
dzisiaj	сегодня	polskiego	языка
umówiony, -a, -e	условленный, дого- воренный	także	также
		przewodnik, -ka <i>м.</i>	руководитель тур. группы, гид
z + <i>тв.</i>	с	też	тоже
z panią Żurawską	с госпожой Журав- ской	oprowadza wycieczki	водит экскурсии
młody, -a, -e	молодой	oprowadzać <i>несов.</i> ,	водитъ
i	и	oprowadzam,	
atrakcyjny, -a, -e	эффектный, при- влекательный	oprowadzasz	
tłumaczka, -ki <i>ж.</i>	переводчица	wycieczki, -czek <i>mn.</i>	экскурсии
oboje	оба	również	также, тоже
spotykać się <i>несов.</i> ,	встречаться	przewodniczka, -ki <i>ж.</i>	руководитель тур. группы (женицина), гид
spotykam się,		naprawdę <i>нар.</i>	в самом деле, дейст- вительно
spotykasz się		miły, -a, -e	милый
omawiać <i>несов.</i> ,	обсуждать	sympatyczny, -a, -e	симпатичный
omawiam,		kobieta, -ty <i>ж.</i>	женицина
omawiasz		zawsze <i>нар.</i>	всегда
program, -mi <i>м.</i>	программа	wesoły, -a, -e	веселый
program pobytu	программа пребы- вания	uprzejmy, -a, -e	вежливый, обходи- тельный
goście, gości <i>mn.</i>	гости	nigdy <i>нар.</i>	никогда
z + <i>род.</i>	из		
z Niemiec	из Германии		

2A/2B/2C

wysoki, -a, -ie	высокий	sprawdzać несов.,	проверять
szczyły, -a, -e	худой	sprawdzam,	
raczej	скорее	sprawdzasz	
niski, -a, -ie	низкий	lista, -ty ж.	список
tęgi, -a, -ie	полный, крепкий	sprawdzac listę	проверять список
smutny, -a, -e	грустный, печальный	lista nowych gości	список новых гостей
	ный	właśnie	именно
nowy, -a, -e	новый	mężczyzna, -ny м.	мужчина

2B Страноведение и словоупотребление

1. Запас слов

Слова **także**, **również** и **też** являются синонимами:

On jest także przewodnikiem.	Он тоже (также) руководитель тур. группы (гид).
Ona jest również przewodniczką.	Она тоже (также) руководитель тур. группы (гид).
Oni są też przewodnikami.	Они тоже руководители тур. группы (гиды).

2. Отрицание "nie"

Отрицание **nie** в польском языке ставится перед сказуемым.

Oni nie spotykają się.	Они не встречаются.
On nie jest wysoki.	Он невысокий.
Nigdy nie jest smutny.	Он никогда не печален (не бывает печальным).

Отмеченное в последнем примере двойное отрицание: **nigdy** никогда и **nie** не характерно для польского языка. Отрицание **nie** может также обозначать "нет".

Nie, on nie jest smutny. Нет, он не печален.

2C Грамматика

1. Имя существительное

В польском языке имена существительные имеют категорию рода: мужского, женского и среднего. Отношение к определенной категории рода выражается окончанием, но в отдельных случаях (к примеру, в отношении конкретных лиц) определенную роль может играть значение существительного.

Как и в русском языке, падеж при склонении существительных определяется по окончаниям слов.

2. Система падежей в польском языке

В польском языке различают при склонении семь падежей: именительный, родительный, дательный, винительный, творительный, предложный и звательный.

Падеж	Вопросительные местоимения (слова)		
1. Именительный	kto?	co?	кто? что?
2. Родительный	kogo?	czego?	кого? чего?
3. Дательный	komu?	czemu?	кому? чему?
4. Винительный	kogo?	co?	кого? что?
5. Творительный	kim?	czym?	кем? чем?
6. Предложный	o kim?	o czym?	о ком? о чем?
7. Звательный			(При обращении)

Все падежи последовательно изучаются в уроках.

3. Именительный падеж единственного числа существительных

Существительные мужского рода в именительном падеже единственного числа, как правило, оканчиваются на согласный. Например, *pan* *господин*, *szeף* *шеф*. Отдельная группа существительных мужского рода имеет окончание **-a** (*mężczyzna* *мужчина*, *kolega* *коллега*). Склоняются они по типу склонения существительных женского рода. Существительные женского рода имеют окончания **-a** или **-i** (*kobieta* *женщина*, *pani* *госпожа*, *дама*), а существительные среднего рода чаще всего оканчиваются на **-o** или **-e** (*biuro* *бюро*, *pole* *поле*).

Мужской род	Женский род	Средний род
<i>pan</i> <i>mężczyzna</i>	<i>kobieta</i> <i>pani</i>	<i>biuro</i> <i>pole</i>

4. Творительный падеж единственного числа существительных

Существительные женского рода в творительном падеже приобретают окончание **-a**, а существительные мужского и среднего рода – окончание **-em**. Существительные мужского рода с окончанием в именительном падеже на **-a** (к примеру: *mężczyzna*) подобно существительным женского рода в творительном падеже также оканчиваются на **-a**.

	Мужской род	Женский род	Средний род
Именительный	<i>pan</i> <i>mężczyzna</i>	<i>kobieta</i> <i>pani</i>	<i>biuro</i> <i>pole</i>
Творительный	<i>panem</i> <i>mężczyzną</i>	<i>kobietą</i> <i>panią</i>	<i>biurem</i> <i>połem</i>

5. Именительный падеж единственного числа прилагательных

В именительном падеже прилагательные по их позиции в предложении могут выполнять как атрибутивную (то есть выступать в функции определения), так и предикативную роль (то есть выступать в функции предикативного члена в составном сказуемом):

атрибутивная функция: *miły pan*

предикативная функция: *ten pan jest miły*

В атрибутивной позиции прилагательное согласуется в роде и падеже с определяемым им существительным. Его окончания в именительном падеже единственного числа следующие:

мужской род	женский род	средний род
miły niski głupi	miła niska głupia	miłe niskie głupie

Окончания **-i, -(i)a, -(i)e** имеют прилагательные с основой на мягкий согласный или с основой на **k** или **g** (в мужском и среднем роде), а прилагательные с основой на твердый согласный в именительном падеже единственного числа заканчиваются на **-y, -a, -e**.

Окончания прилагательных независимо от атрибутивной или предикативной позиции в польском языке одинаковы, т.е., в отличие от русского языка, краткой формы нет:

Jaki on jest?	Каков он?	On jest miły.	Он мил(ый).
Jaka ona jest?	Какова она?	Ona jest miła.	Она мила(я).
Jakie ono jest?	Каково оно?	Ono jest miłe.	Оно мило(е).

Также с глаголами в первом и во втором лице единственного числа прилагательные имеют окончания женского и мужского рода:

Jaka/jaki jesteś? Jestem smutna./ Jestem smutny.	Я печальна/печален (печальный).
Jaka/jaki jestem? Jesteś wesola./ Jesteś wesoly.	Ты весела/ты весел(ый).

Вопросительные слова соответствуют роду существительных, в отношении которых формулируется вопрос: **jaki? jaka? jakie?**

Эти вопросительные слова (местоимения) фигурируют в вопросах о чертах характера или внешнем виде человека. А конструкция **Jak on wygląda?** *Как он выглядит?* применяется лишь в отношении внешнего вида.

Jaki on jest?	Каков он?
On jest wesoly i uprzejmy.	Он весел(ый) и любезен (любезный).
On jest niski i tęgi.	Он низкий и полный.
Jak on wygląda?	Как он выглядит?
On jest niski i tęgi.	Он низкий и полный.

6. Творительный падеж единственного числа прилагательных

Прилагательные в творительном падеже имеют следующие окончания:

Мужской род	Женский род	Средний род
miłym tęgim	miłą tęgą	miłym tęgim

7. Творительный падеж существительных и прилагательных в предикативной функции

Существительные в творительном падеже, вместе с определяющими их прилагательными, в польском языке чаще, чем в русском, входят в состав именного сказуемого.

Ona jest miłą i sympatyczną kobietą. *Она милая и симпатичная женщина.*

On jest miłym i sympatycznym
nauczycielem.
On jest miłym i tęgim mężczyzną.

Он милый и симпатичный учитель.
Он милый и полный мужчина.

2D Упражнения

1. Ответьте на следующие вопросы:

Пример: Kto to jest ten pan?
Ten pan to (jest) Paweł Śniegocki.
Jaki on jest?
On jest punktualny.

a) Kto to jest ta pani?

...
Jaka ona jest?

...

b) Kto to jest ten pan?

...
Jaki on jest?

...

c) Kto to jest ta pani?

...
Jaka ona jest?

...

2. Подберите антонимы к подчеркнутым прилагательным:

a) Jestem tęgi, a on jest ...   b) Jestem niski, a on jest ...   c) Jestem smutny, a on jest ...
d) Jestem wesoła, a ona jest ...   e) Jestem niska, a ona jest ...
f) Jestem ..., a ona jest stara (старая, пожилая).

3. Заполнив пропуски в предложениях, дополните ответы на поставленные вопросы:

a) Jakim mężczyzną jest pan Śmielowicz? On jest ... i ... mężczyzną.   b) Jaką kobietą jest pani Łabędzka? Ona jest ... i ... kobietą.   c) Jaką kobietą jest pani Żurawska? Ona jest ... i ... kobietą.   d) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? On jest ... mężczyzną.

4. Какое высказывание относится к женщине, а какое к мужчине?

Пример: Jestem tęgi. (mężczyzna)
Jestem tęga. (kobieta)
Jestem przewodniczką. (kobieta)
Jestem przewodnikiem. (mężczyzna)

a) Jestem wysoki. ( )
b) Jestem szczupła. ( )
c) Jestem młody. ( )

- d) Jestem tłumaczką. ( )
- e) Jestem smutny. ( )
- f) Jestem mężczyzną. ( )
- g) Jestem wesoła. ( )
- h) Jestem szefem. ( )

5. *Правильно используя стоящие в скобках прилагательные и существительные, дополните следующие предложения:*

Пример: Jestem (tęgi mężczyzna). Jestem tęgim mężczyzną.
Jestem (tęga kobieta). Jestem tęgą kobietą.

- a) Jestem (młoda tłumaczka). b) Jestem (punktualny nauczyciel). c) Pani Żurawska jest (atrakcyjna kobieta). d) Pan Ćmielowicz jest (wesoły szef).
- e) Pani Łabędzka jest (sympatyczna kobieta). f) Pan Śniegocki jest (punktualny mężczyzna).

6. *Правильно назовите профессию человека, который представляется:*

Пример: Jestem Peter Braun.

Ten pan jest szefem biura "Transit".

- a) Jestem Krzysztof Ćmielowicz. b) Jestem Katarzyna Żurawska. c) Jestem Paweł Śniegocki. d) Jestem Małgorzata Łabędzka.

7. *Опустите существительные, стоящие после прилагательных. Что получится?*

Пример: Jestem szczupłą kobietą. Jestem szczupła.

- a) Jestem punktualnym mężczyzną. b) Jestem punktualną kobietą. c) Pani Żurawska jest atrakcyjną tłumaczką. d) Pani Łabędzka jest miłą przewodniczką.
- e) Pan Ćmielowicz jest sympatycznym szefem. f) Pan Ćmielowicz jest niskim mężczyzną.

8. *Дайте отрицательные ответы на поставленные вопросы. Обратите при этом внимание на отрицание nie:*

Примеры: Czy pan Ćmielowicz jest szczupły?

Nie, pan Ćmielowicz nie jest szczupły.

Czy pani Żurawska jest nauczycielką?

Nie, pani Żurawska nie jest nauczycielką.

- a) Czy pani Łabędzka jest szefem biura? b) Czy pan Ćmielowicz jest przewodnikiem? c) Czy pani Małgorzata nazywa się Żurawska? d) Czy pan Ćmielowicz jest wysoki? e) Czy pani Żurawska jest smutna?

9. *В поставленных вопросах поинтересуйтесь об особенностях (свойствах) другого участника Вашей учебной группы:*

Пример: Ja jestem niski. Jaka jest ta pani?

Ja jestem szczupła. Jaki jest ten pan?

10. Заполните графы нижеприведенной таблицы. Данные таблицы должны отражать сведения о лицах, полученные в ходе выполнения упражнения 9:

Nazwisko	jaki jest? jaka jest?
a)	
b)	
c)	
d)	

3A Tekst

Lista naszych gości

'lista 'naʃix 'gɔɕɛi

K. = Katarzyna

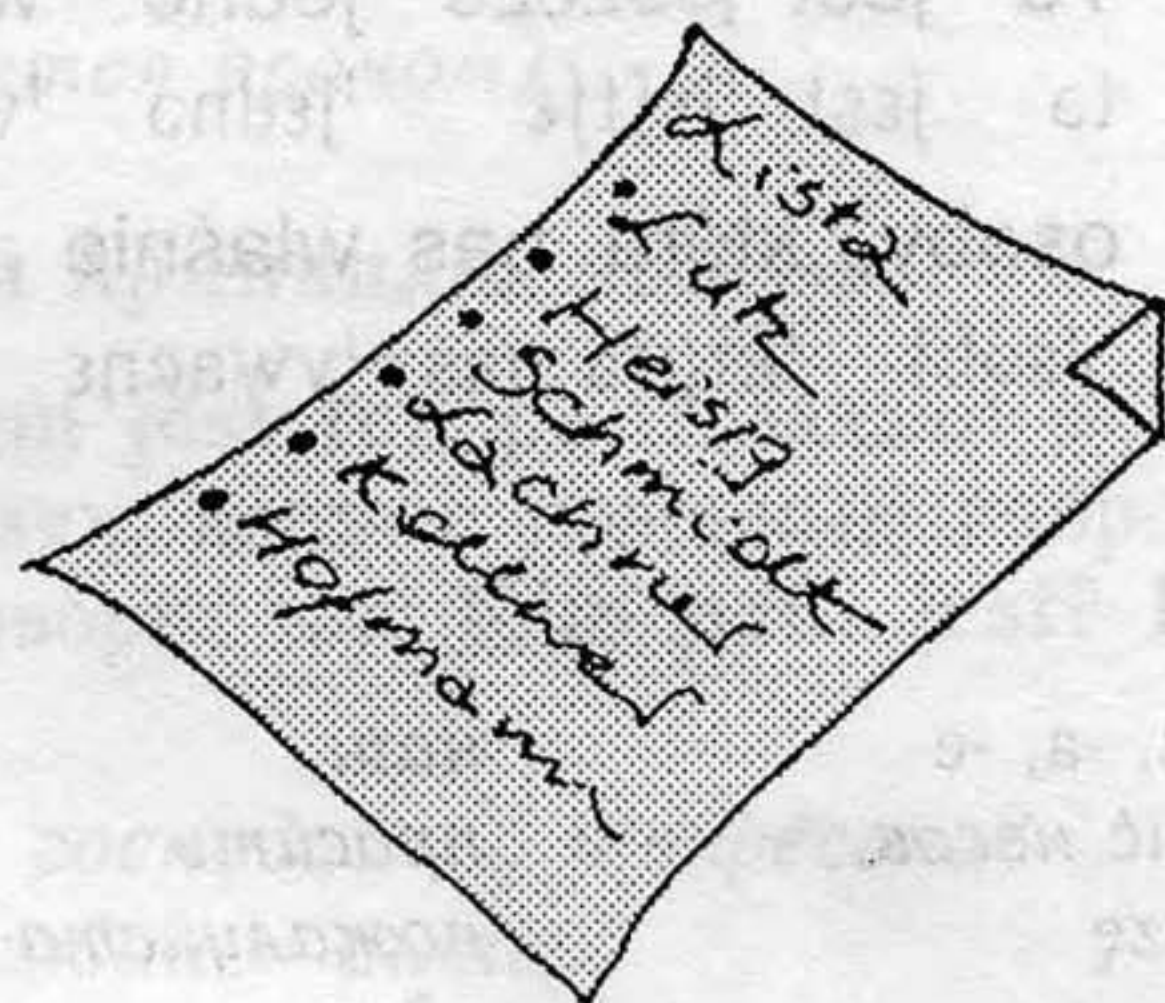
P. = Paweł

K.: Proszę tu jest lista nowych gości.

'proʃɛ tu jɛst 'lista 'nɔvix 'gɔɕɛi

P.: Ciekawe, kto jest w naszej grupie.

tɕɛ'kavɛ kto jɛst v 'naʃɛj 'grupe

Kim są nasi goście? Jeden architekt.

kim sɔ 'naɕi 'gɔɕɛɛ 'jɛdɛn ar'xitekt

O nie, przepraszam, jedna sekretarka.

ɔ nɛ pʃɛpɾaʃam 'jɛdna sɛkrɛ'tarka

Jeden aktor, jedna aktorka.

'jɛdɛn 'aktor 'jɛdna ak'torka

I dalej: dziennikarz, dziennikarka,

i 'dalej dʒɛn'ɲikaʃ dʒɛnɲi'karka

dentystka i reżyser, pisarka i dentysta ...

dɛn'tistka i rɛ'ʒisɛr pi'sarka i dɛn'tista

O, i nawet jedno dziecko. A to? Kto to jest?

ɔ i 'navɛt 'jɛdno 'dzɛtsko a to kto to jɛst

Czy to jest pani Witkowska?

tʃi to jɛst 'paɲi wit'kɔfska

K.: Tak, to jest jej podpis.

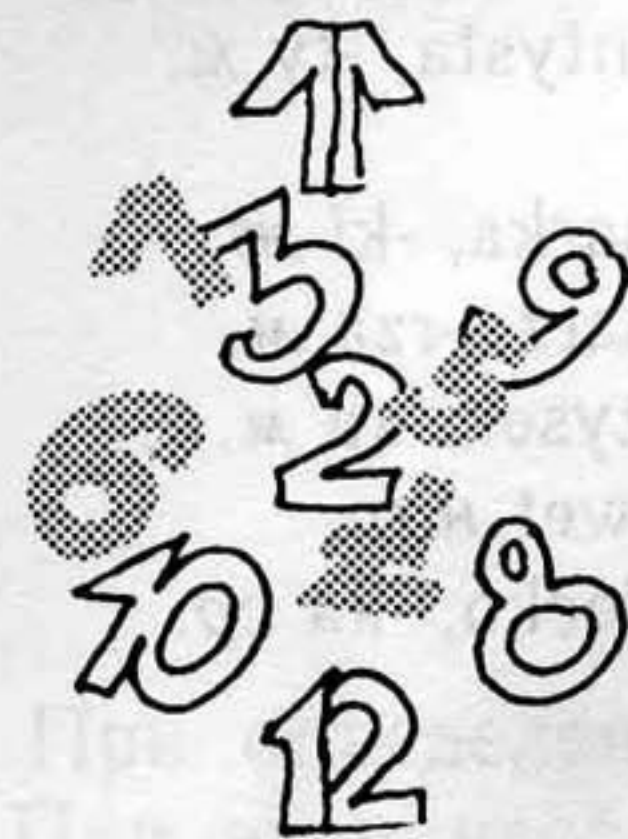
tak to jɛst jɛj 'pɔtpis

P.: Kim jest ta pani?

kim jɛst ta 'paɲi

K.: Ona jest pielęgniarką.

ɔna jɛst pɛlɛŋ'ɲarkɔ

P.: A właściwie to ile jest osób w grupie?

a vwaɕ'tɕivɛ to ilɛ jɛst 'ɔsub w 'grupe

K.: Chwileczkę, właśnie sprawdzam listę. Jeden, dwa, trzy, cztery,

xvi'lɛtʃkɛ 'vwaɕɲɛ 'spravdzam 'listɛ 'jɛdɛn dva tʃi 'tʃtɛri

pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć, jedenaście,

ɸɛtɕ ʃɛɕtɕ 'ɕɛdɛm 'ɔɕɛm 'dʒɛvɛtɕ 'dʒɛɕɛtɕ jɛdɛ'nɔɕtɕɛ

dwanaście ...

dva'nɔɕtɕɛ

P.: A to? Co to jest? Co oznacza ten znak zapytania?

a to tɕo to jɛst tɕo ɔz'natʃa tɛn znak zapɪ'taɲa

K.: To jest jeszcze jedno wolne miejsce dla pewnej sympatycznej

to jɛst 'jɛʃtʃɛ 'jɛdno 'vɔlnɛ 'mɛjstɕɛ dla 'pɛvnɛj simpa'titʃnɛj

osoby, która nas właśnie słucha i czyta ten tekst.

ɔ'sɔbi 'ktura nas 'vwaɕɲɛ 'swuxa i 'tʃɪta tɛn tɛkst

nasz, -a, -e

prosić *несов.*

proszę

tu

ciekawe *нар.*

grupa, -ру *ж.*

w naszej grupie

kim *тв.*

kim ona/on jest

(z zawodu)?

jeden, jedna, jedno

architekt, -ta *м.*

sekretarka, -ki *ж.*

наш

просить

пожалуйста

здесь

интересно

группа

в нашей группе

кем

кто она/он (по профессии)?

один

архитектор

секретарь;

(разг.) секретар-

ша

актер

актриса

далее

и далее

журналист

журналистка

дантистка; жен-

щина-стоматолог

дантист, зубной

врач

писательница

писатель

режиссер

даже

ребенок

a

jego, jej, jego

podpis, -su *м.*

pielęgniarka, -ki *ж.*

właściwie

ile

osoba, -by *ж.*

ile jest osób?

chwileczkę

jeden, dwa, trzy ...

co

oznaczać *несов.*,

oznaczam,

oznaczasz

znak, -ku *м.*

znak zapytania

jeszcze

wolny, -a, -e

miejsce, -ca *ср.*

dla + *род.*

dla pewnej

sympatycznej osoby

pewien, pewna,

pewne

który, -a, -e

czytać *несов.*,

czytam, czytasz

tekst, -tu *м.*

a

его, ее, его

подпись

медсестра (меди-

цинская сестра)

собственно гово-

ря

сколько

лицо, *зд.*: человек

сколько человек?

минутку

один, два, три ...

что

значить

знак

знак вопроса

еще

свободный

место

для

для одного симпа-

тичного человека

один, определенный

который, какой

читать

текст

ЗВ Страноведение и словоупотребление

1. Слова, обозначающие профессию

Польские существительные, называющие профессию и звание, имеют категорию мужского и женского рода.

мужской род: aktor   dentysta
женский род: aktorka   dentystka

Отдельные существительные мужского рода, называющие лицо по профессии или должности, употребляются для обозначения лиц женского пола, например: reżyser *режиссер*, lekarz *врач*, szef *шеф*, kierowca *шофер (водитель)*, mechanik *механик*.

Jan jest lekarzem.   Ян – врач (является врачом).
Anna jest lekarzem.   Анна – врач (является врачом).

2. Вопрос о профессии (профессиональной принадлежности)

С помощью конструкции **Kim jest ta pani? Kim jest ten pan?** задают вопрос относительно профессии третьего лица. В случаях, когда с подобным вопросом обращаются непосредственно к кому-либо, то говорят так: **Kim pani jest? Kim pan jest?**

Kim jest ten pan (z zawodu)?	Кто этот господин по профессии?
Ten pan jest aktorem.	Этот господин – актер.
Kim jest ta pani (z zawodu)?	Кто эта дама по профессии?
Ta pani jest aktorką.	Эта дама – актриса.
Kim pan/pani jest (z zawodu)?	Кто Вы по профессии?

3. Союзы “i” и “a”

Этими союзами выполняются как соединительная **i**, так и противопоставительная **a** функции.

To jest pisarka i to jest pisarka.
To jest pisarka, a to jest dentysta.

Не забывайте ставить запятую перед союзом **a**.

4. Количественные числительные от 0 до 12

0 zero	2 dwa м.	5 pięć	9 dziewięć
1 jeden м.	dwie ж.	6 sześć	10 dziesięć
jedna ж.	3 trzy	7 siedem	11 jedenaście
jedno ср.	4 cztery	8 osiem	12 dwanaście

ЗС Грамматика

1. Формы настоящего времени глаголов: III спряжение

В польском языке различают три типа спряжения глаголов. При определении типа спряжения решающую роль играют личные окончания. При этом необходимо учитывать также и окончания основы глагола.

К III спряжению относятся глаголы с окончанием на **-ać**. Эта группа глаголов несложна для запоминания, поскольку во всех формах основа не изменяется, сохраняя в окончании **-а**.

	czytać	читать
(ja)	czytam	
(ty)	czytasz	
on, ona, ono	czyta	
(my)	czytamy	
(wy)	czytacie	
oni, one	czytają	

Обратите внимание. В польском языке тип спряжения глагола определяется по окончаниям 1-го и 2-го лица единственного числа. В 1-м и во 2-ом спряжении отмечаются чередования в корнях. Поэтому в словарных перечнях наряду с инфинитивной формой указывается форма 1-го и 2-го лица единственного числа.

Все глаголы (за исключением *prosić просить*), встречающиеся в трех первых учебных текстах, относятся к третьей группе спряжения и спрягаются как глагол *czytać*.

2. Слова, выполняющие роль определения

К ним в польском языке, кроме прилагательных, относятся также указательные местоимения и числительное **jeden**. В единственном числе они имеют три грамматических рода и их формы соответствуют роду и падежу имен существительных.

мужской род	женский род	средний род
ten jeden	ta jedna	to jedno

Ten pan, ta pani i to dziecko są w naszej grupie.

Этот мужчина, эта женщина и этот ребенок в нашей группе.

3D Упражнения

1. Рассмотрите эти рисунки и дайте ответы на вопросы:

Примеры: Co to jest? To jest zegarek.

Kto to jest? To jest Katarzyna Żurawska.

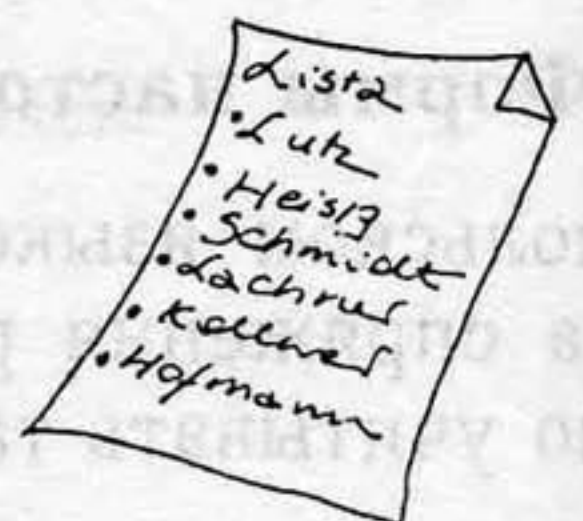
a) Co to jest?

d) Co to jest?

b) Kto to jest?

e) Co to jest?

c) Co to jest?

Lucy

2. Назовите свою профессию, используя данные в пунктах от а до к слова:

Пример: nauczyciel: Jestem nauczycielem.
nauczycielka: Jestem nauczycielką.

- a) architekt   b) pisarka   c) tłumaczka   d) pisarz   e) aktor   f) sekretarka
- g) dziennikarz   h) pielęgniarka   i) dentystka   j) dziennikarka   k) dentysta

3. Ответьте на вопросы:

- a) Kim jest pani Żurawska?   b) Kim jest pan Śniegocki?
- c) Kim jest pani Łabędzka?   d) Kim jest pan Ćmielowicz?
- e) A kim jest pani Witkowska?

4. Расшифруйте закодированный текст и найдите в нем названия профессий:

N	A	F	D	Ę	D	A	S	D	O
O	K	T	Ł	U	M	A	C	Z	C
E	E	Ł	O	O	A	R	W	I	E
N	A	U	C	Z	Y	C	I	E	L
R	A	M	D	D	X	H	I	N	O
E	A	A	E	N	N	I	I	N	M
Ż	C	C	N	P	T	T	Q	I	J
Y	L	Z	T	W	E	E	E	K	D
S	Z	K	Y	Z	Z	K	A	A	D
E	Z	A	S	A	K	T	O	R	B
R	A	K	T	O	R	K	A	Z	B
P	I	S	A	R	K	A	P	Ę	O

5. Везде, где есть возможность, опустите глагол:

- a) Ten pan to jest nasz szef.   b) Czy to jest pani Żurawska?
- c) Pan Ćmielowicz jest naszym szefem.   d) Pan Śniegocki jest zwykle punktualny.
- e) Czy to jest biuro "Translingua"?   Czy pan jest nauczycielem?   g) To jest podpis szefa.

6. Сформулируйте вопросы к подчеркнутым фрагментам предложений:

- a) On jest niski.   b) Ona jest nauczycielką.   c) To jest lista gości.   d) To jest nasz szef.
- e) Ona jest atrakcyjna.   f) To jest moja koleżanka.   g) On jest punktualny.
- h) On jest tłumaczem.   i) To jest podpis.   j) Ten pan nazywa się Śniegocki.
- k) Ona jest przewodniczką.   l) Ta pani nazywa się Łabędzka.

7. Образуйте от данных глаголов соответствующие формы:

Пример: przedstawiać się (my):   my przedstawiamy się
omawiać (oni):   oni omawiają

- a) spotykać się (oni)   b) słuchać (ja)   c) nazywać się (ona)   d) czekać (on)
- e) przeproszać (ja)   f) sprawdzać (wy)   g) oznaczać (on)   h) czytać (on)
- i) pytać (ty)   j) wyglądać (*выглядеть*) (one).

3D/4A

8. Определите род данных имен существительных, проставив соответственно в скобках определяющие род символы: "м", "ж" и "ср":

koleżanka	(ж)	podpis	( )	gość	( )
pan	(м)	szef	( )	przewodniczka	( )
lista	( )	kolega	( )	dentysta	( )
zegarek	( )	biuro	( )	reżyser	( )
pani	( )	osoba	( )	kobieta	( )
dziecko	( )	znak	( )	Polska	( )
mężczyzna	( )	grupa	( )	miejsce	( )

9. Заполните пропуски недостающими числами:

jeden, ..., trzy, ..., pięć, sześć, siedem, ..., dziewięć, dziesięć, jedenaście, ...

10. Выразите словами следующие числа и уравнения:

Пример: $1 + 4 = 5$ (jeden plus cztery jest pięć)
 $8 - 0 = 8$ (osiem minus zero jest osiem)

$4 + 0 =$	$7 + 3 =$	$6 - 0 =$
$6 + 2 =$	$9 - 1 =$	$10 - 8 =$
$10 + 1 =$	$12 - 2 =$	$3 + 4 =$
$7 + 3 =$	$6 + 5 =$	$4 + 5 =$

11. Попробуйте выразить написанное другими словами:

a) Nazywam się Katarzyna Żurawska. b) Jak on wygląda? c) Nasz szef nigdy nie jest smutny. d) Czy pani nazywa się Żurawska?

12. Дайте ответы на вопросы к трем первым текстам:

a) Kto spotyka się w biurze "Translingua"? b) Co omawiają pan Śniegocki i pani Żurawska? c) Kim jest pan Śniegocki? d) Kim jest pani Żurawska? e) Kim jest pani Łabędzka? f) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? g) Jaką kobietą jest pani Żurawska? h) Jak nazywa się szef biura "Translingua"? i) Czy pan Ćmielowicz jest szczupły i wysoki? j) Kto jest przewodnikiem? k) Jak wygląda pan Ćmielowicz? l) Ile osób jest w grupie?

13. Расспросите друг друга о Ваших профессиях:

Пример: Ja jestem nauczycielem, a pan/pani kim jest (z zawodu)?
Ja jestem ...

4A Tekst

My o sobie

Nazywam się Katarzyna Żurawska. Jestem przewodniczką. Mam 24 lata i jestem panną. Mieszkam w Żelazowej Woli razem z rodzicami. Mam także małe mieszkanie w Warszawie na Starym Mieście.

A ten pan to Krzysztof Ćmielowicz. Ten pan jest moim szefem. Pan Ćmielowicz ma 55, albo 56 lat i jest żonaty. Ma miłą żonę i sympatyczną córkę ... Nie, on chyba ma syna. Oj, mam jednak słabą pamięć. Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę na Saskiej Kępie.

A ja nazywam się Paweł Śniegocki. Ja także oprowadzam wycieczki. Mam 27 lat i jestem jeszcze kawalerem. Mam skromne mieszkanie w Śródmieściu na Nowym Świecie. Mieszkam w nim niestety sam.

Ta pani to oczywiście Małgorzata Łabędzka. Ona ma 41 lat ... O nie, przepraszam. Ona ma 42 lata. Pani Łabędzka jest mężatką. Ma przystojnego męża, sympatycznego syna i uroczą córkę. Syn ma 16 lat, a córka 14. Państwo Łabędzcy mają duży i piękny dom. Mieszkają w Konstancinie pod Warszawą. Mają także dużego psa i pięknego konia.

o przedl. + pr.
sobie
my o sobie

mieć, mam, masz
lata, lat *mn.*
mam 24 lata
panna, -ny *ж.*
jestem panną
mieszkać *несов.*,
mieszkam,
mieszkasz
razem
rodzice, -ców *mn.*
mały, -a, -e
słaby, -a, -e
pamięć, -ci *ж.*
komfortowy, -a, -e
willa, -li *ж.*
Saska Kępa *ж.*
kawaler, -ra *м.*
jestem kawalerem
skromny, -a, -e
Śródmieście *ср.*

Nowy Świat *м.*
mieszkam w nim
niestety *нар.*

о
себе
мы (сообщаем) о
себе
иметь
годы
мне 24 года
девушка
я не замужем
жить, проживать

вместе
родители
маленький
слабый
память
комфортабельный
вилла
район Варшавы
холостяк
я неженат
скромный
район в центре
Варшавы
название улицы
я живу в нем
к сожалению

mieszkanie, -nia *ср.*
Warszawa, -wy *ж.*
na przedl. + pr.
Stare Miasto *ср.*

albo
żonaty
miły, -a, -e
żona, -ny *ж.*
córka, -ki *ж.*
chyba *нар.*
syn, -na *м.*

oj
jednak
oczywiście *нар.*
mężatka, -ki *ж.*
przystojny, -a, -e
mąż, męża *м.*
uroczy, -a, -e

duży, -a, -e
piękny, -a, -e
dom, -mu *м.*
Konstancin *м.*
pod przedl. + *тв.*
pies, -rsa *м.*
koń, konia *м.*
sam

квартира
Варшава
на, в
Старый Город
(район Варшавы)
или
женатый
милый
жена
дочь
пожалуй
сын
ой
однако
конечно
замужняя
интересный
муж
обаятельный, очаро-
вательный
большой
красивый
дом
пригород Варшавы
под
пес, собака
конь, лошадь
один

4В Страноведение и словоупотребление

1. Семья

dziadkowie	babcia, dziadek	бабушки и дедушки бабушка, дедушка
rodzice	matka, ojciec	родители мать, отец
dzieci	córka, syn	дети дочь, сын
wnuki	wnuczka, wnuczek	внуки внучка, внук

2. Количественные числительные от 11 до 99

Числительные от 11 до 19 оканчиваются на *-naście*. Составные числительные 21, 22 и т. д. представляют собой сочетания названий десятков и единиц, например: *dwadzieścia jeden, dwadzieścia dwa*.

11 <i>jedenaście</i>	20 <i>dwadzieścia</i>
12 <i>dwanaście</i>	21 <i>dwadzieścia jeden</i>
13 <i>trzynaście</i>	30 <i>trzydzieści</i>
14 <i>czternaście</i>	40 <i>czterdzieści</i>
15 <i>piętnaście</i>	50 <i>pięćdziesiąt</i>
16 <i>szesnaście</i>	60 <i>sześćdziesiąt</i>
17 <i>siedemnaście</i>	70 <i>siedemdziesiąt</i>
18 <i>osiemnaście</i>	80 <i>osiemdziesiąt</i>
19 <i>dziewiętnaście</i>	90 <i>dziewięćdziesiąt</i>
	99 <i>dziewięćdziesiąt dziewięć</i>

3. Указание возраста

При указании возраста в польском языке употребляется глагол **mieć** *иметь* и формы множественного числа от слова **rok** *год*. После чисел **2–4** (также и в словосочетаниях при произнесении цифр, к примеру 22, 23, 24) стоит форма **lata**, а после всех остальных чисел – **lat**.

Мам 2–4	22–24	32–34 ... <i>lata</i> .	Мне ... <i>лет</i> .
Мам 5–21	25–31	35–41 ... <i>lat</i> .	Мне ... <i>лет</i> .

НО:

Dziecko ma 1 rok. Ребенку один год.

О возрасте спрашивают так:

Ile pan/pani ma lat? Сколько Вам лет?
Ile masz lat? Сколько тебе лет?

4. Польские фамилии

Многие фамилии поляков употребляются в форме мужского (с окончаниями на **-ski, -cki, -dzki**) и женского рода (с окончаниями на **-ska, -cka, -dzka**).

pan	Śniegocki	pani	Śniegocka
	Zurawski		Zurawska
	Łabędzki		Łabędzka

Фамилии, оканчивающиеся на согласную или гласную (кроме **i**), сохраняют одну форму для мужского и женского рода.

pan	Ćmielowicz	pani	Ćmieliwicz
	Nowak		Nowak
	Sobota		Sobota
	Zielony		Zielony

Существительное **państwo** относится либо к супружеской паре, либо ко всей семье. В подобных случаях сами фамилии употребляются во множественном числе.

państwo Śniegoccy, Zurawscy, Łabędzcy, Ćmielowiczowie, Sobotowie, Nowakowie, Zielony (формы множественного числа нет)

Польские фамилии, как и все существительные, изменяются по падежам и числам.

4C Грамматика

1. Одушевленные и неодушевленные существительные

В польском языке различают одушевленные и неодушевленные существительные.

К **одушевленным** относятся существительные, обозначающие лиц и живые существа.

К **неодушевленным** относятся существительные, обозначающие предметы, явления и т.п.

Такое разделение особенно важно, когда речь идет о существительных мужского рода, поскольку они имеют различные окончания в родительном и винительном падежах единственного числа.

2. Винительный падеж единственного числа существительные

Для неодушевленных существительных мужского рода, всех существительных среднего рода и всех существительных женского рода с окончанием на согласный формы именительного и винительного падежей совпадают.

Одушевленные существительные мужского рода в винительном падеже имеют окончание **-a**. Существительные женского рода с окончанием в именительном падеже на гласный в винительном падеже оканчиваются на **-ę** (исключение: pani – panią).

	Мужской род одушевл. неодуш.		Женский род			Средний род
Именительный	szef	dom	pani	zona	pamięć	mieszkanie
Винительный	szefa	dom	panią	zonę	pamięć	mieszkanie

3. Винительный падеж единственного числа прилагательных

Прилагательные, определяющие неодушевленные существительные мужского рода, в винительном падеже единственного числа оканчиваются на **-i** (после мягких согласных и **k, g**) и на **-y** (после всех других согласных). Те прилагательные, которые определяют одушевленные существительные, оканчиваются в винительном падеже на **-ego**. Прилагательные, употребляющиеся с существительными среднего рода, всегда оканчиваются на **-e**. Прилагательные женского рода в винительном падеже имеют окончание **-a**.

	Мужской род одушевл. неодушевл.		Женский род		Средний род	
Им.	miły	długi	miła	długa	miłe	długie
Вин.	miłego	długiego	miłą	długą	miłe	długie

4. Предложный (местный) падеж единственного числа существительных

Существительные мужского, женского и среднего рода с основой на твердый согласный (за исключением **k, g, ch**) в предложном падеже имеют окончание **-e**. Твердые согласные при этом смягчаются (палатализуются), например: именительный падеж – szef, предложный – szefie; **исключения:** в предложном падеже – synu, domu.

Существительные мужского и среднего рода, основа которых оканчивается на мягкий или отвердевший согласный или же на **k, g, ch**, в предложном падеже имеют окончание **-u**, например: именительный падеж – koń, предложный падеж – koniu.

Некоторые существительные мужского и среднего рода в предложном падеже имеют в корне чередование **a** с **e**, например: именительный падеж – miasto *город*, предложный – mieście.

Существительные женского рода на **-a** и **-i** с основой на мягкий согласный заканчиваются в предложном падеже на **-i**, например, в именительном падеже – pani, предложном – pani. Существительные с основой на отвердевший согласный имеют в предложном падеже окончание **-y**, например: именительный падеж – noc, предложный – nocу.

	Мужской род		Женский род			Средний род	
Именительный	szef	koń	kobieta	pani	noc	miasto	pole
Предложный	szefie	koniu	kobiecie	pani	nocу	mieście	polu

Предложный падеж всегда употребляется с предлогом, к примеру:

O kim rozmawiacie? *О ком вы говорите?*
Rozmawiamy właśnie o moim szefie. *Мы как раз говорим о моем шефе.*

Предложный падеж употребляется с предлогом для указания места (действия, пребывания и т.п.), например: **w** в, **na** на.

В отношении места вопросы формулируют, прибегая к вопросительному слову *gdzie? где?*:

Gdzie mieszka pani Żurawska? *Где живет госпожа Журавская?*

Ona mieszka w Warszawie na ulicy Długiej. (на улице)
w Warszawie na Ursynowie. (в районе города)
w Warszawie na Mazowszu.

Обращают на себя внимание некоторые различия в употреблении предлогов **w** и **na**. Предлог **w** применяется с существительными, обозначающими какое-либо помещение, место (в том числе место внутри чего-то). В то же время предлог **na** связан с указанием таких мест, как улица, район города, селение, регион и т. п. (na Ursynowie, na Saskiej Kępie, na Mazowszu, na Śląsku в Силезии; исключение: w Śródmieściu).

5. Предложный падеж единственного числа прилагательных

В предложном падеже прилагательные мужского и среднего рода имеют окончание **-im**, если основа заканчивается на мягкий согласный или на **k, g**. Прилагательные с основой на твердый согласный в предложном падеже оканчиваются на **-ym**.

Прилагательные женского рода оканчиваются в предложном падеже на **-ej**.

	Мужской род	Женский род	Средний род
Именительный	powy niski	powa niska	powe niskie
Предложный	powym niskim	powej niskiej	powym niskim

6. Спряжение глагола "mieć"

Глагол *mieć* *иметь* относится к III спряжению.

(ja) mam
(ty) masz
on, ona, ono ma

(my) mamy
(wy) macie
oni, one mają

4D Упражнения

1. Заполните пробелы соответствующими грамматическими формами:

- a) pan Śniegocki   pani ...   państwo ...
b) pan ...   pani Żurawska   państwo ...

c) pan Ćmielowicz	pani ...	państwo ...
d) pan ...	pani ...	państwo Łabędzcy
e) pan Zielony	pani ...	państwo ...
f) pan ...	pani Zając	państwo ...
g) pan ...	pani ...	państwo Nowakowie
h) pan Sobota	pani ...	państwo ...
i) pan Maj	pani ...	państwo ...

2. *Замените следующие цифровые обозначения словами:*

11	21	90	77
15	29	99	52
16	30	14	45
19	66	58	83

3. *Дополните предложения согласно образцу:*

Пример: On ma 27 lat. (27)

- a) Ona ma ... (41). b) Pani Żurawska ma ... (24). c) On ma ... (55).
 d) Córka pani Łabędzkiej ma ... (14). e) Ty masz ... (33). f) Syn pani
 Łabędzkiej ma ... (16). g) Ja mam ... (?).

4. *Сформулируйте вопросы к нижеследующим ответам на них:*

Пример: Mam 44 lata.

Ile masz lat? или Ile pan/pani ma lat?

- a) On ma 53 lata. b) Masz 25 lat. c) Ona ma 14 lat. d) Mam 82 lata.
 e) Oni mają 42 lata. f) Mamу 37 lat.

5. *Вместо точек вставьте соответствующие формы глагола mieć:*

- a) Państwo Ćmielowiczowie ... komfortową willę. b) Pan Śniegocki ... skromne
 mieszkanie. c) Państwo Łabędzcy ... piękny dom. d) Pani Żurawska ... małe
 mieszkanie. e) A Ty? Czy Ty ... duży dom? f) A Pan? Czy Pan ... też duży
 dom? g) Ja ... skromne mieszkanie. h) A Pani? Czy Pani ... małe
 mieszkanie?

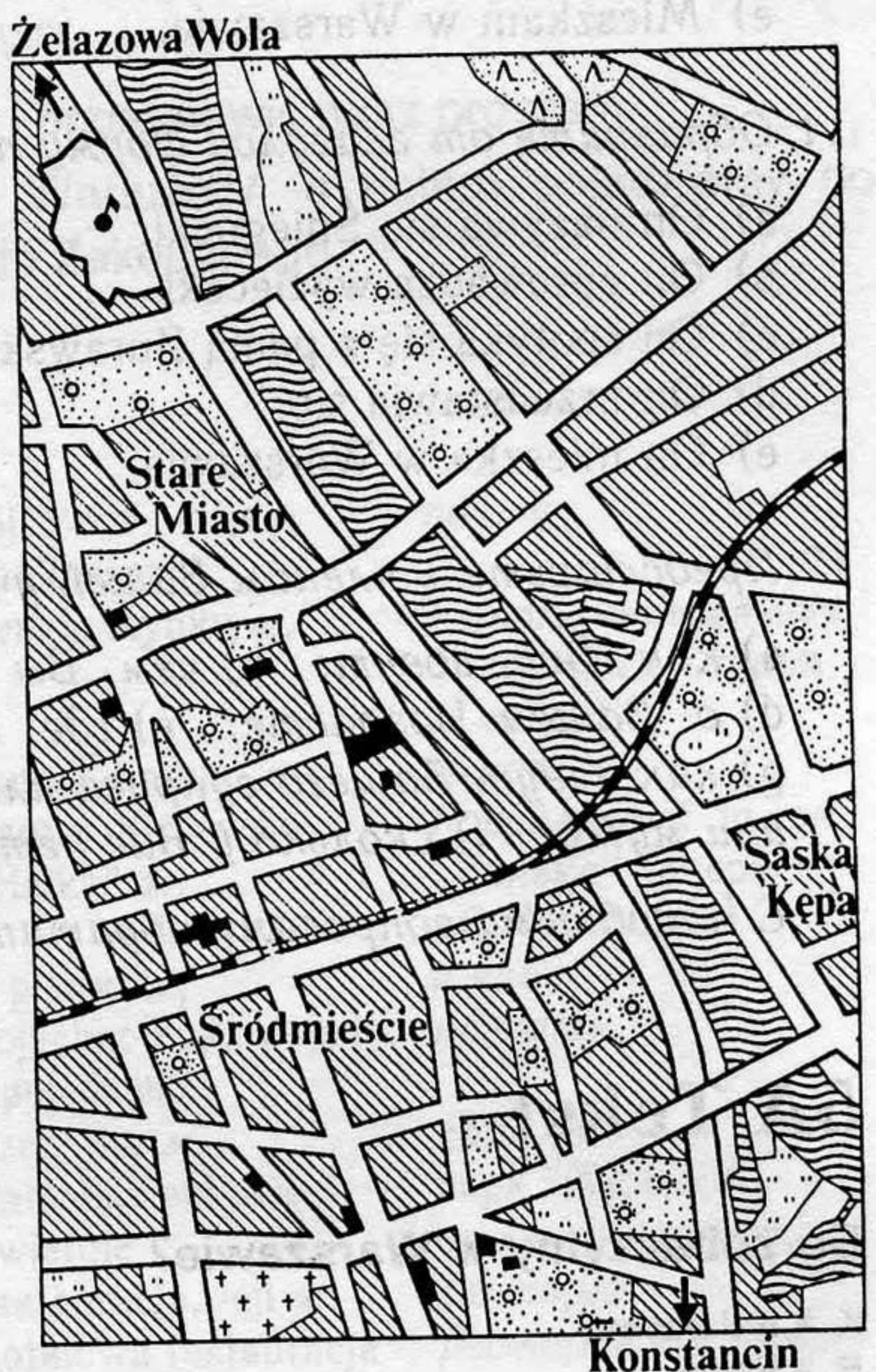
6. *Дополните предложения следующими словосочетаниями в соответствующей форме. Сравните с текстом:*

miła żona, małe mieszkanie, komfortowa willa, przystojny mąż, piękny dom,
 skromne mieszkanie

- a) Państwo Ćmielowiczowie mają ... b) Państwo Łabędzcy mają ... c) Pan
 Śniegocki ma ... d) Pani Żurawska ma ... e) Pan Ćmielowicz ma ... f) Pani
 Łabędzka ma ...

7. Заполните пробелы предложениями на или w:

- a) Paweł Śniegocki mieszka ... Warszawie.
- b) On ma skromne mieszkanie ... Śródmieściu ... Nowym Świecie.
- c) Katarzyna Żurawska ma małe mieszkanie ... Starym Mieście.
- d) Ona mieszka razem z rodzicami ... Żelazowej Woli.
- e) Państwo Ćmielowiczowie mają willę ... Saskiej Kępie.
- f) Państwo Łabędzcy mieszkają ... Konstancinie.

8. Дайте ответы на вопросы:

- a) Ile lat ma Katarzyna Żurawska? Gdzie mieszka? Jakie ma mieszkanie? Jaką pamięć ma Katarzyna?
- b) Ile lat ma Krzysztof Ćmielowicz? Czy jest kawalerem? Jaką ma żonę?
- c) Ile lat ma Paweł Śniegocki? Czy jest żonaty? Gdzie mieszka? Jakie ma mieszkanie?
- d) Ile lat ma Małgorzata Łabędzka? Czy Małgorzata jest panną? Jakiego ma męża? Jaką ma córkę? Jakiego ma syna? Gdzie mieszkają państwo Łabędzcy? Jaki mają dom? Co jeszcze mają państwo Łabędzcy?

9. Заполните данную таблицу. Затем сравните ее с текстом:

	Ile ma lat?	Gdzie mieszka?	Jakie ma mieszkanie?	Czy jest mężatka/żonaty?	Czy ma dzieci? Ile?
Katarzyna Żurawska					
Paweł Śniegocki					
Małgorzata Łabędzka					
Krzysztof Ćmielowicz					

10. Павел Снегоцкий представляется. Расскажите, что Вам удалось о нем узнать:

- a) Nazywam się Paweł Śniegocki.   Ten pan ...
- b) Mam 27 lat.   On ...
- c) Jestem nauczycielem.   On ...

- d) Także oprowadzam wycieczki. On ...
 e) Mieszkam w Warszawie. On ...

11. *Образуйте от глаголов форму первого лица единственного числа:*

- a) On nazywa się Śniegocki. Ja ...
 b) On oprowadza wycieczki. Ja też ...
 c) On spotyka się z panią Żurawską. Ja również ...
 d) On przedstawia się. Ja także ...
 e) On mieszka w Warszawie. Ja też ...

12. *Представьтесь членам Вашей учебной группы и расскажите о себе:*

- a) *как Вас зовут; b) чем Вы занимаетесь; c) о Вашей внешности;*
 d) *о Вашем возрасте; e) где Вы живете; f) о семейном положении;*
 g) *как зовут Вашего супруга или супругу; h) о внешности Вашей жены*
или мужа; i) сколько у Вас детей; j) сколько им лет

С подобными вопросами обратитесь к членам Вашей учебной группы.

5A Tekst

Co zobaczymy w Warszawie?

K. = Katarzyna
 P. = Paweł

K.: Dzień dobry. Dobrze, że pan już jest. Mamy dzisiaj wiele spraw do załatwienia. Wkrótce przyjadą przecież nasi goście.

P.: Naszą podróż po Polsce zaczniemy chyba od Warszawy.

K.: Tak, tak. Trzeba zarezerwować hotel, kupić bilety do Teatru Wielkiego, zamówić przewodnika po Starym Mieście ...

P.: Przepraszam, która jest godzina?

K.: Zaraz zobaczę. Teraz jest dziesiąta.

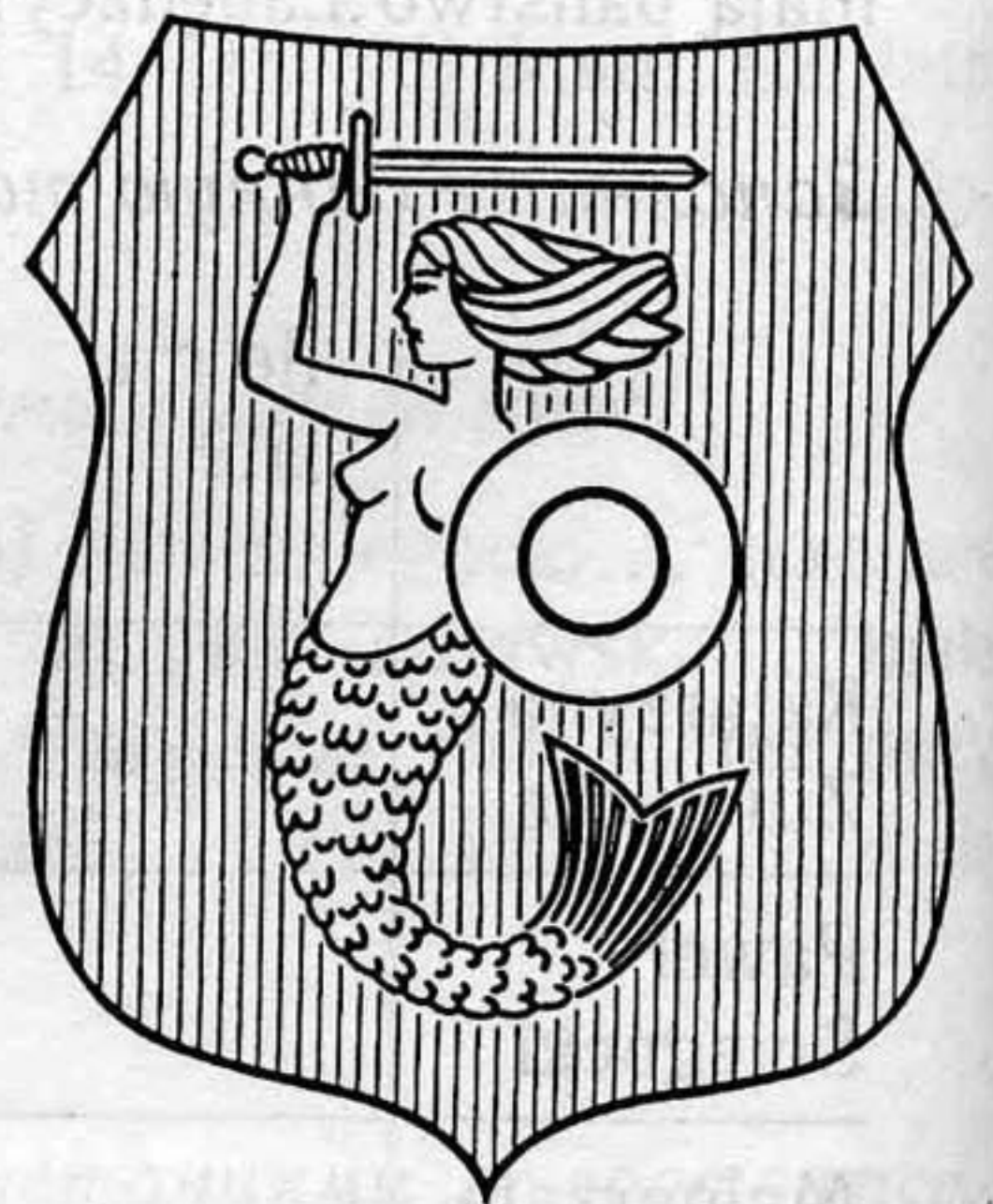
P.: Już dziesiąta!? A ja jestem umówiony.

K.: O której godzinie jest pan umówiony?

P.: O jedenastej. Jestem umówiony z przewodnikiem na placu Zwycięstwa obok Ogrodu Saskiego.

Stamtąd pójdziemy do Rynku Starego Miasta, a potem do Zamku Królewskiego.

Potem pójdę jeszcze do Teatru Wielkiego kupić bilety na "Halkę". O pierwszej pojedę do Parku Łazienkowskiego.

K.: To świetnie. A ja pójdę do hotelu i hotelowej restauracji zamówić noclegi i posiłki, a o drugiej pojadę do Pałacu w Wilanowie.

P.: Trzeba jeszcze napisać list do Niemiec i przedstawić nasz program.

K.: Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od Warszawy, a potem pojedziemy do Kazimierza, Sandomierza, Krakowa, i do Zakopanego.

P.: Cieszę się, że się pani ze mną zgadza.

K.: No to do roboty.

zobaczyć <i>сов.</i> , zobaczę, zobaczysz	увидеть	pójść <i>сов.</i> , pójdę, pójdziesz	пойти
dobrze <i>нар.</i>	хорошо	Rynek, Rynku <i>м.</i>	Рынок (центральная площадь в Старом Городе)
że	что		
wiele	много		
sprawy <i>ж./мн.</i>	дела	zamek, zamku <i>м.</i>	замок
załatwienie, -nia <i>ср.</i>	улаживание, вы- полнение	Zamek Królewski "Halka" <i>ж.</i>	Королевский замок "Халька" (опера С. Монюшко)
do załatwienia	к улаживанию		
do <i>предл.</i> + <i>род.</i>	к, в	o pierwszej	в час
wkrótce <i>нар.</i>	вскоре	pojechać <i>сов.</i> , pojadę, pojedziesz	поехать
przyjechać <i>сов.</i> , przyjadę, przyjedziesz	приехать	park, -ku <i>м.</i>	парк
przecież	однако, но	Park Łazienkowski	парк "Лазенки"
po <i>предл.</i> + <i>дат.</i>	по	świetnie	отлично, прекрасно
zacząć, zacznę, zacznieisz	начать	restauracja, -cji <i>ж.</i>	ресторан
od <i>предл.</i> + <i>род.</i>	от	hotelowa restauracja	ресторан гостини- цы
trzeba	нужно	zarezerwować <i>сов.</i> , zarezerwuję, zarezerwujesz	заказать, зарезерви- ровать
zamówić <i>сов.</i> , zamówię, zamówisz	заказать	nocleg <i>м.</i>	ночлег
kupić <i>сов.</i> , kupię, kupisz	купить	posiłek <i>м.</i>	питание
bilety <i>м./мн.</i>	билеты	o drugiej	в два часа
teatr, -ru <i>м.</i>	театр	pałac, -cu <i>м.</i>	дворец
wielki, ka, -kie	большой	Wilanów, -nowa <i>м.</i>	Вилянув (пригород Варшавы)
Teatr Wielki	Большой театр (те- атр оперы и балета в Варшаве)	napisać <i>сов.</i> , napiszę, napiszesz	написать
która godzina?	который час?	list, -tu <i>м.</i>	письмо
teraz	сейчас	przedstawić <i>сов.</i> , przedstawię, przedstawisz	представить
zaraz	сейчас, теперь	myśleć <i>несов.</i> , myślę, myślisz	думать
dziesiąta	dziesiąt (часов)	zwiedzanie, -nia <i>ср.</i>	посещение
o <i>предл.</i> + <i>пр.</i>	зд.: в	cieszyć się <i>несов.</i> , cieszę się, cieszysz się	радоваться
o której godzinie?	в котором часу?		
o jedenastej	в одиннадцать (ча- сов)	zgadzać się <i>несов.</i> , zgadzam się, zgadzasz się	соглашаться
plac Zwycięstwa	площадь Победы (название площади в Варшаве)	ze mną	со мной
obok	рядом	robotą, -ty <i>ж.</i>	работа
Ogród Saski	название парка в Варшаве	no to do roboty	ну, за работу
potem	потом		

5В Страноведение и словоупотребление

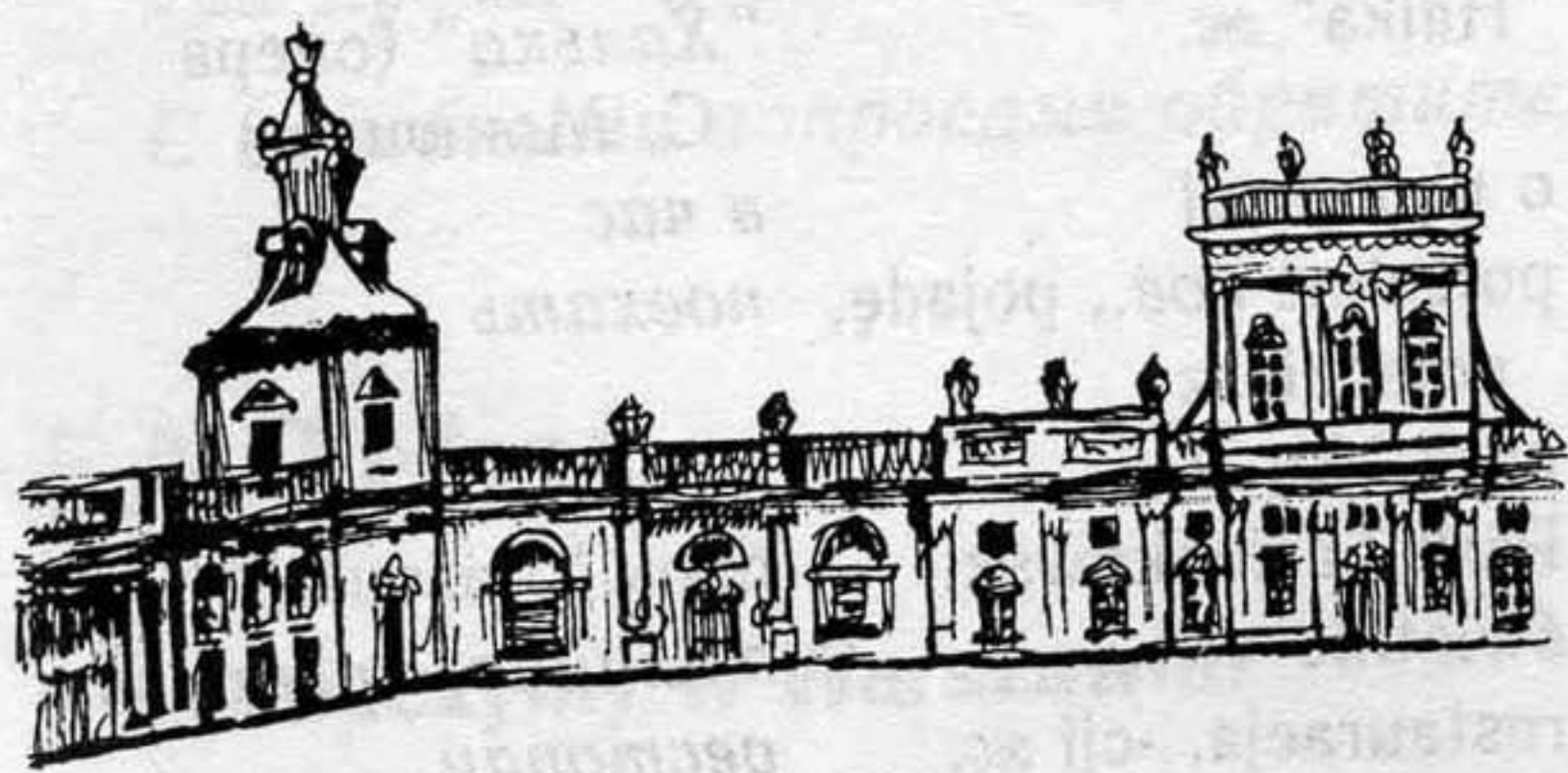
1. Łazienki и Wilanów

Łazienki – Park Łazienkowski Лазенки – Парк Лазенковский был основан во времена Станислава Августа Понятовского (1732 – 1798) – последнего короля Польши. Первоначально парк окружал зоосад с садовым павильоном, где находилась баня (по-польски **Łazienka**) династии. Отсюда и произошло название “Łazienki”.

Дворец в Вилянове

Wilanów – Pałac Wilanów Вилянув – Дворец Вилянувский построен в стиле барокко в конце XVII столетия королем Яном III Собеским как новая резиденция и назван “Вилланова”. Отсюда и возникло его польское название “Wilanów”.

2. Наречие “trzeba”

Модальное наречие **trzeba** означает долженствование: “нужно, необходимо” и в сочетании с инфинитивом глагола выражает необходимость.

Trzeba napisać list.

Нужно написать письмо.

Trzeba kupić bilet.

Надо купить билет.

К данной конструкции прибегают в случаях, когда хотят подчеркнуть безличный характер действия или выразить необходимость такового.

3. Положение прилагательного в предложении

В польском языке прилагательное обычно ставится перед существительным. Когда прилагательное образует неразрывное общее понятие с существительным (к примеру, в именах собственных), оно находится после существительного.

Прилагательное перед существительным:

piękny ogród *прекрасный сад*

wielki teatr *большой театр*

после существительного:

Ogród Saski

Teatr Wielki

4. Порядковые числительные от 1 до 99

Порядковые числительные склоняются как прилагательные, согласуясь в роде существительными.

1. pierwszy, -a, -e	11. jedenasty, -a, -e	20. dwudziesty, -a, -e
2. drugi, -a, -ie	12. dwunasty, -a, -e	30. trzydziesty, -a, -e
3. trzeci, -ia, -ie	13. trzynasty, -a, -e	40. czterdziesty, -a, -e
4. czwarty, -a, -e	14. czternasty, -a, -e	50. pięćdziesiąty, -a, -e
5. piąty, -a, -e	15. piętnasty, -a, -e	60. sześćdziesiąty, -a, -e
6. szósty, -a, -e	16. szesnasty, -a, -e	70. siedemdziesiąty, -a, -e
7. siódmy, -a, -e	17. siedemnasty, -a, -e	80. osiemdziesiąty, -a, -e
8. ósmy, -a, -e	18. osiemnasty, -a, -e	90. dziewięćdziesiąty, -a, -e
9. dziewiąty, -a, -e	19. dziewiętnasty, -a, -e	
10. dziesiąty, -a, -e		

dwudziesty czwarty   *двадцать четвертый*
 trzydziesta szósta   *тридцать шестая*
 dziewięćdziesiąte dziewiąte   *девяносто девятое*

5. Время суток (часы дня и ночи)

Полное часовое время дня в польском языке передается с помощью порядковых числительных.

Jest druga.   *(Сейчас) два часа.*

Время суток в польском языке передается с помощью предлога **o** (*в*) с предложным падежом и употреблением слова **godzina**.

<i>в разговорном языке (после обеда)</i>	<i>официально</i>
Jest (godzina) pierwsza.	Jest godzina trzynasta.
Jest (godzina) siódma.	Jest godzina dziewiętnasta.
Jest (godzina) dwunasta.	Jest godzina dwudziesta czwarta.

О времени суток спрашивают:

Która (jest) godzina?	<i>Который час?</i>
(Jest) (godzina) dwunasta.	<i>Двенадцать часов.</i>
O której godzinie?	<i>В котором часу?</i>
O (godzinie) dwunastej.	<i>В двенадцать часов.</i>
O dwunastej (godzinie).	

В разговорной речи нередко опускаются слова *jest* и *godzina*.

Обратите внимание. **Godzina** может означать как *определенный час суток*, так и *астрономический час*.

Która godzina?	<i>Который час?</i>
Za godzinę.	<i>Через час.</i>

5С Грамматика

1. Родительный падеж единственного числа существительных

Одушевленные существительные мужского рода в родительном падеже имеют окончание **-а**, например: **mąż**, родительный падеж **męża**; **koń**, родительный падеж **konia**.

Неодушевленные существительные мужского рода, заканчивающиеся в именительном падеже на согласный, в родительном падеже приобретают окончания **-и** или **-а**: **rynek**, родительный падеж **rynku**; **fotel** (кресло), родительный падеж **fotela**. Согласно общему правилу, неодушевленные существительные, обозначающие предметы или абстрактные понятия, а также заканчивающиеся на **-j**, имеют окончание **-и**, например: **spacer** (прогулка), родительный падеж **spaceru**; **pokój** (комната), соответственно **pokoju**. Исключение: **maj** (май), родительный падеж **maja**.

Окончание **-а** имеют существительные, обозначающие предмет и заканчивающиеся мягким согласным (за исключением тех, что имеют в окончании **-j**) или на **-ук, -ик**, например: **pień** (пень), родительный падеж **pnia**; **koszyk**, родительный падеж **koszyka**; **guzik**, родительный падеж **guzika**.

Некоторые существительные претерпевают замену **ó** на **o**: **ogród**, родительный падеж **ogrodu**. Во всех остальных падежах сохраняется **-o-**.

Существительные мужского рода с окончанием на **-а** склоняются по типу существительных женского рода.

	Мужской род					
	одушевленные			неодушевленные		
Именительный	pan	dentysta	kolega	ogród	rynek	koszyk
Родительный	pana	dentysty	kolegi	ogrodu	rynku	koszyka

Существительные женского рода в родительном падеже единственного числа оканчиваются на **-у**, когда их основа оканчивается на твердый или отвердевший согласный: **godzina**, **godziny**. Они приобретают окончание **-и**, если основа заканчивается мягким согласным или **-k, -g, -l**: **restauracja**, родительный падеж **restauracji**. Это относится также и к существительным мужского рода с окончанием на **-а**, например: **mężczyzna**, родительный падеж **mężczyzny**; **kolega**, родительный падеж **kolegi**.

Существительные среднего рода (за исключением заканчивающихся на **-um**) в родительном падеже единственного числа получают окончание **-а**, например: **kino**, родительный падеж **kina**; **miasto**, родительный падеж **miasta**.

	Женский род		Средний род
	Именительный	godzina	restauracja
Родительный	godziny	restauracji	kina

2. Родительный падеж единственного числа прилагательных

Форма родительного падежа прилагательных мужского и среднего рода образуется окончанием **-ego**. Прилагательные женского рода оканчиваются на **-ej**.

	Мужской род	Женский род	Средний род
Именительный	miły	miła	miłe
Родительный	miłego	miłej	miłego

3. Предлоги "do", "od" и "obok", употребляющиеся с родительным падежом

Предлог **do** служит для определения места назначения, адресата (в, к, на):

Pójdę do teatru.	Я пойду в театр.
Pojadę do syna.	Я поеду к сыну.
list do Niemiec	письмо в Германию
list do zony	письмо жене

Предлог **obok** означает возле, у, около.

obok Ogrodu Saskiego	у (около) Сасского Парка
obok zony	около (возле) жены

Предлог **od** может употребляться как для указания места, так и для обозначения временной границы, отрезка времени.

od Warszawy	от Варшавы
od wczoraj	со вчерашнего дня
od jutra	с завтрашнего дня

4. Глаголы I спряжения

К I спряжению относятся глаголы, заканчивающиеся в инфинитиве на **-ać** и имеющие при спряжении следующие личные окончания:

	napisać	написать
(ja)	napiszę	
(ty)	napiszesz	
on, ona	napisze	
(my)	napiszemy	
(wy)	napiszecie	
oni, one	napiszą	

У глаголов I спряжения наблюдаются следующие чередования гласных и согласных основы:

1-е л. ед. ч. / 3-е л. мн. ч.	d	n	m	t	s	z	k	g	g	a	o
другие формы	dzi	ni	mi	ci	si	zi	cz	z	rz	e	e

Примеры: инфинитив	1-е лицо ед.ч.	2-е лицо ед.ч.
rójść пойти	pójdę	pójdiesz
zacząć начать	zacznę	zacznieś
pojechać поехать	pojadę	pojedziesz

5. Глаголы II спряжения

Ко II спряжению относятся глаголы, оканчивающиеся в инфинитиве на **-ić** **-уć**/**-еć** и имеющие при спряжении следующие личные окончания:

	zamówić	заказать	zobaczyć	увидеть
(ja)	zamówię		zobaczę	
(ty)	zamówisz		zobaczysz	
on, ona	zamówi		zobaczy	
(my)	zamówimy		zobaczymy	
(wy)	zamówicie		zobaczycie	
oni, one	zamówią		zobaczą	

1-е л. ед. ч. / 3-е л. мн. ч.	c	dz	sz	z	szcz	zdz
другие формы	c+i	dz+i	s+i	z+i	śc+i	źdz+i

Примеры:	инфинитив	1-е лицо ед.ч.	2-е лицо ед.ч.
	wrócić	wrócę	wrócisz
	prosić	proszę	prosisz
	вернуться		
	просить		

Обратите внимание. Формы глаголов совершенного вида имеют значение будущего времени (ср. 7С1).

6. Возвратные глаголы

Возвратные глаголы в польском языке образуются с помощью возвратной частицы **się**, которая не изменяется по лицам.

(ja)	cieszę się	я радуюсь
(ty)	cieszysz się	ты радуешься
on/opna	cieszy się	он/она радуется
(my)	cieszymy się	мы радуемся
(wy)	cieszyacie się	вы радуетесь
oni/one	cieszą się	они радуются

В предложении возвратная частица может стоять как перед глаголом, так и после него (не влияя на его значение), но никогда не стоит в начале предложения.

Обратите внимание. Польские возвратные глаголы нередко совпадают с русскими, но не всегда:

Śmieję się.	Я смеюсь.
Siadam.	Я сажусь.

7. Дополнительные придаточные предложения с союзом "że"

Порядок слов в дополнительном придаточном предложении такой же, как и в главном:

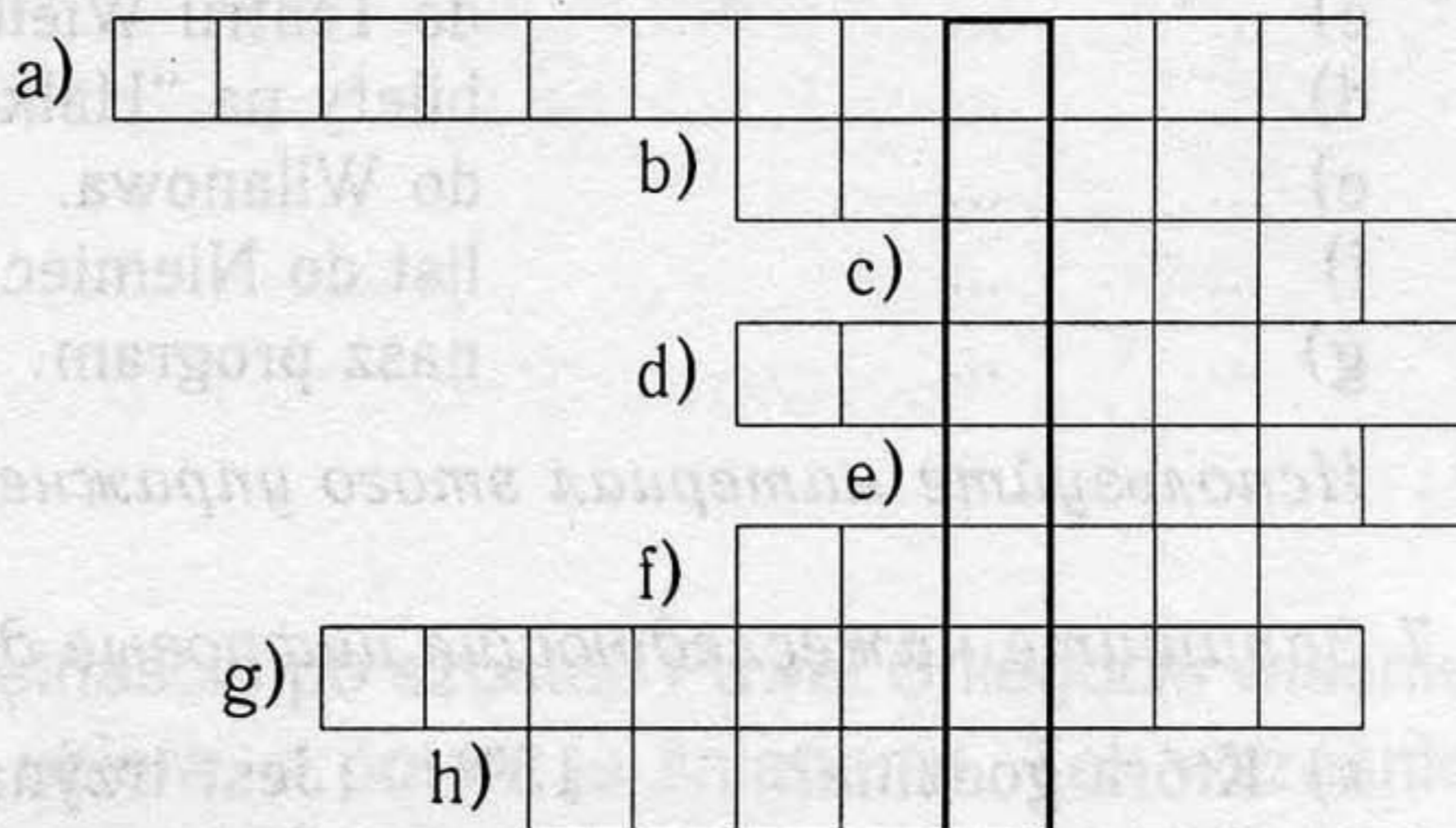
Myślę, że zaczniemy od Warszawy.	Я полагаю, что мы начнем с Варшавы.
Cieszę się, że się pani ze mną zgadza.	Я рад, что Вы со мной согласны.

5D Упражнения

1. Решите следующий кроссворд. Как звучит ключевое слово?

Zabytki Warszawy

- a) Park ...
- b) ... Wielki
- c) ... Starego Miasta
- d) Ogród ...
- e) ... Królewski
- f) ... Miasto
- g) Pałac ...
- h) Opera Moniuszki ...

2. Вместо точек вставьте необходимые окончания:

- a) Trzeba pojechać do hotel.. b) W hotel.. restauracj.. trzeba zamówić posiłki.
- c) Paweł pojedzie do Teatr.. Wielk.. kupić bilety. d) Trzeba też pojechać do Pałac.. Wilanowski..
- e) A potem pójść do Park.. Łazienkowski.. f) Potem trzeba jeszcze pójść do Rynk.. Stare.. Miast..
- g) Zwiedzanie zaczniemy od Warszaw.. h) Pojedziemy też do Kraków.. i Zakopane..

3. Gdzie jest Paweł umówiony? – Где Павел назначил встречу?

Употребите помещенные в скобках слова в родительном падеже:

- a) Paweł jest umówiony obok ... (kino)
- b) albo или obok ... (restauracja hotelowa)
- c) albo obok ... (Park Łazienkowski)
- d) albo obok ... (Teatr Wielki)
- e) albo obok ... (hotel)

Oj, mam chyba słabą pamięć!

4. Вместо точек поставьте соответствующие личные окончания:

- a) Ja zamówi.. przewodnika, a ty kup.. bilety do kina. b) Ona przedstawi.. program, a ja napisz.. list do Niemiec.
- c) Pani pojedzie.. jeszcze do hotelu
- d) Czy się państwo ze mną zgodzi..? Ciesz.. się, że (my) zaczniemy.. zwiedzanie od Warszawy.

5. Od czego zaczniemy zwiedzanie? – С чего мы начнем посещение?

Употребите помещенные в скобках слова в родительном падеже:

- a) Myślę, że zaczniemy od ... (Warszawa)
- b) albo od ... (Pałac w Wilanowie)
- c) albo od ... (Zamek Królewski)
- d) albo od ... (Rynek)
- e) albo od ... (Ogród Saski)
- f) A może ma Pan/Pani inną propozycję? Возможно, у Вас есть иное предложение?

6. Катажина наметила план дальнейших совместных действий. Можете ли Вы подробнее разъяснить это Павлу?

- a) Trzeba zarezerwować hotel.
 b) ... .. noclegi.
 c) ... .. do Teatru Wielkiego.
 d) ... .. bilety na "Halke".
 e) ... .. do Wilanowa.
 f) ... .. list do Niemiec.
 g) ... .. nasz program.

Используйте материал этого упражнения в иной ситуации.

7. Запишите нижеследующие цифровые данные словами:

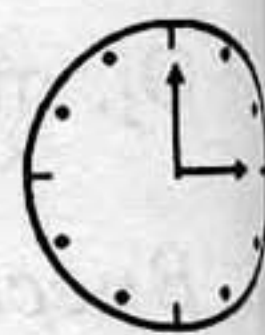
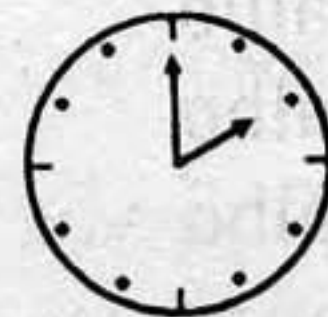
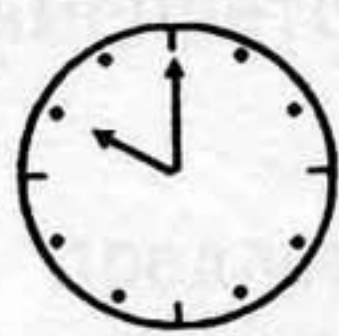
- a) Która godzina? 13⁰⁰ Jest trzynasta.
 b) O której godzinie? O trzynastej.

14 ⁰⁰	1 ⁰⁰	16 ⁰⁰	24 ⁰⁰	8 ⁰⁰
12 ⁰⁰	11 ⁰⁰	2 ⁰⁰	10 ⁰⁰	17 ⁰⁰
3 ⁰⁰	15 ⁰⁰	20 ⁰⁰	21 ⁰⁰	23 ⁰⁰

8. Вы совершаете осмотр Варшавы. Расскажите по-польски: когда (в каком часу) и куда Вы идете:

Пример:

O godzinie dziesiątej	pójdę	do Ogrodu Saskiego.
	pojadę	

9. Используя следующие слова, составьте сложные предложения с że:

- a) pani, że, się, cieszę, ze, zgadza, mną b) goście, wkrótce, cieszę, przyjadą
 nasi, się, że c) zwiedzanie, myślę, Warszawy, od, że, zaczniemy d) że
 dobrze, pan, jest, już

10. Переведите на польский язык:

- a) Скоро (в скором времени) наши гости придут в Варшаву. b) Сегодня мы идем в театр. c) Осмотр (посещение) начнем с Варшавы. d) Потом мы поедем в Краков. e) Со вчерашнего дня я пишу письмо моей жене в Россию. f) Ну, за работу.

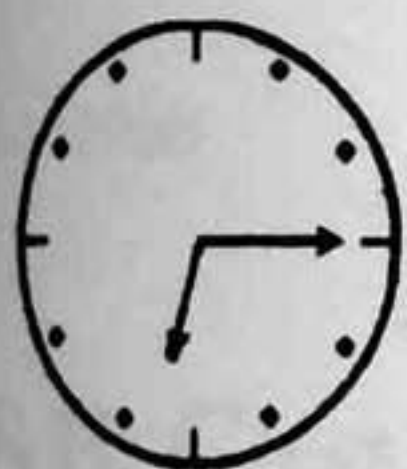

11. Вы принимаете гостя из Польши. Что Вы покажете ему в Вашем городе? Сделайте ему соответствующее предложение:

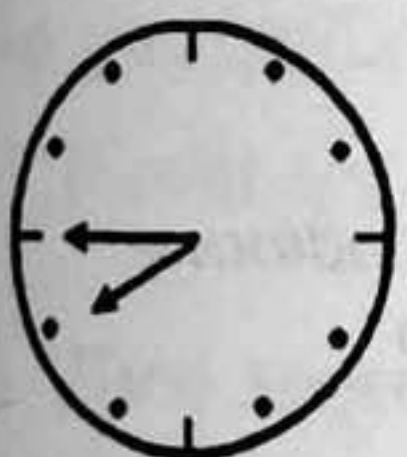
- a) Najpierw zamówię ... b) Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od ... c) Potem pojedziemy razem do ... d) O drugiej zwiedzimy ... i kupimy ...
e) O dwudziestej pójdziemy do ...

6A Tekst

Który to dzień tygodnia?

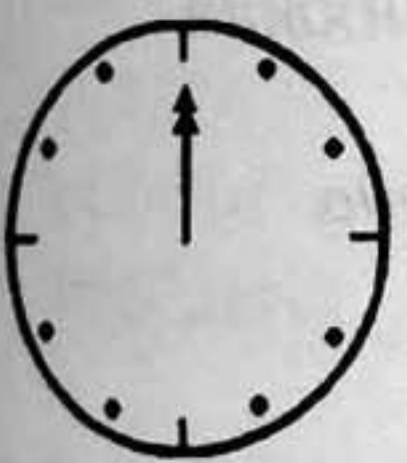
Jest wczesny rano, piętnaście po szóstej. Paweł Śniegocki właśnie wstaje, goli się, myje i ubiera, a potem je śniadanie. Tak wcześnie rano Paweł musi wstawać zawsze w poniedziałek, środę i czwartek, kiedy uczy w szkole. Trochę dłużej może pospać we wtorek i w piątek, ponieważ pracę w biurze "Translingua" zaczyna dopiero godzinę później. Najdłużej zaś może sobie poleżeć w sobotę i w niedzielę, jeżeli nie musi oprowadzać wycieczek.

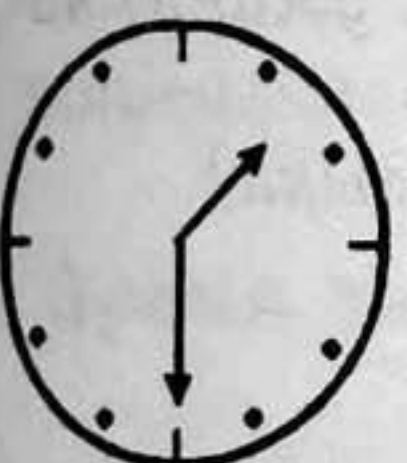
Jest za piętnaście ósma. Paweł Śniegocki jest już w szkole. Ma dzisiaj sześć godzin. Paweł uczy języka polskiego.

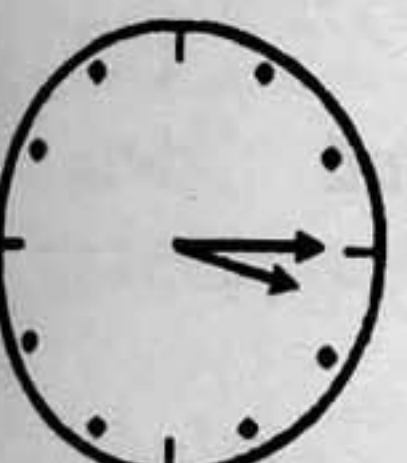
Jest wpół do jedenastej. Przed południem Paweł je drugie śniadanie.

Jest południe. Paweł uczy w szkole jeszcze przez godzinę.

Dzisiaj po południu o wpół do drugiej Paweł jest już po lekcjach i je obiad. Po obiedzie idzie do miasta, ponieważ chce kupić sobie coś na kolację.

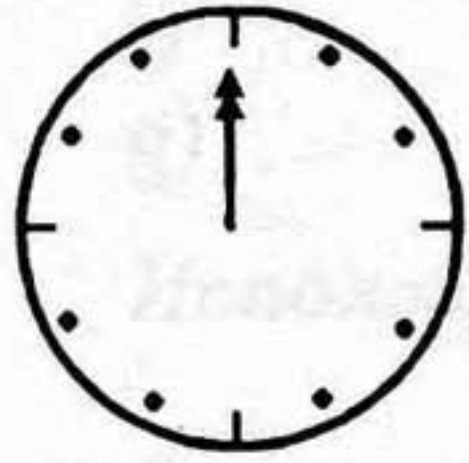

Jest piętnaście po trzeciej. Za godzinę Paweł zaczyna kurs. Jeżeli jest to poniedziałek lub czwartek, Paweł uczy się wtedy języka angielskiego. Jeśli zaś jest to wtorek lub piątek, to Paweł powinien w tym czasie zaczynać kurs języka niemieckiego. Po niemiecku Paweł nie mówi jeszcze dobrze. Lepiej rozumie język angielski, zaś

najlepiej zna francuski, ponieważ francuskiego uczy się najdłużej. Po francusku Paweł umie mówić tak swobodnie jak po polsku.

Jest wieczór, za piętnaście siódma. Paweł je kolację. Dziś wieczorem musi jeszcze uczyć się angielskiego, ponieważ jutro ma kurs. Powinien także jeszcze napisać list po niemiecku.

Jest północ. O północy Paweł już śpi od godziny, ponieważ jutro musi wcześniej wstać do szkoły.

tydzień, tygodnia <i>m.</i>	неделя	zaś	а, же
wczesny, -a, -e	ранний	sobie	себе
ranek, ranka <i>m.</i>	утро	poleżeć <i>сов.</i> , poleżę,	полежатъ
po	после	poleżysz	
piętnaście po 6	15 минут седьмого	za <i>предл.</i> + <i>вин.</i>	за; без
wstawać <i>несов.</i> ,	вставать	za piętnaście ósma	без пятнадцати
wstaję, wstajesz		godziny <i>ж./мн.</i>	восемь
wstać <i>сов.</i> , wstanę,	встать	dzisiaj, dziś	зд.: уроки
wstaniesz		język, -ka <i>m.</i>	сегодня
myć się <i>несов.</i> , myję	умываться	(język) polski	язык
się, myjesz się		wpół do jedenastej	польский
golić się <i>несов.</i> , golę	бриться	przed <i>предл.</i> + <i>тв.</i>	половина одина-
się, golisz się		przed południem	дцатого
ubierać się <i>несов.</i> ,	одеваться	południe, -nia <i>ср.</i>	перед
ubieram się,		przez <i>предл.</i> + <i>вин.</i>	до обеда, в первой
ubierasz się		przez godzinę	половине дня
jeść <i>несов.</i> , jem, jesz	есть	po południu	полдень
śniadanie, -nia <i>ср.</i>	завтрак	lekcje <i>ж./мн.</i>	через
wcześnie <i>нар.</i>	рано	obiad, -du <i>m.</i>	через час
tak wcześnie rano	так рано утром	po obiedzie	после обеда, во вто-
musieć, muszę,	быть <i>должным</i>	iść <i>несов.</i> , idę, idziesz	рой половине дня
musisz		chcieć, chcę, chcesz	уроки, занятия
w, we + <i>пр.</i>	в, во	kolacja, -cji <i>ж.</i>	обед
poniedziałek,	понедельник	coś na kolację	после обеда
poniedziałku <i>m.</i>		kurs, -su <i>m.</i>	идти
wtorek, wtorku <i>m.</i>	вторник	jeżeli, jeśli	хотеть
środa, -dy <i>ж.</i>	среда	lub	ужин
czwartek, czwartku <i>m.</i>	четверг	uczyć się <i>несов.</i> ,	что-то к ужину/на
piątek, piątku <i>m.</i>	пятница	uczę się, uczysz się	ужин
sobota, -ty <i>ж.</i>	суббота	wtedy	курсы (языка)
niedziela, -li <i>ж.</i>	воскресенье	(język) angielski	если
kiedy	когда	powinien <i>прил.</i>	или
uczyć <i>несов.</i> , uczę,	учить, преподавать	czas, -su <i>m.</i>	учиться
uczysz		w tym czasie	тогда
szkoła, -ły <i>ж.</i>	школа		английский
trochę dłużej	немного <i>дольше</i>		(язык)
móc, <i>несов.</i> mogę,	мочь		должен
możesz			время
pospać <i>сов.</i> , pośpię,	поспать		в это время
pośpisz			

(język) niemiecki po niemiecku praca, -су ж. zaczynać несов., zaczynam, zaczynasz dopiero нар. godzinę później najdłużej mówić несов., mówię, mówisz lepiej ponieważ najlepiej	немецкий (язык) по-немецки работа начинать только часом позже дольше всего говорить лучше потому что, так как лучше всего	znać несов., znam, znasz (język) francuski umieć, umiem, umiesz tak swobodnie jak wieczór, wieczoru м. wieczorem północ, -су ж. spać несов., śpię, śpisz jutro rozumieć несов., rozumiem, rozumiesz	знать французский уметь так свободно, как вечер вечером полночь спать завтра понимать
---	--	---	--

6B Страноведение и словоупотребление

1. Возвратные глаголы

Если в предложении фигурирует сразу несколько возвратных глаголов, то слово **się** употребляется только один раз (с первым глаголом):

Paweł się goli, myje i ubiera. Павел бреется, умывается и одевается.

2. Дни недели

tydzień	Неделя	Kiedy? W który dzień tygodnia? Когда? В какой день недели?	
poniedziałek	понедельник	w poniedziałek	в понедельник
wtorek	вторник	we wtorek	во вторник
środa	среда	w środę	в среду
czwartek	четверг	w czwartek	в четверг
piątek	пятница	w piątek	в пятницу
sobota	суббота	w sobotę	в субботу
niedziela	воскресенье	w niedzielę	в воскресенье

Как и в русском языке, с названиями дней недели в польском употребляется предлог **w**. При этом существительные стоят в винительном падеже: w poniedziałek; но **we wtorek**, где **-e** добавляется для удобства произношения.

3. Время дня

pora dnia время дня	Kiedy? O jakiej porze dnia? Когда? В какое время дня?	
ranek przedpołudnie	rano, z rana przed południem	утром, с утра до обеда, в предобеденное время до полудня, в первой половине дня
południe popołudnie	w południe po południu	в обед, в полдень, в середине дня после обеда, во второй половине дня, пополудни

wieczór	wieczorem	вечером
północ	o północy	в полночь
dzień	w dzień	днем
noc	w nocy	ночью

4. Указание времени в минутах

Для выражения времени в минутах в разговорном польском языке употребляются предлоги **za** за, **w** и **po** после:

Która godzina?	Который час?
3 ¹⁵ и 15 ¹⁵	Jest piętnaście (minut) po (pośle) trzeciej.
2 ⁴⁵ и 14 ⁴⁵	Jest za piętnaście (minut) trzecia.
2 ³⁰ и 14 ³⁰	Jest w pół do trzeciej.

В официальной речи время указывают следующим образом:

3 ¹⁵	Jest godzina trzecia piętnaście.
15 ¹⁵	Jest godzina piętnasta piętnaście.
2 ⁴⁵	Jest godzina druga czterdzieści pięć.
14 ⁴⁵	Jest godzina czternasta czterdzieści pięć.
2 ³⁰	Jest godzina druga trzydzieści.
14 ³⁰	Jest godzina czternasta trzydzieści.

Когда время указывается не в полных часах и не в получасах, то предлог **o** применяется. Во избежание недопонимания в речи часовое время объединяется с временем дня.

O której godzinie?	В котором часу?
--------------------	-----------------

полные часы и получасы

o 2 ⁰⁰	o drugiej w nocy
o 14 ⁰⁰	o drugiej po południu
o 7 ³⁰	o w pół do ósmej rano
o 19 ³⁰	o w pół do ósmej wieczorem

указание времени в минутах

2 ²³	dwadzieścia trzy po drugiej w nocy
14 ¹²	dwanaście po drugiej po południu
7 ³⁵	za dwadzieścia pięć ósma rano
19 ⁴⁶	za czternaście ósma wieczorem

При неточном указании времени (без уточнений в минутах) в польском языке используются следующие выражения:

Przyjdę (zaraz) po ósmej.	Я приду (вскоре) после восьми.
Przyjadę (tuż) przed ósmą.	Я приду (незадолго) до восьми.

5. Оценка языковых знаний

Для оценки языковых знаний в польском языке используются следующие выражения:

Конструкции		Примеры
mówić <i>говорить</i>	+ наречие	mówić po polsku
znać <i>знать</i>	+ дополнение	znać język hiszpański
rozumieć <i>понимать</i>	+ дополнение	rozumieć język włoski
	+ наречие	rozumieć po czesku

Степень языковых знаний можно выразить с помощью следующих наречий:

doskonale	<i>отлично</i>	trochę	<i>немного</i>
biegle	<i>бегло</i>	słabo	<i>слабо</i>
bardzo dobrze	<i>очень хорошо</i>	nieźle	<i>неплохо</i>
swobodnie	<i>свободно</i>	bardzo źle	<i>очень плохо</i>

Jaki język pan zna?

Znam biegle niemiecki.

Jaki język pani rozumie?

Rozumiem trochę polski / po polsku.

Jakim językiem (*твор.*) pan mówi?

Mówię nieźle po angielsku.

Какой язык Вы знаете?

Я могу бегло говорить по-немецки.

Какой язык Вы понимаете?

Я немного понимаю польский / по-польски.

На каком языке Вы говорите?

Я неплохо говорю по-английски.

6. Глаголы “uczyć” и “uczyć się”

Глагол **uczyć** *учить, преподавать* и возвратный глагол **uczyć się** *учиться* относятся ко II спряжению. Дополнение после этих глаголов ставится в родительном падеже:

Jakiego języka uczy się Paweł?

Paweł uczy się niemieckiego.

Jakiego języka uczy Paweł?

Paweł uczy (języka) polskiego.

Какой язык учит Павел?

Павел учит немецкий (язык).

Какой язык преподает Павел?

Павел преподает польский (язык).

В разговорном польском языке слово *język* *язык* может опускаться.

После **uczyć** и **uczyć się** может стоять инфинитивная форма другого глагола.

Paweł uczy się mówić / pisać po niemiecku. *Павел учится говорить / писать по-немецки.*

6C Грамматика

1. Спряжение глаголов “rozumieć”, “umieć”, “wiedzieć”

Глаголы **rozumieć** *понимать*, **umieć** *уметь, знать* и **wiedzieć** *знать* относятся к III спряжению. В отличие от вышеупомянутых глаголов II спряжения основа у них оканчивается не на **-a-**, а на **-e-**.

(ja)	rozumie m	umi e m	wi e m
(ty)	rozumie sz	umi e sz	wi e sz
on, ona, ono	rozumie	umi e	wi e

(my)	rozumie <u>my</u>	umi <u>emy</u>	wi <u>emy</u>
(wy)	rozumie <u>cie</u>	umi <u>ecie</u>	wi <u>ecie</u>
oni, one	rozumie <u>ją</u>	umi <u>ją</u>	wi <u>edzą</u>

2. Степени сравнения наречий

Наречия, образованные от прилагательных, оканчиваются на **-e** и **-o**. Суффикс **-e** вызывает изменение конечного согласного. Ввиду этого такие согласные смягчаются, что на письме находит выражение в наличии буквы **i**. Другие согласные также могут претерпевать следующие изменения:

<i>Прилагательное</i>	wczesny	dobry	zły	późny	długi	krótki	szybki
<i>Наречие</i>	wcześnie	dobrze	źle	późno	długo	krótko	szybko

Сравнительная степень образуется путем прибавления суффикса **-ej** к основе положительной степени. Прибавление этого суффикса вызывает процесс изменения (чередования) согласных, например: **g → ż, t → c, s → ź**. Другие изменения изучаются при отработке материала о степенях сравнения прилагательных. Наречия на **-ko, -eko** или **-oko** утрачивают эти форманты в сравнительной степени.

Превосходная степень образуется от сравнительной степени путем добавления приставки **naj-**.

<i>Наречие</i>	<i>Сравнительная степень</i>	<i>Превосходная степень</i>
wcześnie	wcześniej	najwcześniej
późno	później	najpóźniej
długo	dłużej	najdłużej
krótko	krócej	najkrócej
szybko	szybciej	najszybciej

Степени сравнения наречий **dobrze** и **źle** образуются по-иному:

dobrze	lepiej	najlepiej
źle	gorzej	najgorzej

Вопросы к наречиям формулируют при помощи вопросительного слова **jaki** как?. Например:

Jak Paweł mówi po angielsku? Paweł mówi swobodnie po angielsku.

3. Порядок слов

Порядок слов в польском языке относительно свободный. Однако необходимо обратить внимание на следующие его особенности.

а) В повествовательном предложении он таков:

Подлежащее – Сказуемое – Дополнение

Тот же порядок соблюдается в вопросительных и придаточных предложениях.

- b) Подлежащее не всегда достаточно четко выражается в предложении. Так например, в виде местоимения оно может быть опущено, когда из контекста ясно, о чем идет речь. Такое упрощение можно отметить, когда речь идет о погодных явлениях, как например: *дождь (он) идет pada* или о времени дня *ósmą* (*Jest ósmą, pada*).
- c) Наречие обычно стоит после глагола, но оно может стоять и перед глаголом, например: *Paweł szybko je obiad. Павел быстро обедает.* Место нахождения наречия не имеет влияния на смысловую сторону высказывания.
- d) Части составного сказуемого располагаются в следующем порядке: спрягаемый глагол – инфинитив (другого глагола). Наречия и частицы находятся между частями сказуемого, например:

Paweł **umie mówić** po włosku.

Павел может говорить по-итальянски.

Paweł **umie także swobodnie mówić** po hiszpańsku.

Павел может также свободно говорить по-испански.

4. Модальные глаголы “musieć”, “móc” и “chcieć”

Глагол **musieć** *долженствовать, быть должным что-то (с)делать* относится ко II спряжению. Глагол **chcieć** *хотеть, желать* – к I спряжению. Также к I спряжению относится глагол **móc**, который может быть истолкован как:

сметь – Czy mogę dłużej spać?

Могу ли я (смею) дольше спать?

мочь – On może także napisać list.

Он может (умеет) также и письмо написать.

(ja)	muszę	mogę	chcę
(ty)	musisz	możesz	chcesz
on, ona, ono	musi	może	chce
(my)	musimy	możemy	chcemy
(wy)	musicie	możecie	chcecie
oni, one	muszą	mogą	chcą

Употребляемый с модальными глаголами инфинитив других (основных) глаголов ставится в предложении непосредственно после модального:

Dziś wieczorem musi się uczyć angielskiego.

Сегодня вечером он должен учить английский (язык).

5. Прилагательное “powinien”

По своей форме слово **powinien** *должен, должный* является прилагательным, которое может образовать в предложении сказуемое с инфинитивом другого глагола. Оно имеет соответствующие личные окончания в зависимости от рода подлежащего:

Мужской род	Женский род	Средний род
powiniennem	powinnam	я должен / должна
powinieneś	powinnaś	ты должен / должна
(on) powinien	(ona) powinna	(ono) powinno он, она, оно должен (-а, -о)
powinniśmy	powinnyśmy	мы должны
powinniście	powinnyście	вы должны
(oni) powinni	(one) powinny	они должны

6. Местоимение "sobie"

Местоимение **sobie** в зависимости от выполняемой им в предложении функции может приобретать различное значение:

- a) быть возвратным в дательном падеже:

Musi kupić *sobie* coś na kolację.

- b) иметь взаимно-возвратное значение:

Podają *sobie* ręce. *Они* подают друг другу руки.

- c) выражать элемент экспрессивности, придающий высказыванию доверительный оттенок:

Paweł może *sobie* dłużej pospać we wtorek.

7. Условные придаточные предложения с союзами "jeżeli" и "jeśli"

Условные придаточные предложения, выражающие условие действия, вводятся союзами **jeżeli** и **jeśli** *если*. С данными союзами они могут ставиться либо перед главным предложением, либо после него:

Paweł może dłużej pospać, *jeśli* różnie zaczyna pracę.

Jeżeli jest to poniedziałek, Paweł uczy się niemieckiego.

Jeśli przyjadą goście, zamówimy przewodnika.

Павел может дольше поспать, *если* позднее начинает работу.

Если это – понедельник, *Павел* учит немецкий язык.

Если приедут гости, закажем гида.

8. Придаточные предложения причины с союзом "ponieważ"

Придаточные предложения причины вводятся обычно с помощью союза **ponieważ** *так как, поскольку*. По стилистическим соображениям придаточное предложение в данном случае следует за главным. Для постановки вопроса к придаточным предложениям причины прибегают к вопросительному наречию **dłaczego?** *почему?*

Dłaczego Paweł uczy się dzisiaj angielskiego?

Paweł uczy się dzisiaj angielskiego, *ponieważ* jutro ma kurs.

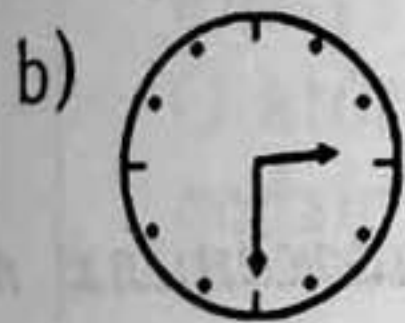
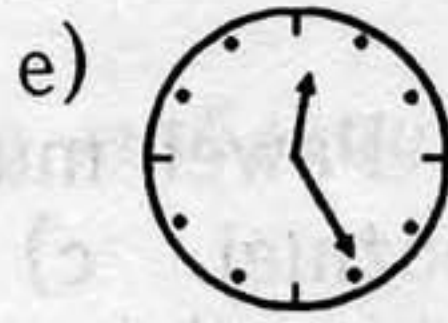
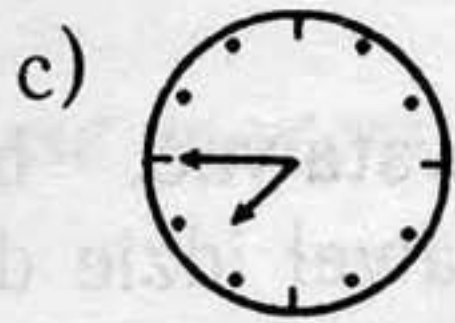
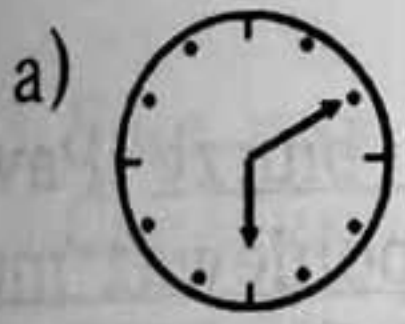
Почему *Павел* сегодня учит английский?

Павел сегодня учит английский, *так как* завтра у него курсы (иностранного языка).

6D Упражнения

1. *Która godzina? – Который час?*

2. *Заполните пробелы правильно выбранными формами от *uczyć* или *uczyć się*:*

a) Paweł Śniegocki ... w liceum. b) Paweł nie mówi dobrze po niemiecku. On ... jeszcze języka niemieckiego. c) Paweł jest nauczycielem. On ... języka polskiego. d) Czy Paweł ... też włoskiego? Nie, on mówi już dobrze po włosku.

3. *Дополните фразы словами *sobie* или *się*:*

a) W niedzielę mogę ... dłużej pospać. b) Rano myję ... i golę. c) Paweł cieszy ..., że jest niedziela. d) Muszę kupić ... coś na kolację.

4. *Правильно подобрав соответствующие формы глагола *musieć*, дополните недостающие части предложений:*

a) We wtorek wstaję później, ale jutro ... wstać trochę wcześniej. b) A ty? Czy ty też ... jutro tak wcześnie wstać? c) Pan Śniegocki ... jeszcze napisać list do Niemiec. d) Proszę pana, czy ... pan już iść? e) My nie ... iść dzisiaj do pracy, ponieważ jest niedziela. f) Proszę państwa, a czy państwo ... dziś iść do pracy?

5. *Подберите правильный вариант данных глаголов *chcieć*, *móc*, *musieć* и, используя их соответствующие формы, заполните пробелы:*

a) Paweł ... kupić coś na kolację. b) We wtorek Paweł ... dłużej pospać. c) Jutro (my) ... wcześnie wstać. d) Czy pani ... napisać list? e) (Ja) ... uczyć się polskiego. f) Oni ... wcześnie wstać.

6. *Правильно подобрав формы от *powinien*, заполните пропуски в предложениях:*

a) (Ja) ... jeszcze napisać list. b) Co Katarzyna ... jeszcze kupić? c) Czy ty myślisz, że ty ... to kupić? d) Czy on nie ... teraz trochę poleżeć? e) Państwo nie ... dziś iść do pracy.

7. *Дополните нижеследующие предложения наречиями *dobrze*, *długo*, *wcześnie*, подобрав степени сравнения:*

a) Jutro jest wtorek, więc mogę trochę ... pospać. b) ... mogę sobie poleżeć w niedzielę. c) Paweł mówi swobodnie po włosku, ... zna angielski, zaś ... mówi

po francusku. d) Paweł wstaje ... w poniedziałek, środę i czwartek. e) We wtorek i piątek muszę wstać trochę ...

8. Сформулируйте вопросы к выделенным (подчеркнутым) частям предложений:

a) W poniedziałek Paweł musi wcześniej wstawać. b) Pracę w biurze Paweł zaczyna godzinę później. c) Po obiedzie Paweł idzie do miasta, ponieważ musi kupić coś na kolację. d) Paweł rozumie nieźle język rosyjski. e) Za piętnaście siódma Paweł je kolację.

9. В соответствии с правилами заполните пропуски в предложениях подобранными формами следующих слов и словосочетаний:

przedpołudnie, przed południem, południe, po południu, wieczór, wieczorem

a) Teraz jest ... Paweł je kolację. b) Paweł pracuje w szkole ... c) Teraz jest ... Paweł je obiad. d) ... Paweł idzie do miasta. e) Teraz jest ... Paweł je drugie śniadanie. f) Kurs angielskiego Paweł zaczyna ...

10. Какие из частей предложений подходят друг к другу?

Paweł uczy się niemieckiego,	ponieważ jutro musi wcześniej wstać.
Paweł musi wcześniej wstać,	ponieważ chce kupić coś na kolację.
Paweł może dłużej pospać,	jeżeli później zaczyna pracę.
Paweł idzie do miasta,	ponieważ idzie do szkoły.
O północy Paweł już śpi,	jeśli jest to piątek lub wtorek.

11. Хотите проверить Ваши знания польского языка? Отметьте крестиком правильные ответы в нижеследующей таблице:

mówię							rozumiem
	doskonale	nieźle	trochę	bardzo dobrze	dobrze	słabo	
po polsku							polski
po niemiecku							niemiecki
po rosyjsku							rosyjski
po włosku							włoski
po hiszpańsku							hiszpański
po angielsku							angielski
po francusku							francuski
po japońsku							japoński

А теперь дайте ответы на следующие вопросы, используя при этом данные заполненной Вами таблицы:

1. Jak mówi pan/i ... (напр. po angielsku)? Po angielsku mówię ... (напр. dobrze).
2. Jak rozumie pan/i ... (напр. francuski)? Francuski rozumiem ... (напр. nieźle).

12. *Переведите на польский язык:*

- a) Я не могу говорить по-русски. b) Но я немного понимаю польский язык.
c) Ты знаешь, что Павел сегодня идет в город? d) Я знаю, что Вы хорошо говорите по-итальянски и по-французски.

13. *Еще раз прочитайте текст и занесите в таблицу события дня Павла Снегоцкого:*

Kiedy? O której godzinie?	Co Paweł robi?
a)	
b)	
c)	
...	

14. *Опишите, как проходит Ваш день:*

7 ⁰⁰	Jest 7 godzina.	O siódmej wstaje.
7 ¹⁵	...	...
7 ³⁰	...	...
8 ⁰⁵	...	...
12 ⁰⁰	...	...
17 ³⁵	...	...
19 ⁵⁵	...	...
20 ⁴⁵	...	...

15. *Дайте ответы на поставленные вопросы:*

- a) O której godzinie Pan/i wstaje? b) Gdzie Pan/i pracuje? c) Ile godzin Pan/i pracuje? d) O której je Pan/i obiad? e) Co Pan/i robi w poniedziałek po południu? f) A co robi Pan/i w piątek wieczorem? g) Jak Pan/i mówi po polsku? h) Czy Pan/i zna lepiej angielski? i) Jaki język zna Pan/i najlepiej? j) Czy o różnicy Pan/i już śpi?

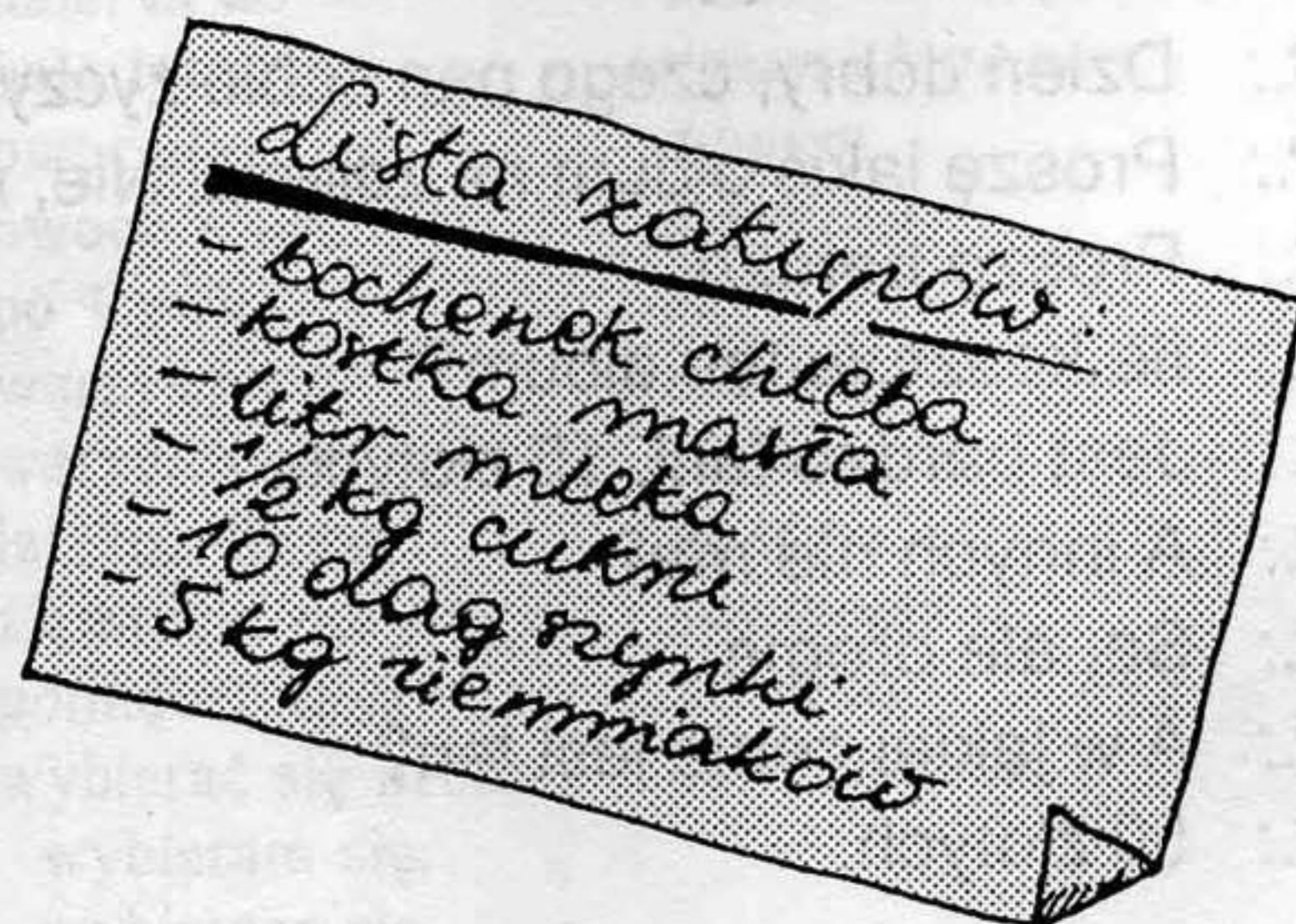
A teraz обратитесь с подобными вопросами к членам Вашей учебной группы.

7A Tekst

Zakupy

- S. = Sprzedawca
K. = Katarzyna
P. = Paweł

Katarzyna spodziewa się jutro gości, a tu lodówka pusta. Trzeba wobec tego zrobić zakupy. Katarzyna robi właśnie

listę zakupów i za chwilę pojedzie do miasta uzupełnić zapasy. Najpierw jedzie do supersamu. Tu kupuje bochenek chleba, 4 bułki, 20 deka żółtego sera, litr mleka, kostkę masła, pół kilograma cukru i kilogram mąki, 4 butelki wody mineralnej, 2 butelki wina i lody.

Teraz Katarzyna jest w sklepie z wędlinami. Przysłuchajmy się rozmowie ze sprzedawcą:

S.: Dzień dobry. Co dla pani?

K.: Proszę kawałek dobrego mięsa.

S.: Wieprzowinę czy wołowinę?

K.: Proszę wołowinę i szynkę.

S.: Ile ma być szynki?

K.: Proszę 30 deka szynki, i pół kilo wiejskiej kiełbasy.

S.: Czy to wszystko?

K.: Tak. Ile płacę?

S.: 25 złotych.

K.: Proszę.

S.: Proszę resztę.

K.: Dziękuję. Do widzenia.

A teraz szybko do cukierni:

K.: Dzień dobry. Proszę tort orzechowy i 22 ciastka ... Nie, chyba wystarczy 16 ciastek.

S.: Czy coś jeszcze?

K.: Czy są pączki?

S.: Niestety już nie ma pączków.

K.: A ile kosztują te ciastka?

S.: Duże są po trzy złote, a małe po dwa złote.

K.: Proszę wobec tego 24 małe, albo może proszę mi dać 30 małych.

S.: Czy coś jeszcze podać?

K.: Nie, dziękuję. To wszystko.

S.: Ma pani drobne? Nie mam reszty.

K.: Chwileczkę.

Na koniec Katarzyna pójdzie jeszcze do hali targowej po warzywa i owoce. Tam kupi jabłka, ziemniaki i pomidory.

Paweł wybiera się jutro do Katarzyny. Właśnie jest w sklepie i kupuje prezent:

S.: Dzień dobry, czego pan sobie życzy?

P.: Proszę jakiś album na zdjęcia. Nie, nie ten tylko tamten.

S.: Proszę bardzo.

P.: Ile kosztuje ten album?

S.: Jest bardzo tani. 15 złotych.

P.: A innych nie ma?

S.: Są, ale drogie.

P.: A w jakiej cenie jest ten?

S.: 50 złotych.

P.: Nie. To za drogo. O, ma pani tu także kwiaty.

S.: Mam róże, goździki, tulipany ...

P.: Proszę wobec tego pięć czerwonych róż.

zakupy, -pów <i>м./мн.</i>	покупки	wino, -na <i>ср.</i>	вино
spodziewać się <i>несов. + род.,</i>	надеяться; ожидать	lody, -dów <i>мн.</i>	мороженое
spodziewam się,	дать	rozmowa, -wy <i>ж.</i>	разговор
spodziewasz się		sprzedawca, -cy <i>м.</i>	продавец
lodówka, -ki <i>ж.</i>	холодильник	kawałek, kawałka <i>м.</i>	кусочек
pusty, -a, -e	пустой	mięso, -sa <i>ср.</i>	мясо
wobec tego	ввиду того	wędliny, wędlin <i>ж./мн.</i>	колбасные изделия
zrobić <i>сов.,</i> robić <i>несов.,</i> (z)robię,	(с)делать	wieprzowina, -ny <i>ж.</i>	свинина
(z)robisz		wołowina, -ny <i>ж.</i>	говядина
chwilka, -ki <i>ж.</i>	минутка	szynka, -ki <i>ж.</i>	ветчина
za chwilę	через минутку	ile ma być szynki?	сколько Вам ветчины?
uzupełnić <i>сов.,</i>	пополнить	kiełbasa, -sy <i>ж.</i>	колбаса
uzupełnię,		wszystko	всё
uzupełnisz		płacić <i>несов.,</i> płacę,	платить
zapasy, -sów <i>м./мн.</i>	запасы	płacisz	
jechać <i>несов.,</i> jadę,	ехать	tysiąc, -ca <i>м.</i>	тысяча
jedziesz		reszta, -ty <i>м.</i>	сдача
supersam, -mi <i>м.</i>	универсам, супер-маркет	dziękować <i>несов. за</i>	благодарить (за что)
kupować <i>несов.,</i>	покупать	+ <i>вин.,</i> dziękuję,	
kupuję, kupujesz		dziękujesz	
bochenek, bochenka	буханка	szybko <i>нар.</i>	быстро
<i>м.</i>		cukiernia, -ni <i>ж.</i>	кондитерская
chleb, -ba <i>м.</i>	хлеб	tort, -tu <i>м.</i>	торт
bułka, -ki <i>ж.</i>	булка	tort orzechowy	ореховый торт
żółty, -a, -e	желтый	ciastko, -ka <i>ср.</i>	пирожное
ser, -a <i>м.</i>	сыр	czy coś jeszcze?	что-то еще?
żółty ser	сыр (твердый сыр)	czy są ...?	есть ли ...?
litr, -ra <i>м.</i>	литр	pańcdek, pańcdek <i>м.</i>	пончик
mleko, -ka <i>ср.</i>	молоко	kosztować <i>несов.,</i>	стоить
kostka, -ki <i>ж.</i>	пачка	kosztuję, kosztujesz	
masło, -ła <i>ср.</i>	масло	te <i>мн.</i>	эти
rół	пол / половина	podać <i>сов.,</i> podam,	подать
kilogram, -ma <i>м.</i>	килограмм	podasz	
cukier, cukru <i>м.</i>	сахар	drobne, -nych <i>мн.</i>	мелкие (зд: деньги)
mała, -ki <i>ж.</i>	мука	koniec, końca <i>м.</i>	конец
butelka, -ki <i>ж.</i>	бутылка	na koniec	в конце
woda, -dy <i>ж.</i>	вода	hala, -li <i>ж.</i>	зал
woda mineralna	минеральная вода	hala targowa	крытый рынок
przysłuchać się	прислушаться	owoc <i>мн.</i>	фрукт
przysłucham się,	давайте прислуша-	owoce <i>мн.</i>	фрукты
przysłuchasz się,	емся	po + <i>вин.</i>	за
przysłuchajmy się		warzywo <i>ср.</i>	овощ
sklep, -pi <i>м.</i>	магазин	warzywa <i>мн.</i>	овоци
		jabłko, -ka <i>ср.</i>	яблоко
		ziemniak, -ka <i>м.</i>	картофель
		pomidor, -ga <i>м.</i>	помидор
		wybierać się <i>несов.,</i>	собираться
		wybieram się,	
		wybierasz się	

cena, -ny ж.	цена	zdjęcie, -cia ср.	снимок, фото
w jakiej cenie ...?	сколько стоит ...?	tylko	только
za drogo	слишком дорого	tamten, tamta, tamto	тот, та, то
kwiat, -tu м.	цветок	tani, -nia, -nie	дешевый
prezent, -tu м.	подарок	inny, -a, -e	другой
życzyć несов.,	желать	drogi, -a, -ie	дорогой
życzę, życzysz		róża, -ży ж.	роза
jakiś, jakaś, jakieś	какой-то, какая-то, какое-то	goździk, -ka м.	гвоздика
		tulipan, -na м.	тюльпан

7B Страноведение и словоупотребление

1. Выражение "nie ma"

Спрягаемые формы глагола **być** *быть*: **jest** и **są** в выражениях типа: *имеется, есть* отрицаются выражением **nie ma** *нет, не имеется*. Существительные и прилагательные при этом ставятся в родительном падеже.

Czy są ciastka?

Пирожные есть?

Niestety już nie ma ciastek.

К сожалению, пирожных уже нет.

2. Меры веса, масса

5 kg	ziemniaków	5 kilo(gramów)	ziemniaków
2 kg	mąki	2 kilo(gramy)	mąki
1/2 kg	kiełbasy	pół kilo(grama)	kiełbasy
1/4 kg	masła	ćwierć kilo(grama)	masła
20 dag	sera	20 deka(gramów)	sera
100 g	czekolady	100 gramów	czekolady
5 l	wody	5 litrów	wody
1 l	mleka	1 litr	mleka
1/2 l	wina	pół litra	wina

bochenek chleba

буханка хлеба

kostka masła

пачка масла

butelka mleka

бутылка молока

porcja lodów

порция мороженого

tabliczka czekolady

плитка шоколада

kawałek mięsa

кусок мяса

paczka papierosów

пачка сигарет

Обратите внимание. После указаний мер веса (массы) существительные стоят в родительном падеже единственного или множественного числа.

3. Количественные числительные от 100 до 1 000 000

100	sto	1 000	tysiąc
200	dwieście	2 000	dwa tysiące
300	trzysta	4 000	cztery tysiące
400	czterysta	5 000	pięć tysięcy
500	pięćset	10 000	dziesięć tysięcy
600	sześćset	51 000	pięćdziesiąt jeden tysięcy
700	siedemset	52 000	pięćdziesiąt dwa tysiące
800	osiemset	55 000	pięćdziesiąt pięć tysięcy
900	dziewięćset	100 000	sto tysięcy
		1 000 000	(jeden) milion

Обратите внимание. В словах *siedemset*, *osiemset* и *dziewięćset* ударение ставится на третьем от конца слоге. Составные числа пишутся отдельно. Падеж существительного, входящего в состав составных чисел, зависит от последнего числа группы, например:
trzydzieści trzy złote, trzydzieści pięć złotych.

4. Единственное и множественное число сказуемого при указании цифровых данных

Сказуемое в сочетании с количественными числительными 2–4, 22–24, 32–34 и т. д. стоит в третьем лице множественного числа. После них существительное стоит в именительном падеже множественного числа. При иных цифровых данных сказуемое ставится в третьем лице единственного числа, а существительное – в родительном падеже множественного числа, например:

Tu są 2 złote.	Здесь 2 золотых.
Tu jest 5 złotych.	Здесь 5 золотых.
Tu jest 21 złotych.	Здесь 21 золотый.
Tu są 24 złote.	Здесь 24 золотых.

Обратите внимание. Слово **pieniądze** *деньги* употребляется только во множественном числе.

Tu są pieniądze. Здесь деньги.

7C Грамматика

1. Совершенный и несовершенный вид глагола

В польском языке имеются три формы времени глагола: настоящее, прошедшее и будущее. При этом важную роль играют совершенный и несовершенный вид глагола.

Способы образования	несовершенный вид	совершенный вид
с помощью приставки:	<i>jechać</i>	<i>pojechać</i>
путем изменения в корне:	<i>zamawiać</i>	<i>zamówić</i>
применением иного глагола:	<i>brać</i>	<i>wziąć</i> <i>взять</i>

Совершенный вид глагола обозначает действие в его совокупности, в целом, как то: начало, проведение (осуществление) и/или его результат. Несовершенный вид глагола обозначает, напротив, действие как таковое, то есть как сам его процесс без увязки с его началом или концом.

On chce **napisać** list. Он хочет написать письмо.
(Выражение намерения начать писать письмо и завершить его написание).

On chce **pisać** list. Он хочет писать письмо.
(Называется лишь желание осуществить определенное действие без уточнений о его начале или завершении).

Глаголы совершенного и несовершенного вида образуют глагольные пары с одинаковым основным значением, но различные по видам. Они не обязательно могут принадлежать к одной и той же группе спряжения. Глаголы совершенного вида имеют форму будущего времени. Глаголы несовершенного вида имеют форму настоящего времени, которая указывает на процесс (протекание) действия в настоящем без временных ограничений.

несовершенный вид
(настоящее время)

совершенный вид
(будущее время)

piszę я пишу
jadę я еду
zamawiam я заказываю
kupuję я покупаю

napiszę я напишу
pojadę я поеду
zamówię я закажу
kupię я куплю

Обратите внимание. В словаре совершенный и несовершенный вид соответственно отмечен сокращениями: *сов.* и *несов.*

2. Модальные слова с глаголами совершенного и несовершенного вида

Все **модальные глаголы**, а также модальное наречие **trzeba** и прилагательное **powinien** могут сочетаться с инфинитивами глаголов совершенного и несовершенного вида. Совершенный вид глаголов употребляется в утвердительной форме, а несовершенный – в отрицательной. В отрицательной форме прямое дополнение (в винительном падеже) становится дополнением в родительном падеже.

совершенный вид
винительный падеж

несовершенный вид
родительный падеж

On powinien **zamówić** hotel.
Trzeba **napisać** list.
Muszę **kupić** bilet.

On **nie** powinien **zamawiać** hotelu.
Nie trzeba **pisać** listu.
Nie muszę **kupować** biletu.

3. Категория мужского лица

В польском языке у существительных мужского рода имеется категория мужского лица, которой охватываются только слова, обозначающие лиц мужского пола. Противопоставление лично-мужской и женско-вещной форм проявляется в формах именительного и винительного падежей множественного числа.

4. Именительный падеж множественного числа существительных

Существительные лично-мужской формы образуют именительный падеж множественного числа по следующим правилам:

- Существительные с основой на мягкий и отвердевший согласный, а также на **-l** в именительном падеже множественного числа оканчиваются на **-e**.
- Существительные с наличием твердого согласного в конце основы (за исключением **k, g, r**) в именительном падеже множественного числа оканчиваются на **-i**.
- Существительные с основой на **k, g, r** оканчиваются на **-y**. При этом имеет место трансформация согласных: **k → c**, **g → dz**, **r → rz**.
- Существительные, обозначающие звания и должности, степени родства, а иногда и национальности, в именительном падеже множественного числа оканчиваются на **-owie**.
- Исключение из правил представляет образование формы множественного числа.

Именительный падеж ед. числа	Именительный падеж мн. числа
nauczyciel	nauczyciele
chłop (крестьянин)	chłopi
aktor reżyser	aktorzy reżyserzy
minister ojciec Arab	ministrowie ojcowie Arabowie
człowiek (человек)	ludzie (люди)

Женско-вещные формы существительных мужского рода, все существительные женского и среднего рода образуют именительный падеж множественного числа по следующим правилам:

- Существительные мужского и женского рода с окончанием на **-a** и с наличием **k** или **g** в конце основы в именительном падеже множественного числа оканчиваются на **-i**.
- Существительные мужского и женского рода на **-a** и с твердым согласным в конце основы (за исключением **k, g**) в именительном и винительном падежах множественного числа оканчиваются на **-y**.
- Существительные мужского рода с наличием мягкого согласного в конце основы и существительные женского рода на **-a/-i** оканчиваются на **-e**.
- Существительные среднего рода оканчиваются на **-a**.

Именительный падеж ед. числа	Именительный падеж мн. числа
kawałek butelka	kawałki butelki
chleb ser kielbasa	chleby sery kielbasy
owoc róża pani	owoce róże panie
wino	wina

5. Именительный падеж множественного числа прилагательных

При образовании множественного числа прилагательных также различают две формы: лично-мужскую и женско-вещную. Лично-мужскую форму имеют прилагательные, относящиеся к лицам мужского пола. В именительном падеже множественного числа прилагательные с основой на **с, dz, cz, г, k+i, g+i** имеют окончание **-у**, а все остальные **-і**. Женско-вещная форма у всех прочих прилагательных имеет в именительном падеже множественного числа окончание **-е**.

	лично-мужская форма		женско-вещная форма					
	м	ж	м	ж	ср			
Им. падеж ед. ч.	nowy	tęgi	nowy	tęgi	nowa	tęga	nowe	tęgie
Им. падеж мн. ч.	nowi	tędzy			nowe	tęgie		

6. Родительный падеж множественного числа существительных

Родительный падеж множественного числа существительных образуется в соответствии со следующими правилами:

- Существительные мужского рода с основой на твердый согласный и существительные среднего рода имеют окончание **-ów**.
- Существительные мужского рода с основой на мягкий или отвердевший согласный, а также на **-j** и **-l** имеют два окончания: **-i/-у** или **-ów**.
- Существительные женского рода с основой на твердый и мягкий согласный и окончанием **-а, -і**, а также существительные среднего рода с окончанием **-о, -е** в родительном падеже множественного числа окончаний не имеют. При стечении двух согласных у таких существительных появляется между ними беглое **-е-**.
- Существительные женского рода, не имеющие окончания в именительном падеже единственного числа, получают окончание **-і**.

Именительный падеж ед. числа	Родительный падеж мн. числа
ser	serów
muzeum	muzeów
nauczyciel	nauczycieli
gość	gości
tramwaj	tramwajów/ tramwaji
kielbasa	kielbas
pani	pań
wino	win
bułka	bułek
pamięć	pamięci
sól	solі

7. Родительный падеж множественного числа прилагательных

Как лично-мужская, так и женско-вещная формы прилагательных имеют в родительном падеже множественного числа окончание **-ych** (прилагательные с твердой основой) или **-ich** (прилагательные с мягкой основой).

	твердые окончания	мягкие окончания
Им. падеж ед. числа	nowy, -а, -е	tęgi, -а, -ie
Род. падеж мн. числа	nowych	tęgich
	ładny, -а, -е	tani, -ia, -ie
	ładnych	tanich

8. Винительный падеж множественного числа

Винительный падеж личных существительных мужского рода и личная форма прилагательных идентичны родительному падежу множественного числа.

7D Упражнения

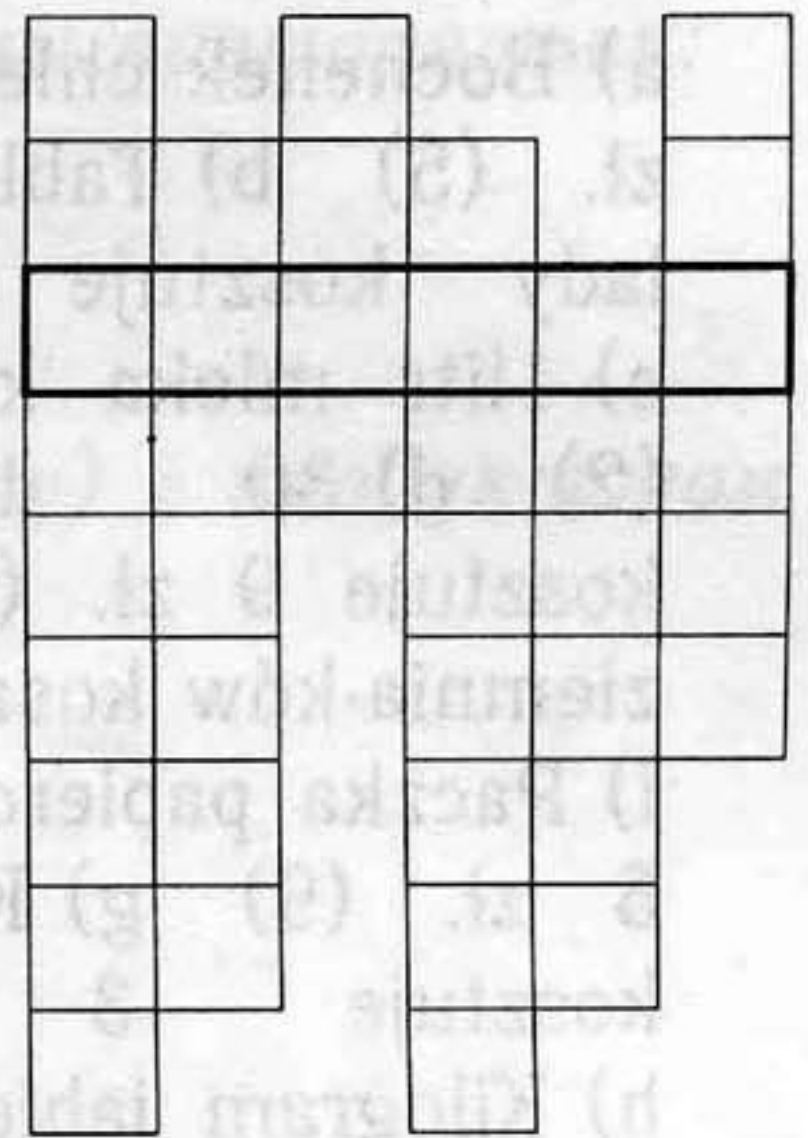
1. Найдите словесные выражения для нижеследующих цифровых данных:

- a) 1 kg jabłek   b) 5 l mleka   c) 2 kg mąki   d) 1 l wody   e) 5 kg ziemniaków
 f) $\frac{1}{4}$ l wina   g) $\frac{1}{2}$ kg żółtego sera   h) 3 l wody   i) 30 dag szynki
 j) $\frac{1}{4}$ kg kiełbasy   k) $\frac{1}{2}$ l mleka   m) 100 g czekolady.

2. Запишите по вертикали найденные Вами слова.
 По горизонтали в выделенных клетках найдите решение:

- a) Katarzyna kupuje w cukierni tort ...
 b) W hali targowej kupisz owoce i ...
 c) 100 g to jest 10 ...
 d) Sklep, tu zrobisz zakupy.
 e) Kupisz w cukierni.
 f) Kupisz to w sklepie z wędlinami.

a) b) c) d) e) f)

3. Определите, какие из глаголов имеют несовершенный, а какие совершенный вид.

- a) Jadę teraz do supersamu.   b) Stamtąd pójdę po mięso.
 c) Potem idę do cukierni.   d) Czy zgadza się pan ze mną?
 e) Niestety trzeba się z tym zgodzić.
 f) Trzeba zamówić kwiaty dla Katarzyny.   g) Jutro przyjdą goście.

4. Дайте отрицательные ответы на поставленные вопросы:

Пример: Czy Paweł musi zrobić listę zakupów?

Nie. Paweł nie musi robić listy zakupów.

- a) Czy Katarzyna musi kupić żółty ser?   b) Czy powinieneś uzupełnić zapasy?
 c) Czy trzeba kupić drogi prezent?   d) Czy musisz zamówić tort orzechowy?
 e) Czy trzeba zrobić listę zakupów?

5. Найдите соответствия глаголов совершенного вида к нижеперечисленным глаголам несовершенного вида:

a) robić	...	f) pisać	...
b) uzupełniać	...	g) jechać	...
c) kupować	...	h) zaczynać	...
d) przygotowywać	...	i) brać	...
e) zamawiać	...	j) iść	...

6. *Поставьте вопросы и найдите ответы согласно образцу:*

kupić ziemniaki: Czy trzeba kupić ziemniaki?
Nie, nie trzeba kupować ziemniaków.

a) kupić bułki i chleb b) zamówić kwiaty c) uzupełnić zapasy d) zrobić zakupy e) kupić pączki f) pojechać do sklepu g) zamówić ciastka.

7. *Переведите на польский язык, применив модальное наречие trzeba:*

a) Нужно еще купить вина. b) Не нужно покупать вина. c) Нужно еще пойти к мяснику. d) Нужно еще написать письмо в Россию. e) Не нужно делать покупок.

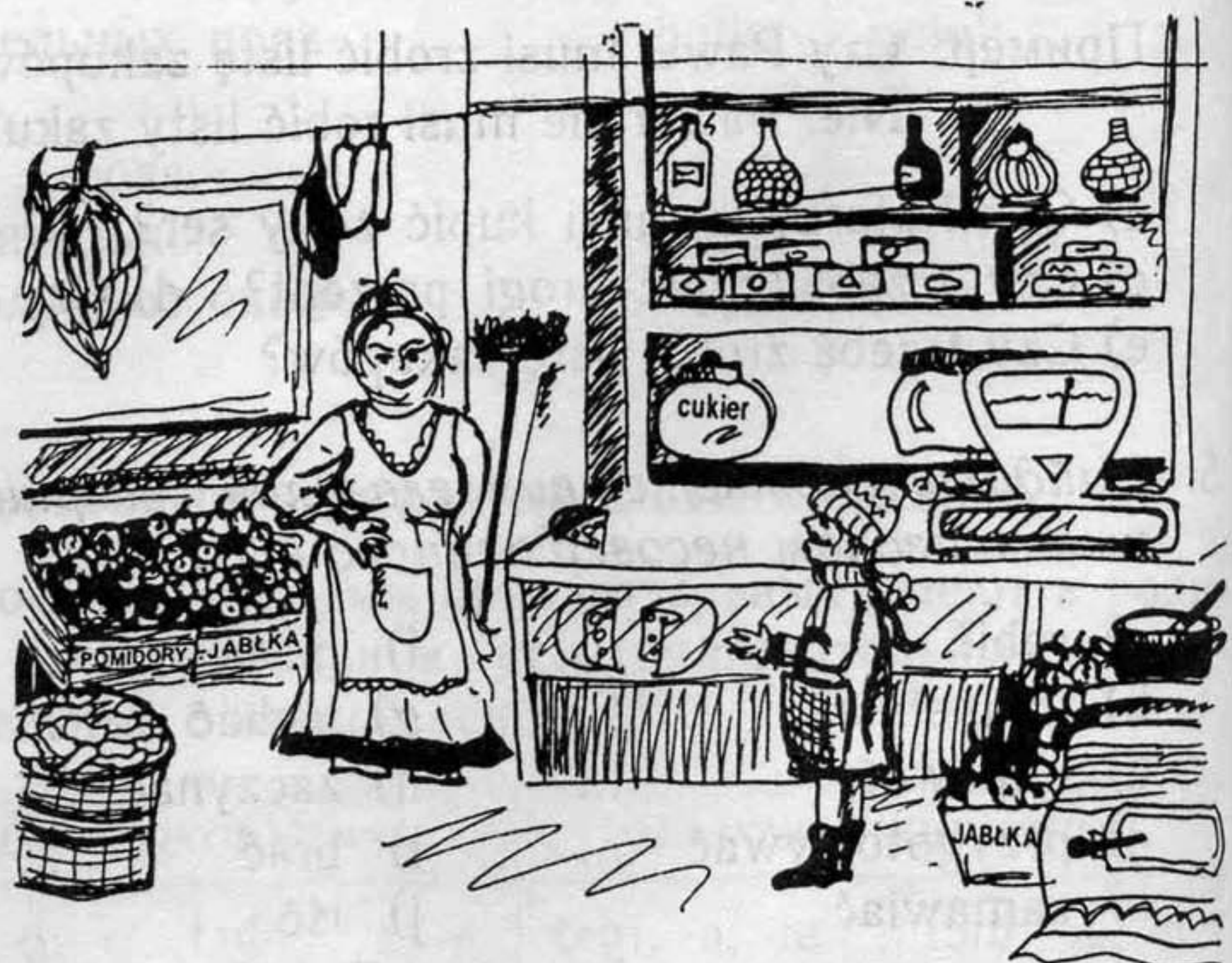
8. *Сперва дополните вопросы, а потом дайте ответы на них:*

Пример: Butelka wina kosztuje 20 zł.
Ile kosztują 2 butelki wina?
2 butelki wina kosztują 40 zł.

a) Bochenek chleba kosztuje 2 zł. (5) b) Tabliczka czekolady kosztuje 4 zł. (3) c) 1 litr mleka kosztuje 3 zł. (2) d) 30 dag szynki kosztuje 9 zł. (60) e) 1 kg ziemniaków kosztuje 2 zł. (3) f) Paczka papierosów kosztuje 5 zł. (9) g) Kostka masła kosztuje 3 zł. (4) h) Kilogram jabłek kosztuje 2 zł. ($\frac{1}{2}$ kg) i) $\frac{1}{4}$ kg kiełbasy kosztuje 5 zł. (1 kg) j) Litr wody mineralnej kosztuje 3 zł. ($\frac{1}{2}$ l)

9. *Сравните рисунки и определите, каких товаров не хватает на нижнем?*

10. Катажина снова проверяет наличие запасов на кухне:

Пример: cukier – Czy jest cukier? Niestety nie ma cukru.

a) woda mineralna b) mąka c) wino d) ziemniaki e) żółty ser f) lody
g) kiełbasa h) chleb i) masło j) papierosy k) pomidory l) ciastka.

11. Запишите словами:

a) 257865 b) 55312 c) 2057 d) 364917 e) 760889 f) 34078 g) 67245
h) 7891 i) 114001 j) 333333 k) 86360 l) 1234567

12. Вы заняты составлением списка покупок. Товарищи по учебе шепотом подсказывают Вам названия отдельных товаров. А Вы говорите: что Вы покупаете, а что – нет:

Пример: ziemniaki – Так, muszę kupić ziemniaki.
mąka – Nie, nie muszę kupować maki.

13. Распросите Ваших соседей по учебной группе о ценах на отдельные продукты питания. Однажды названные товары не должны повторяться:

Пример: Ile kosztuje bochenek chleba?
W jakiej cenie jest bochenek chleba?

14. Разыграйте с членами Вашей группы ситуацию (сценку) в продуктовом магазине:

Пример: Co dla pana/pani? Proszę kostkę masła.
Czy coś jeszcze podać? Dziękuję, to wszystko.

8A Tekst

Imieniny

K. = Katarzyna L. = Listonosz
P. = Paweł M. = Małgorzata

Katarzyna wydaje dzisiaj przyjęcie imieninowe. Właśnie kolejny gość puka do drzwi:

K.: Witam pana, panie Pawle!

P.: Dobry wieczór. Pani Katarzyno, z okazji imienin życzę pani wszystkiego najlepszego.

K.: Dziękuję bardzo. O, jakie piękne kwiaty. Proszę, może pan wejdzie. Przedstawię panu gości. To jest pani Ursula Hoberg. Ona jest Niemką.

P.: Przepraszam, jak Pani Hoberg ma na imię?

K.: Ursula. A ten pan ma na imię Pierre, a na nazwisko Dubois i jest Francuzem.

P.: Widzę u pani samo międzynarodowe towarzystwo.

K.: Panie Pawle, niech pan nie przesadza. Przecież większość gości to Polacy, moi starzy znajomi. Oczywiście nie ma jeszcze wszystkich. Ten pan to Henryk

Wierzbicki, tamta pani to Bożena Czyż. Natomiast ta pani i tamten pan to Iwona i Jerzy Karwaccy. Iwonko, Jurku, pozwólcie, że wam przedstawię: Pan Paweł Śniegocki, a to państwo Karwaccy.

P.: Miło mi państwa poznać.

(dzwonek do drzwi ...)

K.: Przepraszam, ktoś dzwoni do drzwi. To listonosz z telegramem.

L.: Dzień dobry. Mam dla pani telegram imieninowy z Niemiec.

K.: To od Helgi i Petera Braunów. Składają mi życzenia imieninowe. Przykro mi tylko, że nie mogą przyjechać. O, jest i Małgosia.

M.: Cześć, Kasiu! Jak się masz? Droga solenizantko! W dniu imienin życzę ci wszystkiego dobrego, spełnienia wszelkich marzeń, dużo słońca i radości, samych pogodnych dni ...

K.: Małgosiu, wystarczy. Dziękuję ci bardzo. Wiem, że mi dobrze życzysz. Powiedzcie lepiej, co wam podać. Panie Pawle, może coś do picia? Może podać panu coś mocniejszego? Małgosiu, a tobie co mogę zaproponować? Podać ci coś do jedzenia?

M.: Chętnie, muszę ci powiedzieć, że zawsze wszystko mi u ciebie smakuje.

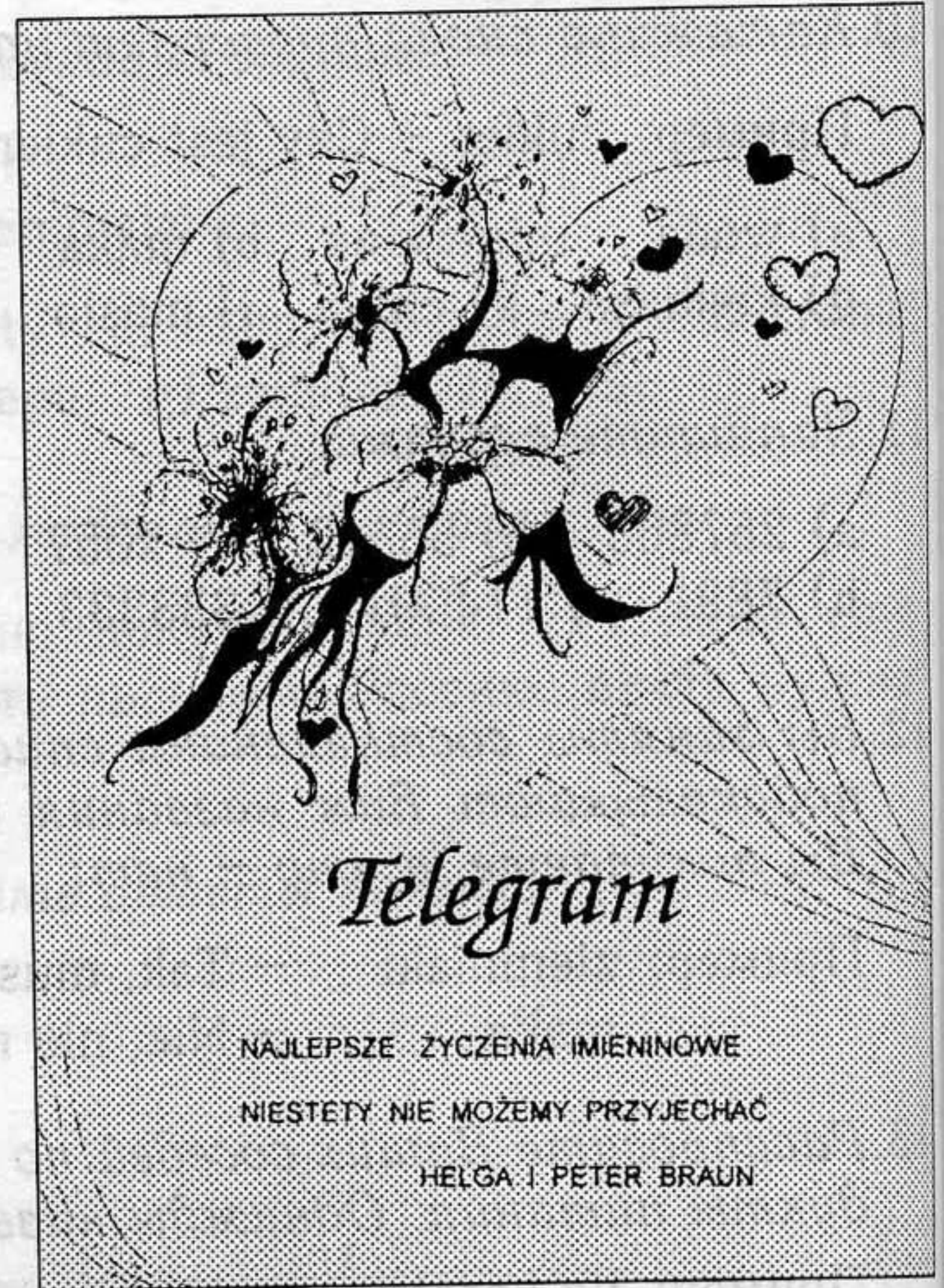
Zbliża się północ. Niektórzy goście żegnają się z Katarzyną i idą do domu.

P.: Niestety muszę się już pożegnać. Dziękuję za miły wieczór. Dobranoc.

K.: Szkoda, że już jest tak późno. Do zobaczenia jutro w biurze. I ty, Małgosiu, także już musisz iść?

M.: Niestety jest już późno. Do jutra, Kasiu.

K.: Cześć! Trzymaj się!

imieniny, -nin <i>мн.</i>	<i>именины</i>	pukać <i>несов.</i> , pukam,	<i>стучать</i>
wydawać <i>несов.</i> ,	<i>устраивать</i>	pukasz	
wydaję, wydajesz		drzwi, drzwi <i>мн.</i>	<i>дверь</i>
przyjęcie, -cia <i>ср.</i>	<i>прием</i>	witać <i>несов.</i> , witam,	<i>приветствовать</i>
przyjęcie imieninowe	<i>прием по случаю</i>	witasz	
	<i>именин</i>	okazja, -zji <i>ж.</i>	<i>случай</i>
Niemka, -ki <i>ж.</i>	<i>немка</i>	z okazji	<i>по случаю</i>
imię, imienia <i>ср.</i>	<i>имя</i>	może	<i>может</i>
ma na imię	<i>его зовут</i>	radość, -ci <i>ж.</i>	<i>радость</i>
Francuz, -za <i>м.</i>	<i>француз</i>	słońce, -ca <i>ср.</i>	<i>солнце</i>
kolejny, -a, -e	<i>очередной</i>	pogodny, -a, -e	<i>ясный</i>

wszystkiego	<i>всего наилучшего</i>	wystarczy	<i>хватит, достаточно</i>
najlepszego		powiedzieć <i>сов.</i> ,	<i>сказать</i>
wejść <i>сов.</i> , wejść,	<i>войти</i>	powiem, powiesz	
wejdiesz		powiedzcie lepiej	<i>скажите лучше</i>
międzynarodowy, -a, -e	<i>международный</i>	wam	<i>вам</i>
towarzystwo, -wa <i>ср.</i>	<i>общество</i>	coś do picia	<i>что-нибудь выпить</i>
niech	<i>пусть</i>	mocny, -a, -e	<i>крепкий</i>
przesadzać <i>несов.</i> ,	<i>преувеличивать</i>	coś mocniejszego	<i>что-то покрепче</i>
przesadzam,		tobie	<i>тебе</i>
przesadzasz		zaproponować <i>сов.</i> ,	<i>предложить</i>
większość, -ci <i>ж.</i>	<i>большинство</i>	zaproponuję,	
stary, -a, -e	<i>старый</i>	zaproponujesz	
znajomi <i>мн.</i>	<i>знакомые</i>	coś do jedzenia	<i>что-нибудь поесть</i>
wszyscy, wszystkich	<i>все</i>	chętnie	<i>охотно</i>
<i>мн.</i>		smakować <i>несов.</i>	<i>нравиться, быть</i>
natomiast	<i>же</i>		<i>вкусным</i>
pozwolić <i>сов.</i> ,	<i>позволить, разре-</i>	zbliżać się <i>несов.</i> ,	<i>приближаться</i>
pozwolę, pozwolisz	<i>шить</i>	zbliżam się, zbliżasz	
poznać <i>сов.</i> , poznam,	<i>познакомиться</i>	się	
poznasz		zbliża się północ	<i>приближается пол-</i>
ktoś	<i>кто-то</i>		<i>ночь</i>
dzwonić <i>несов.</i> ,	<i>звонить</i>	niektórzy <i>мн.</i>	<i>некоторые</i>
dzwonię, dzwonisz		żegnać się <i>несов.</i> ,	<i>прощаться</i>
listonosz, -sza <i>м.</i>	<i>почтальон</i>	żegnam się, żegnasz	
życzenia, -czeń <i>мн.</i>	<i>пожелания</i>	się	
składać życzenia	<i>выражать пожела-</i>	wychodzić <i>несов.</i> ,	<i>выходить</i>
	<i>ния</i>	wychodzę,	
telegram, -mu <i>м.</i>	<i>телеграмма</i>	wychodzisz	
przykro <i>нар.</i>	<i>досадно</i>	pożegnać się <i>сов.</i> ,	<i>попрощаться</i>
przykro mi	<i>мне жаль</i>	pożegnam się,	
cześć!	<i>привет!</i>	pożegnasz się	
jak się masz?	<i>как дела?</i>	dobranoc	<i>спокойной ночи</i>
solenizantka, -ki <i>ж.</i>	<i>именинница</i>	do zobaczenia	<i>до свидания</i>
w dniu imienin	<i>в день именин</i>	do jutra	<i>до завтра</i>
spełnienie, -nia <i>ср.</i>	<i>исполнение</i>	trzymać się <i>несов.</i> ,	<i>держаться</i>
wszelki, -a, -ie	<i>всякий</i>	trzymam się,	
marzenie, -nia <i>ср.</i>	<i>мечта</i>	trzymasz się	
dużo	<i>много</i>	trzymaj się!	<i>Держись!</i>

8B Страноведение и словоупотребление

1. Как спросить об имени

Когда хотят узнать чье-то имя, то употребляют выражение **mieć na imię** в сочетании с именительным падежом:

Jak ma na imię ten pan?

Как зовут этого господина?

Ten pan ma na imię Roman.

Jak ona ma na imię?

Jak masz na imię?

Ona ma na imię Ewa.

Mam na imię Renata.

Iwonko, Jurku, Kasiu, Małgosiu являются ласкательными именами (в звательном падеже), образованными от Iwona, Jerzy, Katarzyna, Małgorzata.

2. Именины

В Польше именины празднуются более торжественно, чем день рождения. По этому поводу можно высказать следующие пожелания:

Drogi Janku, z okazji Twoich Imienin składam Ci najserdeczniejsze życzenia, szczęścia, zdrowia i wszelkiej pomyślności.

Дорогой Янек, сердечно поздравляю с днем Твоих именин и желаю счастья, здоровья и всяческих успехов.

Kochana Zosiu, w dniu (Twoich) Imienin życzę Ci wszystkiego najlepszego / dobrego, spełnienia wszelkich marzeń ...

Дорогая Зося, желаю Тебе в день именин всего самого доброго и исполнения всех твоих желаний (твоей мечты)...

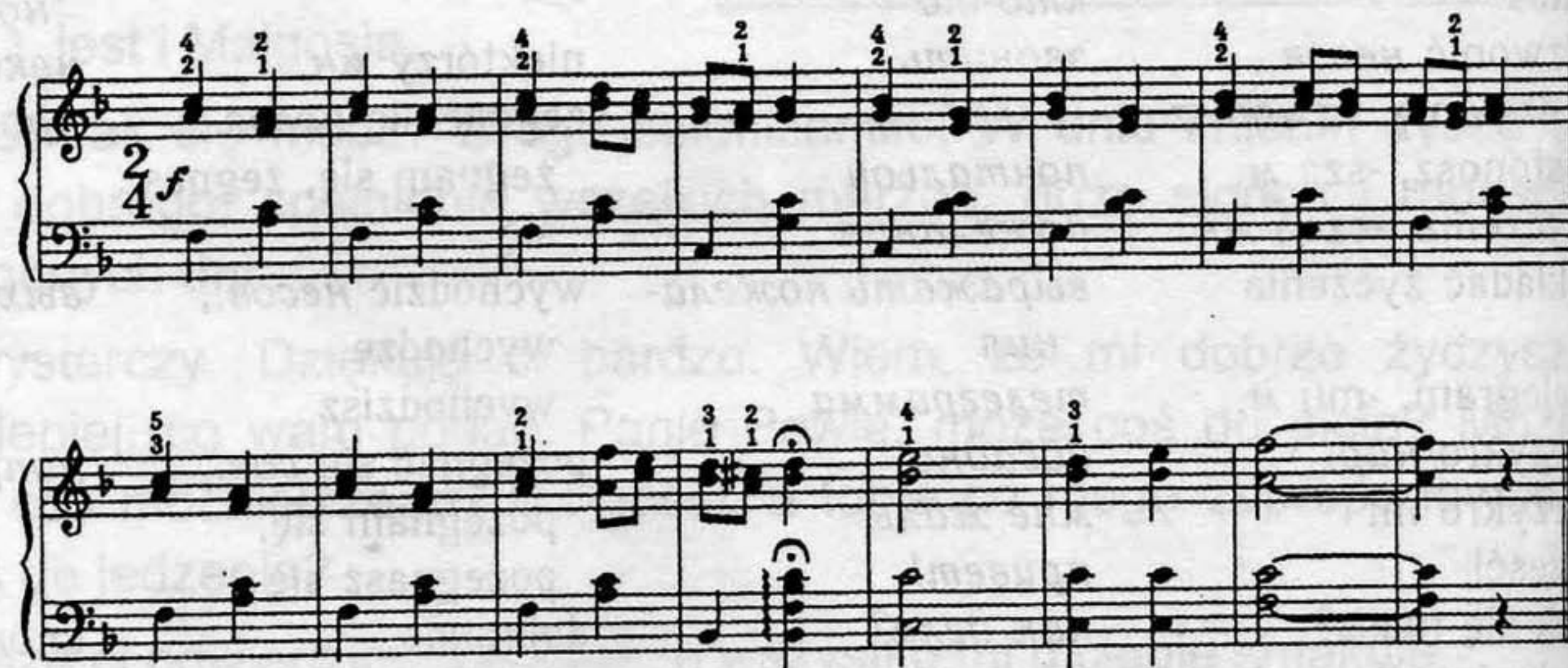
Иногда по этому случаю исполняют такую песню:

Sto lat,
sto lat
niech żyje,
żyje nam.

Uroczyście

STO LAT

Melodia popularna

3. Приветствие

Обратите внимание на следующие характерные для поляков приветствия:

Dzień dobry
(pani / panu / państwu)

Добрый день / Доброе утро (госпожа, господин, господа)

Dobry wieczór
(pani / panu / państwu)

Добрый вечер

Witam!
(panią / pana / państwa)

Приветствую!

Cześć!

*Между коллегами, близкими знакомыми:
Привет! Приветствую! Салют!*

Co słychać?

Как дела?

Wszystko w porządku.

Все в порядке.

Jak się masz?

Как твои дела?

Doskonale. A ty?

Отлично, а у тебя?

Jak się pan/i ma?

Как Ваши дела?

Dobrze. A pan/i?

Хорошо. А у Вас (Ваши)?

4. Прощание

На прощание (при прощании) поляки обычно говорят следующее:

Do widzenia.	До свидания.
Do zobaczenia.	До свидания.
Na razie.	Пока. До скорого.
Do jutra.	До завтра.
Dobranoc.	Доброй (спокойной) ночи.
Cześć!	Привет! (среди коллег, близких)
Pa!	Пока! (среди коллег, близких)
Trzymaj się!	Держись!
Powodzenia!	Всего доброго (хорошего)!
Szczęśliwej podróży!	Счастливого пути!

5. Выражения с инфинитивной формой глагола

Вопросительные предложения с вопросительными словами **co** и **czy** + инфинитив глагола служат для выражения необходимости или обязанности.

Co podać do jedzenia?   Что (Вам) принести поесть (покушать)?
 (Czy) podać coś do jedzenia?   Принести (подать) чего-нибудь поесть?

Слово **może** может в сочетании с инфинитивом глаголов совершенного вида употребляется для выражения вежливой просьбы или предложения.

Może podać coś do jedzenia?   Может, Вам принести чего-нибудь поесть?

6. Национальности

Единственное число		Множественное число	
Мужской род	Женский род	Мужчины (+ женщины)	Только женщины
Rosjanin	Rosjanka	Rosjanie	Rosjanki
Amerykanin	Amerykanka	Amerykanie	Amerykanki
Anglik	Angielka	Anglicy	Angielki
Austriak	Austriaczka	Austriacy	Austriaczki
Francuz	Francuzka	Francuzi	Francuzki
Niemiec	Niemka	Niemcy	Niemki
Polak	Polka	Polacy	Polki
Szwajcar	Szwajcarka	Szwajcarzy	Szwajcarki
Ukrainiec	Ukrainka	Ukraińcy	Ukrainki

7. Местоимение "sam"

Местоимение **sam, sama, samo** имеет три значения:

- a) *сам* — Sam/Sama to zrobię.   Я сделаю это сам/сама.
 b) *один (одна)* — On jest sam/Ona jest sama.   Он/Она одна.
 c) *только, лишь* — Jest u pani samo międzynarodowe towarzystwo.   У Вас только международное общество.

Это местоимение склоняется как прилагательное (**sam** в родительном падеже **samego**, соответственно **samej** и т. д.)

8С Грамматика

1. Дательный падеж единственного числа существительных

- a) Существительные мужского рода в дательном падеже единственного числа, как правило, имеют окончание **-owi** и лишь несколько существительных **-u**.
- b) Существительные мужского рода на **-a** и женского рода на **-a** с основой на твердый согласный в дательном падеже единственного числа оканчиваются на **-e** со смягчением согласного. У некоторых существительных наблюдается чередование согласных, например **ch → sz**, **k → c**, **g → dz**. Это окончание они сохраняют и в предложном падеже единственного числа.
- c) Существительные женского рода на **-a** и **-i** с основой на мягкий согласный в дательном падеже единственного числа имеют окончание **-i**, а существительные с основой на отвердевший согласный оканчиваются в дательном падеже единственного числа на **-y**. То же окончание у них и в предложном падеже.
- d) Существительные среднего рода в дательном падеже единственного числа оканчиваются на **-u**.

Именительный падеж ед. числа	Дательный падеж ед. числа
gość pan	gościowi panu
kobieta żona	kobiecie żonie
kolega mąka	koledze mące
pani pamięć	pani pamięci
róża	róży
dziecko	dziecku

2. Дательный падеж единственного числа прилагательных

Прилагательные мужского и среднего рода в дательном падеже единственного числа имеют окончание **-emu**. Прилагательные женского рода имеют окончание **-ej**.

	Мужской род	Женский род	Средний род
Именительный	miły niski	miła tania	miłe tanie
Дательный	miłemu niskiemu	milej taniej	miłemu taniemu

3. Предикативные наречия с дательным падежом

Предикативные наречия **miło** мило, **przyjemnie** приятно, **wesoło** весело, **dobrze** хорошо, **smutno** печально, **przykro** неприятно, **źle** плохо в сочетании со вспомогательным глаголом **być** служат для определения состояния человека. Существительные и замещающие их местоимения стоят в дательном падеже:

Jest mi miło.   или Miło mi.   Мне мило, приятно.
Jest mi przykro.   или Przykro mi.   Мне жаль.

Katarzynie jest smutno.
Panu Wójcickiemu jest przyjemnie.

Катажине грустно.
Господину Вуйцицкому приятно.

4. Звательный падеж единственного числа существительных

При обращении друг к другу в польском языке, как правило, прибегают к звательному падежу. В разговорном варианте может быть использован и именительный падеж. (В первую очередь это относится к именам.) Если же имя при обращении употребляется со словами **pan, pani**, то оно ставится в звательном падеже, например: **panie Pawle, pani Anno** (доверительная форма). С фамилиями употребляется исключительно именительный падеж единственного числа, например: **pani Zamorska, panie Zamorski, pani Holzner**.

Правила образования звательного падежа единственного числа:

- Существительные мужского рода с основой на согласный в звательном падеже единственного числа имеют те же окончания, что и в предложном падеже единственного числа, то есть **-e/-u**. Исключение: предложный падеж **pani** и звательный **panie**.
- У существительных среднего рода звательный падеж единственного числа соответствует именительному падежу единственного числа. Они имеют окончания **-o/-e**.
- Существительные мужского и женского рода на **-a** в звательном падеже единственного числа имеют окончание **-o**.
- Существительные женского рода на **-i** или на мягкий согласный имеют в звательном падеже единственного числа окончание **-i**. Существительные с отвердевшим согласным оканчиваются на **-y**.
- Уменьшительные формы на **-a** с основой на мягкий или отвердевший согласный в звательном падеже единственного числа оканчиваются на **-u**.

Именительный падеж ед. числа	Звательный падеж ед. числа
gość aktor	gościu aktorze
dziecko	dziecko
kolega kobieta	kolego kobietu
pani pamięć	pani pamięci
nos	nosu
babcia Ania	babciu Aniu

5. Звательный падеж единственного числа прилагательных

Прилагательные в звательном падеже единственного числа имеют те же окончания, что и в именительном падеже единственного числа, например: **miły gościu, droga babciu, dobre dziecko**.

6. Существительные среднего рода на "-e"

Существительные с окончанием **-e** относятся к среднему роду. Различают две группы существительных с таким окончанием, имеющих различия при склонении:

Именительный	I imię	II niemowlę (грудной ребенок)
Родительный	imienia	niemowlęcia
Дательный	imieniu	niemowlęciu
Винительный	imię	niemowlę
Творительный	imieniem	niemowlęciem
Предложный	imieniu	niemowlęciu
Звательный	imię	niemowlę
Именительный мн. число	imiona	niemowlęta

Как *imię* склоняются слова *gamię плечо*, *siemie семя*. Как *niemowlę* склоняются *cielę теленок*, *piskle цыпленок* и другие. Существительные второй группы обозначают молодые существа (детского возраста). Для этой группы характерны в единственном числе соединительный элемент **-ci-** и во множественном числе **-t-**.

7. Склонение личных местоимений

Личные местоимения склоняются следующим образом:

Имен.	ja	ty	on	ono	ona
Род.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go		jej / niej
Дат.	mnie / mi	tobie / ci	jemu, niemu / mu		jej / niej
Вин.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go	je / nie	ją / nią
Твор.	mną	tobą	nim		nią
Предл.	mnie	tobie	nim		niej
Зват.	ja	ty	-		-
			Лично-мужская форма		Женско-вещная форма
Имен.	ty	wy	oni		one
Род.	nas	was	ich / nich		
Дат.	nam	wam	im / nim		
Вин.	nas	was	ich / nich		je / nie
Твор.	nami	wami	nimi		
Предл.	nas	was	nich		
Зват.	ty	wy	-		-

Отдельные личные местоимения выступают в двух формах. В родительном, дательном и винительном падежах единственного числа имеют место как односложные, так и двусложные формы (здесь они разделены косым штрихом). В предложении односложные местоимения **mi**, **ci**, **mu** безударны и образуют некое единство с предшествующим или последующим словом.

Двусложные личные местоимения употребляются с предлогом, в начале предложения, при противопоставлении с наличием **a**, **natomiast** *напротив*, *однако* и при выделении после **przecież**, **także**, **również**, **też**, например:

Wszystko mi **u ciebie** smakuje.   Мне у тебя всё нравится.
Ciebie nic nie interesuje.   Тебя ничто не интересует.
A jemu co mogę podać do picia?   А ему что я могу принести выпить?

Формы с начальным **n-** в третьем лице единственного и множественного числа применяются вместе с предлогами, например:

Tu jest **dla niego** telegram.   *Здесь для него телеграмма.*
Muszę **do nich** napisać.   *Я должен (должна) им (к ним) написать.*

Обратите внимание. Личные местоимения третьего лица единственного и множественного числа не имеют звательного падежа.

8D Упражнения

1. Дополните предложения словами *wszelkie, wszyscy* и *wszystko*:
  - a) Czy Katarzyna ... kupiła?   b) O 5.00 godzinie ... było gotowe.   c) ... goście składają solenizantce serdeczne życzenia.   d) Na przyjęciu u Katarzyny ... jest bardzo dobre.   e) Gościom ... smakuje.   f) ... żegnają się z Katarzyną i idą do domu.   g) ... marzenia muszą się spełnić.
2. Дополните нижеследующие предложения местоимением *sam* в соответствующей форме:
  - a) Katarzyna wszystko kupuje ...   b) Na przyjęciu jest ... międzynarodowe towarzystwo.   c) Życzę pani ... pogodnych dni.   d) Podać ci coś do picia? Dziękuję, ... sobie przygotuję.   e) Goście idą do domu i Katarzyna jest teraz ...   f) W mojej szkole są ... chłopcy.   g) W tym biurze pracują ... panie.
3. Какой национальности следующие лица?
  - a) Juliette jest ...   b) Rita jest ...   c) Andrzej jest   d) Hans jest ...   e) Danuta jest ...   f) Charles jest ...   g) Mary jest ...   h) Jack jest ...   i) Taras jest ...
4. Подчеркните правильные формы:
  - a) Dziękuję tobie/ci bardzo za miły prezent.   b) Tobie/Ci mogę wszystko powiedzieć.   c) U niej/jej na przyjęciu jest zawsze dużo gości.   d) Paweł składa niej/jej serdeczne życzenia.   e) Muszę do nich/ich napisać.   f) Chcę nich/ich zaprosić na przyjęcie imieninowe.   g) Jest mnie/mi przykro.   h) Tu jest dla niej/jej telegram.
5. Образуйте звательный падеж:

Пример: Pani Aniu, proszę wejść! (Pani Ania)

  - a) ....., co mogę ci podać? (Anna)
  - b) ....., życzę panu wszystkiego dobrego. (Pan Paweł)
  - c) ....., telegram do pana. (Pan Zamorski)
  - d) ....., życzymy ci dużo radości. (droga babcia)
  - e) ....., niech pan nie przesadza. (Pan Andrzej)
  - f) ....., życzę ci wszelkiej pomyślności. (droga mama)
  - g) ....., nie kupuj mi prezentu. (Małgosia)
  - h) ....., przedstawię ci pana Brauna. (ciocia Zosia)
  - i) Witam panią, ...! (Pani Czyż)

6. Дайте ответы на следующие вопросы:

Пример: Komu dziękuje Anna za życzenia? (pani Zamorska)
Anna dziękuje pani Zamorskiej za życzenia.

- a) Komu daje Katarzyna coś do picia? (nowy gość) b) Komu przedstawia pani Kowalska swoją koleżankę? (przystojny mężczyzna) c) Komu życzy Paweł wszystkiego najlepszego? (miła koleżanka) d) Komu mówi Henryk "dobranoc"? (droga solenizantka) e) Komu jest przykro, że nie ma gości z Niemiec? (Katarzyna Żurawska) f) Komu podać coś do jedzenia? (ja i pan Zieliński) g) Komu dziękuje Katarzyna za telegram? (nowy listonosz) h) Komu może podać coś mocniejszego? (on i jego ciocia).

7. Дополните диалог недостающими словами:

A: Dzień ..., Małgosiu!

B: Witam, ... słycać?

A: Dziękuję, ... w porządku. A ty jak ...?

B: ..., doskonale.

8. Как нужно представляться, будучи в гостях?

Пример: Paweł ...

Мам на imię Paweł. Jestem Polakiem.

a) Pierre ...	d) Petra ...	g) George ...	j) Mychajło ...
b) Pauł ...	e) Janka ...	h) Alois ...	
c) Monique ...	f) Marek ...	i) Susan ...	

9. Переведите на польский язык. Используйте при этом выражения с инфинитивами глаголов, не прибегая к помощи модальных глаголов:

- a) Можно принести тебе чего-нибудь выпить? b) Могу я Вам, господин Заморски, предложить чего-нибудь покрепче? c) Что я должен подать (принести) Вам поесть? d) Скажите, пожалуйста, что я могу Вам подать (принести)?

10. Вы празднуете именины. Приходит новый гость. Представьте его остальным гостям и предложите ему что-нибудь.

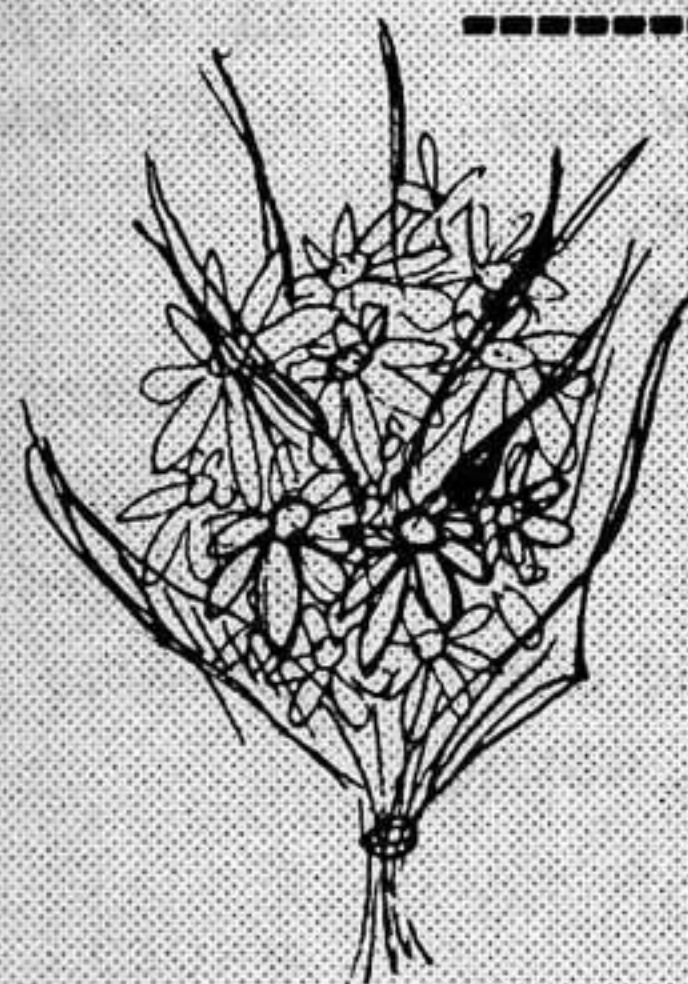
11. К Вам приехал гость из Польши. Вы приветствуете его, приглашаете войти и спрашиваете о его здоровье.

12. Вас пригласили на именины:

- a) Вы приветствуете хозяина,
b) поздравляете его с именинами,
c) приветствуете других гостей (используйте различные варианты приветствия),
d) представляетесь другим гостям,
e) поблагодарите за чудесно проведенный вечер,
f) попрощайтесь с остальными гостями (используйте различные варианты прощальных слов).

13. Катажина получила телеграмму. Но ей трудно понять ее содержание, поскольку в тексте не хватает букв. Дополните его:

----- TELEGRAM -----

DROGI..... SOLENIZANTC... W DNI...
 IM.....NIN WSZYSTKIE..... NAJLEP.....E.....,
 ZDROW....., SZ.....ĘŚC....., POM.....LNO.....
 ŻYCZ... BRAUNOWIE

9A Tekst

List

Warszawa, dnia

Droży Państwo,
 bardzo dziękuję za telegram i życzenia imieninowe. Szkoda, że nie byli Państwo u mnie wczoraj na przyjęciu. Było wiele interesujących i sympatycznych osób. Było naprawdę wspaniale. Dobrze, że dzisiaj jest wolny dzień, więc zaraz będzie wielkie sprzątanie.
 Cieszę się, że niedługo będę gościł Państwa w Warszawie. Z pewnością są Państwo ciekawi, co będziemy robić. Myślę, że będziemy się dobrze bawić. Pójdziemy między innymi do opery na balet, do Muzeum Narodowego na wystawę, do teatru na pantomimę, do filharmonii na koncert. Ja sama byłam przedwczoraj na pięknym koncercie. Będzie także jeszcze kilka innych niespodzianek.

W ostatnim liście pytają Państwo o moją rodzinę. Jutro wyśle Państwu także parę zdjęć. Ja sama jestem jeszcze niezamężna. Nie mam z zamiaru wychodzić szybko za mąż, ale podoba mi się mój nowy kolega z pracy. Był u mnie wczoraj na imieninach. Ma na imię Paweł.

Jutro wyśle Państwu także podręcznik do polskiego. Dowiedzą się Państwo z niego sporo ciekawych rzeczy. W czasie Państwa pobytu w Warszawie będziemy trochę mówić po polsku. Oczywiście postaram się Państwu w tym pomóc.

Teraz już będę kończyć, ponieważ czeka mnie jeszcze dużo roboty.

Pozdrawiam serdecznie i czekam na list

Katarzyna Żurawska

P.S. Proszę mi napisać, czy to mieszkanie w Krakowie jest nadal aktualne. Ile miesięcy będą Państwo mieszkać w Krakowie? Moja koleżanka będzie tymczasem szukać czegoś odpowiedniego. Pojutrze do niej napiszę.

drogi, -a, -ie szkoda <i>нар.</i> byli <i>прош.</i> wczoraj <i>нар.</i> było <i>прош.</i> gościć <i>несов.</i> , goszczę, gościsz pewność, -ci <i>ж.</i> z pewnością ciekawu, -a, -e robić <i>несов.</i> , robię, robisz bawić się <i>несов.</i> , bawię się, bawisz się między między innymi balet, -tu <i>м.</i> muzeum <i>с.</i> na <i>предл.</i> + <i>вин.</i> wystawa, -wy <i>ж.</i> pantomima, -ту <i>ж.</i> filharmonia, -nii <i>ж.</i> koncert, -tu <i>м.</i> przedwczoraj kilka niespodzianka, -ki <i>ж.</i> ostatni, -nia, -nie pytać <i>несов.</i> o + <i>вин.</i> , pytam, pytasz wysłać <i>сов.</i> , wyśle, wyślesz parę + <i>род.</i> niezameżna zresztą zamiar, -gu <i>м.</i> mieć zamiar wychodzić za mąż	дорогой жаль были вчера было принимать гостей уверенность с уверенностью интересный делать развлекаться между между прочим балет музей на выставка пантомима филармония концерт позавчера несколько сюрприз, неожида- данность последний спрашивать выслать пару незамужняя впрочем намерение намереваться, иметь намерение выходить замуж	wspaniale <i>нар.</i> będzie <i>буд.</i> sprzątanie, -nia <i>ср.</i> niedługo <i>нар.</i> podobać się <i>несов.</i> , podobam się, podobasz się kolega, -gi <i>м.</i> podręcznik <i>м.</i> dowiedzieć się <i>сов.</i> , dowiem się, dowiesz się sporo rzecz, -czy <i>ж.</i> w czasie trochę <i>нар.</i> postarać się <i>сов.</i> , postaram się, postarasz się pomóc <i>сов.</i> w + <i>пр.</i> , pomogę, pomożesz kończyć <i>несов.</i> , kończę, kończysz czekać <i>несов.</i> + <i>вин.</i> pозdrawiać <i>несов.</i> , pозdrawiam, pозdrawiasz serdecznie <i>нар.</i> nadal <i>нар.</i> aktualny, -a, -e miesiąc, -ca <i>м.</i> tymczasem szukać <i>несов.</i> + <i>род.</i> , szukam, szukasz odpowiedni, -nia, -nie coś odpowiedniego pojutrze	прекрасно, велико- лепно, чудесно будет уборка зд.: скоро, вскоре нравиться коллега, сотрудник, приятель учебник узнать много вещь во время немного постараться помочь в (чем) кончать ожидать, ждать приветствовать сердечно дальше актуальный месяц тем временем искать соответствующий, подходящий что-то подходящее послезавтра
--	---	---	---

9B Страноведение и словоупотребление

1. Написание письма

Ниже Вы найдете некоторые примеры для обращения, приветствия и завершения личного письма:

(В этой части письма поляки обычно не указывают фамилии)

Droży Państwo,
Дорогая семья Новак
(Дорогие супруги Новак),

	Przesyłamy serdeczne pozdrowienia ... С сердечным приветом ...
Drogi Przyjacielu, Дорогой друг,	Zawsze ten sam ... Остаюсь Ваш ... (с именем и фамилией)
Droga Pani Ewo/Nowak, Дорогая госпожа Новак,	Przesyłam serdeczne pozdrowienia ... С сердечным приветом ...
Kochana Ewo, Kochany Adamie, Дорогая Ева, дорогой Адам,	Moc serdecznych pozdrowień od ... Искренний привет от ...
Kochani, Дорогие,	Ściskamy Was i pozdrawiamy ... Обнимаем Вас и приветствуем ...

2. Предлоги, указывающие направление и место (действия)

При указании направления прибегают к предлогу **do** + **родительный** падеж, причем местом действия является помещение, а также к предлогу **na** + **винительный** падеж, причем местом действия является само мероприятие, событие. При обозначении места действия употребляются соответственно предлоги **w** (где место = помещению) и **na** (где место = само событие, мероприятие) с **предложным** падежом.

Обратите внимание на различия в падеже, с которым употребляется предлог **na**:

Dokąd/Gdzie idziesz?	Куда ты идешь?
Idę do filharmonii na koncert.	Я иду в филармонию на концерт.
Gdzie byłeś?	Где ты был?
Byłem w filharmonii na koncercie.	Я был в филармонии на концерте.

3. Запас слов

Понятие "вступить в брак" по-польски передается различно:

wychodzić za mąż za	выходить замуж за
żeńić się z	жениться на
połączać się	жениться

Anna wychodzi za mąż za Henryka.	Анна выходит замуж за Хенрика.
Henryk żeni się z Anną.	Хенрик женится на Анне.
Oni się połączają.	Они женятся.

Слово **muzeum** музей иностранного происхождения и в единственном числе не склоняется.

To jest muzeum.	Это музей.
Idziemy do muzeum.	Мы идем в музей.

9С Грамматика

1. Глагол “być” в прошедшем и будущем времени

В прошедшем времени единственного числа этот глагол имеет формы мужского, женского и среднего рода. Во множественном числе различают его лично-мужскую и женско-вещную форму. Форма прошедшего времени от **być** образуется от инфинитивной основы **by-**, к которой прибавляются согласно формам спряжения личные окончания, например **by-ł-e-m**, **by-ł-a-m**. В будущем времени глагол **być** не имеет родовых различий.

Глагол **być** в прошедшем и будущем времени спрягается следующим образом:

Прошедшее время			Будущее время
м	ж	ср	
(my) byłem	byłam		będę
(ty) byłeś	byłaś		będziesz
(on) był			będzie
(ona)	była		będzie
(ono)		było	będzie

Прошедшее время		Будущее время
лично-мужская форма	женско-вещная форма	
(ja) byliśmy	byłyśmy	będziemy
(wy) byliście	byłyście	będziecie
(oni) byli		będą
(one)	były	będą

С помощью глагола **być** образуется сложное будущее время в сочетании с инфинитивом глаголов несовершенного вида.

2. Простое и сложное будущее время

В зависимости от глагольного вида в польском языке действие в будущем передается с помощью двух форм:

а) простое будущее время от глаголов совершенного вида, например:

Napiszę ten list. Я напишу это письмо.

б) сложное будущее время от глаголов несовершенного вида. Оно образуется личными формами глагола **być** в будущем времени и инфинитивом глагола несовершенного вида, например:

Będę pisać ten list. Я буду писать это письмо.

В качестве примеров для **pisać** и **napisać** демонстрируются личные формы простого и сложного будущего времени:

Сложное будущее время			Простое будущее время
(ja)	będę	pisać	napiszę
(ty)	będziesz	pisać	napiszesz
on, ona, ono	będzie	pisać	napisze
(my)	będziemy	pisać	napiszemy
(wy)	będziecie	pisać	napiszecie
oni, one	będą	pisać	napiszą

3. Неопределенные числительные

Для выражения приблизительных чисел, количеств служат неопределенные числительные, такие как: **wiele** много, **kilka** несколько, **parę** пара, немного, **ile** сколько.

Падеж	Лично-мужская форма				Женско-вещная форма			
Именит.	ilu?	wielu	kilku	paru	ile?	wiele	kilka	parę
Родит.	ilu?	wielu	kilku	paru	ilu?	wielu	kilku	paru
Винит.	ilu?	wielu	kilku	paru	ile?	wiele	kilka	parę

В сочетании с неопределенными числительными существительные ставятся в родительном падеже множественного числа, а глагол — в третьем лице единственного числа, причем в прошедшем времени он принимает форму среднего рода:

Kilku panów jest jeszcze w biurze.

Несколько мужчин еще (находятся) в бюро.

Wiele osób było dzisiaj u mnie w biurze.

Сегодня у меня в бюро было много людей.

Będzie jeszcze parę innych niespodzianek.

Будет еще несколько (пара) иных неожиданностей.

4. Количественные наречия

В сочетании с наречиями **mało** мало, **dużo** много и **sporo** довольно существительные употребляются в родительном падеже единственного числа, а глагол — в третьем лице единственного числа, причем в прошедшем времени он принимает форму среднего рода.

Mam teraz mało czasu.

У меня сейчас мало времени.

Dzisiaj jest u mnie dużo gości.

Сегодня у меня много гостей.

Wczoraj było tu sporo ludzi.

Вчера здесь было довольно много людей.

9D Упражнения

1. *Какое слово не подходит?*

- a) poczta, znaczek, telegram, zdjęcie, list
- b) pantomima, teatr, kino, koncert, sprząatanie, balet
- c) miesiąc, dzień, tydzień, rok, niespodzianka, noc
- d) jutro, wczoraj, pojutrze, wesoly, przedwczoraj
- e) pobierać się, podobać się, żenić się, wychodzić za mąż

2. *В какую из рубрик подходит одно из этих предложений? Обратите внимание на подчеркнутые фрагменты предложений:*

- a) Idę do kina.
- b) Wczoraj byłem w filharmonii.
- c) Czy chodzisz często do opery?
- d) Jutro idę na operę Moniuszki.
- e) Czy pójdiesz pojutrze na koncert?
- f) Pójdę chyba na wystawę do muzeum.
- g) Przedwczoraj byłem na pantomimie.

dokąd?	gdzie?	na co?	na czym?

3. *Заполните пропуски в предложениях соответствующими формами слов:*

- a) Czy lubisz chodzić do ... (kino)?
- b) Czy byłeś już na ... (film) "Lalka"?
- c) Jutro idę na ... (pantomima).
- d) Przedwczoraj byliśmy w ... (teatr).
- e) Nie chodzimy zbyt często na ... (balet).

4. *Переведите на польский язык:*

- a) У меня мало времени.
- b) У него много денег.
- c) У него много знакомых.
- d) В письме было несколько вопросов.
- e) Конечно, нам помогут несколько мужчин и женщин.
- f) На вечеринке происходит (случается) несколько неожиданностей.
- g) Все гости радуются.
- h) Здесь немного цветов для тебя.
- i) Я хочу купить много вещей.
- j) Я ем довольно много шоколада.

5. *Образуйте придаточные предложения из слов, находящихся в скобках:*

- a) Dobrze, (do, na, jutro, że, pójdziemy, Katarzyny, imieniny).
- b) Szkoda, (nie, państwo, u, na, że, mogą, być, mnie, imieninach).
- c) Myślę, (wszyscy, dobrze, się, że, goście, bawią).
- d) Ciekawi jesteśmy, (pójdziemy, do, czy, pojutrze, muzeum).
- e) Proszę mi napisać, (to, jest, czy, mieszkanie, aktualne, nadal).

6. *Дайте ответы на вопросы:*

- a) Gdzie jest kalendarz?
- b) Jaki dzień tygodnia jest dzisiaj?
- c) Jaki dzień był wczoraj?
- d) Jaki dzień będzie jutro?
- e) Jaki dzień będzie pojutrze?
- f) Jaki

dzień był przedwczoraj? g) Gdzie był pan/była pani przedwczoraj? h) Kiedy będzie pan/pani w filharmonii? i) Kiedy był pan/była pani w kinie?

7. Пропуски в предложениях заполните соответствующими предлогами:

a) Już od pół godziny czekam tu ... pana. b) Czy może mi pan pomóc ... sprzątaniu mieszkania? c) Pytają państwo ... moje plany. d) Możemy pójść ... wystawę. e) ... wystawie już byłem, więc chyba pójdę ... kina.

8. Выберите из этих предложений те, которые соответствуют Вашему семейному положению:

a) Jestem niezamężna. b) Jestem kawalerem. c) Jestem mężatką. d) Jestem żonaty. e) Nie mam zamiaru szybko wychodzić za mąż. f) Nie mam zamiaru szybko się żenić. g) Mam jedno dziecko. h) Jeszcze nie mam dzieci. i) Mam dużo dzieci.

9. Проинтервьюируйте Вашего соседа. В этом Вам поможет помещенный ниже список вопросов. После интервью перескажите, что Вам удалось узнать:

a) Jak się nazywasz? b) Jak masz na imię? c) Ile masz lat? d) Gdzie mieszkasz? e) Jak ma na imię twoja żona/twój mąż? f) Jaki jest numer twojego telefonu? g) Jakimi mówisz językami? h) Co teraz robisz?

10. Ваш друг не говорит по-польски. Он пишет своим знакомым в Польшу. Сможете ли Вы ему помочь? Переведите его послание на польский язык:

Дорогие Врублевские!

*Большое спасибо за Ваше милое письмо.
Рад, что мы скоро увидимся. Я хочу научиться немного говорить по-польски.
Жаль, что я еще не понимаю по-польски.
Думаю, что Вы мне в этом поможете.*

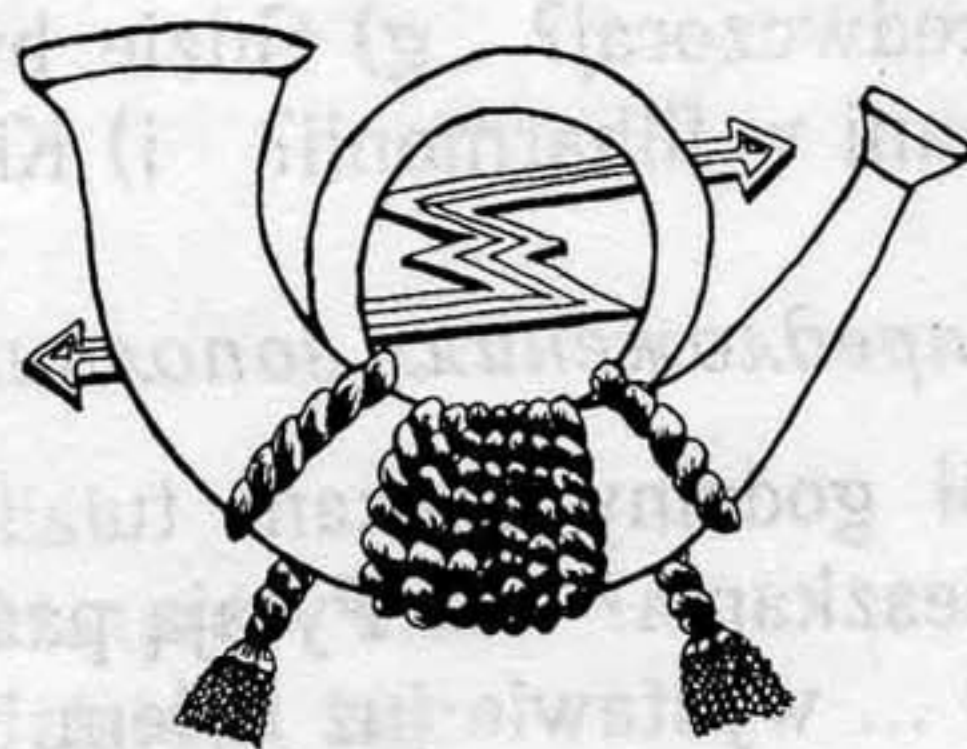
Сердечный привет

Андрей Коваленко

11. Напишите письмо Вашим знакомым в Польше, в котором Вы пригласите их к себе и предложите им программу их пребывания.

10A

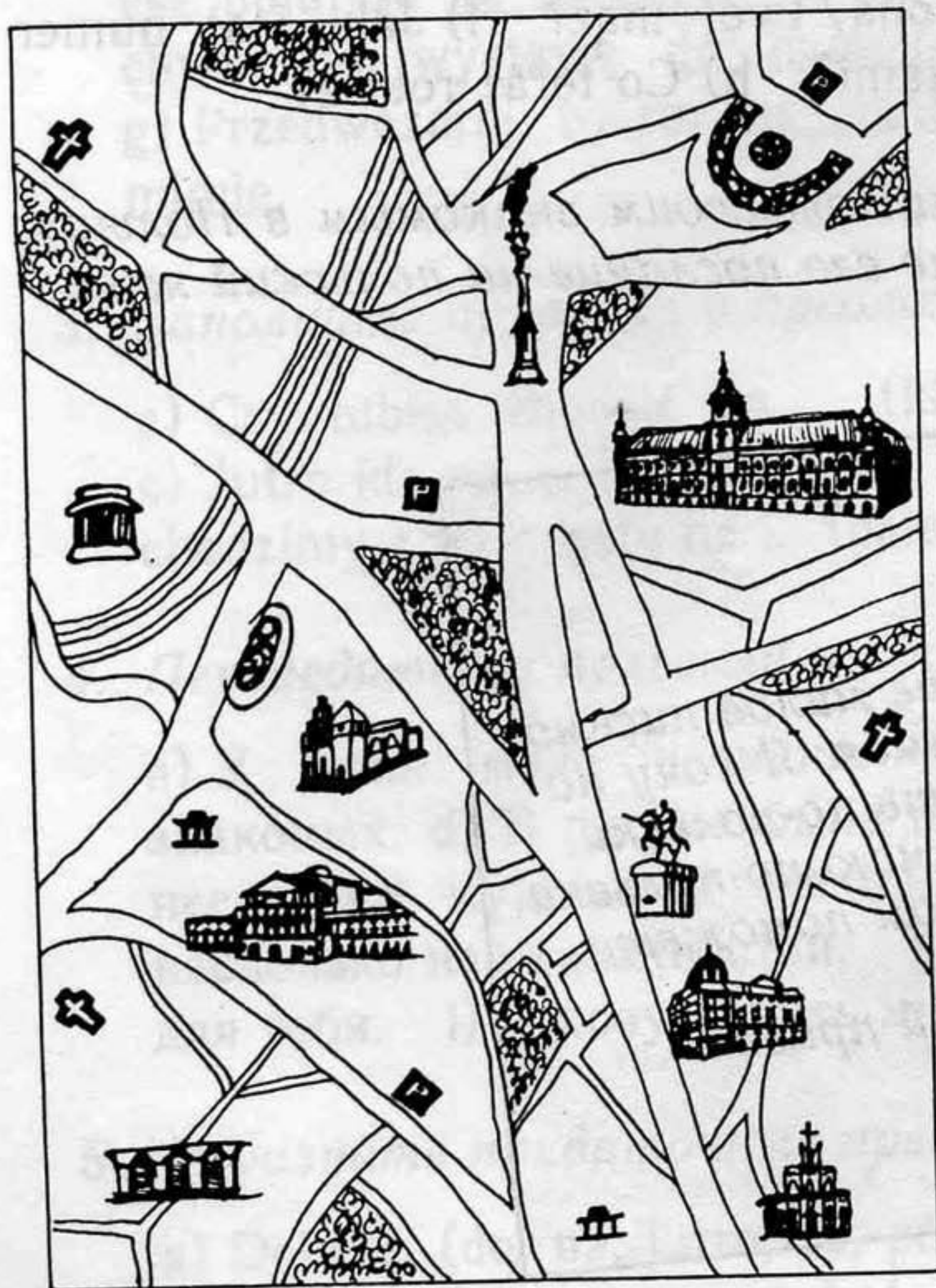
10A Tekst

W mieście

Na poczcie

- A: Proszę jeden znaczek na list zwykły do Niemiec i jeden na list lotniczy do Kanady. Chciałabym też nadać list polecony.
- B: Proszę bardzo. Czy coś jeszcze?
- A: Tak, proszę dwa znaczki po 2,5 zł i jeden za 3 zł. Muszę zaadresować kopertę. Czy są koperty?
- B: Tak są zwykłe po 25 zł i lotnicze po 35 groszy.
- A: Proszę wobec tego jedną kopertę, albo może proszę mi dać dwie zwykłe. Proszę jeszcze trzy kartki pocztowe. Nie, nie te. Może raczej tamte.
- B: Proszę bardzo. Proszę sobie wybrać. Płaci pani 12 zł.
- A: Chwileczkę. Muszę jeszcze nadać telegram.
- B: Proszę wypełnić ten formularz.

Na ulicy

- C: Przepraszam, czy może pani nam pomóc?
- A: Ależ oczywiście, słucham pana.
- C: Jaka to ulica?
- A: To jest ulica Kościuszki.
- C: Przepraszam, proszę trochę wolniej. Nie mówimy dobrze po polsku. A jak nazywa się tamta ulica?
- A: Jasna.
- C: A gdzie jest ulica Miodowa?
- A: To niedaleko stąd. Proszę iść prosto i na drugim skrzyżowaniu skręcić w lewo, a potem w pierwszą w prawo.
- C: Czy tam jest dworzec?
- A: O nie. To nie w tym kierunku.
- C: Więc jak można dojść do dworca?
- A: Dworzec jest dość daleko.
- C: W takim razie, czym można dojechać do dworca?
- A: Autobusem 135 lub każdym tramwajem.
- C: A gdzie jest przystanek?
- A: To całkiem blisko. Tam za rogiem jest przystanek tramwajowy i autobusowy, a nieco dalej jest postój taksówek. O tam, gdzie stoi tych pięciu panów.
- C: Dziękuję bardzo. Pojedziemy chyba taksówką. Nie mamy biletów.
- A: Naprzeciwko jest kiosk. Tam mogą panowie kupić bilety.

W kiosku

A: Proszę cztery bilety tramwajowe. Albo może sześć biletów. Dwa dla tych panów.

D: Proszę bardzo. Czy coś jeszcze podać?

A: Tak, proszę dać mi jeszcze pięć widokówek. Nie, nie z tych, raczej pięć z tamtych. Czy mogę sobie wybrać?

D: Ależ oczywiście.

A: A tu? Co tu pani ma? Mogę obejrzeć tę książkę? Nie, nie tę tylko tamtą.

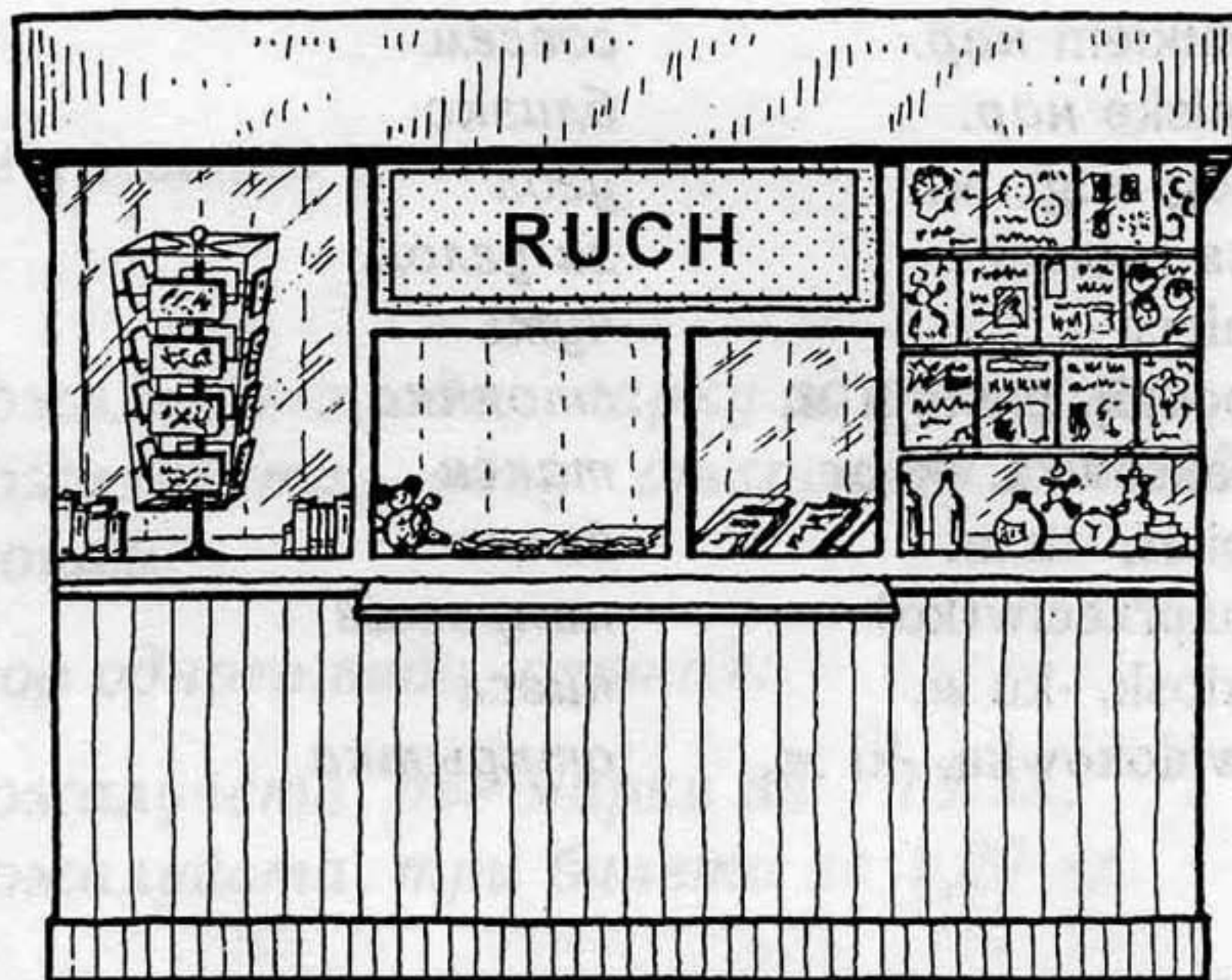
D: To jest "Legenda o smoku wawelskim".

A: Och, to świetnie. Tej książki właśnie potrzebuję. To dla moich znajomych w Niemczech. Jutro wyślę im małą paczkę.

D: Czy to wszystko?

A: Proszę jeszcze dzisiejszą "Gazetę Wyborczą". Ile płacę?

D: 45500 złotych.

miasto, -ta <i>ср.</i>	город	ależ oczywiście	ну, конечно
w mieście	в городе	trochę wolniej	немного медленней
poczta, -ty <i>ж.</i>	почта	niedaleko stąd	недалеко отсюда
na poczcie	на почте	prosto <i>нар.</i>	прямо
zaczek, znaczka <i>м.</i>	марка	skrzyżowanie,	перекресток
list zwykły	обычное письмо	-nia <i>ср.</i>	
list lotniczy	авиаписьмо	skręcić <i>сов.</i> , skręcę,	свернуть
chciałabym <i>ж.</i>	я хотела бы	skręcisz	
chciałbym	я хотел бы	w lewo/prawo	влево, вправо
nadać <i>сов.</i> , nadam,	выслать	dworzec, dworca <i>м.</i>	вокзал
nadasz		kierunek, kierunku <i>м.</i>	направление
list polecony	заказное письмо	w tym kierunku	в этом направлении
	мо	dojść <i>сов.</i> , dojdę,	дойти
		dojdiesz	
po <i>предл.</i> + <i>вин.</i>	по, за	można	можно
za <i>предл.</i> + <i>вин.</i>	за	jak można dojść...?	как можно дойти?
zaadresować <i>сов.</i> ,	адресовать	dość <i>нар.</i>	довольно
zaadresuję,		daleko <i>нар.</i>	далеко
zaadresujesz		w takim razie	в таком случае
koperta, -ty <i>ж.</i>	конверт	dojechać <i>сов.</i> , dojadę,	доехать
dać <i>сов.</i> , dam, dasz	дать	dojedziesz	
kartka, -ki <i>ж.</i>	открытка	autobus, -su <i>м.</i>	автобус
pocztowy, -a, -e	почтовый	każdy, -a, -e	каждый
tamte <i>мн.</i>	те	tramwaj, -ju <i>м.</i>	трамвай
wybrać <i>сов.</i> , wybiorę,	выбрать	przystanek,	остановка
wybierzesz		przystanku <i>м.</i>	
wypełnić <i>сов.</i> ,	заполнить	tramwajowy, -a, -e	трамвайный
wypełnię, wypełnisz		autobusowy, -a, -e	автобусный
formularz, -rza <i>м.</i>	формуляр		

całkiem nar.	совсем	obejrzeć сов.,	осмотреть
blisko nar.	близко	obejrzę, obejrzysz	
ród, rogu m.	угол	książka, -ki ж.	книга
za rogiem	за углом	legenda, -dy ж.	легенда
nieco	чуть	smok m. wawelski	дракон вавельский
postój, postoju m.	стоянка	potrzebować несов.	нуждаться
taksówka, -ki ж.	такси	+ rod., potrzebuję,	
bilet, -tu m.	билет	potrzebujesz	
naprzeciw(ko)	напротив	paczka, -ki ж.	посылка
kiosk, -ku m.	киоск	dzisiejszy, -a, -e	сегодняшний
widokówka, -ki ж.	открытка	gazeta, -ty ж.	газета
		"Gazeta Wyborcza"	название ежедневной польской газеты

10B Страноведение и словоупотребление

1. Телеграммы и поздравительные открытки

W rocznicę ślubu najlepsze życzenia.

Wesołych Świąt Wielkanocnych.

W dniu imienin serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia i pomyślności.

Najlepsze życzenia urodzinowe.

NAJLEPSZE ŻYCZENIA IMIENINOWE.

Szczęśliwego Nowego Roku.

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia.

Najlepsze życzenia imieninowe/urodzinowe. *Наилучшие пожелания ко дню именин (рождения).*

W dniu imienin serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia i pomyślności. *В день именин сердечно желаю здоровья, счастья и успехов.*

W rocznicę ślubu najlepsze życzenia. *Наилучшие пожелания в годовщину бракосочетания.*

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia/Świąt Wielkanocnych. *Счастливого Рождества. Веселых Пасхальных праздников!*

Szczęśliwego Nowego Roku. *Счастливого Нового года.*

2. Адрес

Адрес на конверте пишут так:

Imię i nazwisko	<i>Имя и фамилия</i>
ulica	<i>Улица</i>
kod	<i>Почтовый индекс</i>
Miasto	<i>город</i>

Вместо Pan/Pani/Państwo на конверте пишут:

Sz. Pan/Sz. Pani/Sz. Państwo	Sz. = szanowny, -a, szanowni	<i>уважаемые</i>
W. Pan/W. Pani/W. Państwo	W. = wielmożny, -a, wielmożni	<i>уважаемые</i>

3. Цены, прейскурант

Предлоги **za** за и **po** по употребляют при указании цены.

za (для отдельно взятых предметов):

Proszę jeden znaczek za 60 groszy. *Пожалуйста, одну марку за 60 грошей.*
 Proszę jedną kartkę za 80 groszy. *Пожалуйста, одну открытку за 80 грошей.*

po (при наличии нескольких экземпляров одного вида, сорта):

Proszę dwa znaczki po 1,10 zł. *Пожалуйста, две марки за 1,10 зл.*
 Proszę trzy bilety po 1,20 zł. *Пожалуйста, три билета за 1,20 зл.*

4. Употребление глагола **chciałbym/chciałabym**

При постановке вопроса в вежливой форме и выражении просьбы часто прибегают к форме сослагательного наклонения от глагола **chcieć** хотеть. Сослагательное наклонение имеет в польском языке различия по родам: мужской, женский и средний (см. 20С).

Chciałabym nadać telegram. *Я хотела бы дать телеграмму.*
 Chciałbym kupić tę książkę. *Я хотел бы купить эту книгу.*

10С Грамматика

1. Склонение указательных местоимений

Указательные местоимения **ten, ta, to** этот, эта, это и **tamten, tamta, tamto** тот, та, то склоняются следующим образом:

	Единственное число			Множественное число	
	мужской	средний	женский	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
Им.	ten	to	ta	ci	te
Род.		tęgo	tej		
Дат.		temu	tej		
Вин.	ten / tego	to	te	tych	te
Твор.		ty	ta		tymi
Предл.		ty	tej		tych

Винительный падеж единственного числа имеет две формы: **ten** для указания на неодушевленные и **tego** на одушевленные предметы. В винительном падеже единственного числа параллельно форме **te** имеется разговорная форма **ta**. Звательный падеж отсутствует.

Подобно приведенному образцу склоняются также **tamten, tamta, tamto**. Винительный падеж от **tamta** также будет **tamta**.

2. Числительные

Числительное **jeden** в роде, числе и падеже совпадает с определяемым им существительным.

jeden znaczek
jedno słowo
jedna kartka

Если слово **jeden** употребляется в составных числительных, то последующее существительное ставится (в отличие от русского языка) в родительном падеже множественного числа без указания рода.

Tu jest dwadzieścia jeden znaczków. *Здесь 21 почтовая марка.*

Tu jest trzydzieści jeden kartek. *Здесь 31 открытка.*

Со словами мужского и среднего рода употребляется числительное **dwa**, а со словами женского рода – **dwie**.

dwa znaczki
dwa słowa
dwie kartki

Составные числительные со словом “два” в польском языке различаются по роду:

Tu są dwadzieścia dwa znaczki. *Здесь 22 почтовые марки.*

Tu są dwadzieścia dwie kartki. *Здесь 22 открытки.*

Остальные простые и составные числительные не различаются по родовому признаку.

После чисел 2, 3, 4 (это относится и к составным числительным) существительные стоят в именительном падеже множественного числа:

Proszę dwie kartki, trzy znaczki, dwadzieścia dwie koperty i trzydzieści cztery bilety. *Пожалуйста, 2 открытки и 3 марки, 22 конверта и 34 билета.*

Начиная с 5, существительное при числительном ставится в родительном падеже множественного числа:

Proszę pięć kartek, sześć znaczków, dwadzieścia siedem kopert i trzydzieści osiem biletów. *Пожалуйста, 5 открыток, 6 марок, 27 конвертов и 38 билетов.*

3. Лично-мужская форма количественных числительных

В сочетании с существительными, обозначающими лиц мужского пола, количественные числительные, начиная с 2-х, употребляются в форме родительного падежа множественного числа. Следующее за ними существительное также стоит в родительном падеже множественного числа, а глагол – в третьем лице единственного числа настоящего времени или в форме среднего рода прошедшего времени.

jeden	jedenastu
dwóch	dwudziestu
trzech	trzydziestu
czterech	czterdziestu
pięciu	pięćdziesięciu
sześciu	sześćdziesięciu
siedmiu	siedemdziesięciu
ośmiu	osiemdziesięciu
dziwoięciu	dziewięćdziesięciu
dziesięciu	stu

Jeden pan jest/był u mnie w biurze. *У меня в бюро находится (находился) один господин.*

Dwóch mechaników jest/było w naszej grupie. *В нашей группе есть (было) два механика.*

Наряду с этими формами, для числительных 2–4 употребляются формы **dwaj, trzej, czterej** в сочетании с существительными, обозначающими лиц мужского пола. Существительное при этом стоит в именительном падеже множественного числа, а глагол – в третьем лице множественного числа.

Dwaj panowie są/byli u mnie w biurze.

Trzej panowie są/byli w naszej grupie.

Czterej panowie są/byli na przyjęciu.

4. Склонение числительных от 1 до 4

Jeden, jedna, jedno склоняются как прилагательные. Числительные 2–4 склоняются следующим образом:

Падеж	Мужской / Средний		Женский род	
Именительн.	dwa		dwie	
Родительн.		dwóch		
Дательн.		dwom		
Винительн.	dwa		dwie	
Творительн.	dwoma		dwiema	
Предложн.		dwóch		
			trzy	cztery
			trzech	czterech
			trzem	czterem
			trzy	cztery
			trzema	czterema
			trzech	czterech

5. Предикативное наречие “można”

Для обозначения возможности употребляется предикативное наречие **można** *можно*. Наречие **można** употребляется как с глаголами совершенного, так и несовершенного вида (сравните 7C1).

Czym można dojechać/jechać do dworca?

Чем можно доехать до вокзала?

Jak można dojść/iść do dworca?

Как можно дойти до вокзала?

6. Творительный падеж для обозначения средств передвижения

Глаголы **dojechać, pojechać, jechać** требуют постановки зависящих от них существительных в творительном падеже. Эти существительные относятся к средствам передвижения (транспортным).

Czym można dojechać do dworca?

Чем можно доехать до вокзала?

Do dworca można dojechać autobusem.

До вокзала можно доехать автобусом.

Pojedziemy chyba taksówką.

Наверное, мы поедem на такси.

10D Упражнения

1. Заполните пропуски в предложениях словами: *jeden, jedna, jedno, dwa, dwie*:

- a) Ile kosztuje ... znaczek lotniczy do Niemiec? b) Proszę ... znaczki na list zwykły do Francji. c) Ile kosztuje ... kartka pocztowa? d) Muszę jeszcze kupić ... widokówki ze Starym Miastem. e) Ile kosztują ... bilety tramwajowe?

f) Proszę ... gazety i ... bilet autobusowy. g) Ile kosztuje ... słowo w telegramie imieninowym? h) Za rogiem są ... przystanki, ... autobusowy i ... tramwajowy.

2. В таблице образуйте от данных в первой графе существительных множественное число, разместив их под соответствующими числительными:

	trzy	pięć	dwadzieścia jeden	dwadzieścia cztery
bilet				
gazeta				
słowo				
zaczek				
koperta				
książka				
telegram				

3. Запишите поставленные в скобки числительные словами, а глаголы – в соответствующей, правильно выбранной форме:

a) (2) ... panów (być) ... na przystanku tramwajowym. b) (2) ... panowie (być) ... na przystanku autobusowym. c) (3) ... mężczyźni (stać) ... na postoju taksówek. d) (3) ... mężczyzn (stać) ... przed kioskiem. e) (4) ... przewodnicy (czekać) ... na turystów. f) (4) ... przewodników (czekać) ... na grupę z Niemiec. g) (5) ... kolegów (pracować) ... w moim biurze.

4. Переведите на польский язык, используя наречие można:

a) Как пройти к вокзалу? b) Чем доехать до Рынка? c) До почты можно доехать на автобусе 135. d) До отеля можно дойти пешком. e) До вокзала можно доехать на такси.

5. Дополните предложения, употребив правильные формы стоящих в скобках указательных местоимений:

a) Czy (ten) ... autobusem można dojechać do dworca? b) Proszę (ta) ... książkę o smoku wawelskim. c) Czy (tamta) ... ulicą dojdę do biura podróży? d) Czy muszę wypełnić (ten) ... formularz? e) Proszę zapytać (ci) ... trzech panów. f) Proszę cztery kartki, ale nie z (te) ... tylko z (tamte) ... g) Do dworca trzeba iść w (tamten) ... kierunku. h) Niestety, nie mamy (te) ... książek.

6. Составьте предложения из следующих слов:

a) trzy, tramwajowe, proszę, bilety b) znaczków, po, złote, chciałbym, dwa c) telegram, chciałabym, imieninowy, nadać d) znaczki, list, do, proszę, dwa, na, lotniczy, Kanady e) dworca, jak, do, dojść, można? f) rogiem, jest, tam, autobusowy, za, przystanek g) nazywa, jak, ulica, się, tamta? h) mogę, czy, trzy, wybrać, kartki, sobie? i) książkę, mogę, tę, obejrzeć? j) iść, i, na, prosto, trzecim, w lewo, proszę, skrzyżowaniu, skręcić.

7. Заполните пропуски в предложениях наречиями: całkiem, chyba, dość, nieco, raczej.

a) Pan chciałby iść do dworca, ale to jest jednak (jednak) ... daleko. b) Proszę ... wziąć taksówkę. c) Postój taksówek jest ... blisko, tu za rogiem. d) ... dalej jest też przystanek autobusowy. e) Dziękuję pani, mam nawet (nawet) bilet, więc ... pojadę do dworca autobusem.

8. Дополните диалог:

A: ...?

B: Do dworca? Chwileczkę. Proszę iść prosto i na trzecim skrzyżowaniu skręcić w prawo.

A: ...?

B: Tak, oczywiście. Można tam też dojechać autobusem.

A: ...?

B: Autobus 137 jedzie do dworca.

A: ...?

B: Niestety, tramwajem nie można tam dojechać, ale może wziąć pan taksówkę.

A: ...?

B: Postój jest tam za rogiem.

9. Вы хотите купить в киоске пять видовых открыток. Как Вы можете это выразить словами? Необходимые четыре выражения Вы найдете в учебном тексте.

10. Разыграйте в Вашей учебной группе сценку (ситуацию) на почте. Что Вам необходимо сказать непосредственно у окошка? Что Вам нужно?

a) 2 znaczki po 1 zł. b) 1 znaczek za 1,5 zł c) 1 kartkę pocztową d) widokówki e) nadać telegram f) nadać paczkę na Ukrainę.

11. Рассмотрите этот план города. Вы находитесь у вокзала (D). Расспросите членов Вашей учебной группы как дойти (добраться) до:

a) киоска (K)

b) отеля (H)

c) трамвайной остановки (T)

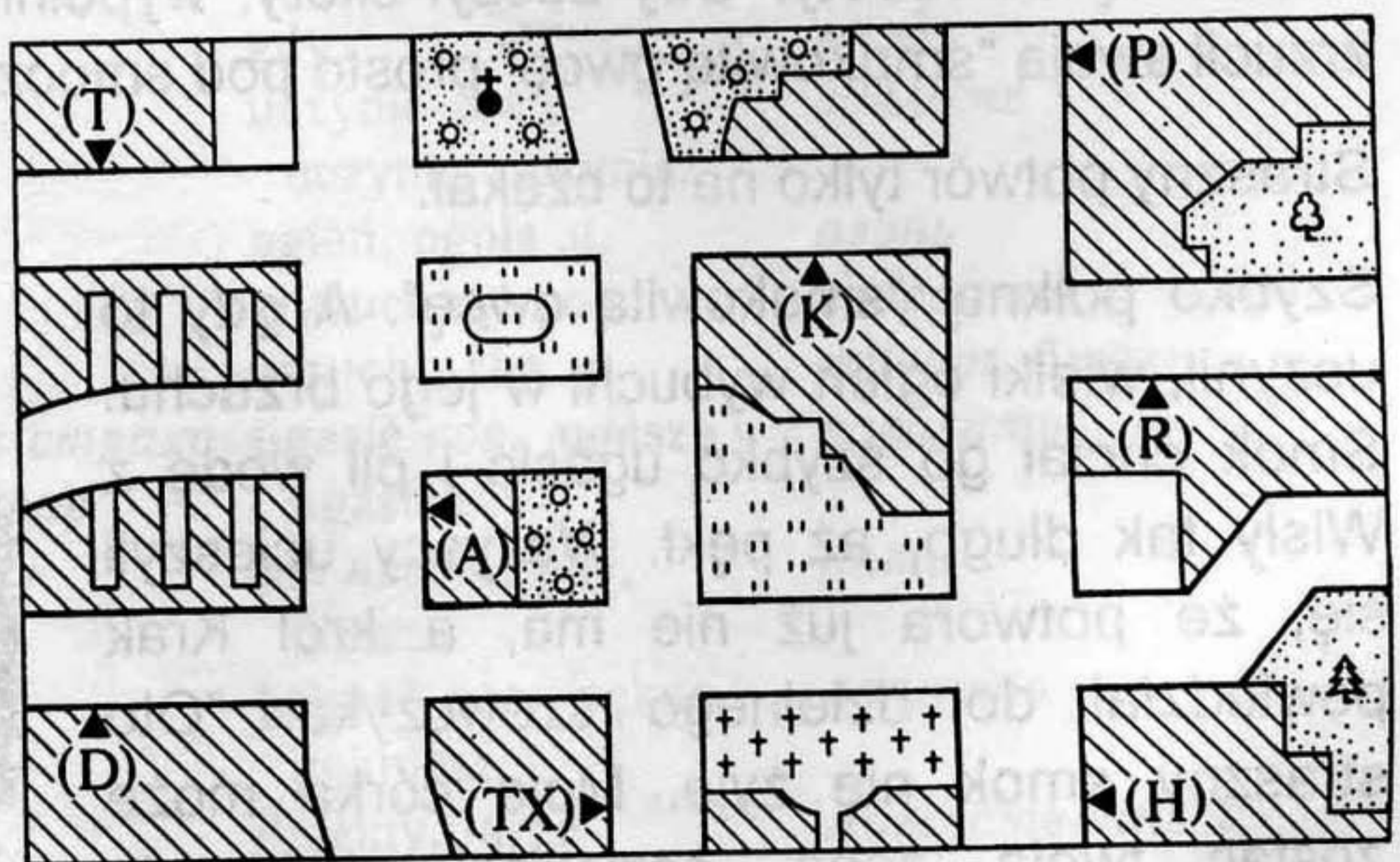
d) остановки автобуса (A)

e) стоянки такси (TX)

f) почтамта (P)

g) бюро путешествий (R)

Ваш собеседник разъяснит Вам дорогу по плану города.

12. Вы прибыли поездом в Краков и стоите на улице. Вам нужно попасть в гостиницу Сгасовиа, но Вам неизвестно, как туда попасть. Билетов у Вас нет, и Вы не знаете, где находится стоянка такси. Вы обращаетесь к прохожему. Что Вы ему скажете?

11A Tekst

Legenda o smoku wawelskim

Dawno, dawno temu żył król Krak. Mieszkał on wraz ze swoją piękną córką w zamku, który stał nad Wisłą, na wzgórzu zwanym Wawelem. Poddani króla Kraka byli bardzo pracowici i szczęśliwi. Pewnego razu ich spokój zakłócił straszny smok, który zamieszkał w jednej z wielu jaskiń pod wzgórzem wawelskim.

Potwór ten miał wielką paszczę, z której buchała jadowita para. Smok nie bał się nikogo i niczego. Kiedy smok pojawiał się nad Wisłą, wszyscy drżeli ze strachu i bali się wychodzić ze swoich domów.

Król Krak zwrócił się do swoich poddanych: "Który z was, moi poddani, zabije smoka, ten dostanie w nagrodę moją piękną córkę, królową, za żonę." Nikomu nie udało się jednak zabić smoka.

W państwie Kraka panował nadal niepokój i strach. Aż pewnego dnia przyszedł do króla młody szewczyk Dratewka i powiedział: "Mój drogi królu, wiem jak zabić potwora, ale potrzeba mi do tego kilku skór owczych i dużo siarki." Król ucieszył się bardzo i kazał dać szewczykowi wszystko, czego potrzebował. Szewczyk szybko zabrał się do roboty. Gdy zeszył skóry, wypełnił je siarką. Gdy skończył pracę, zrzucił swoją "smakowitą owcę" prosto pod smoczą jamę.

Straszny potwór tylko na to czekał.

Szybko połknął "smakowitą owcę". A gdy to uczynił, wielki ogień wybuchł w jego brzuchu. Smok chciał go szybko ugasić i pił wodę z Wisły tak długo, aż pękł. Wszyscy ucieszyli się, że potwora już nie ma, a król Krak powiedział do dzielnego szewczyka: "Oto straszny smok nie żyje. Moja córka może zostać twoją żoną, oczywiście jeśli cię pokocha." Wkrótce odbyło się na Wawelu

wspaniałe wesele. Po niedobrym smoku została tylko ta legenda i jaskinia, która do dziś nosi nazwę Smocza Jama.

dawno <i>нар.</i>	давно	nikomu	никому
dawno, dawno temu	много лет тому назад	udać się <i>сов.</i>	удаться
żyć <i>несов.</i> , żyję, żyjesz	жить	panować <i>несов.</i> , panuję, panujesz	царить, господство- вать
król, -la <i>м.</i>	король	niepokój, niepokoju <i>м.</i>	беспокойство
wraz z(e) + <i>твор.</i>	вместе с	aż	пока
wzgórze, -rza <i>ср.</i>	холм	pewnego dnia	однажды
zwany, -a, -e	названный	szewczyk <i>м.</i>	подмастерье, ученик сапожника
poddany, -nego, <i>м.</i>	подданный	potrzeba mi = potrzebuję + <i>род.</i>	мне нужно
pracowity, -a, -e	работящий	skóra, -ry <i>ж.</i> owcza	овечья шкура
szczęśliwy, -a, -e	счастливый	siarka, -ki <i>ж.</i>	сера
pewnego razu	однажды	ucieszyć się <i>сов.</i> , ucieszę się, ucieszysz się	обрадоваться
spokój, spokoju <i>м.</i>	покой	kazać <i>сов.</i> , każę, każesz	велеть
zakłócić <i>сов.</i> , zakłócę, zakłócisz	нарушить	czego potrzebował zabrać się <i>сов.</i> do roboty	в чем нуждался взяться за работу
straszny, -a, -e	страшный	zeszyć <i>сов.</i> , zeszyję, zeszyjesz	сшить
smok, -ka	дракон	wypełnić <i>сов.</i> , wypełnię, wypełnisz	наполнить
zamieszkać <i>сов.</i> , zamieszkał, zamieszkał	поселиться	zrzucić <i>сов.</i> , zrzucę, zrzucisz	сбросить
jaskinia <i>ж.</i>	пещера	smakowity, -a, -e	вкусный
w jednej z wielu jaskiń	в одной из множе- ства пещер	owca, -cy <i>ж.</i>	овца
pod <i>предл.</i> + <i>твор.</i>	под	smocza jama, smoczej jamy <i>ж.</i>	яма дракона
potwór, potwora <i>м.</i>	чудовище	połknąć <i>сов.</i> , połknę, połkniesz	проглотить
paszcza, -czy <i>ж.</i>	пасть	gdy	когда
buchać <i>несов.</i>	валить	uczynić <i>сов.</i> , uczynię, uczynisz	сделать
jadowity, -a, -e	ядовитый	ogień, ognia <i>м.</i>	огонь
para, -ry <i>ж.</i>	пар	wybuchnąć <i>сов.</i>	взорваться
bać się <i>несов.</i> , boję się, boisz się	бояться	brzuch, -cha <i>м.</i>	живот, брюхо
nikt, nikogo	никто	ugasić <i>сов.</i> , ugaszę, ugasisz	погасить
miał	имел	pić <i>несов.</i> , piję, pijesz	пить
pojawiać się <i>несов.</i> , pojawiam się, pojawiasz się	появляться	pęknąć <i>сов.</i> , pęknę, pękniesz	лопнуть
drżeć <i>несов.</i> , drzę, drżysz	дрожать	dzielny, -a, -e	мужественный, храбрый
strach, -chu <i>м.</i>	страх	zostać <i>сов.</i> , zostanę, zostaniesz	стать
drżeć ze strachu	дрожать от страха		
swój, swoja, swoje	свой, своя, свое		
zwrócić się <i>сов.</i> do + <i>род.</i> , zwrócę się, zwrócisz się	обратиться к		
zabić <i>сов.</i> , zabiję, zabijesz	убить		
dostać <i>сов.</i> , dostanę, dostaniesz	получить		
królewna, -ny <i>ж.</i>	королевна		

rokochać <i>сов.</i> , pokocham, pokochasz odbyć się <i>сов.</i>	połubić cośtojać się	wspaniały, -a, -e wesele, -la <i>ср.</i> nosić nazwę za żonę	прекрасный свадьба называться в жены
---	---------------------------------	---	---

11B Страноведение и словоупотребление

1. Написание nie раздельное и слитное

Отрицание **nie** не с одними частями речи пишется слитно, а с другими — раздельно.

nie пишется раздельно:

- с глаголами
- со словами в глагольном значении
- перед частицами

nie udać się, nie żyć
nie trzeba, nie można
nie tylko

nie пишется слитно:

- с существительными
- с прилагательными

niepokój, nieszczęście
niedobry, nieszczęśliwy

2. Порядок слов в предложении

В целом порядок слов в польском предложении следующий: **подлежащее — сказуемое — дополнение**. Он сохраняется как в повествовательных, так и в вопросительных, а также в придаточных предложениях всех видов:

Król mieszkał w zamku, który stał nad Wisłą. *Король жил во дворце, который стоял над Вислой.*

Gdy szewczyk zeszył skórę, wypełnił ją siarką. *Когда ученик сапожника сшил овечью шкуру, он наполнил ее серой.*

(Czy) smok zje owcę? *Съест ли дракон овцу?*

В польском языке наречие обычно стоит перед глаголом, например:

Szewczyk szybko zabrał się do roboty. *Ученик сапожника быстро взялся за работу.*

11C Грамматика

1. Прошедшее время — 3-е лицо единственного и множественного числа

В польском языке имеется только одна форма для выражения действия в прошлом. В прошедшем времени различается вид глаголов: несовершенный, т.е. действие не имело ограничений во времени или повторялось, и совершенный, т.е. оно имело законченный характер, было завершено как однократное, например:

несовершенный
вид:

Marek pisał wczoraj listy.

Вчера Марек писал письма.

совершенный
вид:

Marek napisał wczoraj trzy listy. *Вчера Марек написал 3 письма.*

В прошедшем времени глаголы спрягаются, т.е. изменяются по лицам, числам и родам. В основе глагола **ć** заменяется на **ł**. В единственном числе имеют место все три рода, а во множественном – лично-мужская и женско-вещная формы.

В соответствии с инфинитивными окончаниями польские глаголы в прошедшем времени делятся на четыре группы:

- Глаголы в инфинитиве на **-ać, -ić, -uć, -uć** имеют одинаковую основу как в инфинитиве, так и в прошедшем времени, например: **stać, pić, żyć, żuć** *жевать*.
- Глаголы с окончанием в инфинитиве на **-eć** меняют **e** на **a** во всех трех родах, например: **drzeć, mieć**.
- Глаголы в инфинитиве на **-ać** вместо **a** имеют **ę**. Некоторые глаголы этой группы в прошедшем времени теряют **-ną-** (после согласного), например: **peknać**.
- Глаголы в инфинитиве на **-c, -ść, -źć** образуют в прошедшем времени особую форму, например: **biec** *бежать*, **iść, wieźć** *везти*.

Инфинитив	Прошедшее время 3-е лицо ед. числа			Прошедшее время 3-е лицо мн. числа	
	Муж. род	Жен. род	Средн. род	Лично- мужская форма	Женско- вещная форма
stać	stał	stała	stało	stali	stały
pić	pił	piła	piło	pili	piły
żyć	żył	żyła	żyło	żyli	żyły
żuć	żuł	żuła	żuło	żuli	żuły
drzeć	drzał	drzała	drzało	drżeli	drzały
mieć	miał	miała	miało	mieli	miały
zginać	zginał	zginęła	zginęło	zginęli	zginęły
peknać	pekął	pekła	pekło	pekli	pekły
biec	biegł	biegła	biegło	biegli	biegły
iść	szedł	szła	szło	szli	szły
wieźć	wiózł	wiozła	wiozło	wieźli	wiozły

2. Придаточные предложения времени с союзами “kiedy”, “gdy” и “aż”

Для выражения одновременности действия или предшествования одного действия другому служат союзы **kiedy** и **gdy** *когда*. Они взаимозаменяемы. Одновременность в придаточных предложениях времени выражается с помощью глаголов несовершенного вида:

Kiedy/gdy jestem w domu, czytam książki.

Когда я дома, я читаю книги.

Kiedy smok pojawiał się nad Wisłą, wszyscy drżeli ze strachu.

Когда дракон появлялся над Вислой, все дрожали от страха.

Если одно действие предшествует другому, употребляются глаголы совершенного вида:

Gdy zjemy obiad, pójdziemy do zoo.

Когда мы пообедаем, пойдём в зоопарк.

Для выражения действия, совершенного после другого действия, служит союз **aż**. В главном предложении глагол стоит в несовершенном виде, а в придаточном предложении – в совершенном виде, например:

Smok pił tak długo, aż rękł.

Дракон пил так долго, пока не лопнул.

3. Местоимения “który, która, które”

Местоимения **który, która, które** *который, которая, которое* могут быть как вопросительными, так и относительными.

Вопросительное местоимение:

Który z was zabije smoka?

Кто из вас убьёт дракона?

Относительное местоимение

Król mieszkał w zamku, który stał na wzgórzu.

Король жил во дворце, который стоял на холме.

Они склоняются следующим образом:

	Единственное число			Множественное число
	Мужск. род одушевл./ неодушевл.	Женск. род	Средн. род	
Им.	który	która	które	którzy/które
Род.	którego	której	którego	których
Дат.	któremu	której	któremu	którym
Вин.	którego/który	która	które	których/które
Твор.	którym	która	którym	którymi
Предл.	którym	której	którym	których

4. Определительные придаточные предложения

Определительные придаточные предложения присоединяются к главному предложению с помощью относительных местоимений. Падеж относительного местоимения соответствует его функции в придаточном предложении, род и число зависят от определяемого существительного в главном предложении.

Szewczyk dostał owczą skórę, którą wypełnił siarką.

Ученик сапожника получил овчью шкуру, которую он наполнил серой.

Król mieszkał w zamku, pod którym była smocza jama.

Король жил во дворце, под которым была яма дракона.

5. Склонение слов "nic" и "nikt"

Отрицательные местоимения **nic** *ничто* и **nikt** *никто* склоняются как вопросительные местоимения *co? kto?*

Именительн.	nic	nikt
Родительн.	niczego	nikogo
Дательн.	niczemu	nikomu
Винительн.	nic	nikogo
Творительн.	niczym	nikim
Предложн.	niczym	nikim

Как и в русском языке, в польском имеет место двойное отрицание.

Smok **nie** bał się **nikogo** i **niczego**.
Nikom **nie** udało się zabić smoka.

Дракон не боялся никого и ничего.
 Никому не удалось убить дракона.

6. Притяжательное местоимение "swój"

Притяжательное местоимение **swój** *свой*, как и в русском языке, употребляется тогда, когда субъект предложения выступает в роли владельца. Местоимение **swój** замещает притяжательные местоимения 1-го, 2-го и 3-го лица, относящиеся к субъекту предложения.

Czytam moją książkę. Я читаю мою книгу.
 Czytam swoją książkę. Я читаю свою книгу.

Притяжательное местоимение склоняется следующим образом:

	Единственное число			Множественное число
	Муж. род	Жен. род	Средн. род	
	одушевл./неодушевл.			
Именительн.	swój	swoja	swoje	swoi / swoje
Родительн.	swojego	swojej	swojego	swoich
Дательн.	swojemu	swojej	swojemu	swoim
Винительн.	swojego / swój	swoją	swoje	swoich / swoje
Творительн.	swoim	swoją	swoim	swoimi
Предложн.	swoim	swojej	swoim	swoich

Так же, как и местоимение **swój**, склоняются местоимения **mój** и **twój** (см. также 15L).

11D Упражнения

1. Дополните предложения правильной формой относительных местоимений:

- a) Król, ... mieszkał w zamku na wzgórzu, nazywał się Krak. b) Straszny smok zamieszkał w jednej z jaskiń, ... znajdowała się pod wzgórzem wawelskim.
 c) Potwór ten miał wielką paszczę, z ... buchała jadowita para. d) Kto zabije smoka, ten dostanie za żonę królową, ... jest bardzo piękna. e) Szewczyk Dratewka zrzucił owcę do jaskini, w ... mieszkał smok. f) Po smoku została

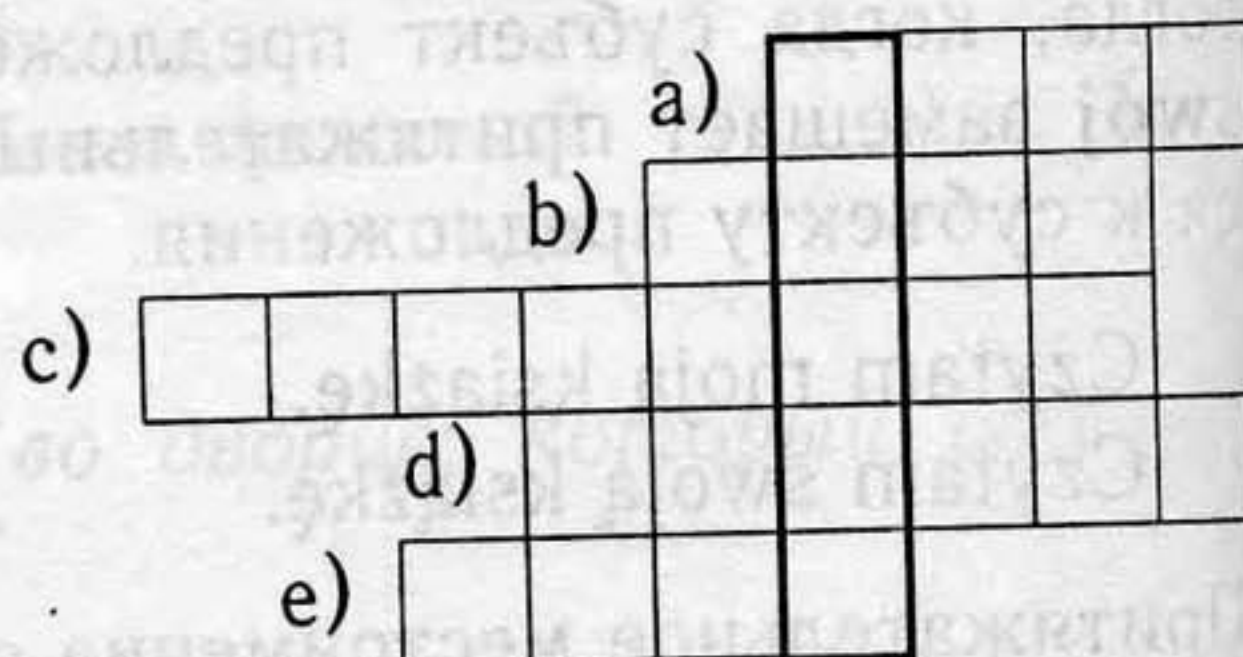
tylko jaskinia, ... do dziś nosi nazwę Smocza Jama. g) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele, na ... było wiele gości.

2. Заполните пропуски притяжательными местоимениями в соответствующей форме:

- a) Król mieszkał wraz ze ... córką w zamku, a ... poddani pod zamkiem.
 b) Poddani króla bali się wychodzić ze ... domów, ponieważ smok porывał ... córki.
 c) Król powiedział: "Kto zabije smoka, ten dostanie ... córkę za żonę."
 d) Szewczyk Dratewka opowiedział królowi ... plan.
 e) Król powiedział do szewczyka: "... córka może zostać ... żoną".
 f) Król oddał szewczykowi ... córkę za żonę.

3. В клетки, расположенные горизонтально, внесите необходимые слова. Решение найдете в выделенных вертикально расположенных клетках:

- a) Smok pił ... z Wisły.
 b) Smocza ...
 c) Jak nazywał się szewczyk?
 d) Jaka była paszcza smoka?
 e) Kto miał na imię Krak?

4. Что чему соответствует?

- a) Jak nazywał się król, który mieszkał na Wawelu?
 b) Co zakłóciło spokój króla i jego poddanych?
 c) Gdzie była jaskinia smoka?
 d) Kogo bał się smok?
 e) Komu udało się zabić smoka?
 f) Co zrobił Dratewka?
 g) Jak długo smok pił wodę z Wisły?
 h) Kto dostał królewnę za żonę?

Smok nie bał się nikogo i niczego.
 Jaskinia była pod wzgórzem wawelskim.
 Szewczyk zeszył skóry i wypełnił je siarką.
 Smok pił wodę tak długo, aż pękł.
 Straszny smok, który mieszkał w jaskini.
 Krak.
 Dratewce udało się zabić smoka.
 Szewczyk dostał królewnę za żonę.

5. Дайте отрицательные ответы на поставленные вопросы, употребив при этом местоимения никто и ничто в правильной форме:

Пример: Кто забил смoka? Никто не забил смoka.

Co chciał ugasić smok? Smok nie chciał ugasić niczego.

- a) Komu udało się zabić smoka? b) Kto mieszkał na Wawelu? c) Na co czekał smok? d) Czego bał się smok? e) Kto chciał ugasić ogień? f) Co zostało po smoku? g) Kogo bał się smok? h) Czego potrzebował szewczyk? i) Co pił smok? j) Kto przyszedł do króla? k) Kogo pokochała królewna? l) Z kim mieszkał król na Wawelu? m) Z czego ucieszył się król?

6. В таблице разместите соответствующие глагольные формы:

Единственное число			Множественное число	
Мужской род	Женский род	Средний род	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
a)			b)	

a) Smok mieszkał w jaskini. b) Poddani króla byli szczęśliwi. c) Królowna była piękna. d) Kobiety bały się wychodzić ze swoich domów. e) Wszystkie kobiety i mężczyźni drżeli ze strachu. f) Król kazał dać szewczykowi owczą skórę. g) Królowna została żoną szewczyka. h) Zwierzę to miało wielką paszczę. i) Smok tylko na to czekał. j) Skóra wyglądała jak wielka smakowita owca. k) Wszyscy ucieszyli się bardzo. l) Wszystkie smoki były potworami.

7. Дополните предложения следующими глаголами в прошедшем времени:

czekać, być, mieszkać, pokochać, zostać, odbyć, chcieć

a) Krak ... w zamku na wzgórzu. b) Poddani króla ... pracownicy i szczęśliwi. c) Córka Kraka ... bardzo piękna. d) Szewczyk ... zabić smoka. e) Potwór ... na smakowitą owcę. f) Królowna ... szewczyka Dratewkę. g) Na Wawelu ... się wspaniałe wesele. h) Po smoku ... tylko legenda.

8. Преобразуйте предложения из настоящего времени в прошедшее:

a) W zamku na Wawelu mieszka król Krak. b) Ma on piękną córkę. c) Jego córka bardzo boi się smoka, który żyje w jaskini pod Wawelem. d) Nikt nie wie, jak zabić smoka. e) Pewnego dnia przychodzi do króla szewczyk Dratewka. f) Chce on zabić smoka? g) Jego plan jest dobry i smok szybko połyka smakowitą owcę. h) Szewczyk dostaje królownę za żonę. i) Królowna zostaje żoną szewczyka. j) Na Wawelu odbywa się wspaniałe wesele.

9. Образуйте сложные предложения с помощью слов aż, kiedy или gdy:

a) Jestem zmęczony. Idę na spacer do parku. b) Pójdę na pocztę. Napiszę list do znajomych. c) Potrzebuję czegoś do czytania. Idę do kiosku. d) Pytał tak długo. Dowiedział się wszystkiego. e) Szewczyk czekał na wzgórzu. Smok zjadł owcę. f) Wszyscy ucieszyli się. Smok pękł.

10. Перепишите, раскрывая скобки (слитно или раздельно) эти предложения с отрицанием nie:

a) (Nie)tak dawno temu żył król, któremu (nie)udało się zabić (nie)dobrego smoka. b) (Nie)dobry smok mieszkał (nie)daleko zamku. c) (Nie)pokój panował w państwie Kraka. d) Szewczyk (nie)bał się (nie)dobrego smoka. e) (Nie)trzeba było długo czekać i smok już (nie)żył.

11. Возьмите на себя роль ученика сапожника Дратевки. Пойдите к королю Краку, представьтесь, изложите ему свой план и сообщите, что Вам нужно для его исполнения.

12. Теперь выступите в роли короля. Поблагодарите ученика сапожника за его дела. Представьте ему свою дочь, спросите, понравилась ли она ему и пообещайте ему отдать ее в жены, если он убьет еще трех драконов.

12A Tekst

Mieszkanie do wynajęcia

M. Z. = Monika Zielińska

W. = Właścicielka mieszkania

M. Z.: Dzień dobry. Ja w sprawie ogłoszenia. Pomagam moim znajomym z Niemiec szukać czegoś odpowiedniego na pół roku. Czy mogę obejrzeć mieszkanie?

W.: Ależ proszę bardzo. Proszę do środka. Tu na lewo jest kuchnia i jadalnia, a na prawo pokój dzienny i pokój do pracy. Tam dalej jest łazienka i dwie sypialnie. Razem 88 m².

M. Z.: A ile wynosi czynsz? Czy wynajmuje pani mieszkanie z meblami i czy goście mogą zajmować wszystkie pokoje?

W.: Oczywiście. Wszystko oddaję gościom do dyspozycji. Mogą się wprowadzić do wszystkich siedmiu pomieszczeń. Czynsz miesięczny jest niewielki, ale płatny za pół roku z góry. Do tego dochodzą jeszcze opłaty za telefon, światło, gaz i garaż.

M. Z.: Dziękuję pani bardzo. Muszę jeszcze porozmawiać z koleżanką, która dzisiaj do mnie przyjeżdża. To właśnie dla jej znajomych ma być to mieszkanie.

OGŁOSZENIA

LOKALE

■ Poszukuję komfortowego trzy-pokojowego mieszkania z telefonem i garażem na okres 1 roku, tel. 848-52-77.

■ Szukam umeblowanego M-4, chętnie z garażem, tel. 655-62-01.

■ Kawalerka do wynajęcia, Słowackiego 9a/2.

■ Garsoniera dla pani, ul. Kampinoska 22.

■ Wynajmę pół bliźniaka firmom zagranicznym, tel. 822-38-49.

■ Mieszkanie willowe, 94 m kw, garaż, telefon, do wynajęcia od zaraz, tel. 643-48-97.

■ Wynajmę ładne mieszkanie 5-pokojowe w centrum miasta. Zgłoszenia: Tel. 831-56-88 po godz. 16.

■ Do wynajęcia pokój z kuchnią, łazienką. Płatne za rok z góry. Tel. 622-48-77 w godz. 9-17.

■ Wynajmę obcokrajowcom willę z dwoma garażami na pół roku. Wiadomość: tel. 845-67-80.

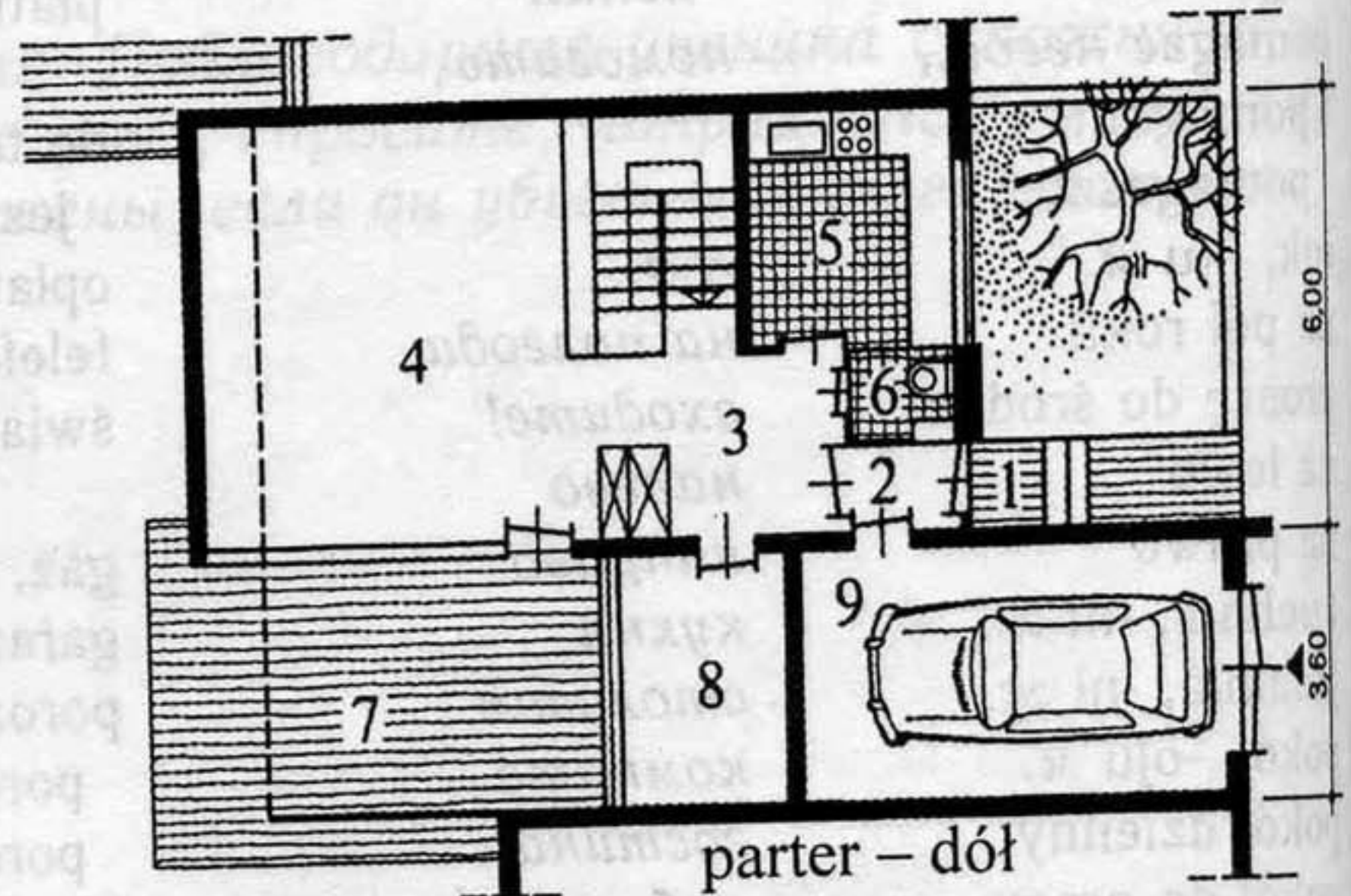
do wynajęcia	внаем	wprowadzić się <i>сов.</i> ,	въехать в новую
właścicielka, -ki <i>ж.</i>	владелица	wprowadzę się,	квартиру
ogłoszenie, -nia <i>ср.</i>	объявление	wprowadzisz się	
ja w sprawie	я по поводу объяв-	niewielki, -a, -e	небольшой
ogłoszenia	ления	płatny za rok z góry	оплата за год вне-
pomagać <i>несов.</i> ,	помогать		ред
pomagam,		do tego dochodzą	дополнительно еще...
pomagasz		jeszcze ...	
rok, -ku <i>м.</i>	год	opłata, -ty <i>ж.</i>	оплата
na pół roku	на полгода	telefon, -nu <i>м.</i>	телефон
proszę do środka!	входите!	światło, -ła <i>ср.</i>	свет, электриче-
na lewo	налево		ство
na prawo	направо	gaz, -zu <i>м.</i>	газ
kuchnia, -ni <i>ж.</i>	кухня	garaż, -żu <i>м.</i>	гараж
jadalnia, -ni <i>ж.</i>	столовая	porozmawiać <i>сов.</i> ,	поговорить
pokój, -oju <i>м.</i>	комната	porozmawiam,	
pokój dzienny	гостиная	porozmawiasz	
pokój do pracy	кабинет (комната	lokal, -lu <i>м.</i>	помещение
	для работы)	poszukiwać <i>несов.</i> +	искать
tam dalej	там далее	rod., poszukuję,	
łazienka, -ki <i>ж.</i>	ванная	poszukujesz	
sypialnia, -ni <i>ж.</i>	спальня	trzy pokojowy, -a, -e	трехкомнатный
wynosić <i>несов.</i> ,	составлять	okres, -su <i>м.</i>	срок
wynosi		na okres 1 roku	сроком на год
czynsz, -szu <i>м.</i>	плата за квартиру	umeblowany, -a, -e	с мебелью
ile wynosi czynsz?	какова плата?	M-4	квартира из 4-х
wynajmować <i>несов.</i> ,	снимать, нани-		комнат
wynajmuję,	мать; сдавать в	kawalerka, -ki <i>ж.</i>	однокомнатная
wynajmujesz	наем		квартира
meble, -li <i>мн.</i>	мебель	garsoniera, -gu <i>ж.</i>	однокомнатная
zajmować <i>несов.</i> ,	занимать		квартира
zajmuję, zajmujesz		ul. = ulica, -cy <i>ж.</i>	улица
oddawać <i>несов.</i> ,	отдавать	wynająć <i>сов.</i> ,	снять, нанять;
oddaję, oddajesz		wynajmę,	сдать внаем
obcokrajowiec,	иностранец	wynajmiesz	
obcokrajowca <i>м.</i>		bliźniak, -ka <i>м.</i>	зд.: двух квартир-
wiadomość, -ci <i>ж.</i>	известие		ный дом
dyspozycja, -cji <i>ж.</i>	распоряжение	willowy, -a, -e	касающийся вил-
oddawać do	отдавать в распо-		лы
dyspozycji	ряжение	od zaraz	срочно
pomieszczenie, -nia	помещение	centrum, centrum <i>ср.</i>	центр
czynsz miesięczny	месячная плата за	zgłoszenie, -nia <i>ср.</i>	обращение
	квартиру	po godz. 16	после 16 часов

12B Становление и словоупотребление

1. В квартире

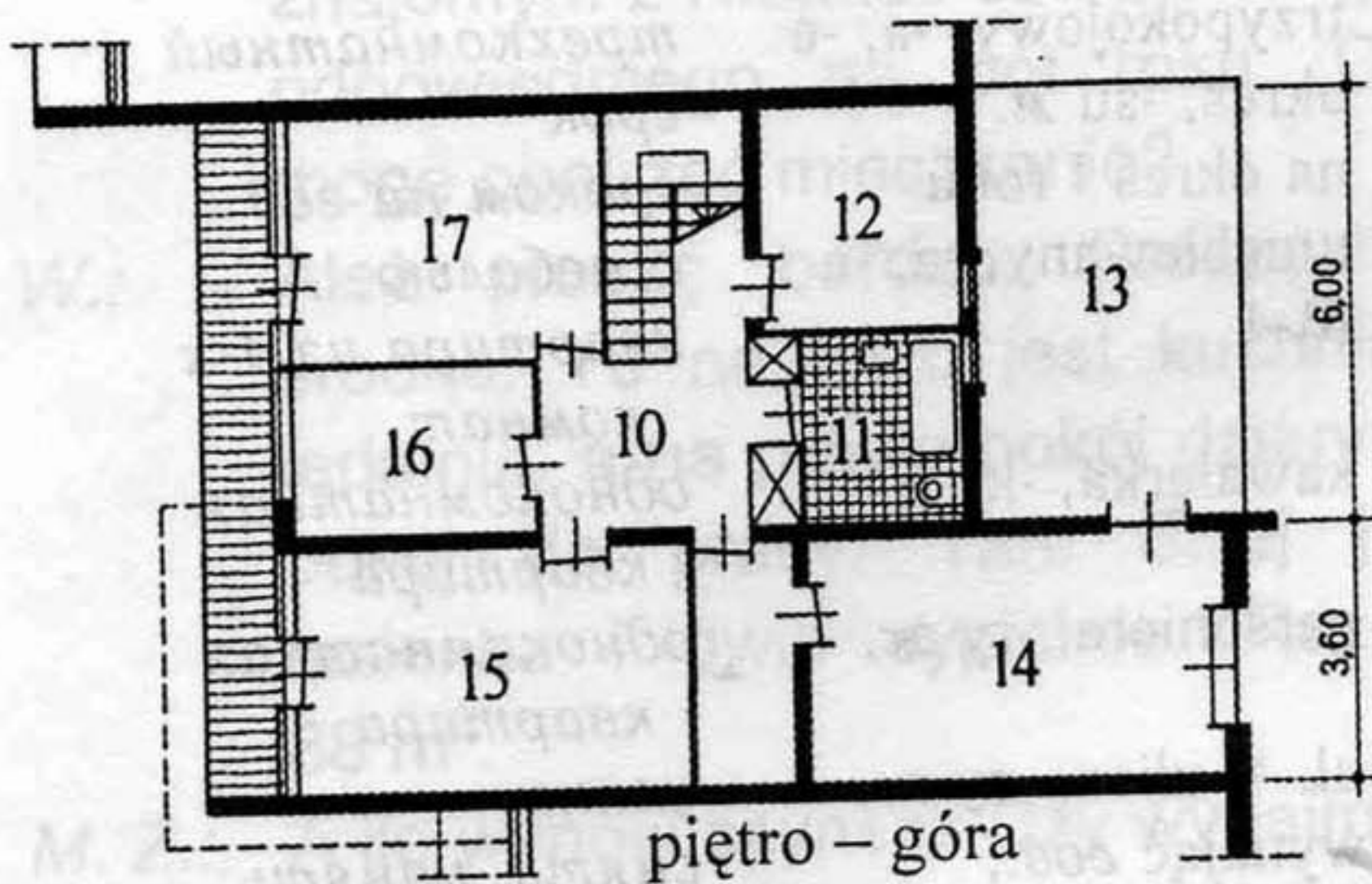
Na parterze / na dole *внизу* są:

1. wejście *вход*
2. przedsionek *тамбур, сени*
3. hall *холл, передняя*
4. pokój dzienny *гостиная*
5. kuchnia *кухня*
6. W.C. *toaleta туалет*
7. taras *terrasa*
8. jadalnia *столовая*
9. garaż *гараж*

Na piętrze / na górze *наверху* są:

10. hall *холл, передняя*
11. łazienka *ванная комната*
12. pokój gościnny *комната для гостей*
13. balkon *балкон*
14. sypialnia rodziców *спальня родителей*
15. sypialnia *dzieci детская спальня*
16. sypialnia dziadków *спальня деда и бабушки*
17. pokój do pracy *рабочая комната (кабинет)*

Jakie masz mieszkanie?

Mam mieszkanie *jednopokojowe, dwupokojowe, trzypokojowe, czteropokojowe, pięciopokojowe.*

Какая у тебя квартира?

У меня квартира *однкомнатная, двухкомнатная, трехкомнатная, четырехкомнатная, пятикомнатная.*

Mam *garsonierę / kawalerkę, apartament, szeregowkę, bliźniak, willę, dom jednorodzinny.*

У меня *однкомнатная квартира без кухни, апартаменты, квартира, типовая квартира, двухквартирный жилой дом, вилла, особняк (дом на одну семью).*

2. Сокращения

tel.	– telefon	телефон
M-2	– mieszkanie jednopokojowe	однокомнатная квартира (жилая комната и кухня)
m ² или m. kw.	– metr kwadratowy	квадратный метр
godz.	– godzina	час
ul.	– ulica	улица

12C Грамматика

1. Дательный падеж множественного числа существительных

Все существительные в дательном падеже множественного числа имеют окончание **-om**.

Именит. падеж ед. ч.	obscokrajowiec	mebel	pani	mieszkanie
Дательн. падеж мн. ч.	obscokrajowcom	meblom	paniom	mieszkanom

2. Дательный падеж множественного числа прилагательных

Прилагательные с основой на твердый согласный (за исключением **k, g**) в дательном падеже множественного числа имеют окончание **-ym**, а с основой на мягкий согласный (включая **k, g**) оканчиваются на **-im**.

	Прилагательные с основой на твердый согласный	Прилагательные с основой на мягкий согласный
Именит. падеж ед. ч.	powy	tani
Дательн. падеж мн. ч.	powa powe powym	tania tanie tanim

3. Творительный падеж множественного числа существительных

В основном существительные в творительном падеже множественного числа имеют окончание **-ami**. Небольшая группа существительных с наличием мягкого или отвердевшего согласного основы имеет в творительном падеже множественного числа окончание **-mi**.

Именит. падеж ед. ч.	pan	mebel	pani	gość	dziecko
Творит. падеж мн. ч.	panami	meblami	paniami	gośćmi	dziećmi

4. Творительный падеж множественного числа прилагательных

Прилагательные с основой на твердый согласный в творительном падеже множественного числа имеют окончание **-ymi**, а с основой на мягкий согласный оканчиваются на **-imi**.

	Прилагательные с твердым согласным			Прилагательные с мягким согласным		
Именит. падеж ед. ч.	nowy	nowa	nowe	tani	tania	tanie
Творит. падеж мн. ч.		nowymi			taniami	

5. Склонение количественных числительных от 5 до 99

	5, 6, 9, 10	7, 8	11-19	20-40	50-90
Им.	pięć	siedem	dwanaście	dwadzieścia	pięćdziesiąt
Род.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu
Дат.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu
Вин.	pięć	siedem	dwanaście	dwadzieścia	pięćdziesiąt
Твор.	pięciu/ pięcioma	siedmiu/ siedmioma	dwunastu/ dwunastoma	dwudziestu/ dwudziestoma	pięćdziesięciu/ pięćdziesięcioma
Предл.	pięciu	siedmiu	dwunastu	dwudziestu	pięćdziesięciu

В составных числительных склоняются как десятки, так и единицы, например:

To jest dom z trzydziestoma sześcioma oknami.

Tu stoi dom z czterdziestoma ośmioma oknami.

Tam stoi dom z sześćdziesięcioma dziewięcioma oknami.

Это дом с тридцатью шестью окнами.

Здесь стоит дом с сорока восемью окнами.

Там стоит дом с шестьдесятю девятью окнами.

Наряду с вышеуказанными формами числительных существуют также формы с окончанием на **-и**. Это относится к количественным числительным, употребляемым с личными существительными мужского рода в винительном падеже, например: pięćdziesięciu pięciu panów (см. 10C3).

12D Упражнения

1. Запишите числительные словами, употребив при этом существительные и прилагательные в правильном падеже:

Пример: To jest mieszkanie z 2 (komfortowe sypialnie).

To jest mieszkanie z dwiema komfortowymi sypialniami.

- a) Mam pokój z 6 (duże okna). b) Szukam dużego domu z 2 (ładne łazienki).
 c) Czyja to jest willa z 7 (małe balkony). d) To mieszkanie chcę wynająć 4 (sympatyczni obcokrajowcy). e) Biuro wynajmie 24 (małe mieszkania) 24 (młode małżeństwa). f) Wynajmę 5 (ładne garsoniery) z 5 (duże garaże).
 g) Oddaję (moi goście) 5 (duże pokoje) do dyspozycji. h) Wynajmę (moi znajomi) mieszkanie z 6 (komfortowe pomieszczenia). i) Muszę jeszcze porozmawiać z (moi rodzice), czy mogę wynająć te pokoje 8 (dobrzy znajomi).

2. Переведите на польский язык:

- a) Я хочу сдать мою квартиру молодым женщинам. b) Можно мне осмотреть все комнаты в Вашей квартире? c) Я ищу маленькую квартиру из двух

комнат на полгода. d) Господин Ковальский, Вы сдаете квартиру с этой прекрасной мебелью? e) Это новый особняк из восьми комнат с двумя гаражами. f) Я предоставлю в Ваше распоряжение и в распоряжение ваших детей всю квартиру.

3. Заполните пропуски правильно подобранными формами модальных глаголов *musieć* или *móc*:

a) To mieszkanie podoba mi się. Kiedy ... je obejrzeć? b) Czy ... mi pani powiedzieć, ile wynosi miesięczny czynsz za to mieszkanie? c) Chyba wynajmę to mieszkanie, ale ... jeszcze porozmawiać z mężem. d) Wyjeżdżamy na dwa lata za granicę (за границу), więc ... wynajmając nasz dom. e) Czy ... państwo przyjść jutro wieczorem obejrzeć to mieszkanie?

4. Что написано правильно, а что неверно?

a) Monika chce wynajmąć pokój dla siebie. b) Monika szuka mieszkania na pół roku. c) Właścicielka ma duże mieszkanie, ale chce wynajmąć tylko dwa pomieszczenia. d) Czynsz miesięczny jest płatny za pół roku z góry. e) Trzeba płacić też za telefon, światło, gaz i garaż. f) Monika wynajmuje to mieszkanie.

5. Прочитайте объявления. Затем дайте ответы на вопросы:

a) W którym mieszkaniu z ogłoszenia była Monika?
b) Które ogłoszenie dała Monika do gazety?

6. Что означают эти сокращения?

M-3, 94 m. kw., tel., ul., m², godz., M-1.

7. Какое из слов не подходит к остальным трем?

a) kuchnia, łazienka, sypialnia, garaż b) willa, garsoniera, szeregowka, bliźniak
c) koleżanka, znajomy, przyjaciel, obcokrajowiec d) autobus, taksówka, tramwaj, samochód e) sklep, hala targowa, filharmonia, kiosk.

8. Найдите равнозначные выражения:

<p>a) Oddaję gościom do dyspozycji wszystkie pokoje. b) willa c) kawalerka d) lokal e) M-3 f) jak mogę dojść do dworca?</p>	<p>mieszkanie mieszkanie dwupokojowe gdzie jest dworzec? dom jednorodzinny goście mogą zajmować całe mieszkanie garsoniera</p>
---	--

9. Вы говорите с хозяином жилья. Расспросите его:

a) можно ли Вам осмотреть квартиру b) какова величина квартиры
c) сколько комнат в квартире d) можно ли Вам использовать для проживания все комнаты e) сколько нужно платить за квартиру (за аренду квартиры) f) когда можно будет вселиться в квартиру.

10. Составьте письменное объявление:

Пример: Вы подыскиваете квартиру из 4-х комнат с телефоном и гаражом сроком на один год.

13A Tekst

Urządzamy mieszkanie

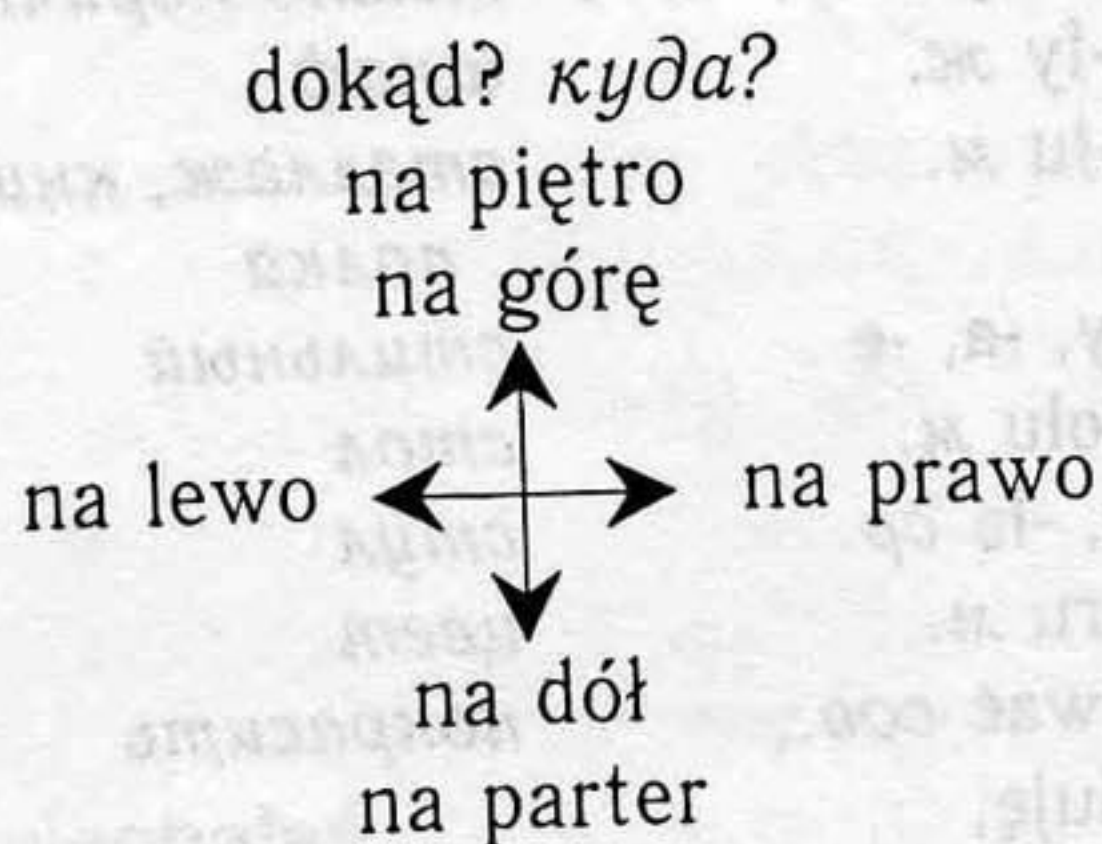
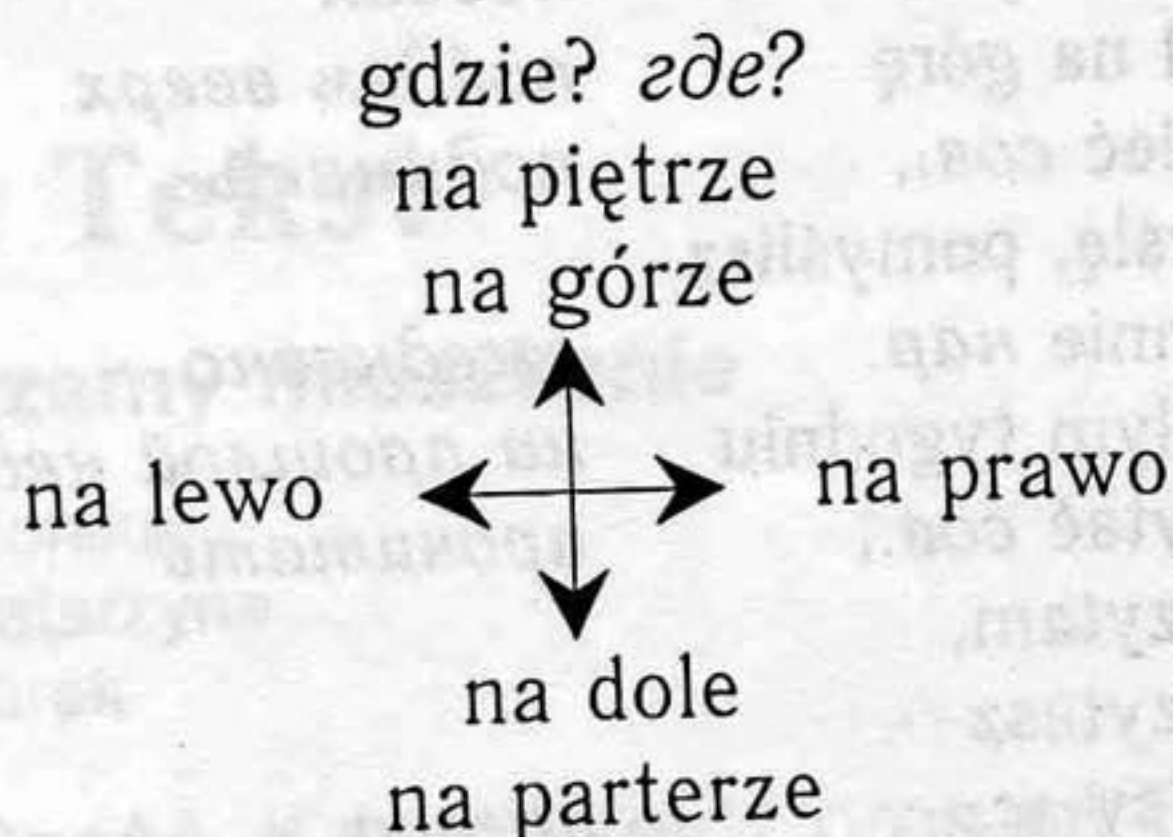
M. = Monika
K. = Katarzyna
J. = Jurek

- M.: Cześć, Kasiu. Wejdz proszę! To miło, że przyjechałaś.
- K.: Moniko, tak dawno cię nie widziałam. Masz ładny dom.
- M.: Właśnie się urządzamy. Dostałam od mamy ciemnobrązową szafę, regały i piękny stylowy stół z krzesłami. Nie bardzo wiem, na jaki kolor pomalować ściany w pokoju dziennym.
- K.: Ja bardzo lubię ciepłe kolory, na przykład żółty, pomarańczowy, czerwony ...
- M.: Kasiu, coś ty powiedziała? Wyobraź sobie pokój z czerwonymi ścianami! Poza tym Jurek gustuje w zimnych kolorach, takich jak zielony, niebieski ...
- K.: Pomaluj wobec tego wszystkie ściany na biało. Nie ma wtedy kłopotu z meblami, dywanami i firankami. Mogą być i jasne i ciemne.
- M.: Dobrześ to wymyśliła, Kasiu. Chodź, pokażę ci mieszkanie. Tu na dole jest kuchnia, pokój dzienny, mała jadalnia i toaleta. Poniżej jest jeszcze piwnica i garaż. A teraz pozwól na górę! Popatrz, tu na górze jest łazienka i trzy sypialnie. Pomyśl tylko, możemy spać w trzech sypialniach, codziennie w innej.
- M.: Zobacz, tu jest twój list, w którym pisałaś o swoich znajomych z Niemiec. W zeszłym tygodniu przeczytałam mnóstwo ogłoszeń w prasie i byłam chyba w dwudziestu dwóch domach i trzydziestu trzech mieszkaniach. Sama nawet dałam ogłoszenie do gazety. Nie, nie słuchaj. Żartowałam. Przyjrzałam się w sumie pięciu różnym mieszkaniom. Myślę, że znalazłam coś, co spodoba się twoim gościom.
- J.: Moniko, lepiej powiedz, że znaleźliśmy mieszkanie.
- M.: O, Jurek już jest z pracy. Jurku, Kasia wreszcie do nas przyjechała.
- J.: Witaj, Kasiu! Muszę ci powiedzieć, że ja też pomagałem szukać mieszkania. To ostatnie bardzo nam się podobało. Poszliśmy tam razem i wszystko dokładnie obejrzelśmy.
- M.: Posłuchaj, Kasiu. Mam pomysł. Za miesiąc urządzimy nasze mieszkanie i nie musimy się jeszcze do niego wprowadzać. Tym bardziej, że Jurek wyjeżdża na pół roku na stypendium zagraniczne. Możemy więc w tym czasie wynająć nasz dom twoim znajomym.
- K.: Aleś to świetnie wymyśliła! To znaczy, że nie musimy już szukać mieszkania?

urządzać (się) <i>не- сов.</i> , urządzam (się), urządzasz (się).	<i>устраиваться</i>	pokazać <i>сов.</i> , pokażę, pokażesz	<i>показать</i>
ciemnobrązowy, -a, -e szafa, -fy <i>ж.</i> regał, -tu <i>м.</i>	<i>темно-коричневый шкаф стеллаж, книжная полка</i>	na dole na górze piwnica, -cy <i>ж.</i> pozwól na górę pomyśleć <i>сов.</i> , pomyślę, pomyślisz	<i>внизу вверху подвал пойдем вверх подумать</i>
stylowy, -a, -e stół, stołu <i>м.</i> krzesło, -ta <i>ср.</i> kolor, -ru <i>м.</i> pomalować <i>сов.</i> , pomaluję, pomalujesz	<i>стильный стол стул цвет покрасить</i>	codziennie <i>нар.</i> w zeszłym tygodniu przeczytać <i>сов.</i> , przeczytam, przeczytasz	<i>ежедневно на прошлой неделе прочитать</i>
ściana, -ny <i>ж.</i> ciepły, -a, -e pomarańczowy, -a, -e czerwony, -a, -e coś ty powiedziała? wyobrazić sobie <i>сов.</i> , wyobrażę sobie, wyobrazisz sobie	<i>стена теплый оранжевый красный что ты сказала? представить себе</i>	prasa, -sy <i>ж.</i> dać ogłoszenie do gazety nie, nie słuchaj! przyjrzeć się <i>сов.</i> , przyjrzę się, przyjrzysz się żartować <i>несов.</i> , żartuję, żartujesz	<i>пресса дать объявление в газету нет, не слушай! присмотреться</i>
poza tym gustować <i>несов.</i> , gustuję, gustujesz	<i>кроме того любить</i>	w sumie różny, -a, -e znaleźć <i>сов.</i> , znajdę, znajdziesz	<i>в сумме разный найти</i>
zimny, -a, -e zielony, -a, -e niebieski, -a, -ie biały, -a, -e kłopot, -tu <i>м.</i> dywan, -nu <i>м.</i> firanka, -ki <i>ж.</i> jasny, -a, -e ciemny, -a, -e dobrześ wymyśliła	<i>холодный зеленый голубой белый забота ковер занавеска светлый темный ты хорошо придумала мала придумать</i>	spodobać się <i>сов.</i> , spodobam się, spodobasz się lepiej powiedz wreszcie <i>нар.</i> poszliśmy dokładnie <i>нар.</i> posłuchaj! pomysł, -tu <i>м.</i> wprowadzać się <i>не- сов.</i> , wprowadzam się, wprowadzasz się	<i>понравиться лучше скажи наконец мы пошли точно, подробно послушай! замысел, мысль въезжать</i>
wymyślić <i>сов.</i> , wymyślę, wymyślisz poniżej pomysł tylko!	<i>ниже подумай только!</i>	tym bardziej aleś to świetnie wymyśliła!	<i>тем более ты это замечатель- но придумала!</i>

13B Страноведение и словоупотребление

1. Определение места и направления

2. Расцветка и оттенки

Цветовые оттенки в речи выражаются с помощью слов **jasno-** светло- или **ciemno-** темно-.

kolory jasne: jasnobrązowy, jasnoniebieski

kolory ciemne: ciemnobrązowy, ciemnoniebieski

13C Грамматика

1. Предложный (местный) падеж множественного числа существительных

В предложном падеже множественного числа существительные оканчиваются на **-ach**.

Именит. падеж ед. ч.	pan	dom	kobieta	mieszkanie
Предложн. падеж мн. ч.	pan ach	dom ach	kobiet ach	mieszkani ach

2. Предложный (местный) падеж множественного числа прилагательных

Прилагательные с твердым согласным основы в предложном падеже множественного числа оканчиваются на **-ych**, а с мягким — на **-ich**.

	Прилагательные с основой на твердый согласный	Прилагательные с основой на мягкий согласный
Именит. падеж ед. ч.	powy	tani
Предложн. падеж мн. ч.	powa powe pow ych	tania tanie tani ch

3. Личные окончания глаголов в прошедшем времени

В прошедшем времени глаголы польского языка имеют формы рода и лица. К их основам прибавляются следующие окончания:

	Мужской род	Женский род	Средний род
(ja)	pomaga łem	pomaga łam	
(ty)	pomaga łeś	pomaga łaś	
(on)	pomaga ł		
(ona)		pomaga ła	
(ono)			pomaga ło
	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма	
(my)	pomaga liśmy	pomaga łyśmy	
(wy)	pomaga liście	pomaga łyście	
(oni)	pomaga li		
(one)		pomaga ły	

Личные окончания в прошедшем времени могут добавляться также и к союзам, вопросительным словам, наречиям и местоимениям, стоящим в начале как главных, так и придаточных предложений. Такие формы употребляются прежде всего в разговорной речи, например:

Szkoda, że tego nie widzia**łeś**.
 Czy ty to zrobi**łeś**?
 My tego nie zrobi**liśmy**.
 I tyle go widzia**łem**.

Szkoda, że**ś** tego nie **widział**.
 Czy**ś** ty to **zrobił**?
 My**śmy** tego nie **zrobili**.
 I **tylem** go **widział**.

4. Склонение количественных числительных от 100 до 900

Количественные числительные от 100 до 900 склоняются следующим образом:

	100	200	300 – 400	500 – 900	700 – 800
Им.	sto	dwieście	trzysta	pięćset	siedemset
Род.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Дат.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Вин.	sto	dwieście	trzysta	pięćset	siedemset
Твор.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset
Предл.	stu	dwustu	trzystu	pięciuset	siedmiuset

5. Склонение числительных "tysiąc" и "milion"

Количественные числительные **tysiąc** и **milion** склоняются так же, как имена существительные:

	1000	10000	1 000 000
Им.	tysiąc	dziesięć	tysięcy
Род.	tysiąca	dziesięciu	tysięcy
Дат.	tysiącowi	dziesięciu	tysiącom
Вин.	tysiąc	dziesięć	tysięcy
Твор.	tysiącem	dziesięcioma	tysiącami
Предл.	tysiącu	dziesięciu	tysiącach
			milion
			miliona
			milionowi
			milion
			milionem
			milionie

В составных числительных склоняются все их составляющие слова или же последние десятки и единицы, например:

Wysłałem listy do tysiąca dwustu sześćdziesięciu siedmiu osób.

или

Wysłałem listy do tysiąc dwieście sześćdziesięciu siedmiu osób.

Я послал письма 1267 лицам.

Количественное числительное **jeden** в составном числительном не склоняется, например:

Byłem w trzydziestu jeden domach. Я был в тридцати одном доме.

6. Повелительное наклонение глаголов

При выражении просьбы, требования или запрета (в отрицательных предложениях) в отношении кого-либо, с кем говорящий на "ты", употребляется 2-е лицо единственного числа повелительного наклонения, например:

posłuchać – posłuchaj!	pozwoić – pozwól!	witać – witaj!
powiedzieć – powiedz!	zobaczyć – zobacz!	wejść – wejdź!
wyobrażać – wyobraź!	pomyśleć – pomyśl!	patrzeć – patrz!
pomalować – pomaluj!	pokazać – pokaż!	chodzić – chodź!

Способ образования повелительного наклонения дается в уроке 20C1.

13D Упражнения

1. Какие цвета Вы соотнесли бы с нижеследующими существительными?

Пример: Pomidor jest czerwony.

jabłko	czerwony, -a, -e
ser	żółty, -a, -e
wino	biały, -a, -e
cukier	zielony, -a, -e
pomarańcza	pomarańczowy, -a, -e
banan	

2. Образуйте формы повелительного наклонения единственного числа:

Пример: Muszę zobaczyć to ogłoszenie.
Proszę, zobacz!

- a) Muszę ci coś powiedzieć. b) Mogę pokazać wam całe mieszkanie. c) Chcę pomalować ściany na czerwono. d) Czy mogę wejść? e) Czy mogę popatrzeć na to ogłoszenie? f) Najpierw muszę pomyśleć. g) Teraz chcę posłuchać muzyki.

3. Запишите числительные словами и употребите существительные и прилагательные в нужном падеже:

a) Byłam w 22 (drogie mieszkania), ale tylko 3 (eleganckie mieszkania) podobały mi się. b) Przyjrzałam się 5 (nowe domy), ale wszystkie były za drogie. c) W 321 (krótkie ogłoszenia) nie było niczego dla mnie. d) Na lewo jest regał z 239 (interesujące książki). e) Tu stoi dom ze 145 (duże okna).

4. Какие глагольные формы кому больше подходят?

- a) Ja, Monika, ...
- b) Ja, Paweł, i mój kolega Piotr ...
- c) Basia, Zosia i Jacek ...
- d) Państwo Holznerowie ...
- e) Jurek, czy ty ...?
- f) Ania, Kasia i Nina ...
- g) Pan Muhr ...
- h) Katarzyna i mój kolega Paweł ...
- i) Ja, Helena, i moja znajoma Olga ...

pomagały
pomagałyśmy
pomagał
pomagali
pomagałam
pomagałeś
pomagaliśmy

5. Преобразуйте предложения. Личные окончания при этом должны быть написаны слитно с глаголами:

Пример: Szkoda, żeś tego nie widział.
Szkoda, że tego nie widziałeś.

a) Aleś zrobiła mi niespodziankę (неожиданность)! b) Szkoda, żeś nie przyszedł do nas wczoraj. c) Myśmy byli u was wczoraj, ale nikogo nie było w domu. d) Czyś nie widział tego mieszkania? e) Szkoda, żeś nie przeczytała tego ogłoszenia. f) Myśmy dali trzy ogłoszenia do gazety. g) Powiedz lepiej, coś znalazła.

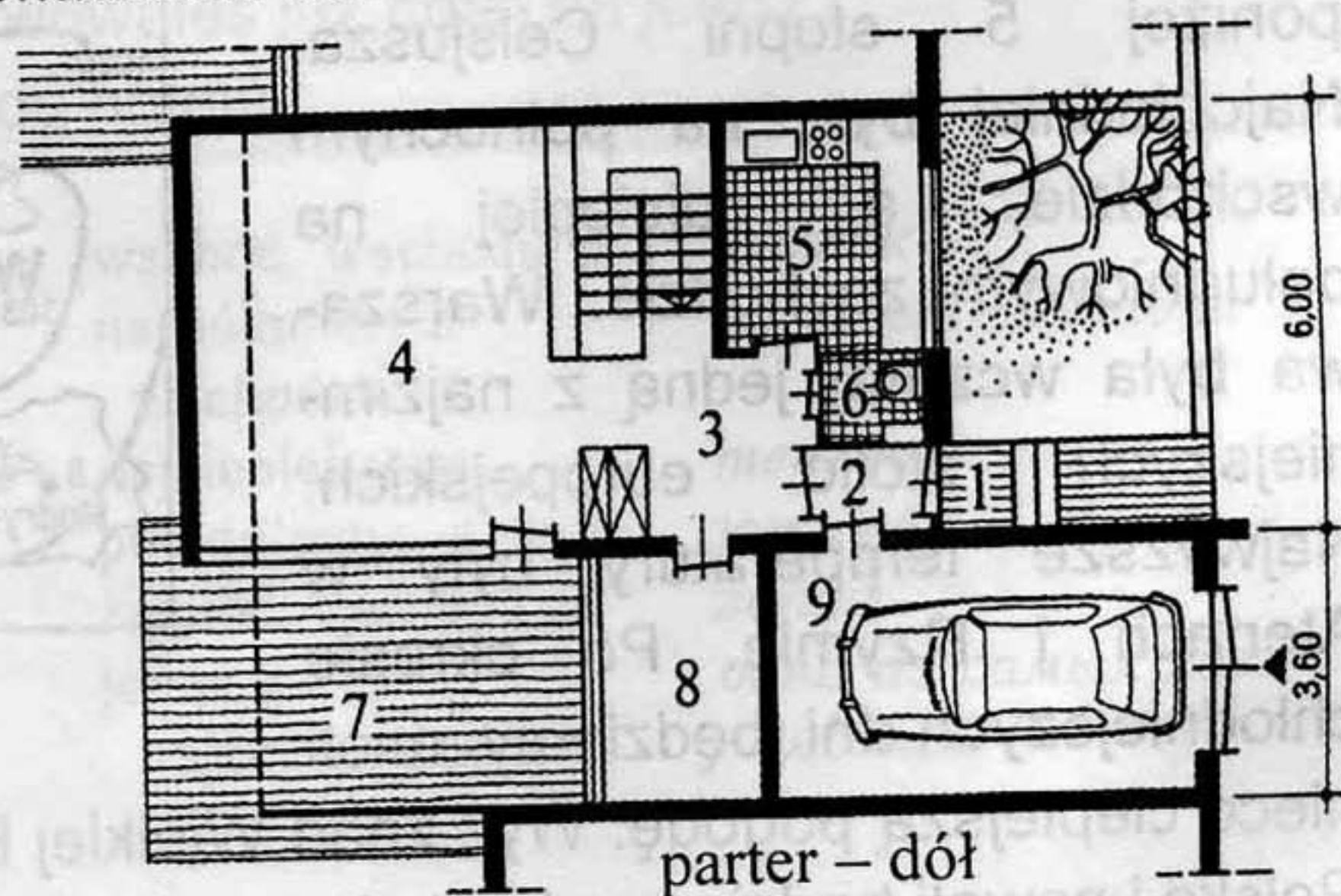
6. Составьте предложения:

a) Ja, nowy, z, 12, pokój, mieć, dom, duży b) Państwo Kowalczukowie, ładnie, swoje, mieszkanie, bardzo, chcieć, nowe, urządzić c) Na, być, dwie, sypialnie, gościnny, małe, góra, i, pokój d) Na, znajdować się, dzienny, dół, na, kuchnia, a, prawo, na, pokój, lewo e) Chcieć, na, wszystkie, obejrzeć, parter, pomieszczenia.

7. Рассмотрите план квартиры и опишите ее:

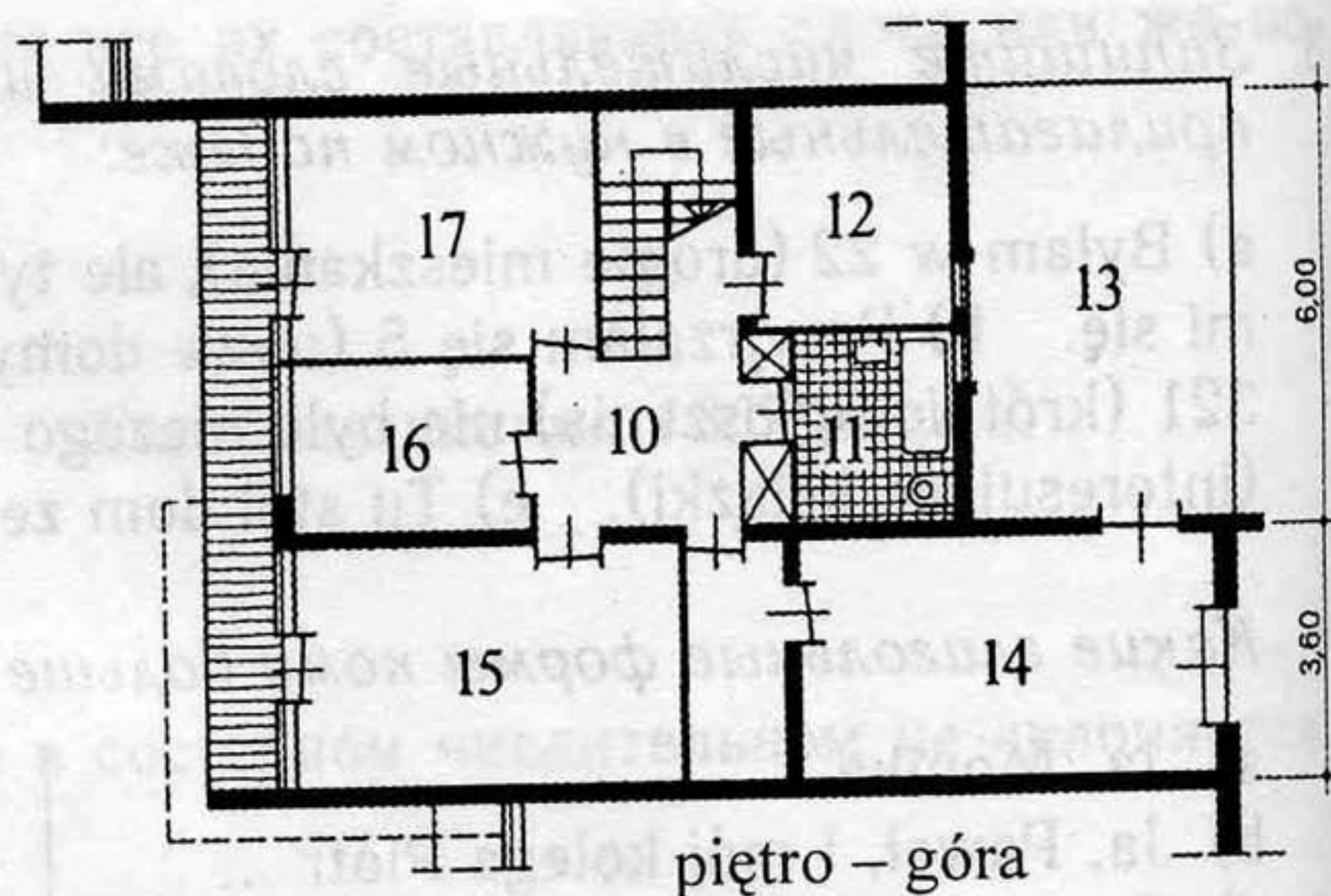
Na parterze / na dole są:

- 1. wejście
- 2. przedsionek
- 3. hall
- 4. pokój dzienny
- 5. kuchnia
- 6. W.C., toaleta
- 7. taras
- 8. jadalnia
- 9. garaż

Na piętrze/na górze są:

- 10. hall
- 11. łazienka
- 12. pokój gościnny
- 13. balkon
- 14. sypialnia rodziców
- 15. sypialnia dzieci
- 16. sypialnia dziadków
- 17. pokój do pracy

8. *Задайте Вашему собеседнику вопросы к плану квартиры, который он нарисовал. Используйте при этом следующие выражения: на dole/na parterze, na górze/na piętrze, na lewo/na prawo.*

9. *Теперь поработайте вдвоем. Пока Вы описываете квартиру, Ваш партнер чертит ее план. Затем рассмотрите этот план и разберитесь, все ли партнер правильно начертил.*

10. *Покажите гостю Вашу квартиру. Используйте при этом такие формы повелительного наклонения, как: popatrz!, pozwól, chodź! и т.п.:*

Пример: Krysiu, popatrz na prawo. Tu jest kuchnia.

Teraz Krysiu pozwól na górę. Popatrz na lewo ...

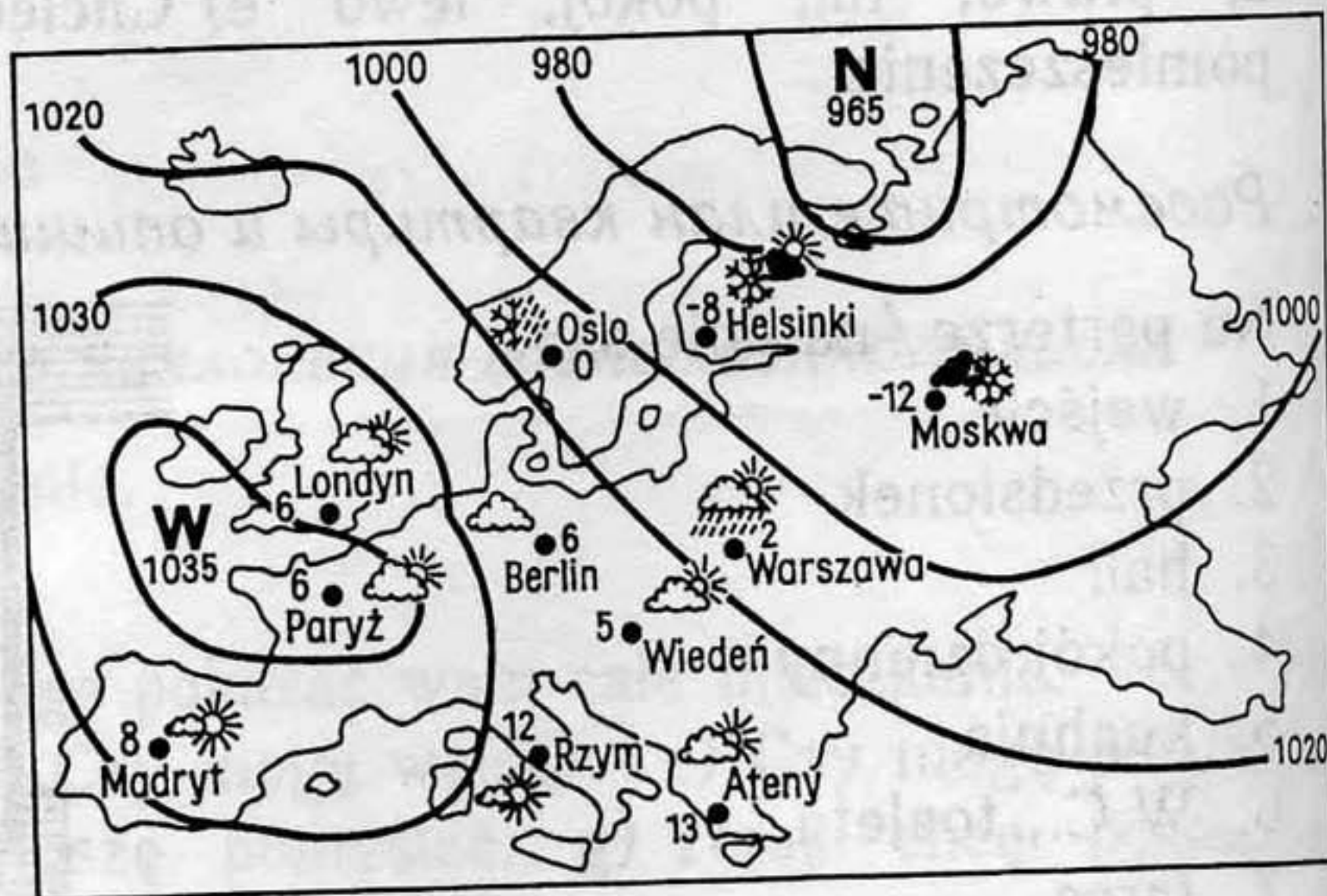
11. *Вы приезжаете в Польшу на два года для работы в украинско-польской фирме. Какого рода жилье хотели бы Вы там иметь?*

12. *Расскажите о том, как оборудована (обставлена) Ваша квартира.*

14A Tekst

Czy będzie dzisiaj padało?

Wczoraj temperatura spadła poniżej 5 stopni Celsjusza. Najchłodniej było na północnym wschodzie, a najcieplej na południowym zachodzie. Warszawa była wczoraj jedną z najzimniejszych stolic europejskich. Najwyższe temperatury były w Atenach i Rzymie. Po okresie chłodniejszych dni będziemy mieli nieco cieplejszą pogodę. Wyż znad Wielkiej Brytanii będzie przemieszczał się nad Polskę i powoli będzie wypierał niż znad północnej Norwegii.

Dzisiaj będzie do nas napływało cieplejsze powietrze z kierunków zachodnich. Temperatura maksymalna będzie wynosiła od 9st. na północnym zachodzie do 7st. na południowym wschodzie. Minimalna w nocy odpowiednio od 4 do 2st. Ciśnienie wynosi obecnie 1005 hPa i będzie powoli rosnąć.

Na wschodzie będzie zachmurzenie na ogół duże z przelotnymi opadami deszczu. Po południu możliwe większe przejaśnienia. Na południu i w centrum zachmurzenie umiarkowane.

Możliwość przelotnych opadów i burz. Na północy zachmurzenie małe, bez opadów. Miejscami będzie świeciło słońce. Rano lokalne mgły. Wiatr umiarkowany, północno-zachodni. Pogoda będzie raczej sprzyjała wypoczynkowi, warto więc wybrać się w góry.

J. = Janek   Z. = Zosia

J.: Zosiu, popatrz. Przedwczoraj padał jeszcze śnieg, a za chwilę będzie chyba padał deszcz.

Z.: Nieprawda, za chwilę będzie świeciło słońce.

J.: Skąd wiesz? Przecież jest mgła. Hm, w co tu się ubrać? Ile będzie dziś stopni? Zosiu, czy słyszałaś prognozę pogody na najbliższą niedzielę?

Z.: Tak. Pogoda będzie lepsza. Będzie mniejszy wiatr i cieplej niż wczoraj. Możesz spokojnie włożyć coś lżejszego, na przykład tę kurtkę i spodnie. Nie zapomnij też wziąć swetra. Jest cieplejszy od kurtki.

J.: Chyba jednak wezmę parasol. W górach będzie z całą pewnością padał deszcz.

Z.: A ja co mam na siebie włożyć?

J.: Weź coś cieplejszego. Będziemy dużo chodzić po górach.

Z.: Na drogę założę jednak sukienkę i płaszcz. Nie lubię zmiennej pogody. Trzeba się ciepło ubierać. Nie znoszę niskiego ciśnienia. Na wiosnę czuję się zawsze gorzej, jestem bardziej zmęczona. Najlepiej czuję się w lecie.

J.: Mnie zaś upał bardziej męczy. Najbardziej lubię zimę. Bardzo dobrze znoszę mróz. Czuję się wtedy wspaniale.

Z.: Dobrze już, dobrze. A czy zarezerwowałaś już hotel na jutro?

J.: Oj, będę musiał zaraz zadzwonić do hotelu.

padać <i>несов.</i>	<i>идти (о дожде)</i>	wschód, wschodu <i>м.</i>	<i>восток</i>
spaść <i>сов.</i> , spadnę,	<i>упасть</i>	na północnym	<i>на северо-востоке</i>
spadniesz		wschodzie	
poniżej + <i>род.</i>	<i>ниже</i>	najcieplej <i>нар.</i>	<i>теплее всего</i>
stopień, stopnia <i>м.</i>	<i>градус</i>	południowy, -a, -e	<i>южный</i>
chłodny, -a, -e	<i>холодный</i>	zachód, zachodu <i>м.</i>	<i>запад</i>
najchłodniej <i>нар.</i>	<i>холоднее всего</i>	jedna z	<i>одна из самых хо-</i>
północny, -a, -e	<i>северный</i>	najzimniejszych	<i>лодных</i>

stolica, -cy ж.	столица	wybrać się w góry	собраться в горы
europski, -a, -ie	европейский	za chwilę	через минуту
najwyższy, -a, -e	наивысший	nieprawda	неправда
chłodniejszy, -a, -e	более холодный	skąd wiesz?	откуда ты знаешь?
cieplejszy, -a, -e	более теплый	ubrać się <i>сов.</i> , ubiorę	одеться
pogoda, -dy ж.	погода	się, ubierzesz się	
wyż, -żu м.	область высокого давления, антициклон	słyszeć <i>несов.</i> , słyszę, słyszysz	слышать
znad + <i>род.</i>	из-за, <i>зд.: от</i>	prognoza, -zy ж.	прогноз
przemieszczać się	перемещаться	najbliższy, -a, -e	ближайший
<i>несов.</i>		lepszy, -a, -e	лучше
nad <i>предл.</i> + <i>вин.</i>	над	mniejszy, -a, -e	меньше
wypierać <i>несов.</i>	вытеснять	niż	чем
niż, -żu м.	область низкого давления, циклон	spokojnie <i>нар.</i>	спокойно
parływać <i>несов.</i>	наплывать	włożyć <i>сов.</i> , włożę, włożysz	надеть
powietrze, -rza <i>ср.</i>	воздух	coś lżejszego	что-то полегче
zachodni, -nia, -nie	западный	kurtka, -ki ж.	куртка
od ... do	от ... до	spodnie, -ni <i>мн.</i>	брюки
st. = stopień		zapomnieć <i>сов.</i> , zapomnę, zapomnisz	забыть
odpowiednio <i>нар.</i>	соответственно	wziąć <i>сов.</i> , wezmę, weźmiesz	взять
ciśnienie, -nia <i>ср.</i>	давление	parasol, -la м.	зонт
obecnie <i>нар.</i>	в настоящее время,	sweter, swetra м.	свитер
	теперь	z całą pewnością	с полной уверенностью
hPa = hektopascal	гектопаскаль	weź!	возьми!
rosnąć <i>несов.</i>	расти	droga, -gi ж.	дорога
zachmurzenie, -nia <i>ср.</i>	облачность	na drogę	в дорогу
na ogół	вообще; в целом	założyć <i>сов.</i> , założę, założysz	одеть, надеть
przelotny, -a, -e	мимолетный	sukienka, -ki ж.	платье
opad, -du м.	осадки	plaszcz, -cza м.	плащ, пальто
deszcz, -czu м.	дождь	zmienny, -a, -e	изменчивый
możliwy, -a, -e	возможный	znosić <i>несов.</i> , znoszę, znosisz	переносить
większy, -a, -e	здесь: больший	niskie ciśnienie	низкое давление
przejaśnienie <i>ср.</i>	прояснение	czuć się <i>несов.</i> , czuję się, czujesz się	чувствовать себя
południe, -nia <i>ср.</i>	юг	gorzej	хуже
umiarkowany, -a, -e	умеренный	bardziej	больше, более
możliwość, -ci ж.	возможность	zmęczony, -a, -e	усталый
burza, -rzy ж.	гроза	w lecie	летом
miejscami	местами	upał, -łu м.	жара
świecić <i>несов.</i>	светить	zima, -my ж.	зима
lokalny, -a, -e	местный	mroz, mrozu м.	мороз
mgła, -ły ж.	туман		
wiatr, -ru м.	ветер		
sprzyjać <i>несов.</i>	способствовать		
śnieg, -gu м.	снег		
wypoczynek	отдых		
wypoczynku, м.			

14B Страноведение и словоупотребление

1. Название стран и городов

Категорию рода в наименованиях стран и городов распознают по окончанию.

Niektóre państwa europejskie i ich stolice:

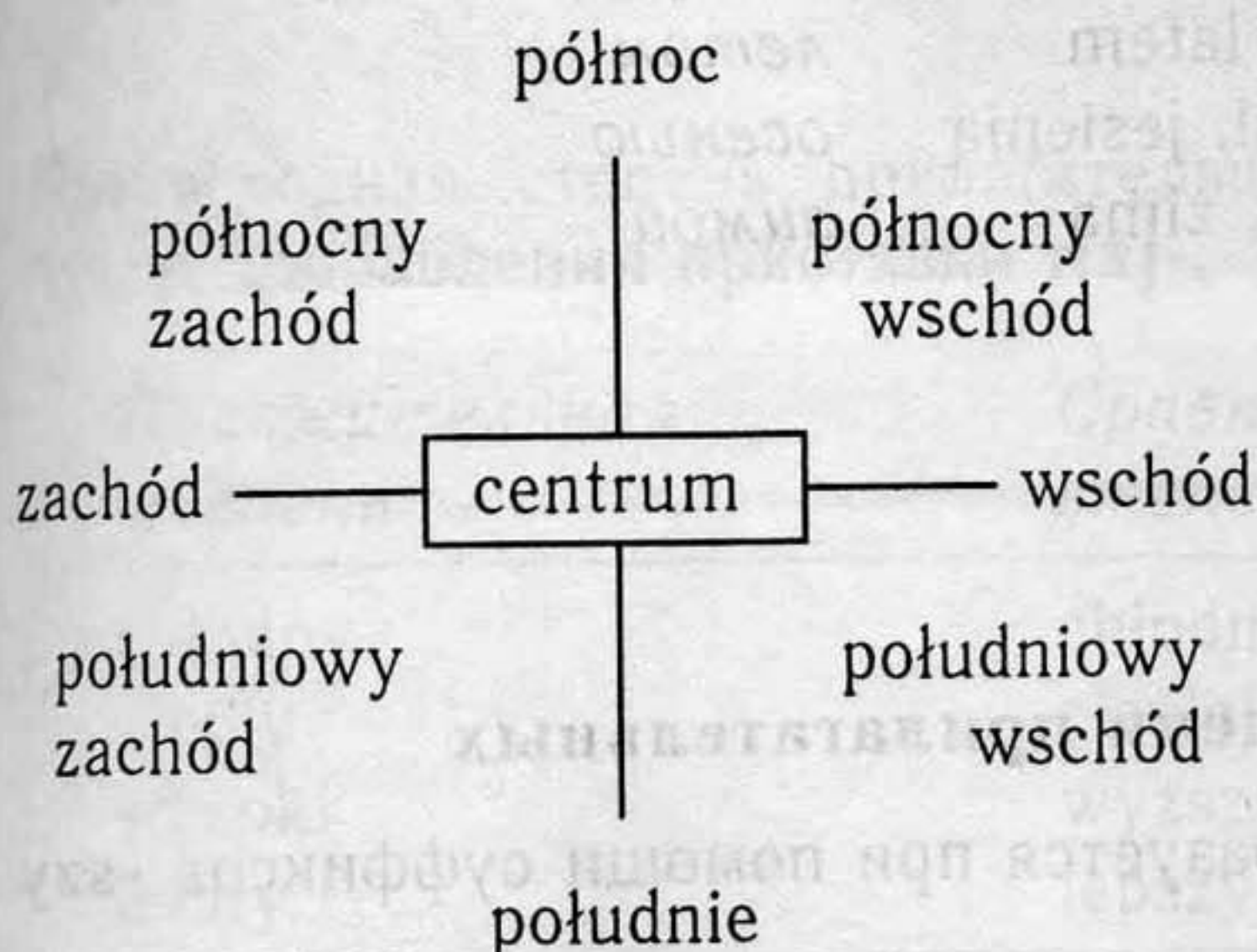
Austria, -rii <i>ж.</i>	Wiedeń, -dnia <i>м.</i>	Вена	w Wiedniu
Niemcy, -mieć <i>мн.</i>	Berlin, -на <i>м.</i>	Берлин	w Berlinie
Wielka Brytania <i>ж.</i>	Londyn, -ни <i>м.</i>	Лондон	w Londynie
Hiszpania, -nii <i>ж.</i>	Madryt, -tu <i>м.</i>	Мадрид	w Madrycie
Francja, -cji <i>ж.</i>	Paryż, -ża <i>м.</i>	Париж	w Paryżu
Włochy, Włoch <i>мн.</i>	Rzym, -му <i>м.</i>	Рим	w Rzymie
Polska, -ki <i>ж.</i>	Warszawa, -wy <i>ж.</i>	Варшава	w Warszawie
Rosja, -sji <i>ж.</i>	Moskwa, -wy <i>ж.</i>	Москва	w Moskwie
Norwegia, -gii <i>ж.</i>	Oslo, <i>ср.</i>	Осло	w Oslo
Finlandia, -dii <i>ж.</i>	Helsinki, -nek <i>мн.</i>	Хельсинки	w Helsinkach
Grecja, -cji <i>ж.</i>	Ateny, Aten <i>мн.</i>	Афины	w Atenach
Ukraina, -ny <i>ж.</i>	Kijów <i>чол.</i>	Киев	w Kijowie

Niektóre miasta polskie:

Kraków, -owa <i>м.</i>	Краков	w Krakowie
Lublin, -на <i>м.</i>	Люблин	w Lublinie
Szczecin, -на <i>м.</i>	Щецин	w Szczecinie
Gdańsk, -ka <i>м.</i>	Гданьск	w Gdańsku
Poznań, -nia <i>м.</i>	Познань	w Poznaniu
Wrocław, -wia	Вроцлав	we Wrocławiu
Białystok, Białegostoku <i>м.</i>	Белысток	w Białymstoku
Bydgoszcz, -czy <i>ж.</i>	Быдгощ	w Bydgoszczy
Łódź, Łodzi <i>ж.</i>	Лодзь	w Łodzi
Krosno, -на <i>ср.</i>	Кросно	w Krośnie
Katowice, -wic <i>мн.</i>	Катовице	w Katowicach

Обратите внимание. Название Бiałystok – Белосток состоит из двух частей: прилагательного biały и существительного stок, которые, будучи соединенными в одно слово, склоняются отдельно, например, в родительном падеже Białegostoku.

2. Стороны света

Обратите внимание. на północnym zachodzie (northwest)   на северо-западе (northwest)
 на północу (north)   на севере (north)
 на południowym wschodzie (southeast)   на юго-востоке (southeast)
 на południu (south)   на юге (south)

3. Запас слов

Не перепутайте, пожалуйста:

południe	юг	na południu	на юге
	полдень	po południu	пополудни
północ	север	na północy	на севере
	полночь	o północy	в полночь

Обратите внимание на следующие выражения:

ubierać się	одеваться
W co (mam) się ubrać?	Что мне надеть?
Co (mam) założyć?	Что я должен надеть?
Co (mam) na siebie włożyć?	Что я должен надеть?
Co ona/on ma na sobie?	Что на ней (нем) надето?
Co ona założyła na siebie?	Что она надела?
Co on włożył na siebie?	Что он надел?

Pogoda	погода
pada deszcz	идет дождь
pada śnieg	идет снег
pada grad	идет град
jest mżawka, mży	моросит

Pory roku	Времена года	Kiedy?	Kогда?
wiosna	весна	na wiosnę, wiosną	весной
lato	лето	w lecie, latem	летом
jesień	осень	w jesieni, jesienią	осенью
zima	зима	w zimie, zimą	зимой

14C Грамматика

1. Сравнительная и превосходная степени прилагательных

Сравнительная степень прилагательных образуется при помощи суффиксов **-szy** и **-ejszy**.

Суффикс **-szy** прибавляется к основам прилагательных, оканчивающихся на согласный или сочетание согласных **-st** или **-rd**.

słaby	słabszy
gęsty	gęstszy (gустой)
młody	młodszy

Добавление суффикса **-szy** вызывает чередование согласных в корне: **ł** → **l**, **g** → **ż**, **p** → **ń**.

Отдельные прилагательные претерпевают при этом также и чередование корневых гласных: **a** → **ę**, **o** → **e**, **a** → **e**.

Прилагательные с суффиксами **-k**, **-ok**, **-ek** в сравнительной степени теряют **-k**, **-ok**, **-ek**, причем предшествующее им **s** переходит в **ż**.

Суффикс **-ejszy** прибавляется к корням с несколькими согласными (за исключением **-rd**, **-st**). При этом предшествующий согласный смягчается.

Следующие прилагательные образуют сравнительную степень по-иному:

twardy	twardszy (твердый)
miły	milszy
drogi	droższy
tani	tańszy
biały	bielszy
zielony	zieleńszy
gorący	gorętszy (горячий)
szybki	szybszy
głęboki	głębszy
daleki	dalszy (далекий)
wysoki	wyższy (высокий)
zimny	zimniejszy
ciepły	cieplejszy
jasny	jaśniejszy
ciemny	ciemniejszy
duży,	większy
wielki	
mały	mniejszy
dobry	lepszy
zły	gorszy
lekki	łżejszy

Прилагательные, производные от причастий (zmęczony, umiarkowany) от существительных (lokalny) и некоторые другие прилагательные (obsy, chory *больной*) образуют так называемую описательную сравнительную степень. В этих целях употребляется наречие **bardziej**, которое ставится перед прилагательным.

Na wiosnę jestem bardziej zmęczona. Весной я чувствую себя более усталой.

Наречие **bardziej** при сравнениях ставится также и перед глаголами.

Mnie lato bardziej męczy. Лето делает меня более усталым. (От лета я больше устаю).

Превосходная степень прилагательных образуется от сравнительной степени путем прибавления приставки **naj-**.

Положительная степень	Сравнительная степень	Превосходная степень
chłodny	chłodniejszy	najchłodniejszy
ciepły	cieplejszy	najcieplejszy
wysoki	wyższy	najwyższy
dobry	lepszy	najlepszy
bardzo нар.	bardziej	najbardziej

Обратите внимание. В сравнительной и превосходной степени прилагательные склоняются так же, как и в положительной.

2. Сравнения

Для выражения сравнения употребляется союз **niż** + существительное в именительном падеже или предлог **od** + существительное в родительном падеже.

Lato jest cieplejsze od zimy / niż zima. *Лето теплее зимы (чем зима).*
 Sweter jest cieplejszy od kurtki / niż kurtka. *Свитер теплее куртки (чем куртка).*

В словесной конструкции с **bardziej** + глагол употребляется союз **niż**.

Bardziej lubię mróz niż upał. *Мороз я люблю больше, чем жару.*

В превосходной степени объект сравнения ставится в родительном падеже с предлогом **z**.

Lato jest najpiękniejszą porą roku ze wszystkich pór. *Самым лучшим временем года является лето. (Лето – самое лучшее время года из всех.)*

Warszawa była wczoraj jedną z najzimniejszych stolic w Europie. *Вчера Варшава была одной из самых холодной столиц Европы.*

3. Будущее время глаголов несовершенного вида (продолжение)

При образовании будущего времени глаголов несовершенного вида, вместо инфинитива (см. стр. 84), может употребляться форма 3-го лица прошедшего времени.

	Единственное число					
	Мужской род		Женский род		Средний род	
(ja)	będę	писаł	będę	писаła		
(ty)	będziesz	писаł	będziesz	писаła		
(on)	będzie	писаł				
(ona)			będzie	писаła		
(ono)					będzie	писаło

	Множественное число			
	Лично-мужская форма		Женско-вещная форма	
(my)	będziemy	pisali	będziemy	писаły
(wy)	będziecie	pisali	będziecie	писаły
(oni)	będą	pisali		
(one)			będą	писаły

Обе формы сложного будущего времени синонимичны и употребляются без изменения значения высказывания. Глагол **mieć** и модальные глаголы образуют будущее время исключительно с помощью формы прошедшего времени.

Będziemy mieli piękną pogodę. *Погода у нас будет отличная.*
 Będę musiała włożyć ciepły sweter. *Я должна буду надеть теплый свитер.*
 Będę mógł wybrać się w góry. *Я смогу выбраться в горы.*

14D Упражнения

1. Примите решение: какие пропуски нужно заполнить наречием, а какие – прилагательным:

- a) Dziś jest ... Dziś jest ... dzień. (zimny/zimno) b) W niedzielę będzie ... padało. We wtorek też będzie ... zachmurzenie. (duże/dużo) c) Czy jutro będzie ...? ... powietrze napływa z nad morza. (ciepłe/ciepło) d) Czy wczoraj było ...? Tak, wczoraj był ... dzień. (ładny/ładnie) e) Latem można się ... ubierać. Najlepiej czuję się, gdy jest ... mróz. (lekki/lekkko) f) Czy dzisiaj będzie ...? Tak dzisiaj będzie ... wieczór. (chłodny/chłodno).

2. Какие прилагательные относятся к перечисленным в таблице существительным? Заполните клетки таблицы прилагательными с верными окончаниями:

wiatr	temperatura	opady
mgła	zachmurzenie	pogoda
ciśnienie	powietrze	wyż

zimny, -a, -e
 przelotny, -a, -e
 ciepły, -a, -e
 duży, -a, -e
 niski, -a, -ie
 lokalny, -a, -e
 umiarkowany, -a, -e
 minimalny, -a, -e
 chłodny, -a, -e
 mały, -a, -e
 maksymalny, -a, -e
 wysoki, -a, -ie

3. Образуйте сравнительную степень прилагательных:

- a) Dziś jest ciepło, ale jutro będzie jeszcze ... b) W Krakowie jest chłodno, ale w Białymstoku jest jeszcze ... c) Ciśnienie w Łodzi jest niskie, ale we Wrocławiu jest jeszcze ... d) Na południu jest zimno, ale na północy jest jeszcze ... e) Dziś jest zachmurzenie duże, ale w niedzielę będzie jeszcze ... f) W Oslo ciśnienie jest wysokie, ale w Moskwie jest jeszcze ...

4. Образуйте превосходную степень прилагательных:

Примеры: W Moskwie jest bardzo mroźno. Tak, Moskwa jest najmroźniejszą ze wszystkich stolic.

W Atenach jest bezchmurnie. Tak, Ateny są najbardziej bezchmurne ze wszystkich stolic.

- a) W Madrycie jest ciepło. b) W Londynie jest chłodno. c) W Helsinkach jest zimno. d) W Warszawie jest deszczowo. e) W Rzymie jest słonecznie. f) W Oslo jest pięknie. g) W Berlinie jest pochmurno.

5. *Преобразуйте высказывания, употребив будущее время:*

Пример: Dzisiaj rano bardzo padało.

Jutro rano będzie bardzo padało.

- a) Dzisiaj rano była mgła. b) Potem mieliśmy małe zachmurzenie. c) Po południu świeciło słońce. d) Było dość ciepło. e) Temperatura wynosiła 15 stopni. f) Był lekki wiatr z północnego zachodu. g) Po południu padał deszcz. h) Ciśnienie wynosiło 999 hPa. i) Pogoda sprzyjała wypoczynkowi.

6. *Переведите на польский язык:*

- a) На юге тепло. b) До полудня атмосферное давление повысится. c) На севере будет немного холоднее. d) Перед двенадцатью ночи (в полночь) я хочу прослушать сводку погоды. e) На севере есть прекрасные города. f) До полуночи я не могу спать.

7. *Дайте ответы на вопросы по метеокарте:*

- a) Ile stopni jest w Oslo, Helsinkach, Madrycie ...? b) Jakie ciśnienie jest w Warszawie, Berlinie, Moskwie ...? c) Gdzie pada deszcz? d) Gdzie pada śnieg? e) Gdzie świeci słońce? f) W której stolicy jest najzimniej? g) W której stolicy jest najcieplej? h) W których stolicach jest ujemna temperatura? i) W których stolicach jest dodatnia temperatura? j) Gdzie jest najładniejsza pogoda i dlaczego?

8. *Присмотритесь к метеокарте Европы и скажите: какое время года на ней представлено? Обоснуйте Ваше мнение.*

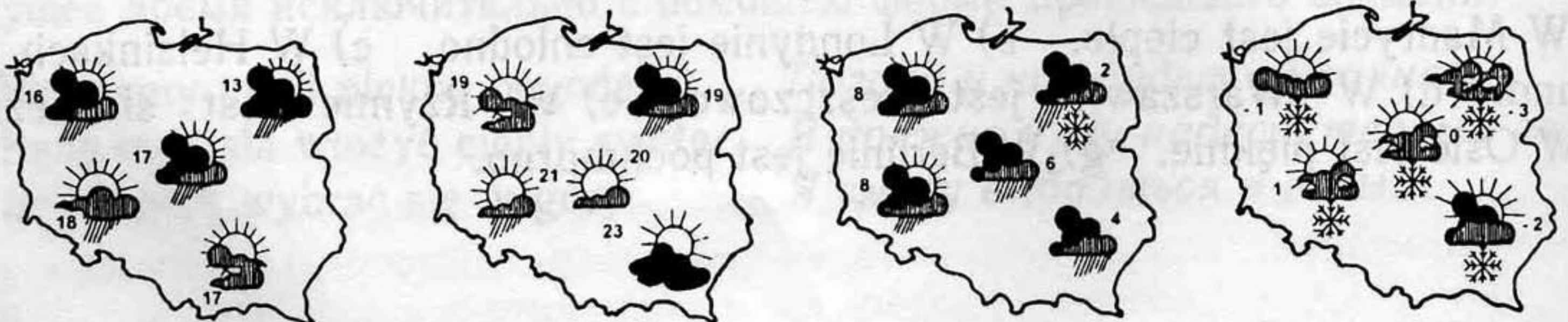
9. *Изучите метеокарту Европы и опишите погоду в выбранной Вами столице государства. Ваш партнер по учебной группе должен угадать, о какой столице идет речь.*

10. *Какие времена года представлены на этих метеокартах?*

С помощью этих карт опишите погоду в Польше. Ваш собеседник должен угадать, какой из карт соответствует Ваше сообщение.

Кратко опишите Ваше любимое время года и объясните, почему Вы его любите.

11. Рассмотрите данную метеокарту и запишите сведения для отдельных городов. С помощью заполненной таблицы напишите потом сводку погоды по каждому городу:

Пример:

W Gdańsku jest zachmurzenie duże. Pada deszcz. Temperatura wynosi plus dwa stopnie Celsjusza. Wiatr jest słaby, północno-zachodni.

- 5 temperatura
- / kierunek wiatru
- deszcz
- , mżawka
- * śnieg
- mgły
- ⚡ burze
- bezchmurnie
- ◐ zachmurzenie duże
- ◑ zachmurzenie małe
- ◒ zachmurzenie umiarkowane

Miasto	zachmurzenie małe	zachmurzenie umiarkowane	zachmurzenie duże	deszcz	śnieg	mżawka	mgły	burze	temperatura	kierunek wiatru
Gdańsk			x	x					2	półn.-zach.
Szczecin										
Bydgoszcz										
Warszawa										
Wrocław										
Kraków										
Krosno										

15A

15A Tekst

Czas pomyśleć o wypoczynku

J. = Janek

Z. = Zosia

N. = Nieznajomy

R. = Recepcjonistka

J.: Muszę zadzwonić do hotelu i zamówić dla nas jakiś odpowiedni pokój. Zosiu, nie wiesz, jaki to był numer?

Z.: O, tu mam numer, proszę.

J.: Niestety, numer jest zajęty. Wybiorę jeszcze raz.

N.: Halo, słucham.

J.: Halo, czy to hotel "Giewont"?

N.: Halo, kto mówi? To chyba pomyłka.

J.: Słucham? Proszę mówić głośniej, nic nie słyszę. Pomyłka? Och, przepraszam bardzo.

Z.: Daj mi. Ja spróbuję ... Hotel "Giewont"? To świetnie. Proszę z recepcją.

R.: Dzień dobry. Hotel "Giewont". Słucham panią?

Z.: Tu mówi Zielińska. W ubiegłym tygodniu byliśmy z mężem gośćmi u państwa. Chciałabym także na ten weekend zarezerwować noclegi.

R.: Pani Zielińska? Tak, przypominam sobie. Ale to chyba nie było w zeszłym tygodniu, tylko dwa tygodnie temu. Mam dla państwa dwie komfortowe jedyńki.

Z.: Dwa pokoje jednoosobowe? Ale myśmy chcieli jeden pokój dwuosobowy.

R.: Niestety pokoje dwuosobowe z łazienką są już zajęte. Chyba, że odpowiada państwu dwójka z prysznicem, ale za to z pięknym widokiem na Tatry.

Z.: A ile kosztuje ten pokój?

R.: Jest dużo tańszy. Za dobę łącznie ze śniadaniem płaci pani pięćdziesiąt pięć złotych.

Z.: Wobec tego biorę ten pokój.

R.: Na jak długo?

Z.: Na trzy dni. Zaraz, proszę mi powiedzieć, którego dziś mamy. Dwudziestego, czy dwudziestego pierwszego?

R.: Dzisiaj jest 21. marca.

Z.: Dobrze więc, proszę zarezerwować pokój od jutra, to jest od 22. do 25. marca włącznie.

R.: Wobec tego trzymam dla państwa ten pokój do jutra do godziny 19⁰⁰.

Z.: Dziękuję pani bardzo i do widzenia.

* * *

Z.: Janku, musimy wobec tego już jechać, żeby zdążyć na pociąg.

J.: To świetnie. Wiesz, powinniśmy przy tej okazji porozmawiać o urlopie, żeby nie było za późno. Wolisz spędzić urlop w kraju czy pojechać za granicę?

Z.: Woliałabym w tym roku spędzić urlop w kraju. Chciałabym pojechać nad morze, żeby dobrze wypocząć. Nie wiem tylko, co ty na to powiesz.

J.: Zosiu, a kiedy ty masz urlop?

Z.: Już ci mówiłam. Od 12. lipca do 8. sierpnia.

J.: Ja niestety nie mogę wziąć urlopu w lipcu. Wolałbym pojechać nad Bałtyk dopiero w pierwszej połowie sierpnia.

Z.: Ostatecznie mogę przesunąć swój urlop na cały sierpień.

J.: A nie chciałabyś pojechać w drugiej połowie września lub na początku października na tydzień na Mazury? Wolałbym podzielić urlop tak, abyśmy mogli pojechać w grudniu jeszcze na tydzień w Karkonosze.

Z.: Zgoda, jeśli zabierzesz mnie w przyszłym tygodniu lub za dwa tygodnie do Puszczy Białowieskiej. Pamiętasz, kiedy tam byliśmy ostatnio?

J.: Ależ oczywiście. To było w zeszłym roku.

zajęty, -a, -e	занят	dwójka, -ki ж.	двухместный номер
wybrać <i>сов.</i> numer, wybiorę, wybierzesz	набрать номер	prysznic, -ca м.	душ
nieznajomy, -ego м.	незнакомец	za to	зато
słucham	зд.: пожалуйста	widok, -ku м.	вид
pomyłka, -ki ж.	ошибка	Tatry, Tatr мн.	Татры
to chyba pomyłka	это, наверное, ошибка	dość, -by ж.	сутки
słucham?	слушаю?	łącznie ze śniadaniem	вместе с завтраком
głośno <i>нар.</i>	громко	brać <i>несов.</i> , biorę,	брать
daj mi!	дай мне!	bierzesz	на какой срок?
recespcja, -cji ж.	бюро приема; ад- министрация	na jak długo?	сейчас, тотчас
recespcjonistka, -ki ж.	портъе, админист- ратор	zaraz <i>нар.</i>	Какое сегодня число?
ubiegły, -a, -e	минувший, про- шедший	którego dziś mamy?	март
weekend, -du м.	уик-энд	marzec, marca м.	с завтрашнего дня
przypominać sobie	вспоминать	od jutra	включая
<i>несов.</i> , przypomi- nam sobie, przypominasz sobie		włącznie <i>нар.</i>	держатъ
zeszły, -a, -e	прошлый	trzymać <i>несов.</i> ,	чтобы
dwa tygodnie temu	две недели назад	trzymam, trzymasz	успеть
jedynka, -ki ж.	одноместный номер	żeby	поезд
pokój jednoosobowy	одноместный номер	zdażyć <i>сов.</i> , zdażę, zdażysz	успеть на поезд
pokój dwuosobowy	двухместный номер	pociąg, -gu м.	случай
myśmy chcieli = my chcieliśmy	мы хотели	zdażyć na pociąg	пользуясь случаем
chyba, że ...	разве что	okazja, -zji ж.	отпуск
odpowiadać <i>несов.</i>	отвечать, соот- ветствовать	przy tej okazji	предпочитать
		urlop, -pu м.	провести
		woleć <i>несов.</i> , wolę, wolisz	страна
		spędzić <i>сов.</i>	поехать за границу
		kraj, -ju м.	граница
		pojechać za granicę	когда
		granica, -cy ж.	
		kiedy	

co ty na to powiesz?	что ты на это скажешь?	październik, -ka м.	октябрь
wypocząć сов., wypoczną, wypoczniesz	отдохнуть	na tydzień	на неделю
lipiec, lipca м.	июль	Mazury, Mazur мн.	Мазуры (Мазурские озера)
sierpień, sierpnia м.	август	podzielić сов., podzielę, podzielisz	разделить, поделить
Bałtyk, -ku м.	Балтика (Балтийское море)	abyśmy (aby + śmy)	чтобы мы
połowa, -wy ж.	половина	grudzień, grudnia м.	декабрь
ostatecznie нар.	окончательно	Karkonosze, -szy мн.	Карконоше (горная гряда в Судетах)
przesunąć сов., przesunę, przesuniesz	передвинуть, отложить	zabrać сов., zabiorę, zabierzesz	забрать
cały, -a, -e	весь	przyszły, -a, -e	будущий
wolałabym, wolałbym	предпочитала бы, предпочитал бы	puszcza, -czy ж.	пуща
morze, -rza ср.	море	pamiętać несов., pamiętam, pamiętasz	помнить
		ostatnio нар.	зд.: в последний раз
		początek, początku м.	начало

15B Страноведение и словоупотребление

1. Разговор по телефону

Muszę zadzwonić do Krakowa.

Jaki jest numer kierunkowy do Krakowa? Какой телефонный код Кракова?

Muszę zadzwonić ...

- do Karola.
- do hotelu.
- do straży pożarnej.
- na pocztę.
- na pogotowie ratunkowe.
- na policję.

Я должен позвонить в Краков.

Какой телефонный код Кракова?

Я должен позвонить ...

- Каролю
- в гостиницу
- в пожарную команду
- на почту
- в (на) скорую помощь
- в полицию

2. Название месяцев

В польском языке месяцы называют, прибегая как к латинским, так и к старым славянским наименованиям:

styczeń, stycznia	январь
luty, -ego	февраль
marzec, marca	март
kwiecień, kwietnia	апрель
maj, -ja	май
czerwiec, czerwca	июнь

lipiec, lipca	июль
sierpień, sierpnia	август
wrzesień, września	сентябрь
październik, -ka	октябрь
listopad, -da	ноябрь
grudzień, grudnia	декабрь

3. Указание времени, дат

Для указания даты в польском языке употребляют следующие предложения:

Który jest dzisiaj?
Dzisiaj jest sobota 1. (pierwszy) lutego 2003 r. (dwa tysiące trzeciego roku)

Какое сегодня число?
Сегодня суббота, 1-е февраля 2003 года.

Którego mamy dzisiaj?
Dzisiaj mamy sobotę 1. (pierwszego) lutego 2003 r.
Który był wczoraj?
Wczoraj był 31. (trzydziesty pierwszy) stycznia 2003 r.

Какое у нас сегодня число?
Сегодня у нас суббота, 1-е февраля 2003 года.
Какой день был вчера?
Вчера было 31-е января 2003 года.

Który będzie/jest jutro?
Jutro będzie/jest 2. (drugi) lutego 2003 r.

Какое число будет завтра?
Завтра будет 2-е февраля 2003 года.

Обратите внимание. При указании лет в польском языке для десятков и единиц употребляют порядковые числительные, которые, как и в русском языке, склоняются.

Для указания определенной даты (сроков) все выражение употребляется в родительном падеже:

Kiedy masz urlop?
Mam urlop od wtorku 10. (dziesiątego) lipca do soboty 5. (piątego) sierpnia.

Когда у тебя отпуск?
Отпуск у меня со вторника, 10-го июля до субботы 5-го августа.

Kiedy wyjeżdżamy nad morze?
Nad morze wyjeżdżamy w środę 15. (piętnastego) lipca.

Когда мы уезжаем на море?
На море мы уезжаем в среду, 15-го июля.

Kiedy się to wydarzyło?
To było w niedzielę 30.11.1989 r. (trzydziestego listopada) tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego dziewiątego roku)

Когда это случилось?
Это было в воскресенье, 30го ноября 1989-го года.

Обратите внимание на следующую особенность: союз **w** в с названиями дней недели требует винительного падежа, а с другими временными обозначениями – предложного.

w + Винительный падеж

w + Предложный падеж

w poniedziałek
w ten czwartek
w najbliższy wtorek
w przyszłą środę
w zeszły piątek
w ubiegłą niedzielę

w marcu / we wrześniu
w tym miesiącu
w najbliższym miesiącu
w przyszłym roku
w zeszłym miesiącu
w ubiegłym roku

Возьмите себе на заметку следующие выражения:

do jutra	do завтра	od jutra	с завтрашнего дня
do wczoraj	do вчерашнего дня	od wczoraj	со вчерашнего дня
dwa tygodnie temu	две недели тому	za dwa tygodnie	за две недели; в течение двух недель; через две недели

4. Обозначение (уточнение) места

Обозначая место, поляки прибегают к помощи предлогов. Эти предлоги требуют определенного падежа. Различия в падежах заметны при употреблении предлогов **w** в, **na** на и **nad** над, которые употребляются с двумя падежами.

Направление: dokąd? куда?	Место: gdzie? где?
W tym roku pojedziemy... nad Morze Bałtyckie/ вин. Bałtyk	W tym roku urlop spędzimy ... nad Morzem Bałtyckim/ твор. Bałtykiem
na Mazury вин.	na Mazurach предл.
do Puszczy род. Białowieskiej	w Puszczy предл. Białowieskiej
w Tatry вин.	w Tatrach предл.
w Karkonosze вин.	w Karkonoszach предл.

15C Грамматика

1. Формы сослагательного наклонения глаголов "chcieć" и "woleć"

Сослагательное наклонение глаголов **chcieć** *хотеть, желать* и **woleć** *предпочитать* служит для выражения вежливой формы желания, предложения или предпочтения.

Внизу даются отдельные формы сослагательного наклонения глаголов **chcieć** и **woleć**.

	лица женского пола		лица мужского пола	
(ja)	chciałabym	wolałabym	chciałbym	wolałbym
(ty)	chciałabyś	wolałabyś	chciałbyś	wolałbyś
pani	chciałaby	wolałaby		
pan			chciałby	wolałby
państwo		chcieliby	woleliby	

Глагол **woleć** часто употребляется с союзом **niż** *чем* в повествовательных предложениях и с частицей **czy** *ли* в вопросительных предложениях:

Wolisz spędzić urlop w kraju czy pojechać za granicę?
Wolałbym pojechać na Mazury niż nad morze.

*Ты предпочитаешь провести отпуск на родине или поехать за границу?
Я предпочел бы поехать на Мазурские озера, чем на море.*

2. Дополнительные придаточные предложения

Многие глаголы или глагольные сочетания требуют обязательного дополнения. В его роли может выступать придаточное дополнительное предложение. К главному предложению оно чаще всего присоединяется союзом **że** *что* (см. 5C). Глаголы, выражающие неизвестность или неопределенность, могут вводиться вопросительным словом **czy** *ли*, а также вопросительными местоимениями

jaki какой, **gdzie** где, **co** что или же относительным местоимением **który** который.

Nie mogę sobie przypomnieć, jaki to był numer.

Zosiu, nie wiesz, gdzie jest książka telefoniczna?

Nie wiem tylko, co ty na to powiesz. Proszę mi powiedzieć, którego dziś mamy.

Я не могу вспомнить, какой это был номер.

Зося, не знаешь, где телефонный справочник?

Я не знаю, что ты на это скажешь. Скажите мне, пожалуйста, какое сегодня число.

3. Придаточные предложения цели

Такие предложения выражают намерение или цель. В польском языке они вводятся союзами **żeby**, **aby**, **by** чтобы. Если субъект действия в главном и придаточном предложении один и тот же, то подлежащее придаточного предложения опускается. Глагол в таких случаях стоит в инфинитиве. Придаточные предложения цели отвечают на вопросы **po co?** зачем?, **w jakim celu?** для чего, с какой целью?

Musimy już jechać, żeby zdążyć na pociąg.

Chciałabym pojechać nad morze, żeby dobrze wypocząć.

Powinniśmy teraz porozmawiać o urlopie, żeby nie było za późno.

Wolałbym podzielić urlop, abyśmy mogli pojechać jeszcze w góry.

Нам уже нужно ехать, чтобы успеть на поезд.

Я хотела бы поехать к морю, чтобы хорошо отдохнуть.

Нам нужно сейчас поговорить об отпуске, чтобы не было поздно.

Я предпочел бы разделить отпуск, чтобы мы смогли еще съездить в горы.

15D Упражнения

1. Выберите необходимые выражения для определения времени (возможны варианты) и заполните ими пропуски:

do wtorku włącznie, od zeszłego czwartku, w drugiej połowie października, za dwa tygodnie, do końca lipca, od wczoraj, dwa tygodnie temu, od dwóch tygodni, w sierpniu, na jeden rok

a) ... będę miał urlop. b) ... byliśmy w górach. c) Do kiedy jesteś na urlopie? ... d) ... mam urlop. e) ... czuję się bardzo zmęczona. f) Wyjeżdżam za granicę ... g) ... będę miała gości z Austrii.

2. Назовите даты и, соответственно, сроки:

a) Dzisiaj jest 26.05.2004 r. b) Mam urlop od czwartku 28.08. do wtorku 17.09.2004 r. c) Wczoraj był 31.12.2004 r. d) Dziś mamy środę, 03.06.2004 r. e) Jutro będzie 15.03.2004 r. f) W sobotę, 06.01.2004 r. wyjeżdżam w góry. g) Urodziłam się (я родилась) dnia 14.04.1967 r. h) Dzisiaj mamy 28.02.2004 r.

3. *Дайте ответы на вопросы:*

Пример: Czy chciał(a)by Pan(i) zwiedzić Kraków? (Warszawa)
Nie, wolał(a)bym pojechać najpierw do Warszawy.

a) Czy chciał(a)by Pan(i) zobaczyć Puszcę Białowieską? (Tatry) b) Czy chciał(a)by Pan(i) pojechać na urlop nad Bałtyk? (Mazury) c) Czy chciał(a)by Pan(i) zwiedzić Warszawę? (Białystok) d) Czy chciał(a)by Pan(i) spędzić urlop w Tatrach? (Puszcza Białowieska) e) Czy chciał(a)by Pan(i) pojechać w Karkonosze? (Bałtyk)

4. *Образуйте придаточные предложения, используя помещенные в скобках слова:*

a) Nie wiem, (tym, pojedę, dokąd, w, na, roku, urlop). b) Proszę mi powiedzieć, (numer, do, jaki, jest, kierunkowy, Niemiec). c) Czy nie wiesz przypadkiem, (kosztuje, z łazienką, ile, pokój)? d) Nie mogę sobie przypomnieć, (spędziliśmy, 1989 r., gdzie, urlop, w). e) Pamiętam natomiast dobrze, (na, byliśmy, w, urlopie, gdzie, 1990 r.). f) Czekam tylko, (ty, to, co, na, powiesz).

5. *Найдите соответствия между частями:*

a) Zadzwoń do hotelu,
b) Chciałabym komfortowy pokój,
c) Musimy wziąć ciepłe ubranie,
d) Chcę posłuchać radia,
e) Powiedz mi,
f) Już musimy wyjść,
g) Szukam książki telefonicznej,

żeby nie spóźnić się na autobus.
żeby wiedzieć, jaka będzie pogoda na weekend.
żeby sprawdzić numer kierunkowy do Zakopanego.
abyśmy dobrze wypoczęli.
aby zamówić pokój na weekend.
którego dziś mamy.
ponieważ w górach jest zimno.

6. *Найдите верную форму для стоящих в скобках прилагательных:*

a) Zosia i Janek chcą zarezerwować ... (nie drogi) pokój w ... (nie duży) hotelu
b) W hotelu są ... (wolny) tylko pokoje ... (jednoosobowy). c) Oni woleliby mieszkać w pokoju ... (dwuosobowy). d) W ... (komfortowy) pokojach jest zawsze łazienka. e) Ale niestety wszystkie ... (komfortowy) pokoje są już ... (zajęty). f) Pokój, który wzięli, jest tylko z prysznicem, ale za to z ... (piękny) widokiem na ... (wysoki) góry. g) Dzisiaj jest ... (ładny) pogoda. h) Zosia i Janek idą na ... (długi) spacer.

7. *Дайте ответы на вопросы и обоснуйте Ваше мнение:*

a) Którą porę roku lubi Pan(i) najbardziej? b) Która pora roku jest najlepsza na urlop? c) Której porę roku Pan(i) nie lubi? d) Jaką pogodę lubi Pan(i) najbardziej? e) Jak się Pan(i) czuje, gdy pada deszcz? f) Czy lubi Pan(i), kiedy świeci słońce?

8. *Расскажите Вашему собеседнику о Ваших планах на следующую неделю:*

Пример: W przyszły/ten/najbliższy wtorek pójdę na zakupy i do kina.

9. Через неделю Вы встречаете собеседника и сообщаете ему, как Вы провели прошедшую неделю:

Пример: W zeszły/ubiegły wtorek byłem/byłam w kinie i w muzeum.

10. Заполните пропуски правильно подобранными предложениями. Для стоящих в скобках существительных найдите правильный падеж:

a) Muszę jeszcze zadzwonić ... (dworzec). b) Nie wiem, jaki jest numer .. (hotel). c) Czy znasz numer ... (policja)? d) Wiem tylko, jaki jest numer ... (pogotowie ratunkowe). e) Chciałbym jeszcze zadzwonić ... (Andrzej). f) Proszę mi podać numer kierunkowy ... (Węgry). g) Numer kierunkowy ... (Katowice) jest 032.

11. Переведите на русский язык:

a) Czy to hotel "Merkury"? – Tak, słucham panią. b) Słucham? Co pani powiedziała? c) Proszę mówić głośniej, nic nie słyszę. d) Słyszałam, że mają państwo wolne pokoje. e) Przypomnij mi, że mam zadzwonić do Janka. f) Pamiętasz, gdzie byliśmy w zeszłym roku?

12. Подготовьте таблицу для записи ответов, расспросите Вашего собеседника, избрав отпуск темой разговора:

kto? (imię)	kiedy?	na jak długo?	dokąd?	czym?
Helga	w lipcu	na 2 tygodnie	w Tatry	autem
Peter	...	...	...	...
...				

13. Сообщите о Ваших планах на отпуск в этом году.

14. Позвоните в гостиницу "Giewont" и закажите номер на несколько дней.

16A Tekst

W podróży

K. = Krystyna
T. = Taksówkarz
Kas. = Kasjerka
Tad. = Tadeusz
Podr. = Podróżny
P. = Przechodzień

W taksówce

K.: Halo, taxi! Czy jest pan wolny?

T.: Tak, a dokąd chciałaby pani jechać?

K.: Na dworzec. Czy może pan chwileczkę zaczekać na mojego męża? Proszę mu pomóc znieść nasze walizki ze schodów i zapakować do

samochodu. A ja tymczasem skoczę na chwilę na górę sprawdzić, czy drzwi są zamknięte. A teraz proszę szybko na dworzec, inaczej nie zdążymy na pociąg.

Przy kasie biletowej

Tad.: Proszę dwa bilety drugiej klasy do Gdyni.

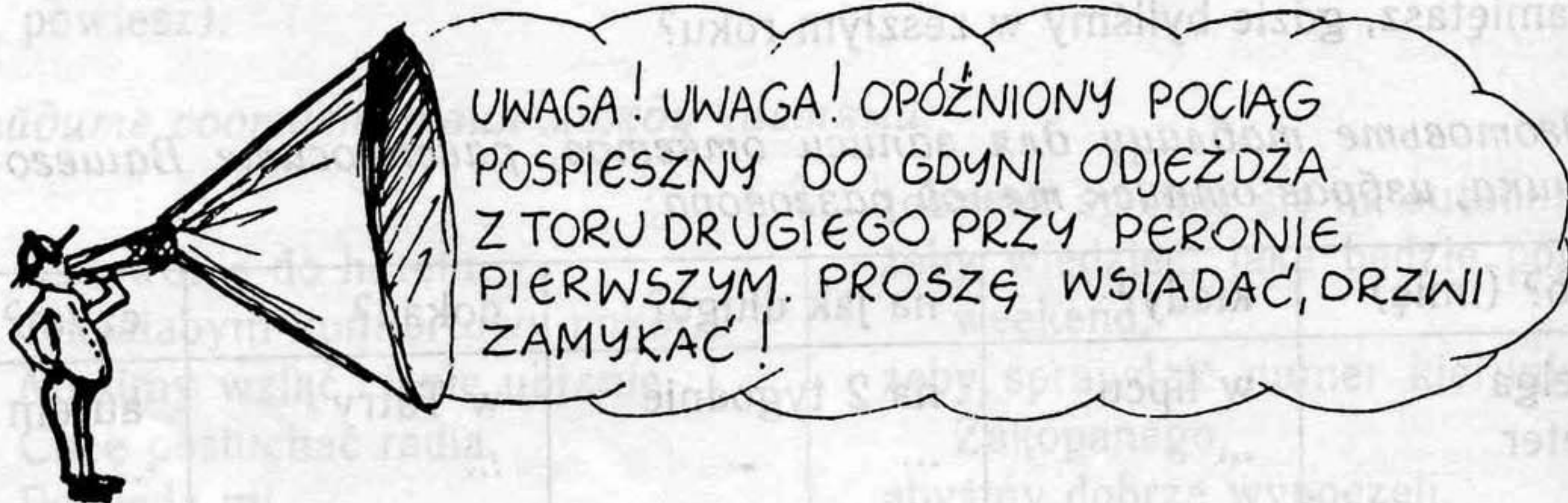
Kas.: Tam i z powrotem?

Tad.: Tak, tak. Proszę dwa powrotne.

Kas.: Na pociąg osobowy czy pospieszny?

Tad.: Oj, przepraszam za moje roztargnienie. Proszę oczywiście dwa powrotne na pociąg pospieszny do Gdyni. Boję się, że mi ucieknie. Czy pani wie, z którego peronu odjeżdża mój pociąg?

Kas.: Z pierwszego. Ale pociąg do Gdyni ma 15 minut spóźnienia. Proszę, tu są pana bilety.

W pociągu

K.: Uff! Zdążyliśmy. Czy te dwa miejsca są wolne?

Podr.: Tak, proszę bardzo.

Tad.: Przepraszam, czy mogę otworzyć okno? Strasznie tu duszno.

Podr.: Ależ nie mam nic przeciwko wietrzeniu. To dobrze robi.

K.: Nie wie pan, gdzie jest wagon restauracyjny?

Podr.: Chyba to ten wagon za nami.

Tad.: Pan też do Gdyni?

Podr.: Nie, w Gdyni mam przesiadkę. Jadę jeszcze dalej.

Na przystanku tramwajowym

Tad.: Krysiu, popatrz ile tu ludzi! I nie ma ani jednej taksówki. Chyba pojedziemy autobusem albo tramwajem.

K.: Tam jest przystanek tramwajowy. Musimy przejść przez ulicę.

Tad.: Przepraszam. Jakim tramwajem dojadę do hotelu Neptun?

P.: Do hotelu Neptun może pan dojechać trójką, siódemką, jedenastką i autobusem sto trzydzieści pięć.

Tad.: Ile przystanków mamy jechać?

P.: Muszą państwo jechać pięć przystanków i wysiąść na szóstym.

K.: Ślicznie panu dziękujemy.

W pokoju hotelowym

- K.: Tadziku, chciałam wreszcie przyszyć ten guzik do twoich spodni. Och, to wieczne szycie! Nie wiesz, gdzie jest igła i nożyczki?
- Tad.: Właśnie ich szukam. Nożyczki miałem przed chwilą w ręce. Och, to wieczne szukanie! Bardzo mi przykro, ale nie mogę ich znaleźć.
- K.: A ja już je widzę. To tak podobnie jak w tym wierszu Tuwima:

Biega, krzyczy pan Hilary:
"Gdzie są moje okulary?"

Szuka w spodniach i w surducie,
W prawym bucie, w lewym bucie.

Nagle - zerknął do lusterka ...

Nie chce wierzyć ... Znowu zerka.

Znalazł! Są! Okazało się,
że je ma na swoim nosie.

taksówkarz, -rza m.	таксист	opóźniony, -a, -e	опоздавший
chwileczka, -ki ж.	минутка	tor, -ru m.	путь
zaczekać <i>сов.</i> na + вин., zaczekam, zaczekasz	подождать (кого)	wsiadać <i>несов.</i> , wsiadam, wsiadasz	садиться
znieść <i>сов.</i> , zniosę, zniesiesz	снести	podróżny, -nego m.	пассажир
schody, -dów mn.	лестница	otworzyć <i>сов.</i> , otworzę, otworzysz	открыть
ze schodów	с лестницы	okno, -na <i>ср.</i>	окно
samochód, samochodu m.	автомобиль	strasznie <i>нар.</i>	ужасно; <i>зд.</i> : очень
skoczyć <i>сов.</i> , skoczę, skoczysz	<i>зд.</i> : заскочить	duszno <i>нар.</i>	душно
na chwilę	на минуту	przeciwko + <i>дат.</i>	против (чего)
sprawdzić <i>сов.</i> , sprawdzę, sprawdzisz	проверить	wietrzenie, -nia <i>ср.</i>	проветривание
zamknięty, -a, -e	закрытый	to dobrze robi	это хорошо дейст- вует
inaczej	иначе	wagon, -nu m.	вагон
przy <i>предл.</i> + <i>пр.</i>	у	wagon restauracyjny	вагон-ресторан
kasa biletowa ж.	билетная касса	wagon za nami	следующий вагон
klasa, -sy ж.	класс	przesiadka, -ki ж.	пересадка
kasjerka, -ki ж.	(разг.) касирша	mam przesiadkę	у меня пересадка
tam i z powrotem	туда и обратно	ludzie, -dzi mn.	люди
bilet powrotny	обратный билет	przejąć <i>сов.</i> , przejdę, przejdiesz	пройти
pociąg osobowy	пассажирский по- езд	przechodzień m., przechodnia	прохожий
pociąg pospieszny	скорый поезд	trójka, -ki ж.	тройка
roztargnienie, -nia <i>ср.</i>	рассеянность	siódemka, -ki ж.	семерка
ucieć <i>сов.</i> , ucieknę, uciekiesz	убежать	jedenastka, -ki ж.	<i>зд.</i> : одиннадцатый
odjeżdżać <i>несов.</i> , odjeżdżam, odjeżdżasz	отъезжать, уез- жать	wysiąść <i>сов.</i> , wysiądę, wysiądziesz	выйти (из транс- порта)
		ślicznie <i>нар.</i>	прелестно, замеча- тельно
		guzik, -ka m.	пуговица
		peron, -nu m.	перрон

przyszyć <i>сов.</i> , przyszyję, przyszyjesz wieczny, -a, -e szycie, -cia <i>ср.</i> igła, -ły <i>ж.</i> pożyczki, -czek <i>мн.</i> przed chwilą ręka, -ki <i>ж.</i> szukanie, -nia <i>ср.</i> widzieć <i>несов.</i> , widzę, widzisz podobnie <i>нар.</i> wiersz, -sza <i>м.</i> Tuwim, Julian biegać <i>несов.</i> , biegam, biegasz	<i>пришить</i> <i>вечный</i> <i>шитье</i> <i>игла</i> <i>ножницы</i> <i>за минуту</i> <i>рука</i> <i>поиск</i> <i>видеть</i> <i>похоже</i> <i>стихотворение</i> <i>Юлиан Тувим,</i> <i>польский поэт</i> <i>бегать</i>	krzyczeć <i>несов.</i> , krzyczę, krzyczysz Hilary okulary, -rów <i>мн.</i> surdut, -ta <i>м.</i> but, -ta <i>м.</i> nagle <i>нар.</i> zerknąć <i>сов.</i> , zerknę, zerkniesz lusterko, -ka <i>ср.</i> wierzyć <i>несов.</i> w + <i>вин.</i> , wierzę, wierzysz znowu <i>нар.</i> okazało się, że ... własny, -a, -e nos, -sa <i>м.</i> spóźnienie, -nia <i>ср.</i>	<i>кричать</i> <i>Хиларий</i> <i>очки</i> <i>сюртук</i> <i>ботинок</i> <i>вдруг</i> <i>взглянуть</i> <i>зеркальце</i> <i>верить</i> <i>снова</i> <i>оказалось, что ...</i> <i>собственный</i> <i>нос</i> <i>опоздание</i>
---	---	---	--

16B Страноведение и словоупотребление

1. Существительные, образованные от числительных

В польском языке широко распространены существительные, образованные от числительных (так называемые счетные существительные). Они употребляются, когда называют номер транспортного средства, комнаты в гостинице и т.п. Таковыми будут номера от 1 до 20, а также десятки и сотни. Все они женского рода.

1 jedyńka	<i>единица</i>	16 szesnastka
2 dwójka	<i>двойка</i>	17 siedemnastka
3 trójka	<i>и т.п.</i>	18 osiemnastka
4 czwórka		19 dziewiętnastka
5 piątka		20 dwudziestka
6 szóstka		30 trzydziestka
7 siódmka		40 czterdziestka
8 ósemka		50 pięćdziesiątka
9 dziewiątka		60 sześćdziesiątka
10 dziesiątka		70 siedemdziesiątka
11 jedenastka		80 osiemdziesiątka
12 dwunastka		90 dziewięćdziesiątka
13 trzynastka		100 setka
14 czternastka		
15 piętnastka		

Счетные существительные употребляются также для указания на достоинство денежных знаков: монет и купюр:

Masz piątkę na telefon?
Czy może pan rozmienić setkę?

Учтите, что слова **jedyńka** и **dwójka** имеют двойное значение.

jedynka *комната номер 1 в гостинице; одноместный номер*
 dwójka *комната номер 2 в гостинице; двухместный номер*

Mieszkam w jedynce. *Я живу в однокомнатном номере.*

Mieszkam pod jedynką. *Я живу в комнате номер 1 (в первом номере).*

От остальных числительных существительные не образуются, например:

Do hotelu można dojechać także autobusem sto dwadzieścia osiem. *До гостиницы можно ехать 128-м автобусом (128-го маршрута).*

Mieszkam w pokoju sto czterdzieści sześć. *Я живу в комнате (номере) 146 (в 146-м номере).*

2. Полезные в разговоре выражения

Согласие

Tak, proszę bardzo.

Да, пожалуйста.

Tak jest, proszę pana.

Конечно, господин.

Ależ oczywiście.

Да, конечно же; естественно.

Zgoda.

Согласен.

Chętnie.

Охотно.

W porządku.

В порядке.

Cudownie.

Чудесно.

Извинение

Przepraszam (bardzo), ...

Простите, пожалуйста.

Bardzo mi przykro.

Весьма сожалею.

(Wielka) szkoda.

Очень, весьма жаль.

Niestety ...

К сожалению.

Благодарность

Dziękuję (bardzo).

(Большое) спасибо.

Bardzo dziękuję.

Весьма благодарен, большое спасибо.

Ślicznie panu dziękujemy.

Очень Вам благодарны.

Просьба

Czy jest pan wolny?

Вы свободны?

Czym mogę służyć?

Чем могу служить? Чем обязан?

Proszę dwa bilety.

Два билета, пожалуйста.

Proszę zaczekać.

Подождите, пожалуйста.

Proszę na dworzec.

На вокзал, пожалуйста.

16C Грамматика

1. Отглагольные существительные

Отглагольные существительные, образованные от инфинитивной формы глаголов, как например, **kupowanie** покупка, **zamawianie** заказ и т.п., широко распространены в польском языке. От инфинитивной формы глаголов они образуются следующим образом:

a) Существительные от глаголов на **-ać** приобретают суффикс и окончание **-anie**:

czytać	czytanie	чтение
słuchać	słuchanie	слушание
zamawiać	zamawianie	заказ

b) Существительные от глаголов на **-ić, -уć** и **-eć** имеют суффикс и окончание **-enie** с сопутствующим изменением согласного (как 1-е лицо единственного числа настоящего времени):

prosić	proszenie	просьба (прошение)
wietrzyć	wietrzenie	проветривание
myśleć	myślenie	мышление

c) Существительные от глаголов на **-uć, -yć, -ić** имеют на конце **-ucie, -ucie, -icie**:

żuć	żucie	жевание
szuć	szucie	шитье
żyć	życie	жизнь
pić	picie	питье

Отглагольные существительные образуются как от глаголов совершенного, так и несовершенного вида. Образованные от глаголов совершенного вида означают нечто конкретно-результативное, итог, результат, например: **zamówienie** заказ, а образованные от глаголов несовершенного вида означают процесс, например: **zamawianie** процесс заказа.

zamówić	zamówienie	заказ
zamawiać	zamawianie	процесс заказа
spóźnić się	spóźnienie	опоздание
spóźniać się	spóźnianie	запаздывание (процесс)

Отглагольные существительные склоняются как существительные среднего рода.

2. Склонение притяжательных местоимений

Притяжательные местоимения **mój, twój, nasz, wasz** имеют формы мужского, женского и среднего рода. В роде, числе и падеже они согласуются с определяемым словом. А притяжательные местоимения **jego, jej, ich** остаются неизменяемыми.

По отношению к лицам, к которым обращаются на "Вы", употребляется родительный падеж имен существительных: **pan, pani** или **państwo**.

Proszę tu są pana / pani / państwa książki. *Пожалуйста, здесь Ваши книги.*

Притяжательные местоимения склоняются следующим образом:

	Единственное число			Множественное число	
	Мужской род одуш. / неодуш.	Женский род	Средний род	Лично-мужская / Женско-вещная форма	
Им.	mój	moja	moje	moi / moje	nasi / nasze
Род.	mojego	mojej	mojego	moich	naszych

	Единственное число			Множественное число	
	Мужской род одуш./неодуш.	Женский род	Средний род	Лично-мужская / Женско-вещная форма	
Дат.	mojemu	mojej	mojemu	moim	naszym
Вин.	mojego / mój	moją	moje	moich / moje	naszych / nasze
Твор.	moim	moją	moim	moimi	naszymi
Предл.	moim	mojej	moim	moich	naszych
Зват.	mój	moja	moje	moi / moje	nasi / nasze

По такому же образцу склоняются притяжательные местоимения **twój, nasz, wasz**.

Когда спрашивают о принадлежности, употребляют вопросительные местоимения **czyj, czyja, czyje** чей.

Единственное число	Множественное число
Czyj to (jest) płaszcz?	
Czyja to (jest) kurtka?	Czyje to (są) spodnie?
Czyje to (jest) auto?	

3. Предлоги

В употреблении предлогов и, соответственно, в их управлении в польском и русском языках отмечаются различия и отдельные совпадения.

do szkoły	в школу
do Berlina	в Берлин
do wtorku	до вторника
do niego	к нему
koło Berlina	у (возле) Берлина
u rodziców	у родителей
za rękę	за руку
przy pracy	при работе

4. Особенности образования форм множественного числа

Некоторые существительные образуют множественное число не в соответствии с общими правилами.

człowiek	человек	ludzie	люди
rok	год	lata	годы

Отдельные существительные польского языка имеют лишь форму множественного числа, например: **nożyczki** ножницы, **spodnie** брюки, **okulary** очки, **drzwi** дверь.

16D Упражнения

1. Заполните пропуски в предложениях глаголами в соответствующей форме:

zamawiać/zamówić, spóźniać się /spóźnić się, odjeżdżać/odjechać, wsiadać/wsiąść, zamykać/zamknąć

a) Muszę ... jeszcze pokój w hotelu. b) Pokój powinno się ... tydzień wcześniej. c) Pospiesz się, inaczej ... się na autobus. d) Ty przecież nie lubisz się ... e) Pociąg pociąg pociąg do Krakowa ... z peronu trzeciego. f) Pociąg nie może ..., zanim wszyscy nie wsiądą. g) Proszę ..., drzwi zamykać. h) Proszę nie ... do tego wagonu, to jest pierwsza klasa. i) Proszę nie ... okna, bo jest gorąco. j) Czy może pan ... drzwi, bo jest bardzo zimno.

2. *Заполните пропуски соответствующими существительными:*

życie, spóźnienie, spóźnianie, szycie, zamawianie, zamówienie

a) Tu mam dla pana ... b) ... noclegów jest przy okienku numer 2. c) ... pociągu wynosi 10 minut. d) To ... się pociągów denerwuje mnie (*раздражает*). e) ... nie jest moim hobby. f) ... jest piękne.

3. *Запишите словами цифровые обозначения:*

a) W którym pokoju mieszkasz? Pod 2. b) Czy to jest pokój dwuosobowy? Nie to jest 1. c) Jakim tramwajem dojadę do hotelu "Neptun"? Może pan jechać 3 lub 4. d) A czy jedzie tam również autobus? Tak, 132. e) Które pokoje są jeszcze wolne? 16 i 247. f) Czy masz drobne pieniądze? Tak, mogę ci rozmienić (*разменять*) tę 100.

4. *Переведите на польский язык:*

a) Эти брюки новые. b) Где ножницы? c) Дверь закрыта? d) Твои очки лежат под шкафом. e) Через год мы едем в горы, а через два – на море. f) Ты умный человек. Я знаю не так уж много умных людей.

5. *К какому из выражений Вы прибегнете в беседе? В каком случае употребляется выражение благодарности, просьбы, согласия или извинения?*

A:

- a) Czy jest pan wolny?
- b) Do hotelu dojadą państwo jedenastką. Tu jest przystanek.
- c) Przepraszam, jak dojść do hotelu "Giewont"?
- d) Niestety, nie mogę już dłużej czekać.
- e) Pomogę pani znieść walizki.
- f) ...?
- g) ...
- h) Jutro jedziemy w góry.
- i) Czy mogę zaprosić panią na przyjęcie?

B:

...

...

..., ale nie wiem, gdzie jest ten hotel.

Proszę pokój jednoosobowy z łazienką.

Proszę tu są pana bilety.

... Cieszę się.

...

6. *Заполните пропуски в предложениях притяжательными местоимениями в соответствующей форме:*

a) Czy nie widziałeś ... (mój) biletu. b) ... (wasz) walizki są w taksówce. c) Na ... (jego) biurku leżą okulary. d) Czy to są ... (jego) okulary? e) Czy to są ... (twój) spodnie? f) Nie, to są ... (jej) spodnie. g) Ktoś dzwoni do ...

... (twój) spodnie? f) Nie, to są ... (jej) spodnie. g) Ktoś dzwoni do ... (mój) pokoju. h) Nie, to nie jest klucz do ... (twój), tylko do ... (jej) pokoju. i) Czy to ... (pan) walizki? j) Tu jest ... (pani) bilet. k) Czy to było w ... (ich) domu?

7. Какое из трех нижеследующих предложений означает нечто иное?

a) Boję się, że pociąg mi ucieknie.

- Boję się, że pociąg za szybko jedzie.
- Boję się, że nie zdążę na pociąg.
- Boję się, że spóźnię się na pociąg.

b) Skoczę tylko jeszcze raz na górę.

- Pójdę szybko na piętro.
- W górach będę tylko chodzić.
- Pójdę jeszcze na górę.

c) Proszę jeden bilet powrotny do Warszawy.

- Proszę bilet tylko z Warszawy z powrotem.
- Proszę bilet tam i z powrotem.
- Proszę bilet do Warszawy i z powrotem.

d) Halo taxi! Czy jest pan wolny?

- Halo, taxi! Czy może mnie pan zabrać na dworzec?
- Halo, taxi! Chciałabym pojechać na dworzec.
- Halo, taxi! Czy ma pan czas?

8. Правильно выбрав предлог, запишите его вместо точек:

do, na, nad, od, u, w(e), z, za

a) ... lecie jeździmy chętnie ... morze. b) ... morzem jest przyjemnie, gdy świeci słońce. c) Zimą jeździmy ... góry. d) ... górach można jeździć ... nartach. e) Przyjdę ... ciebie jutro. f) Zadzwoń ... ciebie jeszcze dziś. g) To są goście ... Niemiec. h) Pójdę ... moimi gośćmi ... Parku Łazienkowskiego. i) Muszę kupić sześć biletów ... tramwaj ... 2.5 zł. j) ... wtorek będę ... moich rodziców. k) Potem pójdę ... filharmonii ... koncert. l) To jest list ... mojego brata. m) Mam urlop ... wczoraj.

9. Дайте ответы на поставленные вопросы. Стоящие в скобках притяжательные местоимения употребите в правильной форме:

Пример: Czyj to jest bilet? (mój)
To jest mój bilet.

a) Na czyjego męża czekamy? (mój) b) Na czyj przyjazd czekamy? (twój)
c) Czyim samochodem pojedziemy na urlop? (wasz) d) Czyjej walizki jeszcze nie ma? (nasz) e) Czyjego biletu nie możesz znaleźć? (jej) f) W czyim pokoju nie ma telefonu? (jego) g) Czyich okularów szukasz? (twój) h) Do czyich spodni musisz przyszyć guzik? (jej) i) O czyim urlopie mówisz? (ich).

10. *Преобразуйте нижеследующие предложения в два диалога.*

“W taksówce” u “W kasie biletowej”;

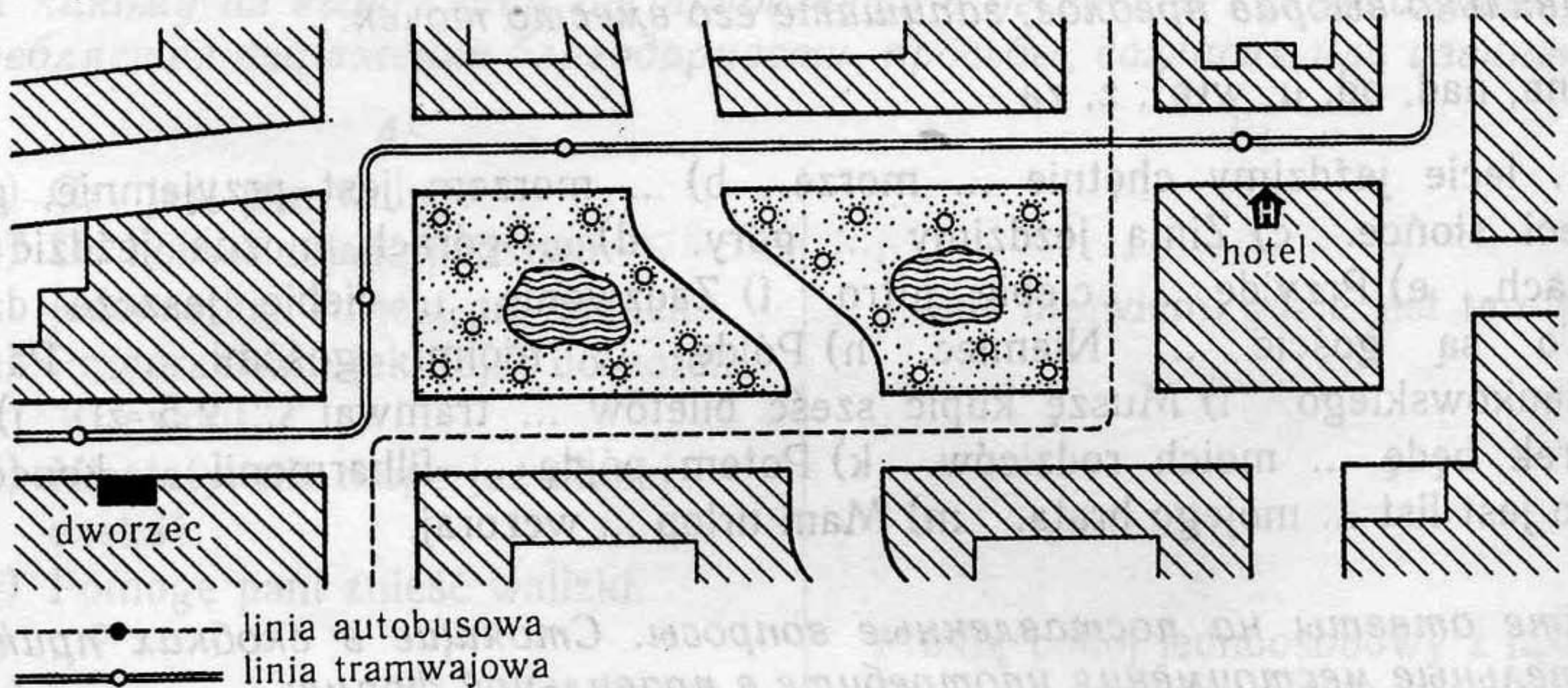
- a) Oczywiście, proszę dwa powrotne. b) Tak, proszę bardzo. c) Czy mogłaby mi pani powiedzieć, z którego peronu odjeżdża ten pociąg? d) Słucham panią? e) Nie, proszę na pociąg. f) Na dworzec. g) Tam i z powrotem? h) Proszę jak najbliższą drogą, obok kina, bo mamy mało czasu. i) Pierwszej, czy drugiej klasy? j) Proszę dwa bilety do Łańcuta. k) Czy jest pan wolny? l) Na pociąg osobowy? m) Pierwszej. n) Dokąd chcieliby państwo jechać? o) Z trzeciego, ale proszę się pospieszyć, bo pociąg odjeżdża za 5 minut. p) Jak woli pani jechać do dworca?

11. *Вы намерены совершить поездку в Люблин. Расспросите о наиболее благоприятном расписании поездов. Узнайте, в котором часу отходит поезд, с какой платформы и где Вам нужно сделать пересадку. Затем приобретите билет, к примеру, в первый класс пассажирского поезда, туда и обратно.*

12. *Вы заказали по телефону номер в гостинице. Представьте себе, что Вы уже в гостинице. Что Вам нужно сказать администратору?*

13. *Рассмотрите нижеследующий план города. Расскажите, как (каким путем) Вы доберетесь до гостиницы “Piast”:*

- a) jak można dojechać do hotelu autobusem?
b) jak można dojechać do hotelu tramwajem?
c) jak można dojść do hotelu?

17A Tekst

U lekarza

P. = Paweł
L. = Lekarz

P.: Dzień dobry, panie doktorze.

L.: Dzień dobry panu. Co pana do mnie sprowadza?

Dr med. Jan Eskulap

Internista

Godziny przyjęć
pacjentów:

wtorek – piątek
8.00 – 12.00

- P.: Źle się czuję. Chciałbym, żeby pan mnie zbadał.
 L.: Co panu dolega?
 P.: Nie bardzo wiem, co mi jest. Mam lekką gorączkę i jest mi niedobrze. Boli mnie uszy i oczy. Właściwie to wszystko mnie boli.
 L.: Proszę się rozebrać do pasa. Proszę pokazać język. Czy boli pana głowa?
 P.: Właściwie nie, ale mam zawroty głowy.
 L.: Dobrze. A teraz proszę się położyć. Głęboko oddychać! Wdech! Wydech! A teraz proszę nie oddychać. No tak!
 P.: Na co jestem chory? Czy to jest grypa?
 L.: To nie jest żadna grypa, tylko przeziębienie. Czy pan nie jest zbyt przemęczony? Kiedy był pan ostatnio na urlopie?
 P.: Zaraz, nie mogę sobie przypomnieć. W ciągu ostatnich dwóch lat nie miałem żadnego urlopu.
 L.: Widzi pan. Pan siebie nie oszczędza.
 P.: To prawda. Mam dla siebie bardzo mało czasu.
 L.: W ciągu najbliższych dni żadna praca nie wchodzi w grę. Wypiszę panu zwolnienie na kilka dni. Przepiszę panu poza tym lekarstwa na przeziębienie i gorączkę. Te tabletki proszę przyjmować trzy razy dziennie po jedzeniu. A te krople i witaminy są na wzmocnienie. Proszę tu jest pana recepta.
 P.: Jak mam je brać?
 L.: Jeden raz dziennie przed snem. Proszę zażywać rozpuszczone w pół szklanki wody. A to co za rana na ręce?
 P.: Ach, to nie jest żadna rana tylko małe skaleczenie.
 L.: Proszę mi pokazać. Będę musiał założyć panu opatrunek.

lekarz, -rza m.	врач	co pana do mnie	Что Вас ко мне
internista, -ty m.	терапевт	srowadza?	привело?
godziny przyjęć	часы приема	zbadać <i>сов.</i> , zbadać	осмотреть
pacjent, -ta m.	пациент	zbadasz	
doktor, -ra m.	доктор	dolegać <i>несов.</i>	беспокоить
srowadzać <i>несов.</i> ,	приводить	co panu dolega?	что Вас беспокоит?
srowadzam,		lekki, -a, -e	легкий
srowadzasz		gorączka, -ki <i>ж.</i>	жар, лихорадка
boleć <i>несов.</i>	болеть	ucho, -cha <i>ср.</i>	ухо
oko, -ka <i>ср.</i>	глаз	to prawda	это правда
rozebrać się <i>сов.</i> ,	раздеться	wchodzić <i>несов.</i> ,	входить
rozbiorę się,		wchodzę, wchodzisz	
rozbierzesz się		gra, gry <i>ж.</i>	игра
pas, -sa m.	пояс	wchodzić w grę	входить в расчет
proszę rozebrać się	пожалуйста, раз-	wypisać <i>сов.</i> ,	выписать
do pasa	деньтесь до пояса	wypiszę, wypiszesz	
język, -ka m.	язык	zwolnienie, -nia <i>ср.</i>	больничный
głowa, -wy <i>ж.</i>	голова	przepisać <i>сов.</i> ,	прописать
zawrót m. głowy	головокружение	przepiszę,	
położyć się <i>сов.</i> ,	лечь	przepiszesz	
położę się, położysz		poza <i>предл.</i> + <i>твор.</i>	кроме (того)
się		lekarstwo, -wa <i>ср.</i>	лекарство

oddychać <i>несов.</i> , oddycham, oddychasz głęboko oddychać wdech! wydech! chory, -a, -e żaden, żadna, żadne	дышать глубоко дышать вдох! выдох! больной никакой, никакая, никакое	на <i>предл.</i> + <i>вин.</i> przyjmować <i>несов.</i> , przyjmuję, przyjmujesz trzy razy dziennie <i>нар.</i> krople, kąpieli ж./мн.	против (чего) принимать три раза в день капли
grypa, -ру ж. przeziębienie <i>ср.</i> zbyt <i>нар.</i> przemęczony, -a, -e przypomnieć sobie сов., przypomnę sobie, przypomnisz sobie w ciągu oszczędzać się <i>несов.</i> , oszczędzam się, oszczędzasz się tabletki, -ki ж.	грипп простуда слишком усталый вспомнить в течение беречься таблетка	witamina, -ну ж. wzmocnienie, -nia <i>ср.</i> sen, snu м. przed snem zażywać <i>несов.</i> , zażywam, zażywasz rozpuszczony, -a, -e szklanka, -ki ж. recepta, -ty ж. rana, -ну ж. skaleczenie, -nia <i>ср.</i> opatrunek, opatrunku м.	витамин укрепление сон перед сном употреблять растворенный стакан рецепт рана порез, царапина перевязка

17B Страноведение и словоупотребление

1. Запас слов

Пальцы на руках и на ногах по-польски называются **palce** (как и в русском языке). Для отличия одних от других говорят: **palce u rąk** и **palce u nóg**.

Если существительные **oko** глаз и **ucho** ухо употребляются в значении органов чувств, то во множественном числе они склоняются не по обычному образцу. Если же эти слова употребляются в переносном смысле **oko** жировая бляшка в супе, петелька или **ucho** ушко, то они склоняются по общему правилу, например, во множественном числе именительного падежа: **oka** и **ucha**.

Склонение слов **oko** глаз и **ucho** ухо (в прямом значении) во множественном числе:

Им.	oczy	uszy
Род.	oczy / oczów	uszu / uszów
Дат.	oczom	uszom
Вин.	oczy	uszy
Твор.	oczami	uszami
Предл.	oczach	uszach

2. Выражения, связанные с болезнью

Co pani/panu dolega?
Co pani/panu jest?
Boli mnie głowa./Mam bóle głowy.

Boli mnie brzuch./Mam bóle brzucha.
Bola mnie plecy./Boli mnie w plecach.

Jestem chory na gripę.
Mam gripę.

Что у Вас болит?

Что с Вами?

У меня болит голова (головная боль).

У меня болит живот.

У меня болит спина (боли в спине).

Я болен гриппом.

У меня грипп.

Mam anginę.
Jestem przeziębiony.
Źle się czuję.
Jest mi niedobrze.

У меня ангина.
Я простудился.
Я плохо себя чувствую.
Мне нехорошо.

17C Грамматика

1. Отрицание "żaden"

Отрицание **żaden, żadna, żadne** никакой (ни один) стоит непосредственно перед существительным, которое им отрицается. Оно склоняется так же, как притяжательные местоимения.

Когда в предложении встречается выражение с **żaden**, то отрицание **nie** ставится перед сказуемым, поскольку в польском языке имеет место двойное отрицание.

To nie jest żadna grupa.
Nie ma pan żadnej grupy.
Od dwóch lat nie miałem żadnego urlopu.

2. Дополнение в родительном падеже в отрицательных предложениях

Отрицательные предложения в польском языке требуют наличия дополнения в родительном падеже:

Mam książkę. (Вин.) У меня есть книга.
Nie mam książki. (Род.) У меня нет книги.
Nie mam żadnej książki. (Род.) У меня нет ни одной книги.

3. Возвратное местоимение "sobie"

Возвратное местоимение **sobie** (см. 6С6), как и в русском языке, не имеет формы именительного падежа и склоняется следующим образом.

Родительн.	siebie
Дательн.	sobie
Винительн.	siebie, się
Творительн.	sobą
Предложн.	sobie

Zapraszam do siebie. Я Вас приглашаю к себе.
Nie przypominam sobie. Об этом я не могу вспомнить.
Pan siebie nie oszczędza. Вы не бережете себя.
Rozmawiają ze sobą. Они говорят друг с другом.
Proszę opowiedzieć coś o sobie. Пожалуйста, расскажите немного о себе.

17D Упражнения

1. Дайте отрицательные варианты к данным предложениям:

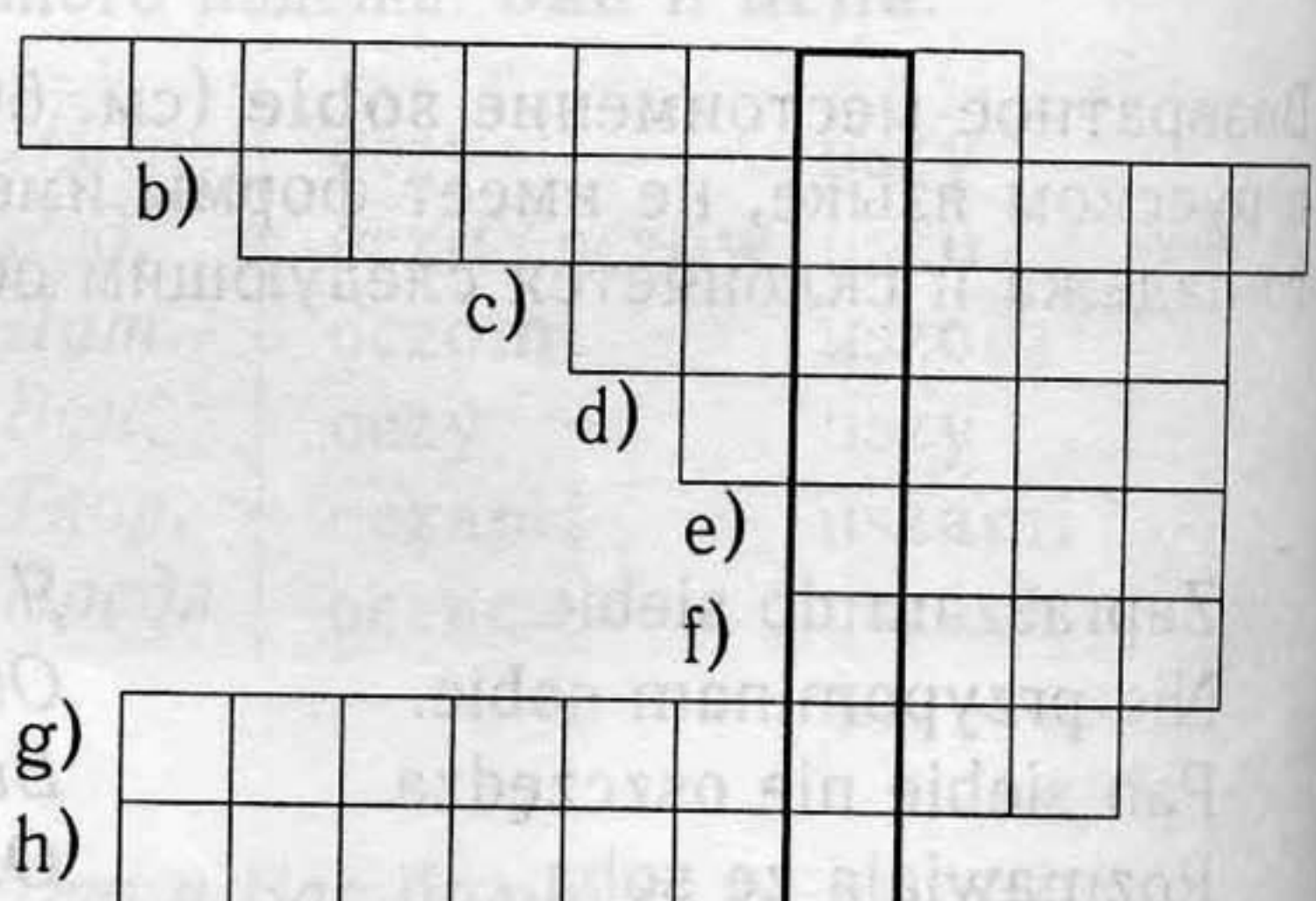
a) Zażyłem wczoraj lekarstwo na gripę. b) Mamy wolne pokoje z prysznicem na trzecim piętrze. c) Pan Hilary znalazł swoje okulary. d) Chciałabym spędzić urlop nad morzem. e) Mam bilet na pociąg pospieszny. f) Katarzyna wynajęła dwa pokoje z kuchnią i łazienką. g) Kupiłem pięć biletów do teatru. h) Muszę założyć pani opatrunek. i) Widzę sześciu panów, którzy stoją na ulicy. j) Zaproszę do siebie dużo gości.
2. Переведите на русский язык:

a) Od dwóch lat nie miałem żadnego urlopu. b) Nie widziałem tu żadnej gazety. c) Czy nie zażywał pan żadnych kropli? d) Nie mam żadnych bólów głowy. e) Wieczorem nie ma w parku już żadnych dzieci. f) Na dworcu nie było żadnego pociągu.
3. Подчеркнутые глаголы преобразуйте в отглагольные существительные:

Пример: Często się przeziębiam.
Proszę coś na przeziębienie.

a) Pan powinien się trochę wzmocnić. Zapiszę panu coś na ... b) Nie przypominaj mi tego. Takie ... nie ma sensu (смысла). c) O, skaleczyłem się w palec. Ale to jest lekkie ... d) Muszę zażywać lekarstwo pięć razy dziennie. To ... bardzo mnie już męczy. e) Proszę nie przyjmować zbyt dużo lekarstw. Tak wiem, ... lekarstw nie jest zdrowe. f) Jestem chory i chętnie poczytam sobie coś lekkiego. Czy ma pan coś interesującego do ...?
4. Решите кроссворд. Решение найдете в выделенных клетках, расположенных вертикально:

a) Zażywasz, gdy jesteś przeziębiony/a. b) Lekarz wypisuje, gdy jesteś chora/y. c) Kupujesz tam lekarstwa. d) Masz je u rąk i u nóg. e) Nie jest duży, tylko ... f) Potrzebna do szycia. g) Zakłada się go na skaleczenie. h) Szuka ich pan Hilary.

5. Выберите нужную форму:

a) Porozmawiajmy z nami/ze sobą. b) Spotkamy się wieczorem u mnie/u siebie. c) Opowiedzcie coś o sobie/o was. d) Ty w ogóle nie oszczędzasz siebie/ siebie. e) Czy zaprosisz nas do siebie/ciebie? f) Czy zaprosisz mnie do siebie/do siebie? g) Chciałbym państwu opowiedzieć coś o sobie/o mnie. h) Zapraszamy państwa do nas/do siebie.

6. *Переведите на польский язык:*

- a) Я Вас сердечно приглашаю к себе. b) Ты купил себе новый автомобиль?
 c) Они охотно говорят друг с другом. d) Расскажите мне немного о себе.
 e) К сожалению, я не могу это (об этом) вспомнить

7. *Определите, какие предложения написаны неверно. Затем укажите правильный вариант:*

- a) Proszę lekarstwo na gorączkę. b) Proszę coś na wzmocnienie. c) Te tabletki muszą brać rano przed snem. d) Krople proszę zażywać rozpuszczone w pół szklanki wody. e) Pan jest bardzo przemęczony, więc nie mogę dać panu zwolnienia.

8. *Дополните диалог, в котором Вы играете роль пациента:*

Lekarz

- Co panu/pani dolega?
- Od kiedy ma pan/pani te bóle?
- Czy ma pan/pani gorączkę?
- Czy coś jeszcze pana/panią boli?
- Muszę pana/panią zbadać.
- Nie, to jest tylko lekkie przeziębienie.
- Tak, przepiszę panu/pani lekarstwa na gorączkę.
- Tabletki proszę zażywać trzy razy dziennie po jedzeniu.
- Tak, cztery dni. Wypiszę panu/pani zwolnienie.

Pacjent

...
...
...
...
...
...
...
...
...

9. *Сообщите врачу о своих жалобах. Итак, у Вас:*

- повреждена нога
- болит голова
- невысокая температура
- болят глаза
- болят уши
- болит живот

10. *Расскажите о Вашем последнем визите к врачу, употребив при этом формы прошедшего времени глаголов.*

18A Tekst

Zagadka kryminalna

Wracając do domu, Paweł kupił w aptece lekarstwo przepisane przez lekarza. Wychodząc z apteki, spotkał Piotra, który pożyczył mu do przeczytania zagadki kryminalne.

Wróciwszy do domu, Paweł zażył lekarstwa i położył się do łóżka. Wreszcie będzie mógł przeczytać sobie pożyczone od Piotra zagadki kryminalne. A oto jedna z nich:

Pewnego dnia przyszedł do komisarza Sowy niejaki pan Lis i zeznał co następuje:

– Jadąc wczoraj rano pociągiem do pracy w kierunku Zalesia, zobaczyłem przez okno wagonu i przez otwarte okno domu, stojącego blisko torów, gwałtowną scenę, rozgrywającą się we wnętrzu. Jakiś mężczyzna mocował się z kobietą. Była godzina 7.45. Wiem, bo właśnie przed chwilą popatrzyłem na zegarek ...

– Rzeczywiście, w jednym z domów na przedmieściu ktoś zamordował wczoraj młodą kobietę – powiedział komisarz wyjrzawszy spoza sterty papierów.

– A jak wyglądał ten mężczyzna?

– Zdążyłem tylko zauważyć, że miał

długie czarne wąsy i był łysy. Po tej rozmowie komisarz udał się na dworzec i spojrzał na rozkład jazdy.

Do Zalesia pociągi odchodziły o godzinie: 6.30 – 7.42 – 8.26 – 10.11 – 17.40 – 20.05 – 22.44. Zegar na dworcu wskazywał godzinę 17.35. Kupiwszy bilet, komisarz udał się na peron. W pociągu przekonał się, że linia kolejowa przebiega w bliskiej odległości od domu, w którym wydarzyła się zbrodnia. Pokój będący miejscem przestępstwa był tak dobrze widoczny, że komisarz mógł odczytać godzinę na zegarze wiszącym naprzeciwko okna: Była dokładnie 17.50.

Wróciwszy najbliższym pociągiem do miasta, komisarz polecił natychmiast wezwać Lisa do swojego biura.

– Nie wiem jeszcze, jaki był pana udział w tej sprawie, ale wykryję to – powiedział zza biurka.

– W każdym razie złożył par fałszywe zeznanie – stwierdził komisarz. Jestem o tym całkowicie przekonany.

zagadka, -ki ж.
kryminalny, -a, -e

загадка
криминальный, уголовный

wracać *несов.*, wracam, wracasz

возвращаться

wracając

возвращаясь

apтека, -ki ж.

аптека

wrócić *сов.*, wróćę, wrócisz

возвратиться

wróciwszy

возвратившись

łóżko, -ka *sr.*

кровать

pożyczony, -a, -e

одолженный

jedna z nich

одна из них

świadek, świadka *m.*

свидетель

komisarz, -rza *m.*

комиссар

niejaki, -a, -ie

некий

zeznać *сов.*,

дать показания

zeznam,

zeznasz

co następuje

зд.: следующее

jadąc

поезжая

przepisany, -a, -e

прописанный

spotkać *сов.*,

встретить

spotkam, spotkasz

pożyczyć *сов.*,

одолжить

pożyczę, pożyczysz

do przeczytania

для чтения

wąsy *mn.*

усы

łysy, -a, -e

лысый

udać się *сов.*, udam

направиться

się, udasz się

spojrzeć *сов.*,

взглянуть

spojrzę, spojrzysz

rozkład *m.* jazdy

расписание движения

odchodzić *несов.*

отходить, отправляться

wskazywać *несов.*

указывать

kupiwszy

купив

przekonać się *сов.*,

убедиться

przekonam się,

przekonasz się

otwarty, -a, -e stać <i>несов.</i> , stoje, stoisz	<i>открытый</i> <i>стоять</i>	linia <i>ж.</i> kolejowa	<i>железнодорожный</i> <i>путь</i>
stojący, -a, -e gwałtowny scena, -ny <i>ж.</i>	<i>стоящий</i> <i>бурный</i> <i>сцена</i>	przebiegać <i>несов.</i> odległość, -ci <i>ж.</i> wydarzyć się <i>сов.</i>	<i>пробежать</i> <i>расстояние</i> <i>произойти, случить-</i> <i>ся</i>
rozgrywać się <i>несов.</i> wnętrze, -rza <i>ср.</i>	<i>разыгрываться</i> зд.: <i>внутри; внут-</i> <i>ренность</i>	zbrodnia, -ni <i>ж.</i> przestępstwo, -wa <i>ср.</i> widoczny, -a, -e	<i>преступление</i> <i>преступление</i> <i>видный</i>
mocować się <i>несов.</i> , mocuję się, mocujesz się	<i>бороться</i>	odczytać <i>сов.</i> , odczytam, odczytasz	<i>разобрать</i>
rzeczywiście	<i>действительно, в</i> <i>самом деле</i>	wisieć <i>несов.</i> , wiszę, wisisz	<i>висеть</i>
przedmieście, -cia <i>ср.</i> zamordować <i>сов.</i> , zamorduję, zamordujesz	<i>предместье</i> <i>убить</i>	polecić <i>сов.</i> , polecę, polecisz	<i>поручить</i>
wyjrzeć <i>сов.</i> , wyjrzę, wyjrzysz	<i>выглянуть</i>	natychmiast <i>нар.</i> wezwać <i>сов.</i> , wezwę, wezwiesz	<i>немедленно</i> <i>вызвать</i>
spoza + <i>род.</i> sterta, -ty <i>ж.</i>	<i>из-за</i> <i>кипа</i>	udział, -tu <i>м.</i> wykryć <i>сов.</i> , wykryję, wykryjesz	<i>участие</i> <i>раскрыть</i>
papier, -ru <i>м.</i> zdażyć <i>сов.</i> , zdażę, zdażysz	<i>бумага</i> <i>успеть</i>	zza + <i>род.</i> fałszywy, -a, -e	<i>из-за</i> <i>фальшивый, невер-</i> <i>ный, ложный</i>
zdażyłem tylko ... zauważyć <i>сов.</i> , zauważę, zauważysz	<i>я успел только ...</i> <i>заметить</i>	zeznanie, -nia <i>ср.</i> złożyć zeznanie stwierdzić <i>сов.</i> , stwierdzę, stwierdzisz	<i>показание</i> <i>дать показания</i> <i>установить</i>
czarny, -a, -e wasy, -sów <i>мн.</i>	<i>черный</i> <i>усы</i>	całkowicie <i>нар.</i> przekonany, -a, -e	<i>целиком, полностью</i> <i>убежденный</i>

18B Страноведение и словоупотребление

Составные предлоги

В польском языке имеются составные предлоги, состоящие из двух или даже трех простых предлогов.

z + za = zza

Komisarz wyjrzał zza biurka. Комиссар выглянул из-за письменного стола.

z + nad = znad

Wyż znad Europy zachodniej. Антициклон из Западной Европы.

po + za = poza

Poza tym przepiszę panu tabletki przeciw grypie. Кроме того, я пропишу Вам таблетки от гриппа.

na + przeciwko = naprzeciwko

Zegar wisiał naprzeciwko okna. Часы висели напротив окна.

z + po + za = spoza

Wyglądając spoza sterty papierów ... Выглядывая из-за стопки бумаги ...

Вышеупомянутые предлоги требуют после себя родительного падежа (кроме **poza** + творительный падеж).

К предлогам **w** и **z** добавляется **-e**, когда следующее слово начинается с нескольких идущих подряд согласных, например **w piątek** (но **we wtorek**), **z domu** (но **ze sklepu**).

Перед личным местоимением **mnie** к предлогам **w, z, od, bez** и **przez** добавляется **-e**, например: **we mnie** во мне, **ode mnie** от меня, **beze mnie** без меня.

18C Грамматика

1. Причастия

В польском языке два типа причастий: действительные причастия и страдательные причастия. Оба типа причастий склоняются как прилагательные.

	Единственное число			Множественное число	
	Мужской род	Женский род	Средний род	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
kupować kupić bić (бить)	kupiący kupiony bity	kupiąca kupiona bita	kupiące kupione bite	kupiący kupieni bici	kupiące kupione bite

Обратите внимание. Лично-мужская форма причастий множественного числа от глаголов на **-ić, -uć** имеет окончание **-eni**, а у односложных глаголов на **-ić, -uć, -uć** – окончание **-ci**.

Действительные причастия образуются только от глаголов несовершенного вида путем прибавления окончаний **-су, -са, -се** к глагольной основе настоящего времени 3-го лица множественного числа.

Инфинитив	3-е лицо мн. числа	Действительное причастие (активная форма)
wiszieć	wiszą	wiszący, -са, -се
spać	śpią	śpiący, -са, -се
męczyć	męczą	męczący, -са, -се
stać	stoją	stojący, -са, -се

Обратите внимание. Действительное причастие настоящего времени от глагола **być** **będący, -са, -се**.

Страдательные причастия образуются от переходных глаголов совершенного и несовершенного вида (подобно так называемым отглагольным существительным) путем замещения инфинитивного окончания на **-ну, -на, -не** и **-ту, -та, -те** (в зависимости от рода и числа).

-a-ny	у глаголов на -ać, -ec : przepisać – przepisany przypomnieć – przypomniany
-o-ny	у глаголов на -ić, -uc, и -c . При образовании причастия исходной является форма первого лица единственного числа настоящего времени, причем личное окончание -ę заменяется на -ony (во множественном числе -eni): zrobić – zrobię – zrobiony pożyczyć – pożyczę – pożyczony strzec – strzegę – strzeżony (охраняемый); g переходит в ż piec – piekę – pieczony (печеный); k переходит в cz
-o-ny	у глаголов на -ść и -źć : nieść – niesiony wieźć – wieziony
-ty	у глаголов на -ić, -uć, -уć : pić – pity zuć – zuty zażyć – zażyty
-ięty/ -iony	у глаголов на nąć : ciągnąć – ciągnięty/ciągniony (тот, которого (ый) тянут) uniknąć – uniknięty/unikniony (тот, которого избегают) (Обе формы равнозначны)

2. Употребление причастий

Причастие действительное (активная форма)

Komisarz odczytał godzinę na zegarze, który wisiał na ścianie.

Комиссар определил время по часам, которые висели на стене.

Komisarz odczytał godzinę na **wiszącym** na ścianie zegarze.

Комиссар определил время по висящим на стене часам.

или

Komisarz odczytał godzinę na zegarze **wiszącym** na ścianie.

Комиссар определил время по часам, висящим на стене.

Причастие страдательное (пассивная форма)

Paweł przeczytał kryminał, który pożyczył od Piotra.

Павел прочитал детектив, который одолжил у Петра.

Paweł przeczytał **pożyczony** od Piotra kryminał.

Павел прочитал одолженный у Петра детектив.

или

Paweł przeczytał kryminał **pożyczony** od Piotra.

Павел прочитал детектив, одолженный у Петра.

3. Деепричастия и придаточные предложения времени

В польском языке различают два типа деепричастий: 1) деепричастия одновременности и 2) деепричастия предшествования. Они синонимичны придаточным предложениям времени. Как и в русском языке, деепричастия не изменяются.

Деепричастия одновременности (синхронности) образуются только от глаголов несовершенного вида путем прибавления **-с** к основе глагола третьего лица множественного числа.

Инфинитив	3-е л. мн. ч.	Деепричастие
wracać	wracają	wracając
spać	śpią	śpiąc
jechać	jadą	jadąc
stać	stoją	stojąc

Деепричастия одновременности означают действие, совпадающее по времени с основным действием, в какой бы временной форме оно ни передавалось.

Gdy Paweł wracał do domu, kupił w aptece lekarstwo.

Wracając do domu, Paweł kupił w aptece lekarstwo.

Когда Павел возвращался домой, он купил в аптеке лекарство.

Возвращаясь домой, Павел купил в аптеке лекарство.

Pan Lis zobaczył mężczyznę, gdy jechał pociągiem do Zalesia.

Pan Lis zobaczył mężczyznę, **jadąc** pociągiem do Zalesia.

Господин Лис увидел мужчину, когда ехал поездом в Залесье.

Господин Лис увидел мужчину, когда ехал поездом в Залесье.

Деепричастия со значением предшествования образуются только от глаголов совершенного вида прошедшего времени третьего лица единственного числа. При этом суффикс **ł** замещается:

-wszy	если основа глагола прошедшего времени заканчивается на гласный wrócić – wrócił – wróci wszy kupić – kupił – kupi wszy spotkać – spotkał – spotka wszy
-łszy	если основа глагола прошедшего времени заканчивается на согласный pomóc – pomógł – pomóg łszy dojść – doszedł – doszed łszy

Деепричастия предшествования означают дополнительное действие, совершившееся ранее другого, основного действия. Подобное значение встречаем в предложениях с придаточными времени, где сказуемое выражено глаголом совершенного вида.

Gdy Paweł kupił lekarstwa, poszedł do domu.

Kupiwszy lekarstwa, Paweł poszedł do domu.

Когда Павел купил лекарство, он пошел домой.

Купив лекарство, Павел пошел домой.

Gdy Paweł położył się do łóżka, przeczytał kryminał.

Когда Павел улегся в кровать, он прочитал детектив.

Położywszy się do łóżka, Paweł *Улегшись в кровать, Павел* przeczytał kryminał. *прочитал детектив.*

Деепричастия предшествования во времени употребляются, в основном, в письменной речи (на письме).

18D Упражнения

1. *Замените причастные конструкции определительными придаточными предложениями:*

Пример: Wiszący na ścianie zegar wskazuje godzinę 10.

Zegar, który wisi na ścianie, wskazuje godzinę 10.

a) Komisarz zauważył mężczyznę wyglądającego przez okno. b) Paweł przeczytał kupioną w kiosku gazetę. c) Piotr wziął receptę wypisaną przez lekarza. d) Jacek popatrzył na dziecko stojące przy kasie. e) Komisarz wskazał na linię kolejową przebiegającą obok domu. f) Państwo Kowalscy czekali na spóźniony pociąg.

2. *Образуйте соответствующие формы причастий:*

a) Paweł czytał ... (pożyczać) książkę. b) Chętnie rozwiązuję ... (interesować) zagadki kryminalne. c) Spojrzał na zegar ... (wisieć) na ścianie. d) Muszę wysłać ... (napisać) wczoraj list. e) Kobieta zapomniała wziąć ... (kupić) gazetę. f) Ludzie ... (czekać) na przystanku rozmawiali głośno.

3. *Замените деепричастные обороты соответствующими придаточными предложениями:*

Примеры: Spojrzawszy na Lisa powiedział do niego: "Złożył pan fałszywe zeznanie".

Kiedy spojrzął na Lisa, powiedział do niego: "Złożył pan fałszywe zeznanie".

a) Wróciwszy do domu przyjął lekarstwa. b) Przyjawszy lekarstwa położył się do łóżka. c) Czytając gazetę usnął, bo był bardzo zmęczony. d) Jadąc autobusem spotkał swojego kolegę. e) Kupiwszy lekarstwa wyszedł z apteki. f) Czekając na tramwaj przeczytał bardzo ciekawą zagadkę kryminalną.

4. *Заполните пробелы в предложениях правильно подобранными предложениями:*

zza, znad, spoza, naprzeciwko, poza, od, bez, w, z

a) ... tymi kroplami przepiszę panu tabletki przeciw gorączce. b) Komisarz wstał ... biurka i zdjął okulary. c) Kochanie, nie wyjeżdżaj ... mnie na urlop. d) Wyszedszy ... sklepu stwierdził, że nie ma jego samochodu. e) Słońce wyjrzało ... chmur. f) Wyż ... Morza Północnego wypiera powoli rozległy niż. g) Pan Lis usiadł ... komisarza Sowy. h) Czy ciekawe są te zagadki kryminalne, które dostałeś ... mnie? i) Czy masz czas ... wtorek po południu?

5. *Замените придаточные определительные предложения причастными оборотами:*

Пример: Ten pan, który czyta gazetę, jest moim znajomym.
Ten pan czytający gazetę jest moim znajomym.

a) Paweł popatrzył na lekarza, który go badał. b) Kobieta, która wynajmowała mieszkanie, pokazała Katarzynie wszystkie pokoje. c) Przechodzień zapytał o drogę do dworca młodych ludzi, którzy stali przy kiosku. d) Ci państwo, którzy tam siedzą, zamówili pokój dwuosobowy z łazienką. e) Paweł zażył lekarstwa, które kupił w aptece. f) Ania założyła opatrunek na rękę, którą skaleczyła.

6. *Замените придаточные предложения времени соответствующими деепричастными оборотами:*

Пример: Kiedy Zosia przeczytała gazetę, zabrała się do roboty.
Przeczytawszy gazetę, Zosia zabrała się do roboty.

a) Gdy państwo Kowalscy kupili bilety na pociąg, poszli na peron. b) Kiedy Katarzyna czytała gazetę, znalazła ogłoszenie o mieszkaniu. c) Kiedy państwo Karwaccy jechali na urlop, spotkali swoich starych znajomych. d) Kiedy Tomek wracał do domu, zrobił zakupy w sklepie. e) Kiedy Paweł przyszedł do domu, zażył lekarstwa. Kiedy dziś rano jechał do pracy, zobaczył na ulicy swojego szefa.

7. *Определите, что в этих предложениях верно, а что нет:*

a) Paweł kupił w aptece zagadkę kryminalną. b) Wróciwszy do domu, zażył lekarstwa i przeczytał zagadkę kryminalną. c) Paweł ma wreszcie czas, żeby sobie coś poczytać. d) Pan Sowa złożył fałszywe zeznanie. e) Linia kolejowa przebiegała w dużej odległości od domu, w którym wydarzyła się zbrodnia. f) Komisarz pojechał do Zalesia.

8. *Составьте логически верные предложения из нижеследующих слов:*

a) kupił, kiosku, idąc, interesującą, w, do, Paweł, zagadkę, lekarza, kryminalną
b) okno, kobietę, pokoju, stojącego, przez, w, i, otwarte, zobaczył, mężczyzną, komisarz, zamordowaną
c) gazetę, do, lekarstwa, i, przeczytawszy, zażył, łóżka, Paweł, położył się
d) spojrzawszy, powiedział, zegarek, że, bardzo, gość, późno, na, jest
e) domu, krople, kupiony, do, przeciw, i, w, przyszedłszy, przeziębieniu, przyjął, zaczął, kryminał, kiosku, czytać
f) zwolnienie, lekarz, pacjentowi, kilka, leżeć, że, w, musi, wypisując, dni, powiedział, łóżku.

9. *Распределите эти предложения в логической последовательности:*

a) Chciałbym złożyć zeznanie. b) Komisarz Sowa wyjrzał zza stosu papierów.
c) Nazywam się Lis. d) Zobaczył młodego mężczyznę. e) Ktoś zapukał do drzwi. f) Proszę bardzo, co chciałby mi pan powiedzieć?

10. *Вы поняли, почему комиссару Сове удалось установить, что господин Лис дал ложные показания? Пospорьте об этом в Вашей учебной группе.*

19A Tekst

Czy Polacy są przesądni?

W przesądach współczesnych Polaków spotkać można wiele elementów wywodzących się z wierzeń dawnych Słowian. W wierzeniach tych dużą rolę odgrywały ptaki. Na bociany lubiano patrzeć, gdy chodziły po łąkach, lub gdy latały w górze. Ważne było, czy na wiosnę pierwszy raz zobaczyło się bociana lecącego, czy stojącego. Jeśli ktoś zobaczył bociana w locie, oznaczało to, iż on sam uda się w najbliższym czasie w podróż.

Kukułkę uważano za ptaka bardzo tajemniczego. Gdy wiosną usłyszano po raz pierwszy jej kukanie, sięgano natychmiast do kieszeni. Jeżeli było tam nieco pieniędzy, oznaczało to, że cały ten rok będzie dla danej osoby bogaty. Wierzono też w zdolność kukułki przepowiadania kukaniem przyszłości. Dziewczęta wróżyły sobie w ten sposób, za ile lat wyjdą za mąż. Bywało i tak, że wróżby te się spełniały. Na kształtowanie się przesądów pewien wpływ miały także różnego rodzaju czary i uroki. W celu zneutralizowania uroku niejednokrotnie mawiano, np. "... żeby w złą godzinę nie wymówić" lub "... odpukać w niemalowane drewno."

Obserwowano także objawy fizjologiczne u ludzi i wiązano z nimi określone wróżby. W wypadku czkawki mówi się obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. Gdy swędzi lewa ręka, należy spodziewać się pieniędzy lub prezentu, a gdy prawa – wydatku lub spotkania przyjaciela. Gdy ktoś nie poznaje kogoś z daleka, mówi mu, że będzie bogaty. I na koniec warto pamiętać, że liczba 7 przynosi szczęście, zaś 13 jest liczbą nieszczęśliwą.

Choć tak naprawdę obecnie nie wierzymy w przesady, to jednak chętnie do nich wracamy w rozmowie z bliskimi nam osobami, ponieważ wierzenia naszych przodków są nieodłączną częścią naszych zwyczajów.

przesądny, -a, -e
przesąd, -du m.

суеверный
суеверие, предрас-
судок

współczesny, -a, -e
wywodzić się *несов.*,
wywodzę się,
wywodzisz się

современный
проистекать

wierzenie, -nia *ср.*
dawni Słowianie *мн.*

верование
древние славя-
не

rola, -li *ж.*
odgrywać *несов.*,
odgrywam,
odgrywasz

роль
играть

ptak, -ka *м.*
bocian, -na *м.*

птица
аист

chodzić *несов.*,
chodzę, chodzisz

ходить

spełniać się *несов.*
kształtować się *не-*
сов., kształtuję się,
kształtujesz się

wpływ, -wu *м.*
rodzaj, -ju *м.*
czary, -gów *м./мн.*
urok, -ku *м.*

cel, -lu *м.*
w celu
zneutralizowanie *ср.*
niejednokrotnie
mawiać *несов.*,
mawiam, mawiasz

np. = na przykład
wymówić *сов.*,
wymówię,
wymówisz

исполняться
формироваться

влияние
род
колдовство, чары
сглаз, порча

цель
с целью
нейтрализация
неоднократно
говаривать

например
произнести

łaka, -ki <i>ж.</i>	<i>луг</i>	wymówić w złą	<i>произнести в недоб-</i>
latać <i>несов.</i> , latam,	<i>летать</i>	godzinę	<i>рый час</i>
latasz		odpukać <i>сов.</i> ,	<i>постучать</i>
ważny, -a, -e	<i>важный</i>	odpukam, odpukasz	
lecieć <i>несов.</i> , lecę,	<i>лететь</i>	niemalowany, -a, -e	<i>некрашеный</i>
lecisz		drewno, -na <i>ср.</i>	<i>дерево</i>
lot, -tu <i>м.</i>	<i>полет</i>	odpukać w	<i>постучать по не-</i>
w locie	<i>в полете</i>	niemalowane	<i>крашенному дереву</i>
iż = że <i>союз</i>	<i>что</i>	drewno	
sam, -a, -o/on sam	<i>сам / он сам</i>	obserwować <i>несов.</i> ,	<i>наблюдать</i>
kukułka, -ki <i>ж.</i>	<i>кукушка</i>	obserwuję,	
uważać <i>несов.</i> za +	<i>считать (кем-чем)</i>	obserwujesz	
<i>вин.</i> , uważam,		fizjologiczny, -a, -e	<i>физиологический</i>
uważasz		objaw, -wu <i>м.</i>	<i>признак</i>
tajemniczy, -a, -e	<i>таинственный</i>	wiązać <i>несов.</i> , wiązę,	<i>связывать, вязать</i>
usłyszeć <i>сов.</i> ,	<i>услышать</i>	wiązesz	
usłyszę, usłyszysz		określony, -a, -e	<i>определенный</i>
kukanie, -nia <i>ср.</i>	<i>кукование</i>	wypadek, wypadku <i>м.</i>	<i>случай</i>
sięgać <i>несов.</i> ,	<i>протягивать</i>	czkawka, -ki <i>ж.</i>	<i>икота</i>
sięgam, sięgasz	<i>(руку), совать</i>	wspominać <i>несов.</i> ,	<i>вспоминать</i>
kieszon, -ni <i>ж.</i>	<i>карман</i>	wspominam,	
bogaty, -a, -e	<i>богатый</i>	wspominasz	
zdolność, -ci <i>ж.</i>	<i>способность</i>	swędzi(e)ć <i>несов.</i>	<i>чесаться, зудить</i>
przepowiadać <i>несов.</i> ,	<i>предсказывать</i>	należy	<i>следует</i>
przepowiadam,		wydatek, wydatku <i>м.</i>	<i>расход</i>
przepowiadasz		przyjaciel, -la <i>м.</i>	<i>друг</i>
przyszłość, -ci <i>ж.</i>	<i>будущее</i>	poznać <i>несов.</i> ,	<i>узнавать</i>
dziewczę, -cia <i>ср.</i>	<i>девочка</i>	poznaję, poznajesz	
wróżyc <i>несов.</i> ,	<i>гадать</i>	warto	<i>стоит</i>
wróżę, wróżysz		liczba, -by <i>ж.</i>	<i>число</i>
w ten sposób	<i>таким образом</i>	choć/chociaż	<i>хоть, хотя</i>
bywać <i>несов.</i> ,	<i>бывать</i>	bliska osoba	<i>близкий человек</i>
bywam, bywasz		przodek, przodka <i>м.</i>	<i>предок</i>
wróżba, -by <i>ж.</i>	<i>гадание</i>	nieodłączny, -a, -e	<i>неотделимый</i>
		zwyczaj, -ju <i>м.</i>	<i>обычай</i>

19B Страноведение и словоупотребление

1. Сокращения

В письменных текстах имеют место различные сокращения. К наиболее употребительным относятся:

i in.	<i>i inne i другие</i>
itd.	<i>i tak dalej i так далее</i>
itp.	<i>i tym podobne i тому подобное</i>
m. in.	<i>między innymi среди прочего; кроме того, в частности</i>
np.	<i>na przykład например</i>
tj.	<i>to jest to есть, что означает</i>
ozn.	<i>to znaczy это означает</i>
zw.	<i>tak zwany так называемый</i>

Ниже Вы найдете некоторые распространенные аббревиатуры современного польского языка:

Institucje Учреждения

- NBP – Narodowy Bank Polski *Польский национальный банк*
 PKO – Powszechna Kasa Oszczędności *Всеобщая сберегательная касса*
 PKP – Polskie Koleje Państwowe *Польские государственные железные дороги*
 CPN – Centrala Produktów Naftowych *Центральное торговое управление по нефтепродуктам*

Organizacje Организации

- NOT – Naczelna Organizacja Techniczna *Объединение (союз) польских инженеров*
 PAN – Polska Akademia Nauk *Польская Академия наук*
 PCK – Polski Czerwony Krzyż *Польский Красный Крест*
 ONZ – Organizacja Narodów Zjednoczonych *Организация Объединенных Наций*

Nazwy krajów Названия стран

- RFN – Republika Federalna Niemiec *Федеративная Республика Германия*
 RP – Rzeczpospolita Polska *Польская Республика (Республика Польша)*

Польские сокращения, состоящие из сочетания: согласный-гласный-согласный, произносятся как любое односложное слово, например: PAN [pan], NOT [not]. Все другие сокращения произносятся по буквам, например: CPN [сєрєєп], RFN [єрєфєп].

Отдельные распространенные сокращения, заканчивающиеся на согласные, склоняются как существительные, все остальные не склоняются, например:

	<i>Устная форма (транскрипция)</i>	<i>Письменная форма</i>
PAN (pan)	дэ пану, і паге	do PAN(-u), w PAN(-ie)
NOT (not)	дэ ноту, в ноте	do NOT(-u), w Organizacji NOT
RFN (erufen)	дэ єрєфєну, в єрєфєге	do RFN(-u), w RFN(-ie)
<i>НО:</i>		
PKO (pekaо)	дэ пєкао, і пєкао	do PKO, w PKO

19C Грамматика

1. Безличные грамматические конструкции

К безличным конструкциям относятся такие, которые нельзя увязать с личным местоимением. Выражаются они с помощью безличных форм глагола.

К безличным глагольным формам относятся:

Формы глагола	Несовершенный вид	Совершенный вид
Инфинитив	kupować	kupić
Действительные причастия	kupujący	—
Страдательные причастия	kupowany	kupiony
Деепричастия одновременного действия	kupując	—
Деепричастия предшествовавшего действия	—	kupiwszy
Безличная форма прошедшего времени	kupowano	kupiono
Безличные конструкции с возвратным местоимением: прошедшее время	kupowało się	kupilo się
настоящее время	kupuje się	kupi się

Обратите внимание. Прочерки в таблице означают отсутствие соответствующей формы.

В предложениях без подлежащего в польском языке часто прибегают к безличным глагольным формам или конструкциям, обозначающим действие или состояние какого-то неопределенного (неконкретизированного) лица.

Kukułkę uważano za ptaka tajemniczego.

Gdy usłyszano kukanie, sięgano natychmiast do kieszeni.

Dawniej mówiło się/mówiono dużo o czarach.

Кукушку считают таинственной птицей.

Когда слышали крики кукушки, тут же лезли в карман.

Раньше много говорилось о колдовстве.

В предложениях без подлежащего с безличными формами от глагола **być**: **jest się, będzie się, było się** прилагательное употребляется в функции именной части составного сказуемого с использованием формы творительного падежа.

Gdy się ma pieniądze w kieszeni, będzie się bogatym.

Когда имеешь деньги в кармане, будешь богатым.

Безличная глагольная форма прошедшего времени является производной от причастия прошедшего времени и оканчивается на **-o**.

Инфинитив	Причастие прошедшего времени	Безличная глагольная форма прошедшего времени
kupić	kupiony, -a, -e	kupiono
kupować	kupowany, -a, -e	kupowano

Данная форма имеет пассивное (страдательное) значение и применяется по сравнению с русским языком в польском языке очень часто.

Wczoraj kupiono tutaj sportowy samochód.

Вчера здесь был куплен спортивный автомобиль.

В польском языке часто встречаются также безличные конструкции (3-е лицо единственного числа настоящего времени и соответственно 3-е лицо единственного числа прошедшего времени в среднем роде) в сочетании с возвратным местоимением **się**. Данные конструкции заменяют выражения в настоящем и прошедшем времени.

Tu mówi się po polsku.
Tu mówiło się po polsku.

*Здесь говорят по-польски.
Здесь говорили по-польски.*

2. Глаголы, выражающие многократное действие (итеративные глаголы)

Итеративные глаголы представляют собой особую группу глаголов несовершенного вида. Они применяются для выражения многократного или привычно повторяемого действия, например: **mawiać** *говаривать*, **syriać** *спать*. Такие глаголы часто имеют в основе **-a-**, а их инфинитивная форма оканчивается на **-ać**. В предложениях с итеративными глаголами часто употребляются наречия времени, подчеркивающие повторяемость действия.

Несовершенные глаголы итеративные

spać	syriać
jeść	jadać
mówić	mawiać

Często syriam po obiedzie. *Я часто сплю после обеда.*
Czasami jadam w lokalu. *Иногда я обедаю в столовой.*
Niejednokrotnie mawiano ... *Неоднократно говорено ...*

К этой группе относятся также так называемые глаголы движения в их итеративной форме, которые означают повторяемость действия.

		повторяемость (итеративность) действия
iść	chodzić	<i>ходить</i>
jechać	jeździć	<i>ездить</i>
biec	biegać	<i>бегать</i>
pływać	pływać	<i>плавать</i>
lecieć	latać	<i>летать</i>
wieźć	wozić	<i>возить</i>
nieść	nosić	<i>носить</i>

3. Уступительные придаточные предложения

В польском языке уступительные придаточные предложения вводятся союзами **chociaż**, **choć**, **jakkolwiek** *хотя, несмотря на то, что ...*, **mimo to** *несмотря на ...*, *все же*.

Chociaż/choć/jakkolwiek nie wierzymy w czary, to jednak chętnie o nich rozmawiamy.
Nie wierzymy w czary, mimo to chętnie o nich rozmawiamy.

*Несмотря на то, что мы не верим в колдовство, мы охотно об этом говорим.
Мы не верим в колдовство, но, несмотря на это, охотно об этом говорим.*

4. Сочинительные союзы

Сочинительные союзы служат для связи синтаксически равноправных единиц (однородных членов предложения, частей сложносочиненного предложения). Как правило, перед союзами **i**, **oraz** и, **lub**, **albo**, **czy** или запятая не ставится даже тогда, когда они повторяются в предложении, например:

Piszesz teraz list czy czytasz książkę?

Сейчас ты пишешь письмо или ты читаешь книгу?

Czy teraz piszesz list czy czytasz książkę?

Однако запятая ставится перед союзом **a** перед противительным союзом со значением усиления **zaś/natomiast** же и при бессоюзном соединении.

Liczba 7 przynosi szczęście, zaś 13 jest liczbą nieszczęśliwą.

Число 7 приносит счастье, число же 13, напротив, является несчастливым.

Teraz czytam książkę, a potem napiszę list.

Сейчас я читаю книгу, а потом напишу письмо.

Teraz czytam książkę, potem napiszę list.

5. Подчинительные союзы и союзные слова

Подчинительные союзы и союзные слова вводят придаточные предложения. В некоторых уроках учебника уже давались отдельные придаточные предложения с подчинительными союзами.

Виды предложений	Вопрос	Подчинительные союзы и союзные слова
Придаточное предложение подлежащее	kto? co?	kto, co
Придаточное дополнительное предложение	o czym?	ze, iż;
Определительное придаточное предложение	który? jaki?	który, jaki, ile
Придаточное предложение причины	dlaczego?	ponieważ, bo, bowiem, gdyż
Придаточное предложение цели	po co?	ażeby, żeby, aby, by
Придаточное предложение времени	kiedy?	kiedy, gdy
Уступительное придаточное предложение	mimo co?	chociaż, choć, mimo że, mimo to
Условное придаточное предложение	pod jakim warunkiem?	jeżeli, jeśli, kiedy, gdy

Nie musi wierzyć, **kto** nie chce.
Chciałbym wiedzieć, **czy** ten bocian
mógł latać.
Wielu uważa, **że** to daje szczęście.

Obserwowano bociana, **który** stał na
łące.

Nie wierzy w czary, **ponieważ** nie
jest przesądny.

Czemu opowiadasz o czarach, **jeśli**
w nie nie wierzysz?

Ubieram go ciepło, **aby** nie zmarzł.

Sięgano do kieszeni, **gdy** usłyszano
kukanie.

Chętnie wróżę, **choć** w to nie
wierzę.

Кто не хочет, пусть не верит.

*Я хотел бы знать, мог ли этот
аист летать.*

*Многие считают, что это прино-
сит счастье.*

*Наблюдали за аистом, который
стоял на лугу.*

*Он не верит в колдовство, потому
что он не суеверен(ный).*

*Зачем ты рассказываешь о колдов-
стве, если ты в него не веришь?*

*Я одеваю его тепло, чтобы он не
замерз.*

*Когда слышали крики кукушки, лез-
ли в карман.*

*Я охотно гадаю, хотя в это не
верю.*

19D Упражнения

1. *Вы сможете найти девять
существительных по теме Прzesady,
закодированных в этой таблице?*

C	Z	A	R	Y	C	L	B
Z	R	Ę	K	A	Z	I	O
K	R	O	E	S	B	C	C
A	P	T	A	K	A	Z	I
W	U	W	R	Ó	Ż	B	A
K	U	K	U	Ł	K	A	N
A	U	R	O	K	I	J	A

2. *Какие группы слов записали бы Вы сокращениями?*

W Polsce jest wiele instytucji i organizacji, między innymi Powszechna Kasa Oszczędności, Narodowy Bank Polski, Centrala Produktów Naftowych, Naczelna Organizacja Techniczna i inne. Instytucją naukową jest Polska Akademia Nauk. Naszym sąsiadem na zachodzie jest Republika Federalna Niemiec. Republika Federalna Niemiec i Rzeczpospolita Polska należą do Organizacji Narodów Zjednoczonych.

3. *Заполните пропуски соответствующими безличными формами в на-
стоящем времени:*

a) Dawniej kupowano dużo mięsa. Dzisiaj ... o wiele mniej. b) Pięćdziesiąt lat temu nie latano jeszcze tak często samolotami. Obecnie ... o wiele częściej. c) Dawniej jadano obiady tylko w domu. Teraz ... także w lokalach. d) Przed godziną rozmawiano jeszcze o pogodzie. Teraz ... o urządzaniu mieszkania. e) Dawniej wierzono w uroki i czary. Dzisiaj już nie ... w takie przesady.

4. *Найдите общее тематическое понятие для каждой группы слов:*

a) bilet, pociąg, kasa biletowa, podróż, hotel, jechać. b) wierzyć, wróżyć, uroki, czary, dobra ręka, swędzi ręka, przesady, kukanie kukułki. c) badać, krople,

tabletki, przeziębienie, lekarz, wypoczywać. d) deszcz, niskie ciśnienie, zachmurzenie, przejaśnienie, pogoda, umiarkowany wiatr. e) kupować, chleb, ciasto, warzywa, mięso, wędlina, płacić, masło, pomidory, herbata, zakupy. f) meble, łazienka, mieszkanie, pokój dzienny, sypialnia.

5. *Вставьте соответствующие союзы и союзные слова, поставьте запятую, где это необходимо:*

albo, lub, że, choć, zaś, mimo to, kiedy, gdy, kto

a) Ludzie wierzą w przesady ... wróżby nie zawsze się spełniają. b) Może nie wierzyć w przesady ... nie chce. c) Spodziewano się podróży ... zobaczono bociana w locie. d) Liczba siedem jest szczęśliwa ... trzynastka przynosi nieszczęście. e) ... swędziała prawa ręka, spodziewano się wydatku ... spotkania przyjaciela. f) Chętnie słucham wróżb ... w nie nie wierzę. g) Kukanie kukułki oznaczało ... dziewczęta wyjdą wkrótce za mąż. h) Kukułki przepowiadały przyszłość ... wróżyły ... będzie się bogatym.

6. *Преобразуйте стоящие в скобках инфинитивные формы в соответствующие безличные глагольные формы:*

a) W przesądach współczesnych Polaków (spotykać) wiele elementów z wierzeń dawnych Słowian. b) Dawniej (wierzyć) w uroki i czary. c) Gdy ktoś ma czkawkę, (mówić) obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. d) Kukułkę (uważać) dawniej za ptaka, który przynosi szczęście. e) Kiedyś (mówić), że kukułka przepowiada przyszłość. f) Nierzadko (uważać), że siódemka przynosi szczęście. g) Dzisiaj nie (wierzyć) w przesady jak dawniej.

7. *Переведите на польский язык, используя глаголы многократного действия:*

a) Он всегда бывает пунктуальным. b) Обычно я ем дома. c) Если у меня есть время, то я имею обыкновение после еды немного поспать. d) Раньше обычно говаривали, что число 13 приносит несчастье. e) В какой стране имеют обыкновение есть много мяса?

8. *Что чему соответствует?*

a) Gdy kukułki kukają,
b) Gdy prawa ręka swędzi,
c) Gdy na wiosnę zobaczysz bociana w locie,
d) Dla zneutralizowania uroku,
e) Gdy mamy czkawkę,
f) Gdy ktoś cię nie pozna,

czeka cię w najbliższym czasie podróż.
trzeba odpukać w niemalowane drewno.
znaczy to, że będziesz bogaty.
dziewczęta wyjdą za mąż.
spotkamy kogoś znajomego.
znaczy to, że ktoś o nas mówi.

9. *Дайте ответы на вопросы:*

a) Co znaczy, gdy młoda dziewczyna usłyszy kukułkę, która trzy razy zakuka?
b) Kiedy trzeba odpukać w niemalowane drewno? c) Jaką rolę odgrywa liczba 7 a jaką liczba 13? d) Kiedy można wierzyć, że będzie się miało dużo pieniędzy? e) Jaki ptak wróży nieoczekiwaną podróż? f) Co to znaczy, gdy kogoś swędzi ręka?

10. Обсудите в дискуссионном плане следующие вопросы:

- Czy są Państwo przesądni?
- Ile przesądów znaleźli Państwo w tekście?
- Które przesady Polaków znane są również w Państwa kraju?
- Które przesady podobają się Państwu i dlaczego?

20A Tekst

Chodźmy do restauracji na obiad.

P. = Paweł
Ka. = Katarzyna
Ke. = Kelner

P.: Kogo ja widzę!? Co za niespodzianka? Witam cię, Kasiu!

Ka.: Dzień dobry, Pawle. Nie poznałam cię. Będziesz bogaty.

P.: Właśnie się zastanawiałem, dlaczego mnie dziś swędzi ręka. Co porabiasz w Krakowie?

Ka.: Jestem tu u mojej przyjaciółki i szukam mieszkania dla moich znajomych z Niemiec. A co tam u ciebie słyszę?

P.: W porządku, dziękuję.

Ka.: Co cię sprowadza do Krakowa?

P.: Szef mnie wysłał, abym przygotował program dla grupy zagranicznych turystów w przyszłym miesiącu. Sprawy mają się dobrze, żeby w złą godzinę nie wymówić ... Nie zjedlibyśmy czegoś? Jeśli miałabyś trochę czasu, to chętnie zaprosiłbym cię do restauracji na obiad.

Ka.: Świetnie! Mam trochę czasu i chętnie bym coś zjadła.

P.: Znakomicie! Chodźmy więc coś zjeść!

P.: Ile tu ludzi! Kasiu, zaczekaj chwilkę! Zapytam kelnera o wolny stolik.

Ke.: Słucham pana?

P.: Proszę pana, czy nie miałby pan jeszcze jednego wolnego stolika dla dwóch osób?

Ke.: Tu są jeszcze wolne miejsca. Proszę, tu jest karta. Co państwu podać?

Ka.: Proszę krupnik i gulasz.

Ke.: Bardzo mi przykro. Nie mamy ani krupniku ani gulaszu w jadłospisie.

Ka.: A co mógłby mi pan polecić?

Ke.: Bigos jest wyśmienity. Jest w nim dużo pieczonego mięsa. Im więcej jest w nim rodzajów mięsa, tym jest smaczniejszy. Do bigosu proponuję zupę pomidorową.

P.: Ja też wziąłbym bigos na drugie danie. Ale jaką zupę?

Ke.: Polecam albo pomidorową albo barszcz.

P.: Dobrze. Wobec tego proszę nam przynieść dwie porcje bigosu, jedną zupę pomidorową i jeden barszcz.

- Ke.: Służę uprzejmie. Dwa razy bigos, raz pomidorową i raz barszcz. A co podać do picia?
- Ka.: Napiałabym się wina. Proszę lampkę czerwonego wina.
- P.: A dla mnie jedno jasne piwo.
- Ka.: Ja bym zjadła jeszcze lody. Niech mi pan przyniesie porcję lodów owocowych.
- Ke.: Mamy nie tylko dobre lody lecz także kompoty.
- Ka.: W takim razie niech mi pan nie przynosi lodów. Proszę mi podać kompot z gruszek.
- P.: Chcielibyśmy zapłacić.
- Ke.: Proszę bardzo. Razem czy osobno?
- P.: Proszę razem.
- Ka.: Gdybym to wiedziała, nie przyszłabym tu z tobą.
- P.: Następnym razem zaprosisz ty mnie. Zgoda?
- Ke.: Proszę, tu jest rachunek. Czy smakowało?
- Ka.: O tak, obiad był bardzo smaczny.
- Ke.: Bardzo miło mi to słyszeć. Polecamy się na przyszłość.
- Ka.: Niestety muszę już iść. Gdybym miała więcej czasu, chętnie zostałabym dłużej. Jutro wracam do Warszawy.
- P.: To się świetnie składa. Cieszyłbym się bardzo, gdybyśmy mogli wrócić razem do Warszawy. Jestem tu samochodem.
- Ka.: To wspaniale!
- P.: To gdzie się spotkamy?
- Ka.: Spotkajmy się jutro tu przed restauracją.
- P.: A może przyjechałbym po ciebie do twojej koleżanki? Nie tylko bym po ciebie przyjechał, ale i zniósłbym ci walizki.
- Ka.: To miło z twojej strony. Mógłbyś przyjechać o wpół do dziewiątej?
- P.: Pod jaki adres?
- Ka.: Krupnicza 5.
- P.: Gdybym miał się spóźnić, to zaczekaj na mnie chwileczkę. Nie znam dobrze Krakowa.
- Ka.: To do jutra. Pa, pa! Trzymaj się!

Na wesoło

- Gość do kelnera:* Proszę porcję pierogów. Albo nie, niech mi pan nie przynosi pierogów. Niech mi pan przyniesie to, co je tamten gość przy stoliku obok.
- Kelner:* Będę próbował, ale nie wiem, czy pozwoli sobie zabrać.
-

Restauracja "Nostalgia"

Karta obiadowa

Zupy Супы

chlodnik	окрошка
zupa pomidorowa	томатный суп
zupa jarzynowa	овощной суп
kapuśniak	щи
barszcz	борщ
flaczki	рубцы

Przystawki Закуски

sałatka z drobiu	салат из птицы
sałatka śledziowa	салат из сельди
śledź w oliwie	сельдь в масле
tatar	татар

Dania mięsne Мясные блюда

bigos	бигос
sztuka mięsa	отварное мясо
kotlet schabowy	отбивная котлета

schab peklowany	свинина маринovaná
pieczeń wołowa	жаркое говяжье
kurczak pieczony	курица жареная

Dania bezmięsne Блюда без мяса

pierogi	вареники
- z kapustą	- с капустой
- z serem	- с творогом
naleśniki	блинчики
gołąbki	голубцы

Ryby Рыба

karp smażony	карп жареный
pstrąg z wody	форель свежая

Dodatki Гарниры

kasza gryczana	каша гречневая
ziemniaki	картофель
frytki	картофель фри
makaron	макароны
ryż	рис

Jarzyny Овощи

sałata zielona	зеленый салат
mizeria	салат из огурцов
pieczarki	шампиньоны
buraczki	свекла
marchewka	морковь

Desery Десерты

galaretka owocowa	желе фруктовое
kompot	компот
- z gruszek	- из груш
- z jabłek	- из яблок
- mieszany	- ассорти
lody	мороженое

Napoje bezalkoholowe Безалкогольные напитки

woda mineralna	минеральная вода
sok	сок
portarańczowy	апельсиновый напиток
parój jabłkowy	яблочный сок
sok jabłkowy	яблочный сок
lemoniada	лимонад
kawa	кофе
herbata	чай

Napoje alkoholowe Алкогoльные напитки

piwo ciemne	пиво темное
piwo jasne	пиво светлое
wino czerwone	вино красное
wino białe	вино белое
koniak	коньяк
szampan	шампанское
wódka	водка

Polecamy kuchnię polską

chodźmy	идем	bigos, -su м.	бигос
spotkanie, -nia ср.	свидание	wyśmienity, -a, -e	замечательный, превосходный
zastanawiać się не- сов., zastanawiam się, zastanawiasz się	думать, раздумы- вать	im ... tym	чем ... тем
porabiać несов., porabiam, porabiasz	поделывать	smaczny, -a, -e	вкусный
przyjaciółka, -ki ж.	подруга	proponować несов., proponuję, proponujesz	предлагать
słuchać только инф. co słuchać?	слышно что нового? что слышно?	zupa pomidorowa albo ... albo	томатный суп или ... или
porządek, porządku м.	порядок	barszcz, -czu м.	борщ
co cię sprowadza do Krakowa?	что тебя привело в Краков?	porcja, -cji ж.	порция
sprawy mają się dobrze	дела идут хорошо	służyć несов., służę, służysz	служить
zjeść сов., zjem, zjesz	съесть	służę uprzejmie	к Вашим услугам
zjedlibyśmy bym zjadła = zjadłabym	мы бы съели я бы съела	picie, -cia ср.	питье
znakomicie нар.	отлично, замеча- тельно	napić się сов., napiję się, napijesz się	напиться
zapytać сов., zapytam, zapytasz	спросить	lampka ж. wina	бокал вина
kelner, -ra м.	официант	przynieść сов., przyniosę, przyniesiesz	принести
stolik, -ka м.	столик	owocowy, -a, -e	фруктовый
karta, -ty ж.	зд.: меню	kompot, -tu м.	компот
krupnik, -ku м.	крупник	gruszka, -ki ж.	груша
gulasz, -szu м.	гуляш	zapłacić сов., zapłacę, zapłacisz	заплатить
jadłospis, -su м.	меню	osobno нар.	отдельно
drugie danie	второе блюдо	następnym razem	в следующий раз
polecać się несов., polecam się, polecasz się	рекомендовать	zgoda?	согласен(-а)?
polecamy się na przyszłość	рекомендуем на будущее	rachunek, rachunku м.	счет
to się świetnie składa	это замечательно складывается	zostać сов., zostanę, zostaniesz	остаться
jestem tu samochodem	я здесь с машиной	to miło z twojej strony	это мило с твоей стороны
nie tylko ... ale i ...	не только ..., но и ...	spóźnić się сов., spóźnię się, spóźnisz się	опоздать
		pierogi, -gów м./мн.	пирог; вареники
		próbować несов., próbuję, próbujesz	пробовать
		zabrać сов., zabiorę, zabierzesz	забрать

20B Страноведение и словоупотребление

1. Запас слов

Для выражения согласия, поддержки и восхищения в польском языке употребляются такие наречия, как: **znakomicie** отлично, **świetnie** блестяще, **wspaniale** великолепно, **cudownie** чудесно, **wybornie** превосходно, **fenomenalnie** феноменально.

2. Составные союзы

Как и в русском языке, в польском имеются составные союзы, соединяющие как части одного предложения, так и несколько предложений:

zarówno ... jak i	как ... так и ...
albo ... albo	или ... или ...
nie tylko ... lecz także	не только ..., но и ...
ani ... ani	ни ... ни ...
im ... tym	чем ... тем

3. "Слушать" ("слышать") в польском языке

Глагол **слушать (слышать)** передается в польском языке следующим образом:

- a) *słuchać* *слушать кого-нибудь*, например: *Słucham muzyki.* (Глагол *słuchać* требует после себя дополнение в родительном падеже как в утвердительных, так и в отрицательных предложениях.)
- b) *słucham?* *что? Что Вы сказали? Słucham? Przemasz, nie zrozumiałem. Чем могу служить? Słucham pana/panią?*
- c) *słyszeć* *слышать (воспринимать органом слуха)*, например: *Dobrze słyszę, co mówisz.*
- d) *słychać* *Что нового? Co słychać? Что слышно?* Глагол *słychać* не имеет форм спряжения.

4. Рецепт приготовления бигоса – Przepis na bigos

Składniki

Состав и приправы

25 dag wieprzowiny	250 гр. свинины
10 dag wędzonego boczku	100 гр. копченой грудинки
3 dag tłuszczu	30 гр. жира
10 dag pieczonego mięsa np. cielęcina, kaczka, dziczyzna	100 гр. обжаренного мяса (напр., телятины, утки, дичи)
10 dag kiełbasy	100 гр. колбасы
50 dag kapusty kiszanej	500 гр. кислой капусты
50 dag świeżej kapusty	500 гр. свежей капусты
5 dag koncentratu pomidorowego	50 гр. томатной пасты
5 dag suszonych grzybów	50 гр. сушеных грибов
2 cebule	2 луковицы

Do smaku dodać

pieprz mielony
sól, sok z cytryny
liść bobkowy
cukier

По вкусу добавить

молотый перец
соль, лимонный сок
лавровый лист
сахар

Przyrządzenie

Приготовление

Wieprzowinę pokroić na niewielkie kawałki (*порезать кусочками*), cebulę pokroić w kostkę (*кубиками*), razem obsmażyć (*обжарить*) na tłuszczu.

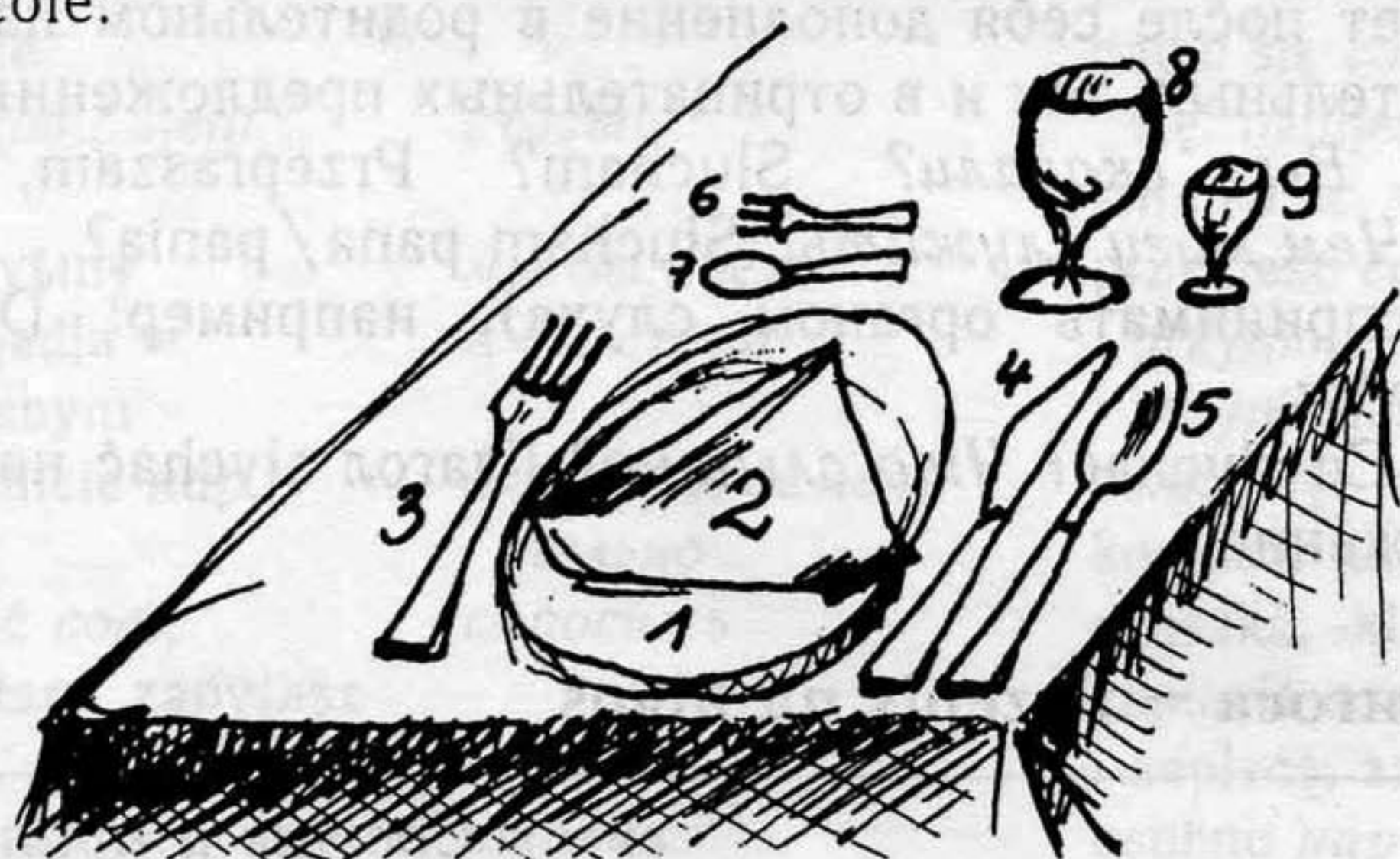
Dodać pokrojony (*порезанный*) boczek i pokrojoną kapustę kwaszoną i świeżą, liści laurowe, trochę wody i dusić (*тушить*).

Na końcu dodać pokrojone mięso pieczone, pokrojoną kiełbasę i suszone grzyby. Doprawić do smaku (*заправить по вкусу*) solą, pieprzem i koncentratem pomidorowym.

Bigos można przygotować bez kiełbasy i koncentratu pomidorowego. Wtedy należy dodać więcej pieczonego mięsa.

5. У обеденного стола

Na stole:

1. talerz
2. serwetka
3. widelec
4. nóż
5. łyżka
6. widelczyk
7. łyżeczka
8. kielich do wody
9. kieliszek do wina

Lokale: Gdzie można coś zjeść?

Ресторация „Nostalgia“

Lokal czynny codziennie
w godzinach
od 12⁰⁰ do 24⁰⁰

kawiarnia   кафе
restauracja   ресторан
stołówka   столовая
gospoda   закусовая

bar samoobsługowy   бар-кафетерий
cukiernia   кондитерская
winiarnia   винный погребок
piwiarnia   пивная

20С Грамматика

1. Повелительное наклонение глаголов

Повелительное наклонение в польском языке, как и в русском, имеет форму второго лица единственного и множественного числа настоящего времени. (Возможно и первое лицо со значением совместного действия, например: *chodźmy идем*.)

Если основа глагола оканчивается группой согласных, то повелительное наклонение второго лица единственного числа оканчивается на **-ij** после мягкого согласного и на **-uj** после отвердевшего.

Если основа глагола оканчивается мягким согласным, то в повелительном наклонении он замещается твердым. Это чередование согласных нередко связано, в свою очередь, с чередованием гласных (чаще всего **-o-** → **-ó-**).

3-е л. мн. числа	Повелит. форма: 2-е л. ед. числа	
<i>słuchają</i> <i>jedzą</i>	<i>słuchaj!</i> <i>jedz!</i>	<i>слушай!</i> <i>ешь!</i>
<i>śpią</i> <i>ciągną</i> <i>drżą</i>	<i>śpij!</i> <i>ciągnij!</i> <i>drzyj!</i>	<i>спи!</i> <i>тяни!</i> <i>дрожь!</i>
<i>gobią</i> <i>mówią</i> <i>kupią</i>	<i>gób!</i> <i>mów!</i> <i>kup!</i>	<i>делай!</i> <i>говори!</i> <i>покупай!</i> (<i>купи!</i>)

Следующие глаголы имеют отклонения от нормы в образовании повелительного наклонения.

3-е л. мн. числа	Повелит. форма: 2-е л. ед. числа	
<i>są</i> <i>mają</i> <i>chodzą</i> <i>chcą</i>	<i> bądź!</i> <i>miej!</i> <i>chodź!</i> <i>chciej!</i>	<i>будь!</i> <i>имей!</i> <i>иди!</i> <i>желай!</i>

Глагольная форма второго лица единственного числа в польском языке представляет собой исходную форму для образования других форм повелительного наклонения. Первое лицо множественного числа повелительного наклонения образуется от формы второго лица единственного числа путем прибавления окончания **-my**, а второе лицо множественного числа — окончания **-cie**.

2-е л. ед. числа	<i>słuchaj!</i>	<i>слушай!</i>	<i>chodź!</i>	<i>иди!</i>
1-е л. мн. числа	<i>słuchajmy!</i>	<i>слушаем!</i>	<i>chodźmy!</i>	<i>идем!</i>
2-е л. мн. числа	<i>słuchajcie!</i>	<i>слушайте!</i>	<i>chodźcie!</i>	<i>идите!</i>

Повелительное наклонение в форме третьего лица единственного и множественного числа образуется с помощью частицы **niech** и соответствующих личных форм настоящего времени. В вежливой форме (на "Вы") может употребляться **niech** или выражение **proszę + инфинитив**.

<i>proszę + инф.</i>	<i>Proszę czekać!</i>	<i>Подождите, пожалуйста (Вы)!</i>
3-е л. ед. числа	<i>Niech pan/i czeka!</i>	<i>Подождите, пожалуйста (Вы)!</i>
3-е л. мн. числа	<i>Niech państwo czekają!</i>	<i>Подождите, пожалуйста (Вы)!</i>

Повелительная форма может быть образована как от глаголов несовершенного, так и совершенного вида. В повелительной форме для выражения просьбы, требования употребляются глаголы совершенного вида, а для выражения запрета – глаголы несовершенного вида.

**Форма выражения просьбы, требования
(глаголы совершенного вида)**

Niech pani to powie!
Niech państwo zaczekają!
Niech pan mi to przyniesie!

Расскажите это (об этом)!
Подождите!
Принесите это мне!

Форма выражения запрета (глаголы несовершенного вида)

Niech pani tego nie mów!
Niech państwo nie czekają!
Niech pan mi tego nie przynosi!

Не говорите этого!
Не ждите!
Не приносите мне это!

2. Сослагательное наклонение глаголов

Сослагательное наклонение служит для выражения условного, возможного, желательного или нереального действия. В польском языке имеется только одна форма сослагательного наклонения: *pisalbym/pisalabym*. Она образуется путем добавления частицы **by** между суффиксом глагола прошедшего времени и личным окончанием.

Мужской род	Женский род	Средний род
(ja) <i>pisalbym</i>	<i>pisalabym</i>	
(ty) <i>pisalbys</i>	<i>pisalabys</i>	
(on) <i>pisalby</i>		
(ona)	<i>pisalaby</i>	
(ono)		<i>pisaloby</i>
Лично-мужская форма		Женско-вещная форма
(my) <i>pisalibysmy</i>	<i>pisalybyysmy</i>	
(wy) <i>pisalibyscie</i>	<i>pisalybyyscie</i>	
(oni) <i>pisaliby</i>		
(one)	<i>pisalyby</i>	

Частица **-by-** вместе с личным окончанием может стоять и перед глаголом.

Chętnie zjadłabym coś dobrego.

Я охотно поела бы чего-нибудь хорошего.

Chętnie **bym** zjadła coś dobrego.

Я охотно бы поела чего-нибудь хорошего.

В придаточных предложениях условия (условных придаточных) частица **by** вместе с личным окончанием добавляется к союзу.

Gdy**by**śmy mieli więcej czasu, porozmawialibyśmy jeszcze trochę.

Если бы у нас было больше времени, мы бы еще немного поговорили.

Jeślibyśmy się nie spotkał, to nie zjadłbym tak dobrego obiadu.

Если бы я тебя не встретил, я бы так хорошо не пообедал.

Если частица **by** употребляется с безличными глаголами или с **trzeba, można**, то она пишется отдельно.

Jeśliby więcej czytano, to robiono by mniej błędów.

Trzeba by coś zrobić.

Если бы больше читали, то меньше делали бы ошибок.

Нужно бы что-то предпринять (сделать).

С безличными глаголами на **-ło**, например: **miało się, czytało się, robiło się**, частица **by** пишется слитно.

Jeśliby się więcej czytało, to robiłoby się mniej błędów.

Gdyby się szybciej pracowało, to miałoby się więcej czasu.

Если бы больше читали, то и ошибок делали бы меньше.

Если бы быстрее работали, то и времени было бы больше.

20D Упражнения

1. *Преобразуйте нижеследующие предложения согласно образцу:*

Пример: Musisz napisać ten list. Napisz ten list!

a) Musimy przeczytać tę książkę. b) Musisz na mnie poczekać. c) Musicie posłuchać. d) Musisz tak robić dalej. e) Musicie stać spokojnie. f) Musimy najpierw zjeść obiad. g) Musisz pójść ze mną do restauracji.

2. *Образуйте запретительную форму повелительного наклонения:*

Пример: Niech pan zamówi bigos!

Niech pan nie zamawia bigosu!

a) Niech pani tu usiądzie! b) Niech pan weźmie zupę pomidorową! c) Niech państwo chwilę poczekać! d) Niech państwo do nas napiszą! e) Niech pan zje swoją porcję! f) Niech pani mi przyniesie jedno piwo! g) Niech państwo kupią te czerwone tulipany! h) Niech się pan napije białego wina. i) Niech państwo do nas dziś zadzwonią.

3. *Переведите на польский язык. Употребите при этом słuchać, słycać или słyszeć:*

a) Как Вы сказали? b) Что у Вас нового? c) Говорите, пожалуйста, погромче, я Вас плохо слышу. d) Я охотно слушаю музыку. e) Дети должны слушаться родителей. f) Мне приятно это слышать. g) Чем могу быть полезен? (Что мне сделать для Вас?)

4. *Дополните предложения сложными союзами:*

zarówno ... jak i, ani ... ani, nie tylko ... lecz także, albo ... albo, im ... tym

a) Nie lubię ... krupniku ... bigosu. b) Ale przecież ... krupnik ... bigos smakuja znakomicie. c) Jeszcze nie wiem, ale wezmę ... kotlet schabowy ... gołąbki. d) ... krócej pieczesz wołowinę, ... jest lepsza. e) ... gołąbki ... bigos robi się z kapusty. f) ... więcej pieczonych mięs, ... lepszy jest bigos.

5. Дополните глаголы личными окончаниями. Они пишутся слитно или раздельно?

- a) Bardzo bym się cieszył. b) Nie wiem, czy ten list w ogóle by przeczytano.
c) Nie wiem też, czy by na niego odpowiadziano. d) Czy pan by chciał coś zjeść?
e) Chętnie bym się czegoś napiła. f) To by było bardzo dobrze, gdybyś mógł mi teraz pomóc.
g) Gdyby się więcej pracowało, to by się miało więcej pieniędzy.

6. Преобразуйте предложения в сослагательное наклонение:

- a) Trzeba coś zrobić. b) Należało dokładnie przeczytać tekst. c) Czytało się ten tekst bardzo trudno.
d) Robiono więcej błędów. e) Czytano bardzo szybko. f) Można jeszcze przeczytać inny tekst.
g) Miało się więcej czasu.

7. Образуйте условные сложноподчиненные предложения в соответствии с образцом:

Jacek: Nie mam pieniędzy. Nie kupię samochodu.

Jacek: Gdybym miał pieniądze, kupiłbym samochód.

- a) Krystyna: Nie mam czasu. Nie zostanę dłużej. b) Nie mamy urlopu. Nie pojedziemy na tydzień nad morze.
c) Nie przyszliście punktualnie. Spóźniliście się na pociąg. d) Nie przyszłaś wcześniej. Nie znaleźliśmy wolnego stolika.
e) Nie mamy wolnego stolika. Nie zjemy obiadu. f) Paweł nie przyjechał punktualnie.
Nie mógł znieść Katarzynie walizek. g) Krzysztof: Nie mam biletu. Nie pojadę tramwajem.
h) Pan się spóźnił. Nie może pan więc brać udziału (принимать участие) w dyskusji.

8. Крыся и Яцек заказывают официанту обед. Определите: кто и что говорит и перепишите диалог в должной последовательности:

– Osobno. Ja płacę za kotlet schabowy, barszcz, piwo i lody.

– Wszystko jest dobre. Ale polecam bigos.

– Co przynieść do picia?

– Ja prosiłbym barszcz.

– A ja miałam zupę pomidorową, bigos, wino i lody.

– Dzień dobry państwu. Proszę, tu jest karta.

– A jakie będą dodatki?

– Tak, chętnie. Prosimy dwie porcje lodów.

– Frytki i mizeria.

– Czy życzą państwo sobie deser?

– Na drugie danie wziąłbym kotlet schabowy.

– Oczywiście, zjadłbym lody, a ty?

– A co podać na drugie danie?

– Tak, zgadza się.

– A ja proszę piwo.

– Chcielibyśmy zapłacić.

– Wyśmienicie. Chciałabym bigos i zupę pomidorową.

– Proszę bardzo. Razem czy osobno?

– Chciałbym wiedzieć, co mógłby pan nam polecić.

– Napiłabym się czerwonego wina.

9. Просмотрите меню ресторана "Nostalgia" и закажите обед на две персоны.

10. Сравните оба рисунка. Что отсутствует на нижнем?

21A Tekst

Powrót samochodem do Warszawy

P. = Paweł   K. = Katarzyna   Po. = Policjant

P.: Hej, Kasiu! Dzień dobry. Kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje. Oj! Chyba się nie spóźniłem?!

K.: Nie, nie. Stoję tu i czekam, żebyś nie musiał nosić moich walizek. A mam ze sobą duży bagaż.

P.: Hmm, poradzimy sobie. To jest samochód pięcioosobowy.

K.: No, no!

P.: A raz nawet jechaliśmy w sześcioro. We dwoje mamy więc sporo miejsca ...
Widzisz, cały bagaż został bez trudu zapakowany.

K.: Ho, ho! Brawo, Pawełku! Zanim pojedziemy, chciałabym się pożegnać z moimi gospodarzami. Mieszkają na drugim piętrze. Tam, gdzie jest ten duży balkon. Zaczekaj chwileczkę! Zaraz wracam.

(Po chwili)

K.: Już jestem. Można jechać.

P.: Oj, oj! Nie wiem, co się stało. Coś się zepsuło. Nie mogę uruchomić silnika. Samochód był ostatnio trzykrotnie naprawiany. Dwukrotnie była wymieniana dysza, a przed tygodniem został wymieniony nawet cały gaźnik. A teraz znów nie chce zapalić. Po trzykrotnej naprawie gaźnik nadal nie działa.

(Po chwili)

P.: Pst! No, nareszcie! Hurra, udało się! Będę musiał jednak pojechać do mojego mechanika do stacji obsługi. Nie potrafię tego sam naprawić. To uszkodzenie musi zostać wreszcie usunięte. Zajmę się tym natychmiast po powrocie do Warszawy. A teraz, zanim wyjedziemy z Krakowa, muszę zatankować paliwo na najbliższej stacji benzynowej. Mamy jeszcze najwyżej pięć litrów w zbiorniku. Przy okazji można jeszcze sprawdzić ciśnienie w oponach i uzupełnić olej w silniku.

K.: Ej! Nie jedź tak szybko! Od szybkiej jazdy robi mi się niedobrze.

P.: Aha! Przepraszam, nie potrafię jeździć wolno. Och, do diabła! Mamy dzisiaj potrójnego pecha. Tam stoi policjant i zatrzymuje nas.

Po.: Dzień dobry panu, kontrola drogowa. Proszę prawo jazdy i dowód rejestracyjny. Czy pan wie, dlaczego pan został zatrzymany?

P.: Nie da się ukryć. Przekroczyłem dozwoloną prędkość.

Po.: To będzie panu drogo kosztowało. Będzie pan musiał zapłacić mandat.

P.: Jak pech, to pech!

powrót, powrotu <i>м.</i>	возвращение	naprawić <i>сов.</i> ,	исправить
Bóg, Boga <i>м.</i>	Бог	naprawię, naprawisz	
kto rano wstaje,	кто рано встает,	uszkodzenie, -nia <i>ср.</i>	повреждение,
temu Pan Bóg daje	тому Бог дает		поломка
nosić, noszę, nosisz	носить	usunąć <i>сов.</i> , usunę,	устранить
bagaż, -żu <i>м.</i>	багаж	usuniesz	
poradzić <i>сов.</i> sobie,	справиться	zająć się <i>сов.</i> , zajmę	заняться
poradzę, poradzisz		się, zajmiesz się	
pięćosobowy, -a, -e	пятиместный	zatankować <i>сов.</i> ,	заправить
w sześćo	вшестером	zatankuj,	
we dwoje	вдвоем	zatankujesz	
trud, -du <i>м.</i>	труд	paliwo, -wa <i>ср.</i>	горючее
zanim	прежде	stacja benzynowa	заправочная стан-
gospodarz, -rza <i>м.</i>	хозяин		ция
stać się <i>сов.</i>	произойти	najwyżej <i>нар.</i>	самое большее
co się stało?	что произошло?	benzyna, -ny <i>ж.</i>	бензин
zepsuć się <i>сов.</i>	поломаться, ис-	zbiornik, -ka <i>м.</i>	бак, резервуар
	портиться	opona, -ny <i>ж.</i>	покрышка, шина
uruchomić <i>сов.</i> ,	привести в дейст-	uzupełnić <i>сов.</i> ,	дополнить, попол-
uruchomię,	вие, в движение	uzupełnię,	нить
uruchomisz		uzupełnisz	
silnik, -ka <i>м.</i>	двигатель, мотор	olej, -ju <i>м.</i>	масло
uruchomić silnik	запустить двига-	robi mi się niedobrze	мне делается плохо
	тель	diabeł, diabła <i>м.</i>	дьявол, черт
trzykrotnie <i>нар.</i>	три раза, трое-	do diabła!	к черту!
	кратно	potrójny, -a, -e	тройной
naprawiać <i>несов.</i> ,	исправлять	pech, -cha <i>м.</i>	невезение, неудача
naprawiam,		policjant, -ta <i>м.</i>	полицейский
naprawiasz		dłaczego	почему?
dwukrotnie <i>нар.</i>	два раза	zatrzymać <i>несов.</i> ,	задерживать, оста-
wymieniać <i>несов.</i> ,	менять	zatrzymuję,	навливать
wymieniam,		zatrzymujesz	
wymieniasz		kontrola <i>ж.</i> drogowa	дорожный патруль
dysza, -szy <i>ж.</i>	сопло	prawo <i>ср.</i> jazdy	водительские права
wymienić <i>сов.</i> ,	сменить	dowód <i>м.</i>	регистрационное
wymienię,		rejestracyjny	удостоверение
wymienisz		zatrzymać <i>сов.</i> ,	задержать, остано-
gaźnik, -ka <i>м.</i>	карбюратор	zatrzymam,	вить
znów <i>нар.</i>	снова	zatrzymasz	
zapalić <i>сов.</i>	зажечь	ukryć <i>сов.</i> , ukryję,	скрыть
naprawa, -wy <i>ж.</i>	ремонт	ukryjesz	
działać <i>несов.</i>	действовать	nie da się ukryć	не удастся скрыть
nareszcie <i>нар.</i>	наконец	przekroczyć <i>сов.</i> ,	превысить
mechanik, -ka <i>м.</i>	механик	przekroczę,	
stacja <i>ж.</i> obsługi	станция обслужи-	przekroczysz	
	вания	dozwolony, -a, -e	разрешенный
potrafić <i>сов.</i> , potrafię,	смог, сумею	prędkość, -ci <i>ж.</i>	скорость
potrafisz		jak pech, to pech!	если не везет, то не
mandat, -tu <i>м.</i>	штраф		везет!

21B Страноведение и словоупотребление

1. Глагол "potrafić"

В польском языке глагол **potrafić** *суметь, смочь* применяют для выражения умения, знания, мастерства, когда подразумевают, что кто-то может что-то сделать и знает как. Обычно он употребляется с инфинитивной формой глаголов совершенного и несовершенного вида.

Czy potrafisz naprawić ten samochód?

Ты (с)можешь (сумеешь) починить этот автомобиль?

Nie potrafię tego zrozumieć.

Я не смогу (не сумею) этого понять.

2. Междометия

a ...	zrozumienie <i>понимание</i>
ach!	zachwyт <i>восхищение</i> ; zaskoczenie <i>неожиданность</i>
aha!	zrozumienie <i>понимание</i> ; zgoda <i>согласие</i>
aj!	zaskoczenie <i>неожиданность</i> ; ból <i>боль</i>
brrr!	zimno <i>холодно</i> ; obrzydzenie <i>отвращение</i>
eee!	niedowierzenie <i>недоверие, скепсис</i>
ech!/eh!	westchnienie <i>вздых</i> ; rezygnacja <i>разочарование, пессимизм</i>
ej!/hej!	zwracanie czyjejs uwagi <i>привлечение внимания</i>
hmmm ...	zastanawianie się <i>раздумье, размышление</i>
ho, ho!	podziw <i>удивление = восхищение</i>
hurra!	zwycięstwo <i>победа</i> ; wiwat <i>виват, победный клич</i>
iii!	lekceważenie <i>пренебрежение, презрение</i>
no!	porędzanie <i>подгонять, торопить</i>
no, no!	niedowierzenie <i>недоверие, скепсис</i>
o!	zwracanie na coś uwagi <i>обратить внимание на что-то</i>
och!	zaskoczenie <i>неожиданность</i>
oj!/ojej!	zaskoczenie (<i>неприятная</i>) <i>неожиданность</i> ; ból <i>боль</i>
pa, pa!	pożegnanie <i>прощание</i>
pst!	zwracanie na coś uwagi <i>обратить внимание на что-то, привлечь внимание</i>
sza!	uciszanie <i>успокоение, побуждение к спокойствию</i>

21C Грамматика

1. Собирательные числительные

Собирательные числительные по своему значению не отличаются от количественных числительных. Вместе с тем сфера их применения довольно широка. Как правило, их ставят перед существительными:

а) имеющими исключительно множественное число, например: drzwi, schody, pożyczki,

- b) означающими объединение лиц разного пола, например: ludzie, rodzice,
 c) означающими потомство, например: dzieci, pisklęta *птенцы*.

Собирательные числительные склоняются следующим образом:

<i>Им.</i>	dwoje	czworo	dwoje dzieci	двое детей
<i>Род.</i>	dwojga	czworga	czworo piskląt	четверо цыплят
<i>Дат.</i>	dwojgu	czworgu	pięcioro ludzi	пятеро людей
<i>Вин.</i>	dwoje	czworo	sześćcioro drzwi	шесть дверей
<i>Твор.</i>	dwojgiem	czworgiem	jedenastcioro	одиннадцать
<i>Предл.</i>	dwojgu	czworgu	dzieci	детей

Если собирательное числительное стоит в именительном, винительном или творительном падеже, то употребляемое с ним существительное ставится в родительном падеже.

Иные собирательные числительные:

troje	trzynaścioro	trzydzieścioro	sześćcioro
pięcioro	piętnaścioro	pięćdziesięcioro	ośmioro
siedmioro	siedemnaścioro	siedemdziesięcioro	dwoje
dziewięcioro	dziewiętnaścioro	dziewięćdziesięcioro	czworo

2. Придаточные предложения места

Придаточные предложения места вводятся при помощи наречий места, таких как: **gdzie** *где*, **skąd** *откуда*, **dokąd** *куда*. В главном предложении часто встречаются слова: **tam** *там*, **tędy** *здесь*, *тут*.

Mieszkam tam, gdzie są te dwa okna. *Я живу там, где эти два окна.*
 Chodźmy tędy, gdzie nie ma dużo ludzi. *Пройдем здесь, где меньше людей.*
 Idę, dokąd mnie oczy poniosą. *Я иду, куда глаза глядят.*

3. Придаточные предложения времени

Если действие в главном предложении предшествует действию в придаточном предложении времени, то оно вводится союзом **zanim** *до того как*, *прежде чем*. Сказуемое придаточного предложения выражается исключительно глаголами совершенного вида.

Zanim pojadę do Warszawy, muszę zatankować benzynę. *До того как (прежде чем) я поеду в Варшаву, я должен заправить машину бензином (заправиться).*
 Zanim pojedziesz na policję, sprawdź, co zostało skradzione. *Прежде чем поедешь в полицию, проверь, что украдено.*

4. Страдательный залог (пассивная форма глагола)

Страдательный залог образуется при помощи глаголов **być** и **zostać** и страдательного причастия:

Samochód jest naprawiany. *Автомашина ремонтируется.*
 Samochód zostanie naprawiony. *Автомашина будет отремонтирована.*

Вспомогательный глагол **zostać** употребляется с причастиями совершенного вида в будущем или прошедшем времени. Вспомогательный глагол **być** употребляется с причастиями как несовершенного, так и совершенного вида во всех трех временных формах:

Страдательный залог, несовершенный вид

List był pisany. *Письмо писалось.*

Страдательный залог, совершенный вид

List został napisany. *Письмо было написано.*

Вспомогательный глагол **być** с пассивным причастием прошедшего времени выражает состояние объекта, которое наступает после конкретного действия.

Страдательный залог, выражающий состояние объекта

Samochód jest naprawiony. *Автомашина отремонтирована.*

На примере глаголов **badać** (несовершенный вид) и **zbadać** (совершенный вид) *проверить, исследовать* показано образование в польском языке всевозможных форм страдательного залога (в мужском роде):

	Страдательный залог			Состояние объекта	
	несовершенный вид	совершенный вид			
<i>Настоящее время</i>	jestem badany	—	jestem	zbadany	
<i>Будущее время</i>	będę badany	zostanę zbadany	będę	zbadany	
<i>Прошедшее время</i>	byłem badany	zostałem zbadany	byłem	zbadany	
<i>Сослагательное наклонение</i>	byłbym badany	zostałbym zbadany	byłbym	zbadany	

Страдательный залог (пассивная форма) не слишком часто применяется в польском языке. Нередко его заменяет описательная форма действительного залога с возвратными глаголами (*kuruje się, krowało się*) или же с безличными формами глагола на *-no, -to* в прошедшем времени.

Страдательный залог

Dawniej były pisane tylko listy.

Безличные формы

Dawniej pisało się tylko listy.

Dawniej pisano tylko listy.

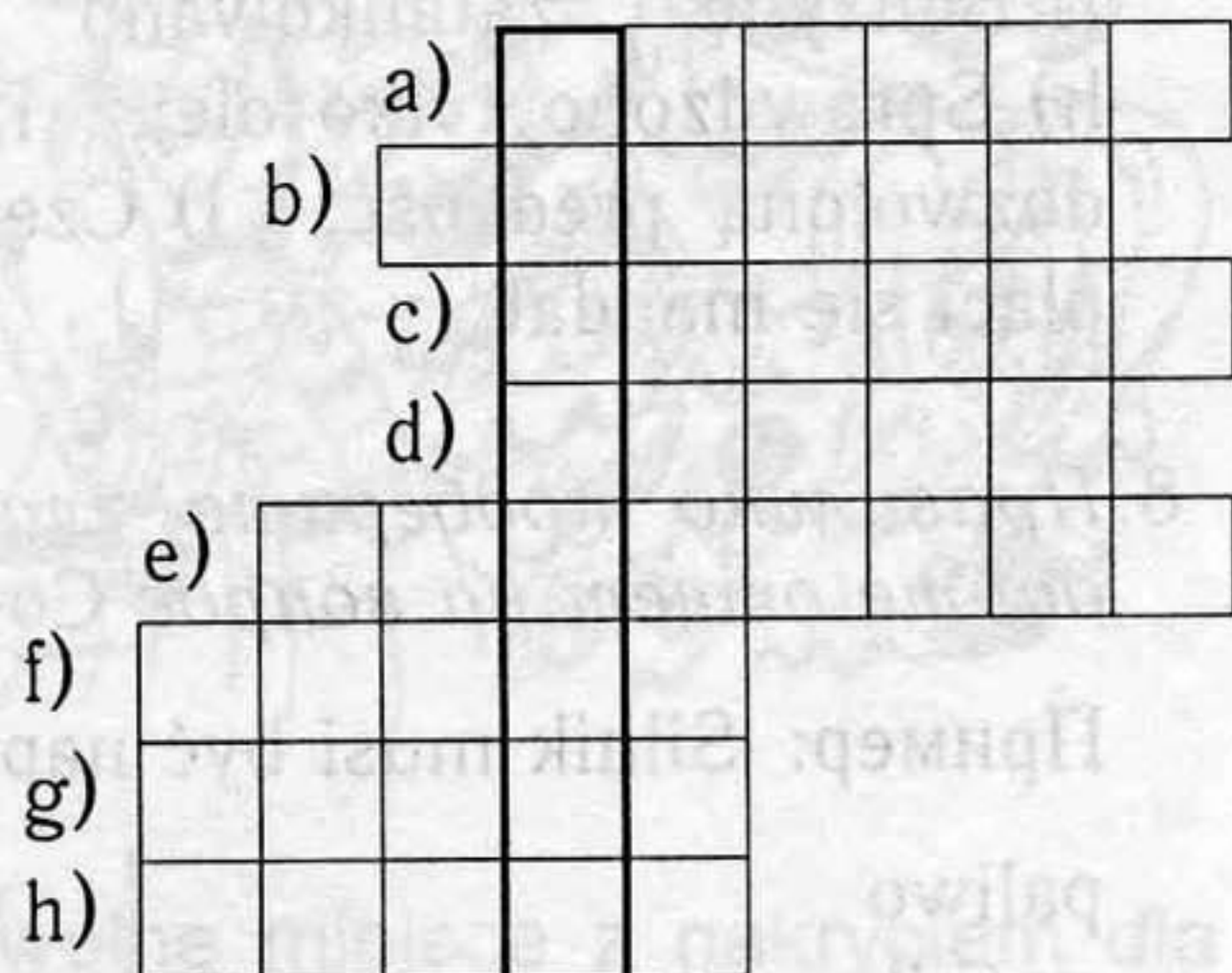
Раньше только письма писались.

21D Упражнения

1. Решите этот кроссворд. Решение найдете в выделенных клетках по вертикали:

- a) Może być benzynowa.
- b) Tankujemy do zbiornika.
- c) Płacimy, gdy przekroczyliśmy dozwoloną prędkość.
- d) Sprawdzamy w niej ciśnienie.
- e) Naprawia nam samochód.
- f) Kiedy trzeba zapłacić mandat, to się ma ...
- g) Może być rejestracyjny.
- h) Kierowca musi mieć prawo ...

2. Заполните пропуски правильно выбранными числительными:

dwoje, troje, podwójny, potrójny, dwukrotnie, trzykrotnie

- a) Już ... naprawiałem samochód.
- b) Dzisiaj miałem ... pecha.
- c) W samochodzie siedziało ... ludzi.
- d) Ten samochód ma tylko ... drzwi.
- e) ... mówiłem ci, że gaźnik nie działa.
- f) Drogo mnie kosztowała ... naprawa.

3. Переведите на польский язык. Проведите различия между potrafić i móc:

- a) Где здесь можно отдать в ремонт автомашину?
- b) Вы сможете сами устранить поломку?
- c) В моей машине я все сумею починить сам.
- d) Где тут можно заправиться?
- e) Я не могу медленно ехать.
- f) Можно на заправочной станции также проверить давление в шинах?

4. Вставьте правильно выбранное междометие:

hmm!, o!, brr!, hurra!, ojej!

- a) ...! Ale zimno. Czy możesz podać mi sweter?
- b) ...! Nie mogę go znaleźć. Chyba zostawiłaś go w domu.
- c) ...! Coś takiego. To niemożliwe.
- d) ...! Jest tu. Znalazłem twój sweter.
- e) ...! Cieszę się bardzo, że go znalazłeś.

5. Соедините обе части в одно предложение, употребив союз zanim:

- a) Najpierw zatankuję paliwo. Potem pojedziemy razem do Warszawy.
- b) Najpierw pożegnam się z moimi gospodarzami. Potem pójdziemy do domu.
- c) Najpierw muszę pojechać do stacji obsługi. Potem możemy porozmawiać o urlopie.
- d) Najpierw pożegnaj się z gospodarzami. Potem przyjdź do mnie.
- e) Najpierw zapakuj bagaż do samochodu. Potem pojedź na urlop.

6. Какие из частей подходят друг к другу?

- a) Jeżdżę tam na urlop,
- b) Moi znajomi mieszkają tam,
- c) Idź tędy,
- d) Chodźmy tędy,
- e) Proszę skrócić tam,

- skąd przyszedłeś.
- gdzie jest dużo sklepów.
- gdzie jest przystanek.
- gdzie jest ten duży balkon.
- gdzie mogę dobrze wypocząć.

7. Образуйте страдательный залог:

- a) Usunięto uszkodzenie. b) Sprawdzano ciśnienie w oponach. c) Wczoraj naprawiono już gaźnik. d) Najpierw czyta się tekst, potem robi się wszystkie ćwiczenia. e) Najpierw przeczytano tekst, potem napisano ćwiczenia. f) Benzynę zatankowano już wczoraj. g) Czy wymieniono oponę? h) Sprawdzono tylko olej. i) Zatrzymuje się te samochody, które przekroczyły dozwoloną prędkość. j) Często przekracza się dozwoloną prędkość, ale za to płaci się mandat.

8. Правильно подберите глагол к каждому существительному и затем дайте ответ на вопрос Со musi być zrobione?

Пример: Silnik musi być naprawiony.

paliwo
gaźnik
ciśnienie w oponach
olej w silniku
mandat
silnik
samochód

wymienić
uzupełnić
naprawić
zapłacić
sprawdzić
zatrzymać
zatankować

9. Составьте диалог из нижеследующих предложений:

“W stacji obsługi”:

- Na jak długo?
- W moim samochodzie jest coś nie w porządku.
- Dziś wieczorem około 19.00 pana samochód będzie gotowy.
- Niestety nie. Nie mogę uruchomić silnika.
- Słucham pana?
- Proszę zostawić samochód u nas, ponieważ musimy wszystko dokładnie sprawdzić.
- Czy pan wie, gdzie jest uszkodzenie?
- Dziękuję, będę przed 19.00.

10. Вы предприняли поездку в Польшу. Ваш автомобиль поломался. Сообщите автомеханику, что в Вашей машине не в порядке, что не работает.

22A Tekst

Polskie tradycje świąteczne

Polacy mają szczególny stosunek do tradycji, rodziny i wielką słabość do dzieci, do których zwracają się przeważnie pieszczotliwie, np. Kasiu, Kasieńko, Kasiuniu albo Janku, Jasiu, Jasieńku itp. Rodzina w pojęciu polskim, to nie tylko tata, mama i dzieci, ale również dziadkowie, wujkowie, ciocie, kuzyni i in. Okazją do spotkań rodzinnych są różne święta, takie jak: imieniny, wesele, pierwsza komunia, no i oczywiście Boże Narodzenie i Wielkanoc.

Boże Narodzenie to największe rodzinne święta w Polsce. Przygotowania do nich czyni się na wiele dni naprzód. Kupuje się choinkę i podarunki dla całej rodziny. Szczególne znaczenie ma Wigilia. Na tę uroczystą kolację przygotowuje się specjalne potrawy – wszystkie postne i powinno być ich dwanaście, m. in. śledź, barszczyk czysty, karp smażony, pierogi z kapustą i suszonymi grzybami, a na deser kutia z maku i kompot z suszonych owoców.

Przy stole wigilijnym zostawia się zawsze jedno wolne miejsce z nakryciem dla nieznanego przybysza. Jeżeli goście zbyt mało jedzą, zdaniem gospodarzy znaczy to, że im nie smakuje. Goście są wielokrotnie proszeni i nakłaniani do jedzenia, ponieważ zgodnie z polską tradycją trzeba dać się kilka razy prosić. Nie wypada za pierwszym razem przyjąć propozycji, wbrew porzekadłu: Nie daj się dwa razy prosić. W czasie kolacji słucha się i śpiewa kolędy, a o północy wiele osób idzie na pasterkę.

Oprócz Bożego Narodzenia drugimi ważnymi świętami są Święta Wielkanocne. Wielkanocy nie obchodzi się wprawdzie tak uroczyście jak Bożego Narodzenia, ale jest wiele zwyczajów ludowych związanych z tymi świętami. Przygotowuje się np. kolorowe pisanki z jajek, które z innymi produktami spożywczymi, jak chleb, wędlina, sól są w Wielką Sobotę święcone w kościele.

W Poniedziałek Wielkanocny do tradycji należy wzajemne polewanie się wodą, tzw. śmigus dyngus. Jest to wątpliwa przyjemność dla dziewcząt, szczególnie na wsi, gdzie są polewane całymi wiadrami. "Co za dużo, to niezdrowo" – przestrzega inne polskie powiedzenie. Dlatego też obecnie coraz częściej polewa się bliskie osoby perfumami. Śmigus dyngus ma zapewnić zdrowie polewanej osobie.

tradycja, -cji <i>ж.</i>	<i>традиция</i>	nie wypada	<i>неудобно</i>
święteczny, -a, -e	<i>праздничный</i>	przyjąć propozycję	<i>принять предложение</i>
szczególny, -a, -e	<i>особенный</i>	wbrew + <i>дат.</i>	<i>вопреки</i>
stosunek, stosunku <i>м.</i>	<i>отношение</i>	porzekadło, -ła <i>ср.</i>	<i>поговорка</i>
słabość, -ci <i>ж.</i> do + <i>род.</i>	<i>слабость (к чему)</i>	śpiewać <i>несов.</i> , śpiewam, śpiewasz	<i>петь</i>
zwracać się <i>несов.</i> do + <i>род.</i> , zwracam się, zwracasz się	<i>обращаться к</i>	kolęda, -dy <i>ж.</i>	<i>колядка</i>
przeważnie <i>нар.</i>	<i>главным образом</i>	pasterka, -ki <i>ж.</i>	<i>Рождественская</i>
pieszczotliwie <i>нар.</i>	<i>ласково, нежно</i>	Święta Wielkanocne <i>мн.</i>	<i>вечерняя месса</i>
pojęcie, -cia <i>ср.</i>	<i>понятие</i>	obchodzić <i>несов.</i> , obchodzę, obchodzisz	<i>Пасхальные праздники</i>
wujek, wujka <i>м.</i>	<i>дядя</i>	wprowadzić <i>нар.</i>	<i>действительно</i>
ciocia, -ci <i>ж.</i>	<i>тетя</i>	związany, -a, -e	<i>связанный</i>
kuzyn, -na <i>м.</i>	<i>двоюродный брат, кузен</i>	pisanka, -ki <i>ж.</i>	<i>"писанка"</i>
spotkanie rodzinne	<i>семейная встреча</i>	produkty spożywcze <i>мн.</i>	<i>продукты питания</i>
komunia, -nii <i>ж.</i>	<i>причастие</i>	święcić <i>несов.</i> , święcę, święcisz	<i>святить</i>
Boże Narodzenie	<i>Рождество</i>	kościół, kościoła <i>м.</i>	<i>костел, церковь</i>
Wielkanoc, -cy <i>ж.</i>	<i>Пасха</i>	należać <i>несов.</i> do + <i>род.</i> należę, należysz	<i>принадлежать к (чему)</i>
święta rodzinne	<i>семейные праздни-ки</i>	wzajemny, -a, -e	<i>взаимный</i>
czynić <i>несов.</i>	<i>готовиться</i>	polewanie się wodą	<i>обливание водой</i>
przygotowania	<i>за много дней, за-ранее</i>	śmigus dyngus <i>м.</i>	<i>смигус дынгус (обычай облива-ния водой и упла-ты выкупа тому, кто обливает)</i>
wiele dni naprzód	<i>елка</i>	wątpliwy, -a, -e	<i>сомнительный, ма-ловероятный</i>
choinka, -ki <i>ж.</i>	<i>подарок</i>	przyjemność, -ci <i>ж.</i>	<i>удовольствие</i>
podarunek, podarunku <i>м.</i>	<i>значенье</i>	wieś, wsi <i>ж.</i>	<i>деревня, село</i>
znaczenie, -nia <i>ср.</i>	<i>Сочельник</i>	wiadro, -ga <i>ср.</i>	<i>ведро</i>
Wigilia, -lii <i>ж.</i>	<i>торжественный</i>	co za dużo, to niezdrowo	<i>излишество вредно</i>
uroczysty, -a, -e	<i>пицца; зд.: блюдо</i>	przestrzegać <i>несов.</i> , przestrzegam, przestrzegasz	<i>предупреждать, предостерегать</i>
potrawa, -wy <i>ж.</i>	<i>постный</i>	powiedzenie, -nia <i>ср.</i>	<i>сентенция, изрече-ние</i>
postny, -a, -e	<i>постный борщ</i>	dlatego też	<i>поэтому</i>
barszczyk czysty	<i>каarp</i>	coraz częściej	<i>все чаще</i>
karp, -pia <i>м.</i>	<i>сушеный</i>	perfumy, perfum <i>мн.</i>	<i>духи</i>
suszony, -a, -e	<i>гриб</i>	zapewnić <i>сов.</i> , zapewnię, zapewnisz	<i>гарантировать, обеспечить</i>
grzyb, -ba <i>м.</i>	<i>кутья</i>	wielokrotnie <i>нар.</i>	<i>много раз, много-кратно</i>
kutia, -tii <i>ж.</i>	<i>мак</i>		
mak, -ku <i>м.</i>	<i>относящийся к Со-чельнику</i>		
wigilijny, -a, -e	<i>прибор</i>		
nakrycie, -cia <i>ср.</i>	<i>пришелец</i>		
przybysz, -sza <i>м.</i>	<i>слишком мало</i>		
zbyt mało	<i>по мнению</i>		
zdaniem	<i>упрашивать, про-сить</i>		
nakłaniać <i>несов.</i> , nakłaniam, nakłaniasz	<i>согласно традиции</i>		
zgodnie z tradycją	<i>позволить себя</i>		
dać się prosić	<i>уговорить</i>		

22B Страноведение и словоупотребление

1. Государственные и церковные праздники

Święto	Праздник
Nowy Rok	Новый год
Wielkanoc	Пасха
Święto Pracy	День труда, 1 мая
Konstytucja 3. Maja	День опубликования первой демократической Конституции 3-го мая 1791г.
Zielone Świątki	Троица (Троицын день)
Boże Ciało	Праздник Преображения тела Господня (у католиков) – первый четверг после Троицы
Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny	Праздник Вознесения св. Марии, 15 августа
Wszystkich Świętych	Праздник всех святых, 1 ноября
Narodowe Święto Niepodległości	День независимости, 11 ноября
Wigilia	Сочельник (перед Рождеством Христовым), 24 декабря
Boże Narodzenie	Рождество Христово, 25 декабря

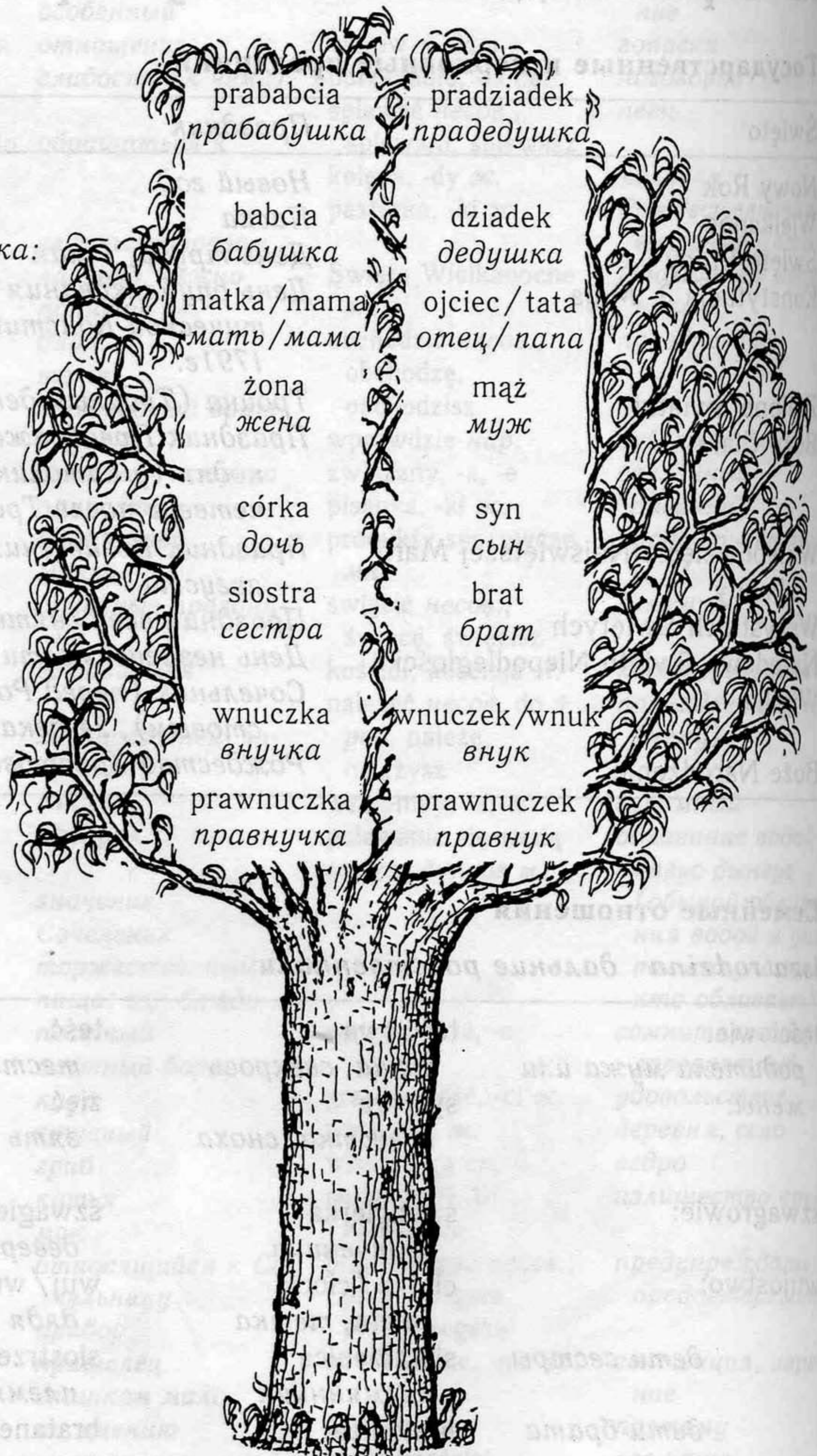
2. Семейные отношения

Dalsza rodzina дальние родственники

teściowie: <i>родители мужа или жены:</i>	teściowa <i>теща, свекровь</i> synowa <i>невестка, сноха</i>	teść <i>тесть, свекор</i> zięć <i>зять</i>
szwagrowie:	szwagierka <i>свояченица</i>	szwagier <i>деверь, шурин</i>
wujostwo: <i>дети сестры</i> <i>дети брата</i>	ciotka / ciocia <i>тетя, тетка</i> siostrzenica <i>племянница</i> bratanica <i>племянница</i>	wuj / wujek <i>дядя</i> siostrzeniec <i>племянник</i> bratanek <i>племянник</i>
kuzynostwo:	kuzynka <i>кузина, двоюродная сестра</i>	kuzyn <i>кузен, двоюродный брат</i>

Bliższa rodzina   *близкие родственники*

pradziadkowie: <i>прабабушка и прадедушка:</i>	prababcia <i>прабабушка</i>	pradziadek <i>прадедушка</i>
dziadkowie: <i>бабушка и дедушка:</i>	babcia <i>бабушка</i>	dziadek <i>дедушка</i>
rodzice: <i>родители:</i>	matka / mama <i>мать / мама</i>	ojciec / tata <i>отец / папа</i>
małżeństwo: <i>супружеская пара:</i>	żona <i>жена</i>	maż <i>муж</i>
dzieci: <i>дети:</i>	córka <i>дочь</i>	syn <i>сын</i>
rodzeństwo: <i>сестры и братья:</i>	siostra <i>сестра</i>	brat <i>брат</i>
wnuki: <i>внуки:</i>	wnuczka <i>внучка</i>	wnuczek / wnuk <i>внук</i>
prawniki: <i>правнуки:</i>	prawniczka <i>правнучка</i>	prawniczek <i>правнук</i>

22C Грамматика

1. Уменьшительные формы слов

Польские уменьшительные слова отличаются разнообразием форм и образуются путем присоединения уменьшительных суффиксов.

В польском языке имеются две степени уменьшительной формы слов, выражающие разнообразный характер эмоциональной оценки со стороны говорящего. Уменьшительные формы могут быть образованы от различных частей речи (существительных, прилагательных и других):

Существительные	<i>мужской род</i>	pies <i>пес, собака</i>	piesek <i>песик, собачка</i>	pieseczek*
		dom <i>дом</i>	domek <i>домик</i>	domeczek*
	<i>женский род</i>	lampa <i>луна</i>	lampka <i>луничка</i>	lampeczka
		ryba <i>рыба</i>	rybka <i>рыбечка</i>	rybeczka
	<i>средний род</i>	okno <i>окно</i>	okienko <i>окнышко</i>	okieneczko
		auto <i>автомобиль</i>	autko <i>автомобильчик</i>	auteczko

При образовании уменьшительных слов в польском языке наблюдается чередование гласных, например: **o** превращается в **ó** (koza коза – kózka), а **e** в **a** (zwierzę – zwierzątko).

Прилагательные	mały <i>малый</i>	malutki <i>маленький</i>	maluteńki/malusieński <i>малюсенький</i>
	lekki <i>легкий</i>	leciutki <i>легонький</i>	leciuteńki/leciusieński <i>легусенький</i>

Наряду с вышеупомянутыми суффиксами имеет место еще целый ряд суффиксов для выражения уменьшений. Поэтому не стоит углубляться в дебри систематизации, лучше ориентироваться на так называемое чувство языка поляков.

В целом же имеется правило: чем чаще употребляется слово в языке, тем больше возможностей образования его уменьшительных форм, например:

matka: mateczka, mateńka, matusia, matuśka, matula, matuchna, matusieńka, mama, mamusia, mamunia, mamusieczka
miły: milutki, miluteńki, milusieńki, milusi, miluchny

Несмотря на то, что некоторые слова уже привычно употребляются в уменьшительной форме, они утратили уменьшительное значение, например:

babcia бабушка, dziadek дедушка, wujek дядюшка, дядя (последнее существует наряду с вытесняемым из языка словом wuj).

2. Управление глаголов (выбор падежной формы подчиненного слова)

Управление глаголов, т.е. падеж относящегося к глаголу существительного, в русском и польском языках не всегда совпадают.

Наибольшей частотностью в польском языке обладают глаголы, требующие винительного падежа. Вместе с тем, в случаях, когда речь идет о поддержке, помощи и т.п. кому-то, глагол может требовать дательного падежа:

* По-русски не переводится.

<i>Польский язык (дат. падеж)</i>	<i>Русский язык (вин.-дат. падеж)</i>
towarzyszyć komuś	сопровождать (кого-то)
przeszkadzać komuś	мешать (кому-то)
kazać komuś coś zrobić	велеть (кому-то что-то сделать)

Предлоги, образующие управляемую падежную форму, также не всегда совпадают с русскими соответствиями.

<p> pisać do iść do celować do </p>	<p> писать к (или без предлога) идти к, до, в целиться в, во </p>
--	--

Некоторые глаголы управляют как предложными, так и беспредложными формами.

<p> jechać samochodem dzwonić do przyjaciela grać w szachy </p>	<p> ехать машиной, на машине звонить другу играть в шахматы </p>
---	--

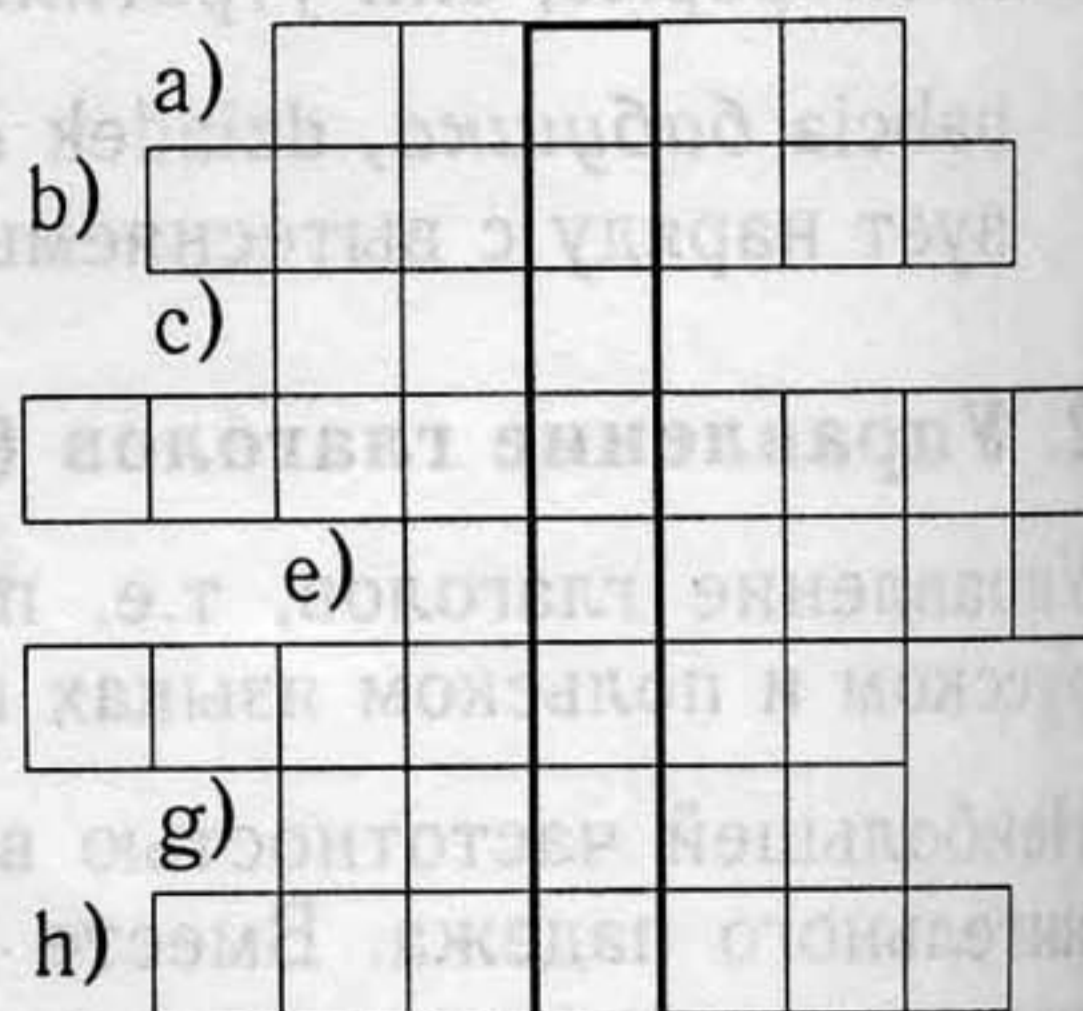
22D Упражнения

1. Прочтите еще раз учебный текст к данному уроку. Затем отметьте, какие из предложений упражнения написаны верно, а какие нет:

- a) Rodzina w pojęciu polskim to rodzice i dzieci. b) Okazją do spotkań rodzinnych są m. in. imieniny. c) Najważniejszą częścią Bożego Narodzenia jest Wigilia. d) Na Wigilię przygotowuje się jedno danie: kotlet schabowy, a na deser lody. e) Jedno miejsce przy stole pozostawia się wolne dla nieoczekiwanego gościa. f) Gospodarze są zadowoleni, jeśli goście dużo jedzą. g) W Wielką Sobotę jest śmigus dyngus. h) Na Boże Narodzenie święci się chleb i sól w kościele.

2. Заполните кроссворд. Решение найдете в выделенных клетках по вертикали:

- a) Deser z maku na kolację wigilijną.
 b) Dobre np. z kapustą i suszonymi grzybami.
 c) Nie daj się ... razy prosić.
 d) Co za dużo, to ...
 e) Druga część od śmigus.
 f) Wigilia to uroczysta ...
 g) Mąż ciotki to ...
 h) Wielkanocne jajo.

3. Подберите уменьшительные формы к подчеркнутым существительным и прилагательным:
- a) Chciałabym mieć mały dom z ogrodem. b) Dookoła domu byłyby kwiaty i zielone drzewa. c) W nowym domu mieszkałabym z moim mężem i synem. d) Mogłabym też kupić sobie psa i miłego kota. e) Małe zwierzęta są bardzo miłe. f) Moja ciotka i wuj mogliby mnie odwiedzać.
4. Заполните пропуски правильно подобранными предлогами и поставьте существительные в требуемом падеже:
- a) Nie lubię długo czekać na przystanku ... (autobus), który się spóźnia. b) Rodzice zwracają się ... (dzieci) pieszczotliwie. c) Gospodarze nakłaniają gości... (jedzenie). d) Czy często piszesz ... (swoi znajomi)? e) Po przyjęciu goście pożegnali się ... (gospodarze) i poszli... (dom). f) Często dostaję długie listy... (moja rodzina). g) Jutro muszę się zająć (ta sprawa). h) Przygotowania ... (święta) trwają kilka tygodni. i) Polacy lubią mówić ... (swoje problemy). j) Wiele tradycji ludowych związanych jest... (święta). k) Muszę zadzwonić ... (mój przyjaciel). l) Ktoś puka ... (drzwi).
5. Дайте ответы на вопросы:
- a) Jakie są święta w Polsce? Proszę nazwać trzy. b) Kiedy jest śmigus dyngus? c) Kiedy jest Wigilia? d) Co to jest pisanka? e) Proszę nazwać minimum pięć zawodów. f) Jakie są pory roku? g) Proszę powiedzieć po polsku: Анна выходит замуж за Петра. h) Co w Polsce obchodzi się uroczystiej: imieniny czy urodziny? i) Jakie znaczenia ma słowo "dwójka"? Proszę podać trzy. j) Ile człowiek ma palców? k) Co mogą Państwo polecić swoim znajomym z kuchni polskiej? l) Proszę nazwać trzy zabytki w Warszawie. m) Jaki jest numer kierunkowy do Polski? n) Proszę złożyć znajomemu z Polski życzenia imieninowe. o) Jakie święto jest 11. listopada?
6. Расскажите о праздновании Рождества в Вашей стране. Что совпадает с празднованием в Польше, а что нет.

Склонение существительных, прилагательных и личных местоимений

Для большей ясности в таблицах даны образцы склонений по всем падежам. Падежные окончания выделены жирным шрифтом.

1. Склонение существительных

Склонение существительных мужского рода

Ед. число	Одушевленные			Неодушевленные		
<i>Им.</i>	pan	aktor	koń	cel	dom	
<i>Род.</i>	pan a	aktor a	kon ia	cel u	dom u	
<i>Дат.</i>	pan u	aktor owi	kon owi	cel owi	dom owi	
<i>Вин.</i>	pan a ¹	aktor a	kon ia	cel ²	dom	
<i>Твор.</i>	pan em	aktor em	kon iem	cel em	dom em	
<i>Предл.</i>	pan u	aktor ze	kon iu	cel u	dom u	
<i>Зват.</i>	pan ie!	aktor ze!	kon iu!	cel u!	dom u!	
Мн. число	Лично-мужская форма			Женско-вещная форма		
<i>Им.</i>	pan owie	aktor zy		kon ie	cel e	dom y
<i>Род.</i>	pan ów	aktor ów		kon i	cel ów	dom ów
<i>Дат.</i>	pan om	aktor om		kon iom	cel om	dom om
<i>Вин.</i>	pan ów ³	aktor ów		kon ie ⁴	cel e	dom y
<i>Твор.</i>	pan ami	aktor ami		kon iami	cel ami	dom ami
<i>Предл.</i>	pan ach	aktor ach		kon iach	cel ach	dom ach
<i>Зват.</i>	pan owie!	aktor zy!		kon ie!	cel e!	dom y!

Пояснения.

¹ У одушевленных существительных винительный = родительному.

² У неодушевленных существительных винительный = именительному.

³ В лично-мужской форме винительный = родительному.

⁴ В женско-вещной форме винительный = именительному.

Склонение существительных женского рода

<i>Ед. ч.</i>	<i>Им.</i>	pani	lampa	пос
	<i>Род.</i>	pani	lampy	посу
	<i>Дат.</i>	pani	lampie	посу
	<i>Вин.</i>	pani a	lampę	пос
	<i>Твор.</i>	pani a	lamp a	пос a
	<i>Предл.</i>	pani	lampie	посу
	<i>Зват.</i>	pani !	lamp o!	пос у!

Мн. ч.	Им.	panie	lampy	pose
	Род.	pań	lamp	posy
	Дат.	paniom	lampom	posom
	Вин.	panie	lampy	pose
	Твор.	paniami	lampami	posami
	Предл.	paniach	lampach	posach
	Зват.	panie!	lampy!	pose!

Склонение существительных среднего рода

Ед. ч.	Им.	okno	mieszkanie	imię	muzeum
	Род.	okna	mieszkania	imienia	muzeum
	Дат.	oknu	mieszkaniu	imieniu	muzeum
	Вин.	okno	mieszkanie	imię	muzeum
	Твор.	oknem	mieszkanie m	imieni m	muze u m
	Предл.	oknie	mieszkaniu	imieniu	muze u m
	Зват.	okno!	mieszkanie!	imię!	muze u m!
Мн. ч.	Им.	okna	mieszkania	imiona	muzea
	Род.	okien	mieszkań	imion	muze ó w
	Дат.	okno m	mieszkanie m	imion o m	muze o m
	Вин.	okna	mieszkania	imiona	muzea
	Твор.	okna mi	mieszkania mi	imiona mi	muze a mi
	Предл.	okna ch	mieszkania ch	imiona ch	muze a ch
	Зват.	okna!	mieszkania!	imiona!	muze a !

2. Склонение прилагательных

Твердая разновидность с окончанием -у

	Единственное число			Множественное число	
	мужской род	женский род	средний род	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
Им.	powu	powa	powe	powi ²	powe
Род.	powego	powej	powego	powych	powych
Дат.	powemu	powej	powemu	powym	powym
Вин.	= Им./Род. ¹	pową	powe	powych	powe
Твор.	powym	pową	powym	powymi	powymi
Предл.	powym	powej	powym	powych	powych

Пояснения.

¹ У одушевленных существительных винительный = родительному. У неодушевленных винительный = именительному.

² В лично-мужской форме имеет место чередование согласных, например: -wu/-wi, -gu/-gzy.

Обзорный материал

Мягкая разновидность с окончанием -i

	Единственное число			Множественное число	
	мужской род	женский род	средний род	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
Им.	tani	tania	tanie	tani	tanie
Род.	taniego	taniej	taniego	tanich	tanich
Дат.	taniemu	taniej	taniemu	tanim	tanim
Вин.	= Им./Род. ¹	tania	tanie	tanich	tanie
Твор.	tanim	tania	tanim	tanimi	tanimi
Предл.	tanim	taniej	tanim	tanich	tanich

¹ У одушевленных существительных винительный = родительному. У неодушевленных винительный = именительному.

3. Склонение личных местоимений

Им.	ja	ty	on	ono	ona
Род.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go		jej / niej
Дат.	mnie / mi	tobie / ci	jemu, niemu / mu		jej / niej
Вин.	mnie / mię	ciebie / cię	jego, niego / go	je / nie	ją / nią
Твор.	mną	tobą	nim		nią
Предл.	mnie	tobie	nim		niej
Зват.	ja	ty	—		—
				<i>Лично-мужская форма</i>	<i>Женско-вещная форма</i>
Им.	my	wy	oni	one	
Род.	nas	was		ich / nich	
Дат.	nam	wam		im / nim	
Вин.	nas	was	ich / nich		je / nie
Твор.	nami	wami		nimi	
Предл.	nas	was		nich	
Зват.	my	wy		—	

Пояснения.

Некоторые личные местоимения имеют две формы. Односложные местоимения **mi**, **ci**, **ni** и т.д. в предложении неударны и составляют при произнесении единое целое с предыдущим или последующим словом.

Спряжение глаголов

1. Спряжение глагола być

<i>Настоящее время</i>	
(ja)	jestem
(ty)	jesteś
on, ona, ono	jest
(my)	jestemy
(wy)	jesteście
oni, one	są

<i>Прошедшее время</i>			<i>Будущее время</i>
<i>мужской род</i>	<i>женский род</i>	<i>средний род</i>	
(ja) by łem	by łam		będę
(ty) by łeś	by łaś		będziesz
(on) by ł			będzie
(ona)	by ła		będzie
(ono)		by ło	będzie
<i>Лично-мужская форма</i>	<i>Женско-вещная форма</i>		
(my) by liśmy	by łyśmy		będziemy
(wy) by liście	by łyście		będziecie
(oni) by li			będą
(one)	by ły		będą

2. Первое спряжение

	napisać
(ja)	napiszę
(ty)	napisz esz
on, ona	napisz e
(my)	napisz emy
(wy)	napisz ecie
oni, one	napisz ą

Для первого спряжения характерны следующие виды чередования согласных и гласных:

<i>1-е л. ед. ч. / 3-е л. мн. ч.</i>	d	n	m	t	s	z	k	g	r	a	o
<i>другие лица</i>	dzi	ni	mi	ci	si	zi	cz	ż	rz	e	e

Обзорный материал

	móc	chcieć
(ja)	mogę	chcę
(ty)	możesz	chcesz
on, ona, ono	może	chce
(my)	możemy	chcemy
(wy)	możecie	chcecie
oni, one	mogą	chcą

3. Второе спряжение

	zamówić	zobaczyć
(ja)	zamówię	zobaczę
(ty)	zamówisz	zobaczysz
on, ona	zamówi	zobaczy
(my)	zamówimy	zobaczymy
(wy)	zamówicie	zobaczycie
oni, one	zamówią	zobaczą

Для второго спряжения характерно следующее чередование согласных:

1-е л. ед. ч. / 3-е л. мн. ч.	c	dz	sz	z	szcz	źdz
другие лица	c+i	dz+i	s+i	z+i	śc+i	źdz+i

	musieć
(ja)	muszę
(ty)	musisz
on, ona, ono	musi
(my)	musimy
(wy)	musicie
oni, one	muszą

4. Третье спряжение

	czytać
(ja)	czytam
(ty)	czytasz
on, ona, ono	czyta
(my)	czytamy
(wy)	czytacie
oni, one	czytają

	rozumieć	umieć	wiedzieć
(ja)	rozumiem	umiem	wiem
(ty)	rozumiesz	umiesz	wiesz
on, ona, ono	rozumie	umie	wie
(my)	rozumiemy	umiemy	wiemy
(wy)	rozumiecie	umiecie	wiecie
oni, one	rozumieją	umieją	wiedzą

5. Времена глагола

Прошедшее время

	<i>Мужской род</i>	<i>Женский род</i>	<i>Средний род</i>
(ja)	pomaga łem	pomaga łam	
(ty)	pomaga łeś	pomaga łaś	
(on)	pomaga ł		
(ona)		pomaga ła	
(ono)			pomaga ło
	<i>Лично-мужская форма</i>	<i>Женско-вещная форма</i>	
(my)	pomaga liśmy	pomaga łyśmy	
(wy)	pomaga liście	pomaga łyście	
(oni)	pomaga li		
(one)		pomaga ły	

Будущее время

<i>Единственное число</i>				
	<i>Мужской род</i>		<i>Женский род</i>	<i>Средний род</i>
(ja)	będę	pis ał	będę	pis ała
(ty)	będiesz	pis ał	będiesz	pis ała
(on)	będzie	pis ał		
(ona)			będzie	pis ała
(ono)				będzie pis ało
<i>Множественное число</i>				
	<i>Лично-мужская форма</i>		<i>Женско-вещная форма</i>	
(my)	będziemy	pis ali	będziemy	pis ały
(wy)	będziecie	pis ali	będziecie	pis ały
(oni)	bę dą	pis ali	bę dą	pis ały
(one)				

В польском языке имеются две формы будущего времени: простая и сложная (см. 9С2).

Обзорный материал

6. Сослагательное наклонение

	<i>Мужской род</i>	<i>Женский род</i>	<i>Средний род</i>
(ja)	pisal bym	pisal abym	
(ty)	pisal byś	pisal abyś	
(on)	pisal by		
(ona)		pisal aby	
(ono)			pisal oby
	<i>Лично-мужская форма</i>	<i>Женско-вещная форма</i>	
(my)	pisal ibyśmy	pisal ubyśmy	
(wy)	pisal ibyście	pisal ubyście	
(oni)	pisal iby		
(one)		pisal uby	

Предлоги

bez	<i>Род.</i>	без	Pogoda będzie bez opadów.
dla	<i>Род.</i>	для	Tu są klucze dla państwa.
do	<i>Род.</i>	в к до, в до	Idziemy do hotelu. Szewczyk przyszedł do króla. Jedziemy do Niemiec / do Warszawy. Czekam do wtorku / do jutra.
na	<i>Вин. Предл. Вин. Предл. Вин. Предл. Вин.</i>	на на на на на на на	Czekam na pana. Okulary leżą na stole. Idę na koncert. Jestem na koncercie. Idę na górę. Na przystanku stoi dużo ludzi. Wyjazd na pół roku / Znaczek na list.
над	<i>Предл. Вин.</i>	на, над на, к	Mam urlop nad morzem. Pada nad morzem. Jadę nad morze.
о	<i>Предл.</i>	о в	Legenda o smoku wawelskim. Przyjdę o jedenastej.
obok	<i>Род.</i>	возле, у	Teatr jest obok Ogrodu Saskiego.
od	<i>Род.</i>	от с с	Telegram od Helgi. Czekam na pana od godziny. Od jutra.
po	<i>Предл. Вин.</i>	после после по	Przyjdę dzisiaj po szóstej. Po południu. Proszę 4 znaczki po 2 złote.
pod	<i>Предл. Вин.</i>	под под	Okulary są pod stołem. Zrzucił owcę pod smoczą jamę.
przeciwko	<i>Дат.</i>	против	Nie mam nic przeciwko wietrzeniu.
przed	<i>Твор. Вин.</i>	перед перед	Przed domem stoi samochód. Smok wyszedł przed jamę.
przez	<i>Вин.</i>	через через	Musimy przejść przez ulicę. Musimy przejść przez most.

Обзорный материал

и	<i>Род.</i>	<i>у</i>	Mięso kupię u rzeźnika.
в, we	<i>Вин.</i> <i>Вин.</i> <i>Предл.</i>	<i>в</i> <i>в</i> <i>в</i>	W poniedziałek. Jutro jadę w góry. Dobrze wypoczywam w górach.
z, ze	<i>Род.</i> <i>Твор.</i>	<i>из</i> <i>с</i>	Goście z Rosji (Ukrainy). Mieszkam z rodzicami.
za	<i>Твор.</i> <i>Вин.</i>	<i>за (сзади)</i> <i>за (сзади)</i> <i>через / в течение</i> <i>за</i>	Okulary są za kanapą. Popatrz za kanapę. Przyjadę za miesiąc. Znaczek za 1,5 zł.

Польско-русский словарь

А

a a (противопоставление), 3А
aby чтобы, 15А
abyśmy (aby + śmy)
 чтобы мы, 15А
adres, -su м. адрес, 10В
aktor, -ra м. актер, 3А
aktorka, -ki ж. актриса, 3А
aktualny, -a, -e актуальный, 9А
albo или, 4А
albo ... albo или ... или, 20А
ale но, 13А
aleś to świetnie wymyśliła! Ты это замечательно придумала! 13А
ależ oczywiście! Ну конечно! 10А
Amerikanin, -na м. американец, 8В
Amerykanka, -ki ж. американка, 8В
Angielka, -ki ж. англичанка, 8В
angina, -ny ж. ангина, 17В
Anglik, -ka м. англичанин, 8В
ani ... ani ни ... ни, 20В
apartament, -tu м. большая квартира, номер в гостиннице, 12В
apteka, -ki ж. аптека, 18А
architekt, -ta м. архитектор, 3А
atrakcyjny, -a, -e эффектный, привлекательный, 2А
Austria, -rii ж. Австрия, 14В
Austriaczka, -ki ж. австрийка, 8В
Austriak, -ka м. австриец, 8В

autobus, -su м. автобус, 10А

autobusowy, -a, -e автобусный, 10А

aż пока, 11А

В

babcia, -ci ж. бабушка, 4В

bać się несов., boję się, boisz się бояться, 11А

bagaż, -żu м. багаж, 21А

balet, -tu м. балет, 9А

Bałtyk, -ku м. Балтика, Балтийское море 15А

bar, -ru м. бар, закусочная, 20В

bar samoobsługowy бар, кафетерий, 20В

bardziej больше, более, 14А

bardzo нар. очень, 1А

bardzo mi miło мне очень приятно, 1А

bardzo mi przykro мне очень жаль, 1А

barszcz, -czu м. борщ, 20А

barszczyk czysty постный борщ, 22А

bawić się несов., bawię się, bawisz się развлекаться, 9А

benzyna, -ny ж. бензин, 21А

bez + род. без, 18В

bezchmurnie нар. безоблачно, 14Д

będzie буд. будет, 9А

biały, -a, -e белый, 13А

biec несов., biegnę, biegiesz бежать, 11С

biegać несов., biegam, biegasz бегать, 16А

biegle нар. бегло, 6В

bigos, -su м. бигос, 20А

bilet, -tu м. билет, 10А; 5А

bilet powrotny обратный билет, 16А

biuro, -ra ср. бюро, 2А

biuro podróży бюро путешествий 2А

bliska osoba близкий человек, 19А

blisko нар. близко, 10А

bliźniak, -ka м. близнец; двух квартирный дом, 12А

bochenek, bochenka м. буханка, 7А

bocian, -na м. аист, 19А

bogaty, -a, -e богатый, 19А

boleć несов. болеть, 17А

Boże Ciało ср. Преображение Тела Господня, 22В

Boże Narodzenie ср. Рождество, 22А

Bóg, Boga м. Бог, 21А

ból, -lu м. боль, 17В

ból głowy головная боль, 17В

brać несов. bioreę,

bierzesz брать, 15А

brat, -ta м. брат, 22В

brzuch, -cha м. живот, брюхо, 11А

buchać несов. валить, 11А

bułka, -ki ж. булка, 7А

burza, -rzy ж. гроза, буря, 14А

but, -ta м. ботинок, 16А

butelka, -ki ж. бутылка, 7А

by бы, 20С

być несов. jestem, jesteś быть, 1А

byli прош. были, 9А

było прош. было, 9А

bym zjadła = zjadłabym я бы съела, 20А

bywać *несов.* **bywam, bywasz** *бывать*, 19А

С

całkiem *нар.* *совсем, вполне*, 10А

całkowicie *нар.* *полностью, целиком*, 18А

cały, -a, -e *целый*, 15А

cebula, -li *ж.* *лук, луковица*, 20В

cel, -lu *м.* *цель*, 19А

celować *несов.*, **do + род., celuje, celujesz** *целиться*, 22С

cena, -ny *ж.* *цена*, 7А

centrum, centrum *ср.* *центр*, 12А

chciałabym *ж.* *я хотела бы*, 10А

chciałbym *м.* *я хотел бы*, 10А

chcieć, chcę, chcesz *хотеть*, 6А

chętnie *нар.* *охотно*, 8А

chleb, -ba *м.* *хлеб*, 7А

chłodniejszy, -a, -e *холоднее*, 14А

chłodny, -a, -e *холодный*, 14А

chociaż *хотя*, 19А

choć *хоть*, 19А

chodzić *несов.* **chodzę, chodzisz** *ходить*, 19А

chodźmy! *идем!* 20А

choinka, -ki *ж.* *елка*, 22А

chory, -a, -e *больной*, 17А

chory na gripę *больной гриппом*, 17В

chwileczka, -ki *ж.* *минутка*, 16А

chwileczkę *одну минутку, минутку*, 3А

chwilka, -ki *ж.* *минутка*, 7А

chyba *пожалуй*, 4А

chyba, że ... *разве что ...*, 15А

ciastko, -ka *ср.* *пирожное*, 7А

ciekawe *нар.* *интересно*, 3А

ciekawyy, -a, -e *интересный*, 9А

cielęcina, -ny *ж.* *телятина*, 20В

ciemnobrązowy, -a, -e *темно-коричневый*, 13А

ciemny, -a, -e *темный*, 13А

cieplejszy, -a, -e *теплее*, 14А

ciepły, -a, -e *теплый*, 13А

cieszyć się *несов.*, **cieszę się, cieszysz się** *радоваться*, 5А

ciocia, -ci *ж.* *тетя*, 22А

ciotka, -ki *ж.* *тетка*

ciśnienie, -nia *ср.* *давление*, 14А

co *что*, 3А

co cię sprowadza do Krakowa? *что привело тебя в Краков?* 20А

co następuje *зд.*: *следующее*, 18А

co pana do mnie sprowadza? *что Вас ко мне привело?* 17А

co panu dolega? *что у Вас болит?* 17А

co się stało? *что случилось?* 21А

co słyhać? *что слышно?* 20А

co ty na to powiesz? *что ты на это скажешь?* 15А

co za dużo, to niezdrowo *что излишне, то вредно*, 22А

codziennie *нар.* *ежедневно*, 13А

coraz częściej *все чаще*, 22А

coś do picia *что-нибудь выпить*, 8А

coś lżejszego *что-нибудь полегче*, 14А

coś na kolację *что-нибудь к ужину/на ужин*, 6А

coś odpowiedniego *что-нибудь подходящее*, 9А

coś ty powiedziała *что ты сказала?* 13А

córka, -ki *ж.* *дочь*, 4А

cudownie *нар.* *чудесно*, 16В

cukier, cukru *м.* *сахар*, 7А

cukiernia, -ni *ж.* *кондитерская*, 7А

czarny, -a, -e *черный*, 18А

czary, -rów *мн.* *чары*, 19А

czas, -su *м.* *время*, 6А

czego potrzebował *в чем нуждался*, 11А

czekać *несов.* **na + вин., czekam, czekasz** *ждать (кого)*, 1А

czekać *несов.* + *вин.* *ожидать*, 9А

czekolada, -dy *ж.* *шоколад*, 7В

czerwiec, czerwca *м.* *июнь*, 15В

czzerwony, -a, -e *красный*, 13А

cześć! *привет!* 8А

czkawka, -ki *ж.* *икота*, 19А

człowiek, -ka *м.* *человек*, 7С

cztery *четыре*, 3В

czterysta *четыреста*, 7В

czuć się *несов.*, **czuję się, czujesz się** *чувствовать себя*, 14А

czwartek, czwartku *м.* *четверг*, 6А

czwarty, -a, -e *четвертый*, 5В

czy *ли*, 1А

czy coś jeszcze? *что-то еще?* 7А

czy pani Żurawska? *Вы Журавская?* 1А

czy są ...? *есть ли ...?* 7А

czyj, czyja, czyje *чей, чья, чье*, 12D

czym mogę służyć? *чем могу служить?* 16В

czynić *несов.* **przygotowania** *готовиться*, 22А

czynny, -a, -e *открытый*, 20В

czynsz, -szu *м.* оплата за пользование квартирой, 12А
czynsz miesięczny месячная оплата, 12А
czytać *несов.* **czytam, czytasz** читать, 3А
ćwierć, -ci *ж.* четверть, 7В

D

dać *сов.*, **dam, dasz** дать, 10А
dać ogłoszenie do gazety дать объявление в газету, 13А
dać się prosić позволить себя уговорить, 22А
dalej *нар.* дальше, 3А
daleko *нар.* далеко, 10А
dawni Słowianie древние славяне, 19А
dawno *нар.* давно, 11А
dawno, dawno temu много лет тому назад, 11А
deka(gram, -ma) *м.* дека (грамм) = 10 грамм, 7В
dentysta, -ty *м.* зубной врач, дантист, 3А
dentystka, -ki *ж.* женщина зубной врач, 3А
deszcz, -czu *м.* дождь, 14А
deszczowo *нар.* дождливо, 14Д
diabeł, diabła *м.* черт, дьявол, 21А
do diabła! к черту! 21А
dla + род. для, 3А
dla pewnej sympatycznej osoby для одного симпатичного человека, 3А
dlaczego почему, 21А
dlatego (też) потому, 22А
do + род. до, к, 5А
do jutra до завтра, 8А
do przeczytania для чтения, 18А
do tego dochodzą jeszcze ... к этому дополнительно ..., 12А

do widzenia до свидания, 8В
do załatwienia к улаживанию, 5А
do zobaczenia до свидания, 8А
doba, -by *ж.* сутки, 15А
dobranoc спокойной ночи, 8А
dobry, -a, -e добрый, хороший, 1А
dobry wieczór добрый вечер, 8В
dobrze *нар.* хорошо, 4А
dojechać *сов.*, **dojadę, dojedziesz** доехать, 10А
dojść *сов.*, **dojdę, dojdiesz** дойти, 10А
dokąd куда, 9В
dokładnie *нар.* точно, подробно, 13А
doktor, -ra *м.* доктор, 17А
dolegać *несов.* болеть, 17А
dom, -mu *м.* дом, 4А
dopiero *нар.* только, 6А
doskonale *нар.* превосходно, совершенно, 6В
dostać *сов.* **dostanę, dostaniesz** достать, 11А
dość *нар.* довольно, достаточно, 10А
dowiedzieć się *сов.*, **dowiem się, dowiesz się** узнать, 9А
dowód rejestracyjny регистрационное удостоверение, 21А
dozwolony, -a, -e разрешенный, 21А
drewno, -na *ср.* дерево, 19А
drobne, -nych *мн.* мелочь, 7А
droga, -gi *ж.* дорога, 14А
drogi, -a, -ie дорогой, 7А; любимый, 9А
drugi, -a, -ie второй, 5В
drugie danie второе блюдо, 20А
drzeć *несов.*, **drzę, drzysz** дрожать, 11А

drzeć ze strachu дрожать от страха, 11 А
drzwi, drzwi *мн.* дверь, 8А
dusić *несов.*, **duszę, dusisz, зд.:** тушить, 20В
duszno *нар.* душно, 16А
dużo *нар.* много, 8А
duży, -a, -e большой, 4А
dwa два, 3В
dwa tygodnie temu две недели тому, 15А
dwanaście двенадцать, 3В
dwieście двести, 7В
dworzec, dworca *м.* вокзал, 10А
dwójka, -ki *ж.* двойка; двухместный номер, 15А; двойка, 16В
dwudziesty, -a, -e двадцатый, 5В
dwukrotnie *нар.* дважды, 21А
dwunasty, -a, -e двенадцатый, 5В
dwupokojowy, -a, -e двухкомнатный, 12В
dyspozycja, -cji *ж.* распоряжение, 12А
dysza, -szy *ж.* сопло, 21А
dywan, -nu *м.* ковер, 13А
dziadek, dziadka *м.* дедушка, 4В
dziadkowie *мн.* дедушка и бабушка, 4В
działać *несов.* работать, делать, 21А
dziczyna, -ny *ж.* дичь, 20В
dziecko, -ka *ср.* ребенок, 3А
dzielny, -a, -e мужественный, 11А
dziennie *нар.* в день, 17А
dziennikarka, -ki *ж.* журналистка, 3А
dziennikarz, -rza *м.* журналист, 3А
dzień, dnia *м.* день, 1А
dzień dobry добрый день, 1В

- dziesiąta (godzina)**, десять (часов), 5А
dziesiąty, -a, -e десятый, 5В
dziesięć десять, 3В
dziewczę, -cia девочка, 19А
dziewczyna, -ny ж. девушка, 19А
dziewczynka, -ki девочка, 19А
dziewiąty, -a, -e девятый, 5В
dziewięć девять, 3В
dziewięćset девятьсот, 7В
dziękować несов. **za** + вин., **dziękuję**, **dziękujesz** благодарить за (что), 7А
dzisiaj сегодня, 2А
dzisiejszy, -a, -e сегодняшний, 10А
dziś сегодня, 6А
dzwonić несов. **do** + род., **dzwoń, dzwonisz**, звонить (кому), 8А; 22С
- Е**
europejski, -a, -ie европейский, 14А
- Ф**
fałszywy, -a, -e фальшивый, 18А
fenomenalnie нар. феноменально, 20В
filharmonia, -nii ж. филармония, 9А
film, -mu м. фильм, 9Д
firanka, -ki ж. занавеска, 13А
fizjologiczny, -a, -e физиологический, 19А
formularz, -rza м. формуляр, 10А
Francja, -cji ж. Франция, 14В
Francuz, -za м. француз, 8А
Francuzka, -ki ж. француженка, 8В
- Г**
garaż, -żu м. гараж, 12А
- garsoniera, -ry** ж. однокомнатная квартира, 12А
gaz, -zu м. газ, 12А
gazeta, -ty ж. газета, 10А
gaznik, -ka м. карбюратор, 21А
Gdańsk, -ka м. Гданьск, 14В
gdy когда, 11А
gdzie где, 9В
głęboko нар. глубоко, 17А
głęboko oddychać глубоко дышать, 17А
głośno нар. громко, 15А
głowa, -wy ж. голова, 17А
godz. = godzina час, 12В
godzina, -ny ж. час, 1А
godzinę później часом позже, 6А
godziny мн. зд.: учебные часы, уроки, 6А
godziny przyjęć часы приема, 17А
golić się несов., **golę się**, **golisz się** бриться, 6А
gorączka, -ki ж. жар, лихорадка, 17А
gorzej хуже, 14А
gospoda, -dy ж. закусочная, 20В
gospodarz, -rza м. хозяин, 21А
gościć несов. **u** + род., **goszczę, gościsz** гостить, принимать гостей, 9А
goście, gości мн. гости 2А
goździk, -ka м. гвоздика, 7А
gra, gry ж. игра, 17А
grać несов., **gram, grasz** играть, 22С
grać w szachy играть в шахматы, 22С
grad, -du м. град, 14В
gram, -ma м. грамм, 7В
granica, -cy ж. граница, 15А
grudzień, grudnia м. декабрь, 15А
grupa, -py ж. группа, 3А
gruszka, -ki ж. груша, 20А
grupa, -py ж. грипп, 17А
- grzyb, -ba** м. гриб, 22А
gulasz, -szu м. гуляш, 20А
gustować несов., **gustuję**, **gustujesz** любить, 13А
guzik, -ka м. пуговица, 16А
gwałtowny, -a, -e внезапный, неожиданный, 18А
- Н**
hala, -li ж. зал, 7А
hala targowa крытый рынок, 7А
Halka ж. "Халька" (опера Монюшко), 5А
hall, -lu м. холл, 13Д
herbata, -ty ж. чай, 20А
Hilary (мужское имя) Хиларий, 16А
hotel, -lu м. гостиница, 5А
hotelowa restauracja ж. ресторан гостиницы, 5А
- І**
i и, 2А
i dalej ... и дальше ..., 3А
i.in. = i inne и другие, 19В
ich их (от: они), 16С
igła, -ły ж. игла, 16А
ile сколько, 3А
ile ma być szynki? сколько нужно ветчины? 7А
ile wynosi czynsz? какова оплата? 12А
im ... tym чем ... тем, 20А
imieniny, imienin мн. именины, 8А
imię, imienia ср имя, 8А
inaczej иначе, 16А
inny, -a, -e другой, 7А
internista, -ty м. терапевт, 17А
i td. = i tak dalej и так далее, 19В
i tp. = i tym podobne и тому подобное, 19В
iść несов., **idę, idziesz** идти, 6А
iż = że что, 19А
- Ј**
ja я, 1А

- ja w sprawie ogłoszenia** я по поводу объявления, 12А
- jabłko, -ka** яблоко, 7А
- jadąc** *депр.* проезжая, 18А
- jadalnia, -ni** столовая, 12А
- jadłospis, -su** меню, 20А
- jadowity, -a, -e** ядовитый, 11А
- jajko, -ka** *ср.* яйцо, 22А
- jak** как, 10А
- jak można dojść ...?** Как можно прийти ...? 10А
- jak pech, to pech!** Как не везёт, так не везёт! 21А
- jak się masz?** Как дела? 8А
- jaki, jaka, jakie** какой, какая, какое, 7А
- jakiś, jakaś, jakieś** какой-то, какая-то, какое-то, 7А
- jaskinia, -ni** *ж.* пещера, 11А
- jasnobrązowy, -a, -e** светло-коричневый, 13В
- jasny, -a, -e** светлый, 13А
- jechać** *несов.*, **jadę, jedziesz** ехать, 7А
- jechać samochodem** ехать автомобилем, 22С
- jeden, dwa, trzy, ...** один, два, три, ..., 3А
- jeden, jedna, jedno** один, одна, одно, 3А
- jedenastka, -ki** *ж.* одиннадцатый (о номере троллейбуса или трамвая), 16А
- jedenasty, -a, -e** одиннадцатый, 5В
- jedna z najzimniejszych** одна из самых холодных, 14А
- jedna z nich** одна из них, 18А
- jednak** однако, 4А
- jednopoкойowy, -a, -e** однокомнатный, 12В
- jednorodzinny, -a, -e** на одну семью, 12В
- jedynka, -ki** *ж.* одноместный гостиничный номер, № 1; единица, 16В
- jego, jej, jego** его, ее, его, 3А
- jesień, -ni** *ж.* осень, 14В
- jest** 3-е л. ед. ч. от **być**, 1А
- jestem kawalerem** я неженат, 4А
- jestem panną** я незамужняя, 4А
- jestem tu samochodem** я тут (с) автомобилем, 20А
- jeszcze** еще, 3А
- jeść** *несов.*, **jem, jesz** есть, 6А
- jeśli** если, 6А
- jeździć** *несов.*, **jeżdżę, jeździsz**, ездить, 19С
- jeżeli** если, 6А
- język, -ka** *м.* язык, 6А
- (język) francuski** французский (язык), 6А
- (język) polski** польский (язык), 6А
- (język) angielski** английский (язык), 6А
- (język) niemiecki** немецкий (язык), 6А
- (język) rosyjski** русский (язык), 6А
- (język) ukraiński** украинский язык, 6А
- jutro** завтра, 6А
- już** уже, 1А
- К**
- kaczka, -ki** *ж.* утка, 20В
- kapusta, -ty** *ж.* капуста, 20В
- kapusta kwaszona** кислая капуста, 20В
- Karkonosze, -szy** *мн.* горная гряда в Судетах, 15А
- karp, -pia** *м.* карп, 22А
- karta, -ty** *ж.* *зд.:* меню, 20А
- kartka, -ki** *ж.* открытка, 10А
- kasa, -sy** *ж.* касса, 16А
- kasa biletowa** билетная касса, 16А
- kasjerka, -ki** *ж.* женщина-кассир, кассирша, 16А
- Katowice, Katowic** *мн.* Катовице, 14В
- kawa, -wy** *ж.* кофе, 20А
- kawałek, kawałka** *м.* кусок, 7А
- kawaler, -ra** *м.* холостяк, 4А
- kawalerka, -ki** *ж.* однокомнатная квартира (без кухни), 12А
- kawiarnia, -ni** *ж.* кафе, 20В
- kazać** *несов.*, **każę, każesz** велеть, 11А
- każdy, -a, -e** каждый, 10А
- kelner, -ra** *м.* официант, кельнер, 20А
- kiedy** когда, 6А; 5В
- kielich, -cha** *м.* бокал, 20В
- kieliszek, kieliszka** *м.* рюмка, 20В
- kiełbasa, -sy** *ж.* колбаса, 7А
- kierunek, kierunku** *м.* направление, 10А
- kieszon, -ni** *ж.* карман, 19А
- kilka** несколько, 9А
- kilo(gram, -ma)** *м.* килограмм, 7А
- kim** *тв.* кем; *зд.:* кто, 3А
- kim ona/on jest (z zawodu)?** кто он/она (по профессии)? 3А
- kino, -na** *ср.* кино, 9D
- kiosk, -ku** *м.* киоск, 10А
- klasa, -sy** *ж.* класс, 16А
- kłopot, -tu** *м.* забота, 13А
- kobieta, -ty** *ж.* женщина, 2А
- kochany, -a, -e** любимый, 9В
- kod, -du** *м.* (почтовый) код, индекс, 10В
- kolacja, -cji** *ж.* ужин, 6А
- kolega, -gi** *м.* коллега, товарищ (по работе), 9А
- kolejny, -a, -e** очередной, 8А

- koleżanka, -ki** *ж.* подру-
га, 1A
- kolęda, -dy** *ж.* колядка,
22A
- kolor, -gu** *м.* цвет, 13A
- komfortowy, -a, -e** ком-
фортабельный, 4A
- komisarz, -rza** *м.* комис-
сар, 18A
- kompot, -tu** *м.* компот,
20A
- komunia, -nii** *ж.* причас-
тие, 22A
- koncentrat** *м.* pomi-
dorowy томатная паста,
20B
- koncert, -tu** *м.* концерт,
9A
- koniec, końca** *м.* конец,
7A
- Konstancin** *м.* пригород
Варшавы, 4A
- kontrola** *ж.* drogowa
дорожный патруль, 21A
- koń, konia** *м.* конь, 4A
- kończyć** *сов.*, **kończę,**
kończysz кончить, 9A
- koperta, -ty** *ж.* конверт,
10A
- kostka, -ki** *ж.* *зд.:* пачка,
7A
- kosztować** *несов.*, **kosz-
tuję, kosztujesz** стоить,
7A
- kościół, kościoła** *м.* кос-
тел, 22A
- kraj, -ju** *м.* страна, 15A
- Kraków, Krakowa** *м.*
Краков, 14B
- kropelki, -lek** *мн.* капли,
17A
- król, -la** *м.* король, 11A
- królowna, -ny** *ж.* коро-
лева, 11A
- krupnik, -ku** *м.* крупник
(суп), 20A
- kryminał, -tu** *м.* детектив,
18C
- kryminalny, -a, -e** уго-
ловный, криминальный,
18A
- krzesło, -ła** *ср.* стул, 13A
- krzyczeć** *несов.*, **krzyczę,**
krzyczysz кричать, 16A
- książka, -ki** *ж.* книга, 10A
- kształtować się** *несов.*
формироваться, 19A
- kto** кто, 1A
- kto rano wstaje, temu
Pan Bóg daje** кто рано
встает, тому Бог дает,
21A
- ktoś** кто-то, 8A
- która godzina?** который
час? 5A
- którego dziś mamy?**
какое сегодня число? 15A
- który, która, które** какой,
какая, какое, который,
которая, которое, 3A
- kuchnia, -ni** *ж.* кухня,
12A
- kukanie, -nia** *ср.* кукова-
ние, 19A
- kukułka, -ki** *ж.* кукушка,
19A
- kupić** *сов.*, **kupię, kupisz**
купить, 5A
- kupiwszy** *деепр.* **bilet**
купив билет, 18A
- kupować** *несов.*, **kupuję,**
kupujesz покупать, 7A
- kurs, -su** *м.* курсы (язы-
ка), 6A
- kurtka, -ki** *ж.* куртка, 14A
- kutia, -tii** *ж.* кутья, 22A
- kuzyn, -na** *м.* двоюродный
брат, 22A
- kwiat, -ta** *м.* цветок, 7A
- kwiecień, kwietnia** *м.*
апрель, 15B
- L**
- lampka** *ж.* **wina** бокал
вина, 20A
- lata, lat** *мн.* годы, 4A
- latać** *несов.*, **latam,**
latasz летать, 19A
- lato, -ta** *ср.* лето, 14B
- latem** летом, 14B
- lecieć** *несов.*, **lecę, lecisz**
лететь, 19A
- legenda, -dy** *ж.* легенда,
10A
- lekarstwo, -wa** *ср.* лекар-
ство, 17A
- lekarz, -rza** *м.* врач, 3B
- lekcje, lekcji** *ж./мн.*
уроки, 6A
- lekki, -a, -ie** легкий, 17A
- lepiej** лучше, 6A
- lepiej powiedz!** лучше
скажи! 13A
- lepszy, -a, -e** лучший, 14A
- liczba, -by** *ж.* число, 19A
- linia** *ж.* kolejowa желез-
нодорожный путь, 18A
- lipiec, lipca** *м.* июль, 15A
- list, -tu** *м.* письмо, 5A
- list lotniczy** авиаписьмо,
10A
- list polecony** заказное
письмо, 10A
- list zwykły** обычное пись-
мо, 10A
- lista, -ty** *ж.* список, 2A
- listonosz, -sza** *м.* поч-
тальон, 8A
- listopad, -da** *м.* ноябрь,
15B
- litr, -ra** *м.* литр, 7A
- lodówka, -ki** *ж.* холодиль-
ник, 7A
- lody, -dów** *мн.* мороже-
ное, 7A
- lokal, -lu** *м.* помещение,
12A; ресторан, 20B
- lokalny, -a, -e** местный,
14A
- Londyn, -nu** *м.* Лондон,
14B
- lot, -tu** *м.* полет, 19A
- lub** или, 6A
- ludzie, -dzi** *мн.* люди, 16A
- lusterko, -ka** *ср.* зеркаль-
це, 16A
- luty, -tego** *м.* февраль,
15B
- Ł**
- łazienka, -ki** *ж.* ванная,
12A
- łącznie ze śniadaniem**
включая завтрак, 15A
- łąka, -ki** *ж.* луг, 19A

łóżko, -ka *ср.* кровать, 18А
łyсы, -а, -е лысый, 18А
łyżeczka, -ki *ж.* ложечка (чайная ложка), 20В
łyżka, -ki *ж.* ложка, 20В

М

М-4 четырехкомнатная квартира, 12А
m. in. = między innymi, между прочим, 19В
m. kw = metr kwadra-towy квадратный метр, 12В
ma na imię его (ее) зовут, 8А
maj, -ja *м.* май, 15В
mak, -ku *м.* мак, 22А
mały, -а, -е небольшой, маленький, 4А
małżeństwo, -wa *ср.* супруги, 22В
mam 24 lata мне 24 года, 4А
mam przesiadkę у меня пересадка, 16А
matka, -my *ж.* мама, 22В
mandat, -tu *м.* штраф, 21А
marzec, marca *м.* март, 15А
marzenie, -nia *ср.* мечта, 8А
masło, -ła *ср.* масло, 7А
matka, -ki *ж.* мать, 4В
mawiać *несов.*, **mawiam, mawiasz** говаривать, 19А
Mazury, Mazur *мн.* Мазуры (Мазурские озера), 15А
mała, -ki *ж.* мука, 7А
maż, męża *м.* муж, 4А
meble, -li *мн.* мебель, 12А
mechanik, -ka *м.* механик, 21А
metr, -ra *м.* метр, 12В
metr kwadratowy квадратный метр, 12В
mężatka, -ki *ж.* замужняя, 4А
mężczyzna, -ny *м.* мужчина, 2А

mgła, -ły *ж.* туман, 14А
mi мне, 1А
miał *прош.* (он) имел, 11А
miasto, -ta *ср.* город, 10А
mieć *несов.*, **mam, masz** иметь, 4А
mieć zamiar намереваться, 9А
miejscami местами, 14А
miejsce, -ca *ср.* место, 3А
miesiąc, -ca *м.* месяц, 9А
mieszkać *несов.*, **mieszkam, mieszkasz** жить (где-либо), 4А
mieszkam w nim я живу в нем, 4А
mieszkanie, -nia *ср.* квартира, 4А
między + tw. между, 9А
między innymi между прочим, 9А
międzynarodowy -а, -е международный, 8А
mięso, -sa *ср.* мясо, 7А
milion, -na *м.* миллион, 7В
miło *нар.* мило, приятно, 1А
miły, -а, -е милый, 2А
minuta, -ty *ж.* минута, 6В
mleko, -ka *ср.* молоко, 7А
młody, -а, -е молодой, 2А
mniejszy, -а, -е меньший, 14А
mocny, -а, -е крепкий, сильный, 8А
mocować się *несов.*, **mocuję się, mocujesz się** бороться, 18А
morze, -rza *ср.* море, 15А
może возможно, 8А
możliwość, -ci *ж.* возможность, 14А
możliwy, -а, -е возможный, 14А
można *нар.* можно, 10А
móc *несов.*, **mogę, możesz** мочь, 6А
mój, moja, moje мой, моя, мое, 1А
mówić *несов.*, **mówię, mówisz** говорить, 6А

mroźno *нар.* морозно, 14D
mróz, mrozu *м.* мороз, 14А
musieć *несов.*, **muszę, musisz** быть должным, 6А
muzeum, muzeum *ср.* музей, 9А
my мы, 4А
myć się *несов.*, **myję się, myjesz się** умываться, 6А
myśleć *несов.*, **myślę, myślisz** думать, 5А
myśmy chcieli = my chcieliśmy мы хотели, 15А
mżyć (от mżyć) моросит, 14В

Н

na + вин./пред. на, 1А; в, на, 4А
na chwilę на минуту, 16А
na dole внизу, 13А
na dół вниз, 13В
na drogę на/в дорогу, 14А
na górę вверх, 13В
na górze вверху, 13А
na jak długo? на какой срок? 15А
na koniec в конце, 7А
na lewo налево, 12А; влево, 13В
na ogół в общем, 14А
na okres 1 roku на один год, 12А
na poczcie на почте, 10А
na pół roku на полгода, 12А
na północnym wschodzie на северо-востоке, 14А
na prawo направо, 12А; вправо, 13В
na razie до скорого, пока, 8В
na tydzień на неделю, 15А
na wesoło весело, 20А,
nad + вин. над, 14А
nadać *сов.*, **nadam, nadasz** *зд.:* отправить, 10А

- nadal** нар. впредь, 9А
- nagle** нар. вдруг, 16А
- najbliższy, -a, -e** ближайший, 14А
- najchłodniej** нар. холоднее всего, 14А
- najcieplej** нар. теплее всего, 14А
- najdłużej** дольше всего, 6А
- najlepiej** лучше всего, 6А
- najlepszy, -a, -e** самый лучший, 10В
- najwyżej** нар. самое большее, 21А
- najwyższy, -a, -e** самый высокий, 14А
- nakłaniać** несов., **nakłanianiam, nakłaniasz** зд.: упрашивать, просить, 22А
- nakrycie, -cia** ср. прибор, 22А
- należać** несов. **do** + род. принадлежать (кому?), 22А
- należy** следует, 19А
- napić się** сов., **napiję się, napijesz się** напиться, выпить, 20А
- napisać** сов., **napiszę, napiszesz** написать, 5А
- napływać** несов., надвигаться, 14А
- naprawa, -wy** ж. ремонт, 21А
- naprawdę** нар. действительно, в самом деле, 2А
- naprawiać** несов., **naprawiam, naprawiasz** ремонтировать, исправлять, 21А
- naprawić** сов., **naprawię, naprawisz** отремонтировать, исправить, 21А
- naprzeciw(ko)** + род. напротив, 10А
- nareszcie** нар. наконец, 21А
- Narodowe Święto Niepodległości** День Независимости, 22В
- następnym razem** в следующий раз, 20А
- nasz, nasza, nasze** наш, наша, наше, 3А
- natomiast** же, 8А
- natychmiast** нар. сейчас же, немедленно, 18А
- nauczyciel, -la** м. учитель, 2А
- nawet** нар. даже, 3А
- nazwisko, -ka** ср. фамилия, 10В
- nazywać się** несов., **nazywam się, nazywasz się** называть, звать, 1А
- nic** ничего, 1А
- nic nie szkodzi** ничего, не мешает, 1А
- nie** не, нет, 1А
- nie da się ukryć** не удастся скрыть, 21А
- nie ma** нет, 7В
- nie, nie słuchaj!** нет, не слушай! 13А
- nie tylko ... ale i ...** не только..., но и ..., 20А
- nie tylko ... lecz także ...** не только ..., но и ..., 20А
- nie wypada** неудобно, 22А
- niebieski, -a, -ie** голубой, 13А
- niech** частица пусть, да, 8А
- niech żyje** да здравствует, 8В
- nieco** нар. + род. кое-что, 10А
- niedaleko stąd** недалеко отсюда, 10А
- niedługo** нар. недолго, 9А
- niedziela, -li** ж. воскресенье, 6А
- niejaki, -a, -ie** некий, 18А
- niejednokrotnie** неоднократно, 19А
- niektórzy** мн. некоторые, 8А
- niemalowany, -a, -e** некрашенный, 19А
- Niemcy, Niemiec** мн. Германия, 2А
- Niemiec, Niemca** м. немец, 8В
- Niemka, -ki** ж. немка, 8А
- niemożliwe** нар. невозможно, 1А
- nieodłączny, -a, -e** неотделимый, 19А
- niepokój, niepokoju** м. беспокойство, 11А
- nieprawda** неправда, 14А
- niespodzianka, -ki** ж. неожиданность, 9А
- niestety** нар. к сожалению, 4А
- nieszczęście, -cia** ср. несчастье, 11В
- nieszczęśliwy, -a, -e** несчастливый, 11В
- nieść** несов., **niosę, niesiesz** нести, 16С
- niewielki, -a, -ie** небольшой, 12А
- niezamężna** незамужем, незамужняя, 9А
- nieznajomy, -ego** незнакомый, 15А
- nieźle** нар. неплохо, 6В
- nigdy** нар. никогда, 2А
- nikomu** никому, 11А
- nikt, nikogo** никто, 11А
- niski, -a, -ie** низкий, 2А
- niskie ciśnienie** ср. низкое давление, 14А
- niż** чем, 14А
- niż, -żu** м. область низкого давления, циклон, 14А
- no to do roboty** ну, за работу, 5А
- noc, -cy** ж. ночь, 6В
- noclegi** м./мн. ночлег, 5А
- nos, -sa** м. нос, 16А
- nosić** несов., **noszę, nosisz** носить, 21А
- nosić nazwę** называться, 11А
- Nowy Świat** м. название варшавской улицы, 4А
- powy, -a, -e** новый, 2А
- Nowy Rok** м. Новый год, 22В
- pożyczki, -czek** мн. ножницы, 16А

nóż, noża м. нож, 20В
np. = na przykład напри-
 мер, 19А

numer м. **kierunkowy** код
 (телефонный), 15В

О

o *предлог* в, 5А; **o**, 4А

o drugiej в два часа

o której godzinie? в ко-
 тором часу? 5А

obchodzić *несов.*, **ob-
 chodzę, obchodzisz** *зд.*:
 праздновать, 22А

**obcokrajowiec, obcokra-
 jowca** м. иностранец, 12А

obecnie *нар.* в настоящее
 время, 14А

obejrzeć *сов.*, **obejrzę,
 obejrzysz** осмотреть, 10А

obiad, -du м. обед, 6А

objaw, -wu м. признак,
 проявление, 19А

oboje оба, 2А

obok + род. около, 5А

obserwować *несов.*, **ob-
 serwuję, obserwujesz**
 наблюдать, 19А

obsmażyć *сов.*, **obsmażę,
 obsmażysz** обжарить,
 20В

oczywiście *нар.* конечно,
 4А

od + род. от, 5А

od ... do от ... до, 14А

od godziny около часа, 1А

od jutra с завтрашнего
 дня, 15А

od zaraz срочно, 12А

odbyć się *сов.* состояться,
 11А

odchodzić *несов.* отходить
 (о транспорте), 18А

odczytać *сов.*, **odczytam,
 odczytasz** прочитать,
 18А

oddawać *несов.*, **oddaję,
 oddajesz** отдавать, 12А

oddawać do dyspozycji
 отдавать в распоряжение,
 12А

oddychać *несов.*, **oddy-
 cham, oddychasz** ды-
 шать, 17А

odgrywać *несов.*, **odgry-
 wam, odgrywasz** играть,
 19А

odjeżdżać *несов.*, **od-
 jeżdżam, odjeżdżasz**
 уезжать, 16А

odległość, -ci ж. расстоя-
 ние, 18А

odpowiadać *несов. зд.*:
 соответствовать, отвечать,
 15А

odpowiedni, -nia, -nie
 соответствующий, 9А

odpowiednio *нар.* соот-
 ветствующим образом,
 14А

odpukać *сов.*, **odpukam,
 odpukasz** постучать, 19А

**odpukać w niemalowane
 drewno** постучать по не-
 крашеному дереву, 19А

ogień, ognia м. огонь, 11А

ogłoszenie, -nia *ср.* объ-
 явление, 12А

ogród, ogrodu м. сад, 5А

ojciec, ojca м. отец, 4В

okazało się, że ... оказа-
 лось, что ..., 16А

okazja, -zji ж. случай, 8А;
 15А

okno, -na *ср.* окно, 16А

oko, -ka *ср.* глаз, 17А

okres, -su м. период, 12А

określony, -a, -e опреде-
 ленный, 19А

okulary, -rów *мн.* очки,
 16А

olej, -ju м. масло, 21А

omawiać *несов.*,
omawiam, omawiasz
 обсуждать, 2А

on, ona, ono он, она, оно,
 3С

opady *мн.* осадки, 14А

opatrunek, opatrunku м.,
 перевязка, 17А

opera, -ry ж. опера, 9А

opłata, -ty ж. оплата, 12А

opona, -ny ж. шина, по-
 крышка, 21А

opóźniony, -a, -e опо-
 здавший, 16А

oprowadzać *несов.*,
**oprowadzam,
 oprowadzasz** водить, 2А

osiem восемь, 3В

osiemset восемьсот, 7В

osoba, -by ж. лицо, чело-
 век, 3А

osobno *нар.* отдельно, 20А

ostatecznie *нар.* оконча-
 тельно, 15А

ostatni, -nia, -nie по-
 следний, 9А

ostatnio *нар.* в последнее
 время, 15А

oszczędzać się *несов.*,
**oszczędzam się, oszcz-
 zędzasz się** беречься,
 17А

otwarty, -a, -e открытый,
 18А

otwierać *несов.*, **ot-
 wieram, otwierasz** от-
 крывать, 16А

otworzyć *сов.*, **otworzę,
 otworzysz** открыть, 16А

owca, -cy ж. овца, 11А

owoc, -cu м. фрукт; плод,
 20А

owocowy, -a, -e фрукто-
 вый, 20А

oznaczać *несов. зд.*: зна-
 чить, 3А

ósmu, -a, -e восьмой, 5В

Р

pa! пока! 20А

pacjent, -ta м. пациент,
 17А

paczka, -ki ж. пакет,
 посылка, 7В; 10А

padać *несов.* идти (об
 осадках), 14А

palec, palca м. палец, 17В

paliwo, -wa *ср.* горючее,
 21А

pałac, -cu м. дворец, 5А

pamięć, -ci ж. память, 4А

- pamiętać** *несов.*, **pamiętam**, **pamiętasz** помнить, 15А
- pan**, **-na** *м.* господин, пан, 1А
- pani**, **pani** *ж.* госпожа, пани, 1А
- panna**, **-ny** *ж.* девушка, 4А
- panować** *несов.*, **panuję**, **panujesz** господствовать, 11А
- pantomima**, **-my** *ж.* пантомима, 9А
- państwo**, **-wa** *ср.* господа; семья, 1В
- papier**, **-ru** *м.* бумага, 18А
- papieros**, **-sa** *м.* сигарета, 7В
- para**, **-ry** *ж.* пара, 11А
- parasol**, **-la** *м.* зонт, 14А
- parę** + *род.* пару (чего-л.), немного, 9А
- park**, **-ku** *м.* парк, 5А
- parter**, **-ru** *м.* первый этаж, 13В
- Paryż**, **-ża** *м.* Париж, 14В
- pas**, **-sa** *м.* пояс, 17А
- pasterka**, **-ki** *ж.* Рождественская вечерняя месса, 22А
- paszcza**, **-czy** *ж.* пасть, 11А
- październik**, **-ka** *м.* октябрь, 15А
- pałeczek**, **pałeczka** *м.* пончик, 7А
- pech**, **-cha** *м.* невезение, неудача, 21А
- perfumy**, **perfum** *мн.* духи, 22А
- peron**, **-ni** *м.* перрон, 16А
- rewien**, **rewna**, **rewne** один, определенный, 3А
- rewnego dnia** однажды, 11А
- rewnego gazu** однажды, 11А
- rewność**, **-ci** *ж.* уверенность, 9А
- pełknąć** *сов.*, **pełknę**, **pełkniesz** лопнуть, 11А
- piątek**, **piątku** *м.* пятница, 6А
- piąty**, **-a**, **-e** пятый, 5 В
- picie**, **-cia** питье, 20А
- pić** *несов.*, **piję**, **pijesz** пить, 11А
- pieczone mięso** *ср.* жареное мясо, 20В
- pielęgniarka**, **-ki** *ж.* медсестра, 3А
- pieniądze**, **pieniędzy** *мн.* деньги, 7В
- pierogi**, **-gów** *мн.* пироги, вареники, 20А
- pierwszy**, **-a**, **-e** первый, 5В
- pies**, **psa** *м.* пес, 4А
- pieszczotliwie** *нар.* ласково, 22А
- pięcioosobowy**, **-a**, **-e** пятиместный, 21А
- pięć** пять, 3В
- pięćset** пятьсот, 7В
- piękny**, **-a**, **-e** красивый, 4А
- piętnaście po 6** 15 минут седьмого, 6А
- piętro**, **-ra** *ср.* этаж, 13В
- pisanka**, **-ki** *ж.* писанка (расписанное яйцо), 22А
- pisać** *несов.*, **piszę**, **piszesz** писать, 6В
- pisarka**, **-ki** *ж.* писательница, 3А
- pisarz**, **-rza** *м.* писатель, 3А
- piwiarnia**, **-ni** *ж.* пивная, 20В
- piwnica**, **-cy** *ж.* подвал; погреб, 13А
- piwo**, **-wa** *ср.* пиво, 20А
- plac**, **-cu** *м.* площадь, 5А
- plan**, **-nu** *м.* план, 10D
- plecy**, **-ców** *мн.* спина, 17В
- płacić** *несов.*, **płacę**, **płacisz** платить, 7А
- plaszcz**, **-cza** *м.* плащ, пальто, 14А
- płatny za rok z góry** оплата за год вперед, 12А
- płynąć** *несов.*, **płynę**, **płyniesz** плыть, 19С
- pływać** *несов.*, **pływam**, **pływasz** плавать, 19С
- po** + *вин.* по, за, 10А
- po** + *предл.* по, 5А
- po owoce** за фруктами, 7А
- po godz. 16** после 16 часов, 12А
- po niemiecku** по-немецки, 6А
- po południu** после обеда, пополудни, 6А
- pobierać się** *несов.* жениться, 9В
- pobieramy się** мы женимся, 9В
- pochmurno** *нар.* пасмурно, 14D
- pociąg**, **-gu** *м.* поезд, 15А
- pociąg osobowy** пассажирский поезд, 16А
- pociąg pospieszny** скорый поезд, 16А
- porządek**, **porzątku** *м.* начало, 15А
- poczta**, **-ty** *ж.* почта, 10А
- pocztowy**, **-a**, **-e** почтовый, 10А
- pod** + *твор.* под, 4А; 11А
- podać** *сов.*, **podam**, **podasz**, подать, 7А
- podarunek**, **podarunku** *м.* подарок, 22А
- poddany**, **-nego** *м.* подданный, 11А
- podobać się** *несов.* нравиться, 9А
- podobnie** *нар.* подобным образом, 16А
- podpis**, **-su** *м.* подпись, 3А
- podręcznik**, **-ka** *м.* учебник, 9А
- podróż**, **-ży** *ж.* путешествие, 2А
- podróżny**, **-nego** *м.* пассажир, 16А
- podzielić** *сов.*, **podzielę**, **podzielisz** поделить, 15А
- pogoda**, **-dy** *ж.* погода, 14А
- pogodny**, **-a**, **-e** ясный, 8А

- pogotowie** *ср.* **ratunkowe** скорая помощь, 15В
- pojawić się** *несов.*, **pojawiam się**, **pojawiasz się** появляться, 11А
- pojechać** *сов.*, **pojadę**, **pojedziesz** поехать, 5А
- pojechać za granicę** поехать за границу, 15А
- pojęcie**, **-cia** *ср.* понятие, 22А
- pojutrze** послезавтра, 9А
- pokazać** *сов.*, **pokażę**, **pokażesz** показать, 13А
- pokochać** *сов.*, **pokocham**, **pokochasz** полюбить, 11А
- pokój**, **pokoju** *м.* комната, 12А
- pokój do pracy** рабочая комната, кабинет, 12А
- pokój dwuosobowy** двухместный номер, 15А
- pokój dzienny** гостиная, 12А
- pokój gościnny** комната для гостей, 13Д
- pokój jednoosobowy** одноместный номер, 15А
- pokroić** *сов.*, **pokroję**, **pokroisz** порезать, 20В
- pokroić na kawałki** порезать на куски, 20В
- pokroić w kostkę** порезать кубиками, 20В
- Polak**, **-ka** *м.* поляк, 8В
- Polka**, **-ki** *ж.* полька, 8В
- polecać się** *несов.*, **polecam się**, **polecasz się** рекомендоваться, 20А
- polecamy się na przyszłość** рекомендуем на будущее, 20А
- polecić** *сов.*, **polecę**, **polecisz** поручить, 18А
- polewanie się wodą** обливание водой, 22А
- poleżeć** *сов.*, **poleżę**, **poleżysz** полежать, 6А
- policja**, **-cji** полиция, 15В
- policjant**, **-ta** *м.* полицейский, 21А
- Polska**, **Polski** *ж.* Польша, 2А
- połknąć** *сов.*, **połknę**, **połkniesz** проглотить, 11А
- połowa**, **-wy** *ж.* половина, 15А
- położyć się** *сов.*, **położę się**, **położysz się** лечь, 17А
- południe**, **-nia** *ср.* полдень 6А; юг, 14А
- południowy**, **-a**, **-e** южный, 14А
- pomagać** *несов.*, **pomagam**, **pomagasz** помогать, 12А
- pomalować** *сов.*, **pomaluję**, **pomalujesz** покрасить, 13А
- pomarańczowy**, **-a**, **-e** оранжевый, 13А
- pomidor**, **-ra** *м.* помидор, 7А
- pomieszczenie**, **-nia** *ср.* помещение, 12А
- pomóc** *сов.* **w+ пр.**, **pomogę**, **pomogiesz** помочь в (чем), 9А
- pomyłka**, **-ki** *ж.* ошибка, 15А
- to chyba pomyłka** это, наверное, ошибка, 15А
- pomysł**, **-łu** *м.* замысел, мысль, 13А
- pomysł tylko!** подумай только! 13А
- pomyśleć** *сов.*, **pomyślę**, **pomyślisz** подумать, 13А
- pomyślność**, **-ci** *ж.* благополучие, успех, 8В
- poniedziałek**, **poniedziałku** *м.* понедельник, 6А
- ponieważ** потому что, 6А
- poniżej** *нар.* ниже, 14А
- poniżej + род.** ниже, 13А
- popołudnie**, **-nia** *ср.* послеобеденное время, 6В
- pora** *ж.* **dnia** время дня, 6В
- porabiać** *несов.*, **porabiam**, **porabiasz** поделывать, 20А
- poradzić** *сов.*, **sobie**, **poradzę sobie**, **poradzisz sobie** справиться, 21А
- porcja**, **-cji** *ж.* порция, 7В
- porozmawiać** *сов.*, **porozmawiam**, **porozmawiasz** поговорить, 12А
- porywać** *несов.*, **porywam**, **porywasz** похищать, 11Д
- porządek**, **porządku** *м.* порядок, 20А
- porzekadło**, **-ła** *ср.* поговорка, 22А
- posiłki** *м./мн. зд.*: питание, еда, 5А
- posłuchaj!** послушай! 13А
- pospać** *сов.*, **pośpię**, **pośpisz** поспать, 6А
- postarać się** *сов.*, **postaram się**, **postarasz się** постараться, 9А
- postny**, **-a**, **-e** постный, 22А
- postój**, **postoju** *м.* стоянка (такси), 10А
- poszliśmy** *прош.* мы пошли, 13А
- poszukiwać** *несов.*, **poszukuję**, **poszukujesz** разыскивать, 12А
- potem** потом, 5А
- potrafić** *сов.*, **potrafię**, **potrafisz** сумею, смочь, 21А
- potrawa**, **-wy** *ж.* блюдо, кушанье, 22А
- potrójny**, **-a**, **-e** тройной, 21А
- potrzeba mi + род.** мне нужно, 11А
- potrzebować** *несов.* + *род.*, **potrzebuję**, **potrzebujesz** нуждаться, 10А
- potwór**, **potwora** *м.* чудовище, 11А

- powiedzcie lepiej** лучше скажите, 8А
- powiedzenie, -nia** *ср.* поговорка, 22А
- powiedzieć** *сов.*, **powiem, powiesz** сказать, 8А
- powietrze, -rza** *ср.* воздух, 14А
- powinien** *прил.* (он) должен, 6А
- powodzenia!** удачи! 8В
- powrót, powrotu** *м.* поворот, 21А
- poza** + *твор.* кроме, 17А
- poza tym** кроме того, 13А
- pozdrawiać** *несов.*, **pozdrawiam, pozdrawiasz** приветствовать, 9А
- poznać** *сов.*, **poznam, poznasz** познать; узнать, 8А
- Poznań, -nia** *м.* Познань, 14В
- roznać** *несов.*, **roznaję, poznajesz** узнавать, познавать, 19А
- pozwoić** *сов.*, **pozwoję, pozwolisz** позволить, разрешить, 8А
- pozwoł na górę** пойдём наверх, 13А
- pożegnać się** *сов. z + tw.*, **pożegnam się, pożegnasz się** попрощаться с (кем), 8А
- pożyczony, -a, -e** одолженный, 18А
- pożyczyć** *сов.*, **pożyczę, pożyczysz** одолжить, дать взаймы, 18А
- pójść** *сов.*, **pójdę, pójdiesz** пойти, 5А
- ról** пол- (половина), 7А
- rólnoc, -cy** *ж.* полночь, 6А; север, 14В
- rólnocny, -a, -e** северо-, северный, 14А
- prababcia, -ci** *ж.* прабабушка, 22В
- praca, -cy** *ж.* работа, 6А
- pracowity, -a, -e** работающий, 11А
- pradziadek, pradiadka** *м.* прадед, прадедушка, 22В
- pradiadkowie** *мн.* прародители, 22В
- prasa, -sy** *ж.* пресса, 13А
- prawda, -dy** *ж.* правда, 17А
- prawnuczka, -ki** *ж.* правнучка, 22В
- prawnuk, -ka** *м.* правнук, 22В
- prawo** *ср. jazdy* водительские права, 21А
- prezent, -tu** *м.* подарок, 7А
- prędkość, -ci** *ж.* скорость, 21А
- produkty spożywcze** *мн.* продукты питания, 22А
- prognoza, -zy** *ж.* прогноз, 14А
- program, -mu** *м.* программа, 2А
- program pobytu** программа пребывания, 2А
- proponować** *несов.*, **proponuję, proponujesz** предлагать, 20А
- prosić** *несов.*, **proszę, prosisz** просить, 3А
- proszę do środka!** входите!, 12А
- proszę się rozebrać do pasa** пожалуйста, разденьтесь до пояса, 17А
- prosto** *нар.* прямо, 10А
- próbować** *несов.*, **próbuję, próbujesz** пробовать, 20А
- prysznic, -ca** *м.* душ, 15А
- przebiegać** *несов.* пробегать, 18А
- przechodzień, przechodnia** *м.* прохожий, 16А
- przecież** *нар.* однако, зато, 5А
- przeciwno** + *дат.* напротив, 16А
- przeczytać** *сов.*, **przeczytam, przeczytasz** прочитать, 13А
- przed** + *твор.* перед, 6А
- przed chwilą** за минуту, 16А
- przed południem** до обеда, 6А
- przedmieście, -cia** *ср.* пригород, 18А
- przedpołudnie, -nia** *ср.* предполуденное время, 6В
- przedsionek, przedsionka** *м.* сени, прихожая, 13Д
- przedstawiać się** *несов.*, **przedstawiam się, przedstawiasz się** представляться, 1А
- przedstawić** *сов.*, **przedstawię, przedstawisz** представить, 5А
- przedwczoraj** позавчера, 9А
- przejaśnienie, -nia** *ср.* прояснение, 14А
- przejsć** *сов.*, **przejdę, przejdiesz** перейти, 16А
- przekonać się** *сов.*, **przekonam się, przekonasz się** убедиться, 18А
- przekonany, -a, -e** убежденный, 18А
- przekroczyć** *сов.*, **przekroczę, przekroczysz** превысить, 21А
- przelotny, -a, -e** кратковременный (об осадках), 14А
- przemęczony, -a, -e** усталый, 17А
- przemieszczać** *несов.* перемещать, 14А
- przepis, -su** *м.* рецепт, 20В
- przepisać** *сов.*, **przepiszę, przepiszesz** прописать, 17А
- przepisany, -a, -e** прописанный, 18А
- przepowiadać** *несов.*, **przepowiadam, przepowiadasz** предсказывать, 19А

- przepraszać** *несов.*,
przepraszam,
przepraszasz извинять,
1A
- przesąd, -du** *м.* суеверие,
предрассудок, 19A
- przesądny, -a, -e** суевер-
ный, 19A
- przesadzać** *несов.*, **prze-
sadzam, przesadzasz**
преувеличивать, 8A
- przesiadka, -ki** *ж.* пере-
садка, 16A
- przestępstwo, -wa** *ср.*
преступление, 18A
- przestrzegać** *несов.*
**przestrzegam, przestr-
zegasz** предостерегать,
22A
- przesunąć** *сов.*, **przesunę,
przesuniesz** передвинуть,
отложить, 15A
- przeszkadzać** *несов.* **ko-
muś** мешать кому-л., 22C
- przeważnie** *нар.* главным
образом, 22A
- przewodniczka, -ki** *ж.*
женщина-экскурсовод, 2A
- przewodnik, -ka** *м.* экс-
курсовод, 2A
- przez + вин.** через, 6A
- przez godzinę** через час,
6A
- przeziębienie, -nia** *ср.*
простуда, 17A
- przeziębiony, -a, -e** про-
стуженный, 17B
- przodek, przodka** предок,
19A
- przy + предл. у,** 16A
- przy tej okazji** пользуясь
случаем, 15A
- przybysz, -sza** *м.* прише-
лец, 22A
- przyjaciel, -la** *м.* друг,
приятель, 9B
- przyjaciółka, -ki** *ж.* под-
руга, 20A
- przyjąć propozycję** при-
нять предложение, 22A
- przyjechać** *сов.*, **przy-
jadę, przyjedziesz** прие-
хать, 5A
- przyjemnie** *нар.* приятно,
1B
- przyjemność, -ci** *ж.* удо-
вольствие, 22A
- przyjęcie, -cia** *ср.* прием,
8A
- przyjęcie imieninowe**
прием по случаю именин,
8A
- przyjmować** *несов.*,
przyjmuję, przyjmujesz
принимать, 17A
- przyjrzeć się** *сов.*, **przy-
jrzę się, przyjrzysz się**
присмотреться, 13A
- przykro** *нар.* досадно, 8A
- przykro mi** мне жаль, 8A
- przynieść** *сов.*, **przyniosę,
przyniesiesz** принести,
20A
- przypominać sobie** *не-
сов.*, **przypominam so-
bie, przypominasz sobie**
вспоминать, 15A
- przypomnieć sobie** *сов.*,
**przypomnę sobie, przy-
pomnisz sobie** вспом-
нить, 17A
- przyrządzenie, -nia** *ср.*
приготовление, 20B
- przysłuchać się** *сов.*,
**przysłucham się,
przysłuchasz się** при-
слушаться, 7A
- przystanek, przystanku**
м. остановка, 10A
- przystojny, -a, -e** инте-
ресный, красивый, 4A
- przyszłość, -ci** *ж.* буду-
щее, 19A
- przyszły, -a, -e** следую-
щий, 15A
- przyszyć** *сов.*, **przyszyję,
przyszyjesz** пришить,
16A
- ptak, -ka** *м.* птица, 19A
- pukać** *несов.*, **pukam,
pukasz** стучать, 8A
- punktualny, -a, -e** точ-
ный, пунктуальный, 1A
- pusty, -a, -e** пустой, 7A
- puszcza, -czy** *ж.* пуща,
15A
- pytać** *несов.* **o + вин.**
pytam, pytasz спраши-
вать, 9A

R

- rachunek, rachunku** *м.*
счет, 20A
- raczej** *нар.* скорее, 2A
- radość, -ci** *ж.* радость, 8A
- rana, -ny** *ж.* рана, 17A
- ranek, ranka** *м.* утро, 6A
- rano** *нар.* утром, 6B
- raz** раз, 11A
- razem** *нар.* вместе, 4A
- recepca, -cji** *ж.* бюро при-
ема, администрация, 15A
- recepjonistka, -ki** *ж.*
портье, администратор,
15A
- recepta, -ty** *ж.* рецепт, 17A
- regał, -łu** *м.* стеллаж, 13A
- restauracja, -cji** *ж.* рес-
торан, 5A
- reszta, -ty** *ж.* сдача, 7A
- reżyser, -ra** *м.* режиссер,
3A
- ręka, -ki** *ж.* рука, 16A
- robić** *несов.*, **robię, robisz**
делать, 9A
- robi mi się niedobrze** мне
становится плохо, 21A
- robota, -ty** *ж.* работа, 5A
- rocznica ślubu** годовщина
свадьбы, 10B
- rodzaj, -ju** *м.* род, 19A
- rodzice, -ców** *мн.* родите-
ли, 4A
- rodzeństwo, -wa** *ср.* бра-
тья и сестры, 22 B
- rodzina, -ny** *ж.* семья, 4B
- rok, -ku** *м.* год, 12A
- rola, -li** *ж.* роль, 19A
- rosnąć** *несов.*, **rosnę,
rośniesz** *зд.:* расти, 14A
- Rosja** *ж.* Россия, 8B
- Rosjanin** *м.* россиянин, 8B
- Rosjanka, -ki** *ж.* россиян-
ка, 8B

rozebrać się *сов.*, **rozbiorę się**, **rozbierzesz się** раздеться, 17A
rozgrywać się *несов.*, разыгрываться, 18A
rozkład jazdy расписание движения, 18A
rozmienić *сов.*, **rozmienię**, **rozmienisz** менять, 16D
rozmowa, **-wy** *ж.* разговор, 7A
rozpuszczony, **-a**, **-e** растворенный, 17A
roztargnienie, **-nia** *ср.* рассеянность, 16A
rozumieć *несов.*, **rozumiem**, **rozumiesz** понимать, 6A
rozwiązywać *несов.*, **rozwiązuję**, **rozwiązujesz** развязывать, решать, 18D
róg, **rogu** *м.* угол, 10A
również также, тоже, 2A
róża, **-ży** *ж.* роза, 7A
różny, **-a**, **-e** разный, 13A
Rynek, **Rynku** *м.* Рынок, 5A
rzecz, **-czy** *ж.* вещь, 9A
rzeczywiście *нар.* действительно, в самом деле, 18A
rzeźnik, **-ka** *м.* мясник, 7A
Rzym, **-mi** *м.* Рим, 14B

S

sam, **-a**, **-o** сам, один, 4A; только, 8A
samochód, **samochodu** *м.* автомобиль, 16A
scena, **-ny** *ж.* сцена, 18A
schody, **-dów** *мн.* лестница, 16A
sekretarka, **-ki** *ж.* секретарь, *разг.* секретарша, 3A
sen, **snu** *м.* сон, 17A
ser, **-a** *м.* сыр, 7A
serdecznie *нар.* сердечно, 9A
serwetka, **-ki** *ж.* салфетка, 20B

setka, **-ki** *ж.* сотня, 16B
siarka, **-ki** *ж.* сера, 11A
siedem семь, 3B
siedemset семьсот, 7B
sierpień, **sierpnia** *м.* август, 15A
się себя; **-ся**, 1A
sięgać *несов.*, **sięgam**, **sięgasz** протягивать руку, совать, 19A
silnik, **-ka** *м.* двигатель, мотор, 21A
siostra, **-ry** *ж.* сестра, 22B
siódemka, **-ki** *ж.* семерка, 16A
siódmy, **-a**, **-e** седьмой, 5B
skaleczenie, **-nia** *ср.* порез, царапина, 7A
skąd wiesz? откуда ты знаешь? 14A
sklep, **-pu** *м.* магазин, 7A
składać *несов.* **życzenia** выражать пожелания, 8A
składniki, **-ków** *мн.* *зд.*: состав, 20B
skoczyć *сов.*, **skoczę**, **skoczysz** *зд.*: заскочить, 16A
skóra owcza, **skóry owczej** *ж.* овечья шкура, 11A
skręcić *сов.*, **skręcę**, **skręcisz** свернуть, 10A
skromny, **-a**, **-e** скромный, 4A
skrzyżowanie, **-nia** *ср.* перекресток, 10A
słabo *нар.* слабо, 6B
słabość, **-ci** *ж.* **do** слабость к (чему), 22A
słaby, **-a**, **-e** слабый, 4A
słonecznie *нар.* солнечно, 14D
słońce, **-ca** *ср.* солнце, 8A
Słowianie, **Słowian** *мн.* славяне, 19A
słuchać *несов.*, **słucham**, **słuchasz** слушать, 1A
słucham? слушаю? Что угодно? 15A
słucham panią/pana? слушаю Вас? 1A

służyć *несов.*, **służę**, **służysz** служить, быть к услугам 20A
służę uprzejmie к Вашим услугам, 20A
słuchać *только в инф.* слышно, 20A
słyszeć *несов.*, **słyszę**, **słyszysz** слышать, 14A
smaczny, **-a**, **-e** вкусный, 20A
smakować *несов.* нравиться, быть по вкусу, 8A
smakowity, **-a**, **-e** вкусный, 11A
smocza jama, **smoczej jamy** яма дракона, 11A
smok *м.* **wawelski** вавельский дракон, 11A
smutny, **-a**, **-e** печальный, грустный, 2A
sobie себе, 4A
sobota, **-ty** *ж.* суббота, 6A
solenizantka, **-ki** *ж.* именинница, 8A
sól, **solі** *ж.* соль, 7C
spać *несов.*, **śpię**, **śpisz** спать, 6A
spaść *сов.*, **spadnę**, **spadniesz** упасть, 14A
spędzić *сов.*, **spędzę**, **spędzisz** провести, 15A
spełniać się *несов.* исполняться, 19A
spełnienie, **-nia** *ср.* исполнение, 8A
spodnie, **-ni** *мн.* брюки, 14A
spodobać się *сов.*, **spodobam się**, **spodobasz się** понравиться, 13A
spodziewać się *несов.*, **spodziewam się**, **spodziewasz się** надеяться, 7A
spojrzeć *сов.*, **spojrzę**, **spojrzysz** взглянуть, 18A
spokój, **spokoju** *м.* спокойствие, 11A
spokojnie *нар.* спокойно, 14A

- sporo** нар. + род. много, 9A
- spotkać (się)** сов., **spotkam (się), spotkasz (się)** встретить(ся), 18A
- spotkanie, -nia** ср. встреча, 20A
- spotkanie rodzinne** семейная встреча, 22A
- spotykać się** несов., **spotykam się, spotkasz się** встречаться, 2A
- spoza** пред. + род. из-за, 18A
- spóźnić się** сов., **spóźnię się, spóźnisz się** опоздать, 20A
- spóźnienie, -nia** ср. опоздание, 16A
- sprawa, -wy, ж.** дело, 5A
- sprawdzać** несов., **sprawdzam, sprawdzasz** проверять, 2A
- sprawdzić** сов., **sprawdzę, sprawdzisz** проверить, 16A
- sprawy mają się dobrze** дела идут хорошо, 20A
- srowadzić** несов., **srowadzam, prowadzasz** приводить, 17A
- sprzątanie, -nia** ср. уборка, 9A
- sprzedawca, -cy** м. продавец, 7A
- sprzyjać** несов. способствовать, 14A
- st.** = **stopień** градус, 14A
- stać** несов., **stoję, stoisz** стоять, 18A
- stać się** сов. случиться, произойти, 21A
- stacja** ж. **benzynowa** автозаправочная станция, 21A
- stacja** ж. **obsługi** станция обслуживания, 21A
- stamtąd** нар. оттуда, 5A
- Stare Miasto** ср. Старый Город, 4A
- stary, -a, -e** старый, 8A
- sterta, -ty** ж. зд.: кипа, 18A
- sto** сто, 7B
- stojący, -a, -e** стоящий, 18A
- stojąc** деепр. стоя, 18C
- stolica, -cy** ж. столица, 14A
- stolik, -ka** м. столик, 20A
- stołówka, -ki** ж. столовая, 20B
- stopień, stopnia** м. градус, 14A
- stosunek, stosunku** м. отношение, 22A
- stół, stołu** м. стол, 13A
- strach, -chu** м. страх, 11A
- strasznie** нар. страшно; очень, 16A
- straszny, -a, -e** страшный, 11A
- straż** ж. **pożarna** пожарная команда, 15B
- stwierdzić** сов., **stwierdzę, stwierdzisz** установить, 18A
- styczeń, stycznia** м. январь, 15B
- stylowy, -a, -e** стильный, 13A
- sukienka, -ki** ж. платье, 14A
- supersam, -mu** м. универсам, супермаркет, 7A
- surduť, -a** м. сюртук, 16A
- suszony, -a, -e** сушеный, 22A
- sweter, swetra** м. свитер, 14A
- swędzi(e)ć** несов. чесаться, зудить, 19A
- swobodnie** нар. свободно, 6B
- swój, swoja, swoje** свой, своя, свое, 11A
- sympatyczny, -a, -e** симпатичный, 2A
- syn, -na** м. сын, 4A
- sypialnia, -ni** ж. спальня, 12A
- szafa, -fy** ж. шкаф, 13A
- szanowny, -a, -e** уважаемый, 10B
- Szczecin, -na** м. Щецин, 14B
- szczególny, -a, -e** особенный, 22A
- szczęście, -cia** ср. счастье, 10B
- szczęśliwy, -a, -e** счастливый, 11A
- szczęśliwej podróży!** счастливого пути! 8B
- szczupły, -a, -e** худой, худощавый, 2A
- szef, -fa** м. шеф, начальник, 1A
- szeregówka, -ki** ж. типовая квартира, 12B
- sześć** шесть, 3B
- sześćset** шестьсот, 7B
- szewczyk, -ka** м. подмастерье сапожника, 11A
- szklanka, -ki** ж. стакан, 17A
- szkoda** нар. жаль, жалко, 9A
- szkodzić** несов., **szkodzę, szkodzisz** вредить, 1A
- szkoła, -ły** ж. школа, 6A
- szósty, -a, -e** шестой, 5B
- szukać** несов. + род., **szukam, szukasz** искать, 9A
- szukanie, -nia** ср. поиск, 16A
- Szwajcar, -ra** м. швейцарец, 8B
- Szwajcarka, -ki** ж. швейцарка, 8B
- szybko** нар. быстро, 7A
- szycie, -cia** ср. шитье, 16A
- szynka, -ki** ж. ветчина, 7A
- Ś**
- ściana, -ny** ж. стена, 13A
- ślicznie** нар. прелестно, замечательно, 16A
- śmigus dyngus** м., **śmigusa dyngusa** обычай обливания водой на Пасху, 22A

śniadanie, -nia *ср.* завтрак, 6А
śnieg, -gu *м.* снег, 14А
śpiewać *несов.*, **śpiewam, śpiewasz** *петь*, 22А
środa, -dy *ж.* среда, 6А
Śródmieście *ср.* квартал в центре Варшавы, 4А
świadek, świadka *м.* свидетель, 18А
światło, -ła *ср.* свет, 12А
święteczny, -a, -e *праздничный*, 22А
świecić *несов.* светить, 14А
świetnie *нар.* отлично, прекрасно, 5А
święcić *несов.*, **święcę, święcisz** *святить*, 22А
święta rodzinne *мн.* семейные праздники, 22А
Święta Wielkanocne *мн.* Пасха, 22А
święto, -ta *ср.* праздник, 22В
Święto Pracy *День Труда*, 22 В

Т

tabletka, -ki *ж.* таблетка, 17А
tabliczka, -ki *ж.* *зд.* плитка, 7В
tajemniczy, -a, -e *таинственный*, 19А
tak *да*, 1А
tak swobodnie jak *так свободно, как*, 6А
tak wcześnie rano *так рано утром*, 6А
taksówka, -ki *ж.* такси, 10А
taksówkarz, -rza *м.* таксист, шофер такси, 16А
także *также*, 2А
talerz, -rza *м.* тарелка, 20В
tam dalej *там далее*, 12А
tam i z powrotem *туда и обратно*, 16А
tamte *мн.* те, 10А
tamten, tamta, tamto *тот, та, то*, 7А

tani, -nia, -nie *дешевый*, 7А
taras, -su *м.* терраса, 13D
tata, -ty *м.* папа, 22В
Tatry, Tatr *мн.* Татры, 15А
te *мн.* эти, 7А
teatr, -ru *м.* театр, 5А
Teatr Wielki *Большой театр (театр оперы и балета в Варшаве)*, 5А
tekst, -tu *м.* текст, 3А
telefon, -nu *м.* телефон, 12А
telegram, -mu *м.* телеграмма, 8А
ten, ta, to *этот, эта, это*, 1А
teraz *нар.* сейчас, 5А
też *тоже*, 2А
tędy *здесь, этой дорогой*, 21С
tęgi, -a, -ie *крепкий, полный, сильный*, 2А
tj. = to jest *то есть*, 19В
tłumaczka, -ki *ж.* переводчица, 2А
tłuszcz, -czu *м.* жир, 20В
to *это*, 1А
to dobrze robi *это хорошо действует*, 16А
to miło z twojej strony *это мило с твоей стороны*, 20А
to niemożliwe *это невозможно*, 1А
to prawda *это правда*, 17А
to się świetnie składa *это замечательно складывается*, 20А
tobie *тебе*, 8А
tor, -ru *м.* путь, 16А
tort, -tu *м.* торт, 7А
tort orzechowy *ореховый торт*, 7А
towarzystwo, -wa *ср.* общество, 8А
towarzyszyć *несов.* **towarzyszysz, towarzyszysz komuś** *сопровождать кого-либо*, 22С

tradycja, -cji *ж.* традиция, 22А
tramwaj, -ju *м.* трамвай, 10А
tramwajowy, -a, -e *трамвайный*, 10А
trochę *нар. + род.* немного, 6А
trochę wolniej *немного медленней*, 10А
trójka, -ki *ж.* тройка, 16А
trud, -du *м.* труд, 21А
trzeba *нужно*, 5А
trzeci, -ia, -ie *третий*, 5В
trzy *три*, 3В
trzy razy *три раза*, 17А
trzykrotnie *нар.* *троекратно*, 21А
trzymać *несов.*, **trzymam, trzymasz** *держат*, 15А
trzymać się *несов.*, **trzymam się, trzymasz się** *держаться*, 8А
trzymaj się! *держись!* 8А
trzy pokojowy, -a, -e *трехкомнатный*, 12А
trzysta *триста*, 7В
tu, tutaj *здесь*, 3А
tulipan, -na *м.* тюльпан, 7А
Tuwim, Julian *Тувим Юлиан (польский поэт)*, 16А
twój *твой*, 16С
ty *ты*, 1С
tydzień, tygodnia *м.* *неделя*, 6А
tylko *только*, 7А
tym bardziej *тем более*, 13А
tymczasem *тем временем, между тем*, 9А
tysiąc, -ca *м.* тысяча, 7А
tzn. = to znaczy *это значит*, 19В
twz. = tak zwany *так называемый*, 19В

У

u *предл. + род.* у 16С
ubiegły, -a, -e *прошедший*, 15А

- ubierać się** *несов.*,
ubieram się, ubierasz się одеваться, 6А
ubrać się *сов.*, **ubiorę się, ubierzesz się** одеться, 14А
ucho, -cha *ср.* ухо, 17А; 17В
uciec *сов.*, **ucieknę, uciekniesz** убежать, 16А
ucieszyć się *сов.*, **ucieszę się, ucieszysz się** обрадоваться, 11А
uczyć *несов.*, **uczę, uczysz** учить, 6А
uczyć się *несов.*, **uczę się, uczysz się** учиться, 6А
uczynić *сов.*, **uczynię, uczynisz** сделать, совершить, 11А
udać się *сов.*, **udam się, udasz się** удался, 11А; направиться, 18А
udział, -tu *м.* участие, 18А
ugasić *сов.*, **ugaszę, ugasisz** погасить, 11А
ukryć *сов.*, **ukryję, ukryjesz** скрыть, 21А
ul. = **ulica, -cy** *ж.* улица, 10В
umeblowany, -a, -e с мебелью, 12А
umiarkowany, -a, -e умеренный, 14А
umieć, несов., **umiem, umiesz уметь, 6А
umówiony, -a, -e условленный, 2А
upał, -tu *м.* жара, 14А
uprzejmy, -a, -e вежливый, 2А
urlop, -pu *м.* отпуск, 15А
uroczy, -a, -e обаятельный, очаровательный, 4А
uroczysty, -a, -e торжественный, 22А
urok, -ku *м.* очарование; сглаз, порча, 19А
uruchomić *сов.*, **uruchomię, uruchomisz** привести в движение, 21А
uruchomić silnik запустить двигатель, 21А
urządzać (się) *несов.*, **urządzam (się), urządzasz (się)** обставлять, 13А
usłyszeć *сов.*, **usłyszę, usłyszysz** услышать, 19А
usunąć *сов.*, **usunę, usuniesz** устранить, 21А
uszkodzenie, -nia *ср.* повреждение, 21А
uważać *несов. za + вин.*, **uważam, uważasz** считать (кем, чем), 19А
uzupełnić *сов.*, **uzupełnię, uzupełnisz** пополнить, восполнить, 7А; 21А**
- W**
- w, we + przedl.** в, 2А
w celu с целью, 19А
w ciągu в течение, 17А
w czasie во время, 9А
w dniu imienin в день именин, 8А
w jakiej cenie ...? сколько стоит ...? в какую цену ...? 7А
w lewo/prawo налево, направо, 10А
w locie в полете, 19А
w porządku в порядке, 16В
w sumie в сумме, 13А
w sześcioro вшестером, 21А
w takim razie в таком случае, 10А
w ten sposób таким образом, 19А
w tym kierunku в этом направлении, 10А
w zeszłym tygodniu на прошлой неделе, 13А
wagon, -nu *м.* вагон, 16А
wagon restauracyjny вагон-ресторан, 16А
wagon za nami следующий вагон, 16А
wam вам, 8А
Warszawa, -wy *ж.* Варшава, 4А
- warto** стоит, 19А
warzywa, warzyw *мн.* овощи, 7А
wasz -a, -e ваш, 16С
ważny, -a, -e важный, 19А
wąsy, -sów *мн.* усы, 18А
wątpliwy, -a, -e сомнительный, 22А
wbrew *пред. + дат.* несмотря на, 22А
wchodzić *несов.*, **wchodzę, wchodzisz** входить, 17А
wchodzić w grę входить в расчет, 17А
wczesny, -a, -e ранний, 6А
wcześniej *нар.* раньше, 6А
wczoraj вчера, 9А
wdech! wydech! вдох! выдох! 17А
we dwoje вдвоем, 20А
weekend, -du *м.* уик-энд, 15А
wejście, -cia *ср.* вход, 13D
wejść *сов.*, **wejdę, wejdiesz** войти, 8А
wesele, -la *ср.* свадьба, 11А
wesoły, -a, -e веселый, 2А
weź! возьми! 14А
wezwać *сов.*, **wezwę, wezwiesz** вызвать, 18А
wędzony boczek *м.* копченая грудинка, 20В
wiadomość, -ci *ж.* известие, 12А
wiadro, -ra *ср.* ведро, 22А
wiatr, -ru *м.* ветер, 14А
wiązać *несов.*, **wiążę, wiążesz** связывать, 19А
widelec, widelca *м.* вилка, 20В
widelczyk, -ka *м.* вилочка, 20В
widoczny, -a, -e видный, 18А
widok, -ku *м.* вид, 15А
widokówka, -ki *ж.* открытка, 10А

- widzieć** *несов.*, **widzę**, **widzisz** видеть, 16А
- wieczny**, **-a**, **-e** вечный, 16А
- wieczór**, **wieczoru** *м.* вечер, 6А
- wieczorem** вечером, 6А
- Wiedeń**, **Wiednia** *м.* Вена, 14В
- wiele** + *род.* много, 5А
- wiele dni naprzód** заранее, за много дней, 22А
- Wielka Brytania**, **Wielkiej Brytanii** Англия, Великобритания, 14В
- Wielkanoc**, **-cy** Пасха, 22А
- wielki**, **-a**, **-ie** большой, 5А
- wielmożny**, **-a**, **-e** уважаемый, 10В
- wielokrotnie** *нар.* много раз, 22А
- wieprzowina**, **-ny** *ж.* свинина, 7А
- wiersz**, **-sza** *м.* стихотворение, 16А
- wierzenie**, **-nia** *ср.* верование, 19А
- wierzyć** *несов.* **w** + *вин.*, **wierzę**, **wierzysz** верить в, 16А
- wieś**, **wsí** село, деревня, 22А
- wietrzenie**, **-nia** *ср.* проветривание, 16А
- wieźć** *несов.*, **wiozę**, **wieziesz** везти, 11С
- większość**, **-ci** *ж.* большинство, 8А
- większy**, **-a**, **-e** больший, 14А
- Wigilia**, **-lii** *ж.* Сочельник, 22А
- wigilijny**, **-a**, **-e** относящийся к Сочельнику, 22А
- willa**, **-li** *ж.* вилла, 4А
- willowy**, **-a**, **-e** относящийся к вилле, 12А
- winiarnia**, **-ni** *ж.* винный погребок, 20В
- wino**, **-na** *ср.* вино, 7А
- wiosna**, **-ny** *ж.* весна, 14В
- wiosną** весной, 14В
- wiszieć** *несов.*, **wiszę**, **wisisz** висеть, 18А
- witać** *несов.*, **witam**, **witasz** приветствовать, 8А
- witamina**, **-ny** *ж.* витамин, 17А
- wkrótce** *нар.* вскоре, скоро, 5А
- włącznie** *нар.* включая, 15А
- własny**, **-a**, **-e** собственный, 16А
- właścicielka**, **-ki** *ж.* хозяйка, владелица, 12А
- właściwie** *нар.* собственно говоря, 3А
- właśnie** *нар.* именно, 2А
- Włochy**, **Włoch** *мн.* Италия, 14В
- włożyć** *сов.*, **włożę**, **włożysz** надеть, 14А
- wnętrze**, **-rza** *ср. зд.:* внутри, 18А
- wnuczek**, **wnuczka** *м.* внучек, 4В
- wnuczka**, **-ki** *ж.* внучка, 4В
- wnuk**, **-ka** *м.* внук, 22В
- wobec tego** ввиду того, 7А
- woda**, **-dy** *ж.* вода, 7А
- woda mineralna** минеральная вода, 7А
- wolałabym**, **wolałbym** я предпочитала бы, я предпочитал бы, 15А
- woleć**, **wolę**, **wolisz** предпочитать, 15А
- wolny**, **-a**, **-e** свободный, 3А
- wołowina**, **-ny** *ж.* говядина, 7А
- wozić** *несов.*, **wozę**, **wozisz** возить, 19С
- wpływ**, **-wu** *м.* влияние, 19А
- wpół do jedenastej** половина одиннадцатого, 6А
- wprawdzie** *нар.* действительно, 22А
- wprowadzać się** *несов.*, **wprowadzam się**, **wprowadzasz się** въезжать в новую квартиру, 13А
- wprowadzić się** *сов.*, **wprowadzę się**, **wprowadzisz się** въехать в новую квартиру, 12А
- wracać** *несов.*, **wracam**, **wracasz** возвращаться, 18А
- wracając** *деепр.* возвращаясь, 18А
- wraz z(e)** + *твор.* вместе с, 11А
- wreszcie** *нар.* наконец, 13А
- Wrocław**, **-wia** *м.* Вроцлав, 14В
- wrócić** *сов.*, **wrócę**, **wrócisz** возвратиться, вернуться, 18А
- wróciwszy do domu** возвратившись домой, 18А
- wróżba**, **-by** *ж.* гадание, 19А
- wróżyc** *несов.*, **wróżę**, **wróżysz** гадать, 19А
- wrzesień**, **września** *м.* сентябрь, 15В
- wschód**, **wschodu** *м.* восток, 14А
- wsiadać** *несов.*, **wsiadam**, **wsiadasz** садиться в ..., 16А
- wsiąść** *сов.*, **wsiądę**, **wsiądziesz** сесть в ..., 16D
- wskazywać** *несов.* указывать, 18А
- wspaniale** *нар.* прекрасно, великолепно, 9А
- wspaniały**, **-a**, **-e** прекрасный, великолепный, 11А
- współczesny**, **-a**, **-e** современный, 19А
- wspominać** *несов.*, **wspominam**, **wspominasz** вспоминать, 19А

wstać *сов.*, wstanę, wsta-
niesz встать, 6A
wstawać *несов.*, wstaje,
wstawasz вставлять, 6A
wszelki, -a, -ie всякий, 8A
wszyscy *мн.* wszystkich
все, 8A
Wszystkich Świętych
Всех Святых, 22B
wszystkiego najlepszego
всего наилучшего, 8A
wszystko всё, 7A
wtedy тогда, 6A
wtorek, wtorku *м.* втор-
ник, 6A
wujek, wujka *м.* дядя,
22A
wy вы, 1C
wybierać się *несов.*, wy-
bieram się, wybierasz
się собираться, 7A
wybrać *сов.*, wybiorę,
wybierzesz выбрать, из-
брать, 10A
wybrać się w góry со-
браться в горы, 14A
wybuchnąć *сов.* взорвать-
ся, 11A
wychodzić *несов.*, wy-
chodzę, wychodzisz вы-
ходить, 8A
wychodzić za mąż выхо-
дить замуж, 9A
wycieczka, -ki *ж.* экскур-
сия, 2A
wydarzyć się *сов.* про-
изойти, случиться, 18A
wydatek, wydatku *м.*
расход, 19A
wydawać *несов.*, wydaje,
wydajesz выдавать, 8A
wyjrzeć *сов.*, wyjrzę,
wyjrzysz выглянуть, 18A
wykryć *сов.*, wykryję,
wykryjesz раскрыть, 18A
wymieniać *несов.*, wy-
mieniam, wymieniasz
менять, 21A
wymienić *сов.*, wymienię,
wymienisz сменить, 21A

wymówić *сов.*, wymówię,
wymówisz произнести,
19A
wymówić w złą godzinę
произнести в недобрый
час, 19A
wymyślić *сов.*, wymyślę,
wymyślisz выдумать, 13A
wynająć *сов.*, wynajmę,
wynajmiesz снять
(о квартире), 12A
wynajmować *несов.*, wy-
najmuję, wynajmujesz
снимать (о квартире), 12A
wynosić *несов.*, wynosi
зд.: составлять, 12A
wyobrazić sobie *сов.*,
wyobrażę sobie, wyo-
brazisz sobie предста-
вить себе, 13A
wypadek, wypadku *м.*
случай, 19A
wypełnić *сов.*, wypełnię,
wypełnisz заполнить,
10A
wypierać *несов.*, wy-
pieram, wypierasz зд.:
вытеснять, 14A
wypisać *сов.*, wypiszę,
wypiszesz выписать, 17A
wypocząć *сов.*, wypocznę,
wypocznieś отдохнуть,
15A
wypoczynek, wy-
poczynku *м.* отдых, 14A
wysiąść *сов.*, wysiądę,
wysiądziesz выйти, сой-
ти, 16A
wysłać *сов.*, wyślę, wys-
lesz выслать, 9A
wysoki, -a, -ie высокий,
2A
wystarczy достаточно, 8A
wystawa, -wy *ж.* выстав-
ка, 9A
wyśmienity, -a, -e заме-
чательный, 20A
wywodzić się *несов.*,
wywodzę się, wywod-
zisz się происходить,
восходить к ..., 19A

wyż, -żu *м.* область повы-
шенного давления, анти-
циклон, 14A
wzajemny, -a, -e взаим-
ный, 22A
wzgórze, -rza *ср.* холм, 11A
wziąć *сов.*, wezmę, weź-
miesz взять, 14A
wzmocnienie, -nia *ср.*
усиление, 17A
Z
z + *род.* из, 2A
z + *твор.* с, 2A
z całą pewnością с пол-
ной уверенностью, 14A
z okazji по случаю, 8A
z pewnością с уверенно-
стью, 9A
za + *вин.* без, 6A; в, 10A
za chwil(k)ę сейчас, 7A
za drogo слишком дорого,
7A
za godzinę через час; в
течение часа, 5B
za granicę за границу,
12D
za piętnaście ósma без
пятнадцати восемь, 6A
za rogiem за углом, 10A
za to зато, 15A
za żonę в жены, 11A
zaadresować *сов.*, zaad-
resuję, zaadresujesz
адресовать, 10A
zabić *сов.*, zabiję, zabi-
jesz убить, 11A
zabierać *несов.*,
zabieram, zabierasz
забирать, 16A
zabrać *сов.*, zabiorę,
zabierzesz забрать, 20A;
15A
zabrać się *сов.* do roboty
взяться за работу, 11A
zachmurzenie, -nia *ср.*
облачность, 14A
zachód, zachodu *м.* за-
пад, 14A
zachodni, -nia, -nie за-
падный, 14A
zacząć *сов.*, zacznę, zac-
zniesz начать, 5A

- zaczekać** *сов. па + вин.*,
zaczekam, zaczekasz
подождать (кого), 16А
- zaczynać** *несов.*, **zaczynam, zaczynasz** начинать, 6А
- zadzwońić** *сов. до + род.*,
zadzwońię, zadzwonisz
позвонить, 15В
- zagadka, -ki** *ж.* загадка, 18А
- zająć się** *сов.*, **zajmę się, zajmiesz się** заняться, 21А
- zajęty, -a, -e** занятый, 15А
- zajmować** *несов.*, **zajmuję, zajmujesz** заниматься, 12А
- zakłócić** *сов.*, **zakłócę, zakłócisz** нарушить, 11А
- zakupy, -pów** *мн.* покупки, 7А
- załatwienie, -nia** *ср.* устройство, оформление, 5А
- założyć** *сов.*, **założę, założysz** одеть, 14А
- zamawiać** *несов.*,
zamawiam zamawiasz
заказывать, 16С
- zamek, zamku** *м.* замок, 5А
- Zamek Królewski** Королевский замок (в Варшаве), 5А
- zamiar, -ru** *м.* намерение, 9А
- zamieszkać** *сов.*,
zamieszkam, zamieszkasz
поселиться, 11А
- zamknięty, -a, -e** закрытый, 16А
- zamordować** *сов.*,
zamorduję, zamordujesz
убить, 18А
- zamówić** *сов.*, **zamówię, zamówisz** заказать, 5А
- zanim** прежде чем, 21А
- zapalić** *сов.*, **zapalę, zapalisz** *зд.:* зажечь, 21А
- zapasy, -sów** *мн.* запасы, 7А
- zapewnić** *сов.*, **zapewnię, zapewnisz** уверить, 22А
- zapłacić** *сов.*, **zapłacę, zapłacisz** заплатить, 20А
- zapomnieć** *сов.*,
zapomnę, zapomnisz
забыть, 14А
- zapropnować** *сов.*, **zapropnuję, zapropnujesz** предложить, 8А
- zapytać** *сов.*, **zapytam, zapytasz** спросить, 20А
- zaraz** *нар.* сейчас, тотчас, 5А
- zarezerwować** *сов.*, **zarezerwuję, zarezerwujesz** заказать, зарезервировать, 5А
- zarówno ... jak i ...** как ... так и ..., 20В
- zastanawiać się** *несов.*,
zastanawiam się, zastanawiasz się
вдумываться, думать, размышлять 20А
- zaś** же, но, 6А
- zatankować** *сов.*,
zatankuję, zatankujesz
заправить (горючим), 21А
- zatrzymać** *сов.*, **zatrzymam, zatrzymasz** задержать, 21А
- zatrzymywać** *несов.*,
zatrzymuję, zatrzymujesz
задерживать, 21А
- zauważyć** *сов.*, **zauważę, zauważysz** заметить, 18А
- zawód, zawodu** *м.* профессия, 3В
- zawrót** *м.* głowy головокружение, 17А
- zawsze** *нар.* всегда, 2А
- zażyć** *сов.*, **zażyję, zażyjesz** принять, 17А
- zażywać** *несов.*, **zażywam, zażywasz** принимать, 17А
- zbadać** *сов.*, **zbadam, zbadasz** осмотреть, обследовать (больного), 17А
- zbiornik, -ka** *м.* бак, 21А
- zbliżyć się** *пółnoc* приближается полночь, 8А
- zbliżać się** *несов.*, **zblizam się, zbлизasz się** приближаться, 8А
- zbrodnia, -ni** *ж.* преступление, 18А
- zbyt** *нар.* слишком, 17А
- zbyt mało** слишком мало, 22А
- zdanie, -nia** *ср.* мнение, 22А
- zdaniem** по мнению, 22А
- zdażyć** *сов.*, **zdażę, zdażysz** успеть, 15А
- zdażyć na pociąg** успеть на поезд, 15А
- zdażyłem tylko ...** я успел только ..., 18А
- zdjęcie, -cia** *ср.* фотография, снимок, 7А
- zdolność, -ci** *ж.* способность, 19А
- ze mną** со мной, 5А
- ze schodów** с лестницы, 16А
- zegarek, zegarka** *м.* часы, 1А
- zepsuć się** *сов.* испортиться, 21А
- zepsuty, -a, -e** испорченный, 1А
- zerknąć** *сов.*, **zerknę, zerkniesz** взглянуть, 16А
- zero** ноль, 3В
- zeszły, -a, -e** прошлый, 15А
- zeszyć** *сов.*, **zeszyję, zeszyjesz** сшить, 11А
- zeznać** *сов.*, **zeznam, zeznasz** показать, дать показания, 18А
- zeznanie, -nia** *ср.* показание, 18А
- zgadzać się** *несов.*,
zgodzam się, zgodzasz się
соглашаться, 5А
- zgłoszenie, -nia** *ср.* обращение, 12А
- zgoda?** согласен? 16В
- zgodnie z tradycją** согласно традиции, 22А
- Zielone Świątki** *мн.* Троица, 22В

zielony, -a, -e зеленый, 13A
ziemniak, -ka м. картофель, 7A
zima, -my ж. зима, 14A
zimą зимой, 14C
zimny, -a, -e холодный, 13A
zjedlibyśmy мы бы съели, 20A
zjeść сов., **zjem, zjesz** съесть, 20A
złoty, -ego м. золотой, 7B
złoty, -a, -e золотой,
złożyć zeznanie дать показания, 18A
zmęczony, -a, -e усталый, 14A
zmienny, -a, -e переменный, 14A
znać несов., **znam, znasz** знать, 6A
znaczek, znaczka м. марка, 10A
znaczenie, -nia ср. значение, 22A
znad + род. из, 14A; 18B
znajomi, -mych мн. знакомые, 8A
znak, -ku м. знак, 3A
znak zapytania знак вопроса, 3A
znakomicie нар. отлично, замечательно, 20A
znaleźć сов., **znajdę, znajdziesz** найти, 13A
zneutralizowanie, -nia ср. нейтрализация, 19A
znieść сов., **zniosę, zniesiesz** снести, 16A

znosić несов., **znoszę, znosisz** сносить, 14A
znowu нар. снова, опять, 16A
znów нар. снова, 21A
zobaczyć сов., **zobaczę, zobaczysz** увидеть, 5A
zostać сов., **zostanę, zostaniesz** остаться, 20A; статья, 11A
zresztą нар. впрочем, 9A
zrobić сов., **zrobię, zrobisz** сделать, 7A
zrzucić сов., **zrzucę, zrzucisz** сбросить, 11A
zupa, -py ж. суп, 20A
zupa pomidorowa томатный суп, 20A
zwany, -a, -e названный, 11A
związany, -a, -e связанный, 22A
zwiedzanie, -nia ср. посещение, 5A
zwierzę, -cia ср. животное, 11D
zwolnienie, -nia ср. зд.: больничный, 17A
zwracać się несов. **do + род., zwracam się, zwracasz się** обращаться, 22A
zwrócić się сов. **do + род., zwrócę się, zwrócisz się** обратиться, 11A
zwyczaj, -ju м. обычай, 19A
zwykle нар. обычно, 1A
zza + род. из-за, 18A

Ż, ż

źle нар. плохо, 6B
żaden, żadna, żadne ни один, ни одна, ни одно; никакой (-ая, -ое), 17A
żartować несов., **żartuję, żartujesz** шутить, 13A
że союз что, 5A
żeby союз чтобы, 15A
żegnać się несов., **żegnają się, żegnasz się** прощаться, 8A
żeńić się несов., **żeńię się, żenisz się** жениться, 9B
żona, -ny ж. жена, 4A
żonaty женатый, 4A
żółty, -a, -e желтый, 7A
żółty ser м. сыр (твердый сыр), 7A
żuć несов., **żuję, żujesz** жевать, 11C
życie, -cia ср. жизнь, 16C
życzenia, -czeń мн. пожелания, 8A
życzenia imieninowe пожелания по случаю именин, 10B
życzenia urodzinowe пожелания по случаю дня рождения, 10B
życzyć несов., **życzę, życzysz** желать, 7A
żyć несов., **żyję, żyjesz** жить, 11A

Предметный указатель

- Будущее время 9С1, 9С2, 14С3
Вид, аспект 7С1, 7С2
Возвратные глаголы 1С3, 5С6, 6В1
Вопросительные предложения 1С2
Время дня 5В5
Глагол 1С1, 3С1, 4С6, 5С4, 5С5,
6В9, 6С1, 6С4, 9С1, 15С1, 19С2,
22С2
Возраст 4В3
Дни недели 6В2
Дополнительные придаточные
предложения 5С7, 15С3
Количественные числительные 3В4,
4В2, 7В3, 10С3, 10С4, 12С5, 13С4,
13С5
Междометия 21В2
Меры величины 7В2, 9С4
Местоимение 6С6, 8В7, 10С1, 11В6,
11С3, 11С5, 11С6, 16С2, 17С3
Множественное число (особенности)
16С4
Модальные глаголы 6С4, 7С2
Название профессии 3В1, 3В2
Названия месяцев 15В2
Названия национальностей 8В6
Наречие 5В2, 6С2, 8С3, 9С4, 10С5
Настоящее время 3С1
Определение местонахождения 15В4
Отглагольное существительное 16С1
Относительные придаточные
предложения 11С4
Отрицание 2В2, 7В1, 17С1, 17С2
Пассивная форма глагола 21С4
Повелительное наклонение 13С6,
20С1
Порядковые числительные 5В4
Порядок слов 6С3, 11В2
Предлог 5С3, 8В2, 16С3, 18В
Приветствие 1В1, 8В3
Придаточные предложения места
21С2
Придаточные предложения времени
11С2, 18С3, 21С3
Придаточные предложения причины
6С8
Придаточные предложения цели 15С3
Прилагательное 2С5, 2С6, 4С3, 4С5,
5В3, 5С2, 6С5, 7С5, 7С7, 7С8, 8С2,
8С5, 12С2, 12С4, 13С2, 14С1
Причастие 18С1, 8С2, 18С3
Прошедшее время 9С1, 11С1, 13С3
Указательные местоимения 3С2
Сокращения 12В2, 19В1
Сослагательное наклонение 15С1,
20С2
Союз 3В3, 5С7, 6С7, 6С8,
11С2, 19С4, 19С5, 20В2
Сравнение 14С2
Степени сравнения прилагательных
6С2, 14С1
Существительное 2С1, 2С2, 2С3,
2С4, 4С1, 4С2, 4С4, 5С1, 7С3, 7С4,
7С6, 7С8, 8С1, 8С4, 8С6, 12С1,
12С3, 13С1, 16С1
Время 6В3, 6В4, 15В3
Родственные связи 22В2
Цены 10В3
Числа, цифры 7В4
Уменьшительные имена 22С1
Управление глаголов 22С2
Условные придаточные предложения
6С7
Уступительные придаточные
предложения 19С3
Фамилии 4В4, 8В1
Формы вежливости 1В2
Числительные 9С3, 10С2, 16В1,
21С1

КЛЮЧИ

Урок 1

1. a) Jestem Paweł Śniegocki. b) Jestem Krzysztof Ćmielowicz. c) Jestem Małgorzata Łabędzka. d) Jestem ... (*Запишите сюда Вашу фамилию и имя*).
2. a) To jest (pani) Katarzyna Żurawska. b) To jest (pan) Krzysztof Ćmielowicz. c) To jest (pani) Małgorzata Łabędzka.
3. a) Jak się pani nazywa? b) Jak się pan nazywa? c) Jak się pan nazywa? d) Jak się pani nazywa?
4. a) Ta pani nazywa się Katarzyna Żurawska. b) Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki. c) Ta pani nazywa się Małgorzata Łabędzka. d) Ten pan nazywa się Krzysztof Ćmielowicz. e) Nazywam się ... (*Запишите сюда Вашу фамилию и имя*).
5. *Śniegocki*: Dzień dobry. Czy pani Katarzyna Żurawska?
Żurawska: Tak, słucham pana.
Śniegocki: Jestem Paweł Śniegocki.
Żurawska: Bardzo mi miło.
Żurawska: Czekam na pana już od godziny.
Śniegocki: Och, bardzo mi przykro. *Śniegocki*: A kto jest ten pan?
Żurawska: Ten pan to Krzysztof Ćmielowicz.
6. a) Jak pan się nazywa? b) Kto to jest ten pan? c) Jak państwo się nazywają? d) Kto są ci państwo? e) Jak się pani nazywa? f) Jak nazywa się ta pani?

Урок 2

1. a) Ta pani to (jest) Katarzyna Żurawska. Ona jest młoda i atrakcyjna. b) Ten pan to (jest) Krzysztof Ćmielowicz. On jest wesoły i uprzejmy/niski i tęgi. c) Ta pani to (jest) Małgorzata Łabędzka. Ona jest miła i sympatyczna.
2. a) Jestem tęgi, a on jest szczupły. b) Jestem niski, a on jest wysoki. c) Jestem smutny, a on jest wesoły. d) Jestem wesoła, a ona jest smutna. e) Jestem niska, a ona jest wysoka. f) Jestem młoda, a ona jest stara.
3. a) Jakim mężczyzną jest pan Ćmielowicz? On jest niskim i tęgim mężczyzną. b) Jaką kobietą jest pani Łabędzka? Ona jest miłą i sympatyczną kobietą. c) Jaką kobietą jest pani Żurawska? Ona jest młodą i atrakcyjną kobietą. d) Jakim mężczyzną jest pan Śniegocki? On jest punktualnym mężczyzną.
4. a) Jestem wysoki (mężczyzna) b) Jestem szczupła (kobieta) c) Jestem młody (mężczyzna) d) Jestem tłumaczką (kobieta) e) Jestem smutny (mężczyzna) f) Jestem mężczyzną (mężczyzna) g) Jestem wesoła (kobieta) h) Jestem szefem (mężczyzna)
5. a) Jestem młodą tłumaczką. b) Jestem punktualnym nauczycielem. c) Pani Żurawska jest atrakcyjną kobietą. d) Pan Ćmielowicz jest wesołym szefem. e) Pani Łabędzka jest sympatyczną kobietą. f) Pan Śniegocki jest punktualnym mężczyzną.
6. a) Krzysztof mielowicz – Ten pan jest szefem biura „Translingua”. b) Katarzyna urawska – Ta pani jest tumaczk. c) Pawe niegocki – Ten pan jest nauczycielem. d) Magorzata abdzka – Ta pani jest przewodniczk.
7. a) Jestem punktualny. b) Jestem punktualna. c) Pani urawska jest atrakcyjna. d) Pani abdzka jest mia. e) Pan mielowicz jest sympatyczny. f) Pan mielowicz jest niski.

Урок 2/3

8. a) Nie, pani Łabędzka nie jest szefem biura. b) Nie, pan Ćmielowicz nie jest przewodnikiem. c) Nie, pani Małgorzata nie nazywa się Żurawska. d) Nie, pan Ćmielowicz nie jest wysoki. e) Nie, pani Żurawska nie jest smutna.

10. Nazwisko	jaki jest? jaka jest?
a) напр. г-н Иванов b) напр. г-жа Петрова c)	On jest tęgi. Ona jest sympatyczna.

Урок 3

1. a) To jest lista gości. b) To jest Paweł Śniegocki. c) To jest podpis. d) To jest znak zapytania. e) To jest biuro "Translingua".
2. a) Jestem architektem. b) Jestem pisarką. c) Jestem tłumaczką. d) Jestem pisarzem. e) Jestem aktorem. f) Jestem sekretarką. g) Jestem dziennikarzem. h) Jestem pielęgniarką. i) Jestem dentystką. j) Jestem dziennikarką. k) Jestem dentystą.
3. a) Pani Żurawska jest tłumaczką. b) Pan Śniegocki jest nauczycielem. c) Pani Łabędzka jest przewodniczką. d) Pan Ćmielowicz jest szefem biura "Translingua". e) Pani Witkowska jest pielęgniarką.

4.

								D	
		T	Ł	U	M	A	C	Z	
		Ł				R		I	
N	A	U	C	Z	Y	C	I	E	L
R		M	D			H		N	
E		A	E			I		N	
Ż		C	N			T		I	
Y		Z	T			E		K	
Ś		Ż	Y			Ż		A	
E	Z	A		S	A	K	T	O	R
R	A	K	T	O	R	K	A	Z	
P	I	S	A	R	K	A			

5. a) Ten pan to nasz szef. b) Czy to jest pani Żurawska? c) Pan Ćmielowicz jest naszym szefem. d) Pan Śniegocki jest zwykle punktualny. e) Czy to biuro "Translingua"? f) Czy pan jest nauczycielem? g) To podpis szefa.
6. a) Jaki on jest? b) Kim ona jest? c) Co to jest? d) Kto to jest? e) Jaka ona jest? f) Kto to jest? g) Jaki on jest? h) Kim on jest? i) Co to jest? j) Jak nazywa się ten pan? k) Kim ona jest? l) Jak nazywa się ta pani?
7. a) oni spotykają się b) ja słucham c) ona nazywa się d) on czeka e) ja przepraszam f) wy sprawdzacie g) on oznacza h) on czyta i) ty pytasz j) one wyglądają.
8. koleżanka (ж.)   podpis (м.)   gość (м.)
pan (м.)   szef (м.)   przewodniczka (ж.)
lista (ж.)   kolega (м.)   dentysta (м.)
zegarek (м.)   biuro (ср.)   reżyser (м.)
pani (ж.)   osoba (ж.)   kobieta (ж.)
dziecko (ср.)   znak (м.)   Polska (ж.)
mężczyzna (м.)   grupa (ж.)   miejsce (ср.)

9. jeden, dwa, trzy, cztery, pięć, sześć, siedem, osiem, dziewięć, dziesięć, jedenaście, dwanaście.
10. $4+0 = 4$ (cztery plus zero jest cztery)
 $7+3 = 10$ (siedem plus trzy jest dziesięć)
 $6-0 = 6$ (sześć minus zero jest sześć)
 $6+2 = 8$ (sześć plus dwa jest osiem)
 $9-1 = 8$ (dziewięć minus jeden jest osiem)
 $10-8 = 2$ (dziesięć minus osiem jest dwa)
 $10+1 = 11$ (dziesięć plus jeden jest jedenaście)
 $12-2 = 10$ (dwanaście minus dwa jest dziesięć)
 $3+4 = 7$ (trzy plus cztery jest siedem)
 $7+3 = 10$ (siedem plus trzy jest dziesięć)
 $6+5 = 11$ (sześć plus pięć jest jedenaście)
 $4+5 = 9$ (cztery plus pięć jest dziewięć).
11. a) Jestem Katarzyna Żurawska. b) Jaki on jest? c) Nasz szef jest zawsze wesoły. d) Czy pani Żurawska?
12. a) Katarzyna Żurawska i Paweł Śniegocki spotykają się w biurze "Translingua". b) Pan Śniegocki i pani Żurawska omawiają program pobytu gości z Niemiec w Polsce. c) Pan Śniegocki jest nauczycielem. d) Pani Żurawska jest tłumaczką. e) Pani Łabędzka jest przewodniczką. f) Pan Śniegocki jest wysokim i szczupłym mężczyzną. g) Pani Żurawska jest młodą i atrakcyjną kobietą. h) Szef biura "Translingua" nazywa się Krzysztof Ćmielowicz. i) Pan Ćmielowicz nie jest szczupły i wysoki. On jest niski i tęgi. j) Pan Paweł Śniegocki jest przewodnikiem. k) Pan Ćmielowicz jest niski i tęgi. l) W grupie jest dwanaście osób.

Урок 4

1. a) pan Śniegocki	pani Śniegocka	państwo Śniegoccy
b) pan Żurawski	pani Żurawska	państwo Żórawscy
c) pan Ćmielowicz	pani Ćmielowicz	państwo Ćmielowiczowie
d) pan Łabędzki	pani Łabędzka	państwo Łabędzcy
e) pan Zielony	pani Zielony	państwo Zielony
f) pan Zając	pani Zając	państwo Zającowie
g) pan Nowak	pani Nowak	państwo Nowakowie
h) pan Sobota	pani Sobota	państwo Sobotowie
i) pan Maj	pani Maj	państwo Majowie
2. 11: jedenaście, 21: dwadzieścia jeden, 90: dziewięćdziesiąt, 77: siedemdziesiąt siedem, 15: piętnaście, 29: dwadzieścia dziewięć, 99: dziewięćdziesiąt dziewięć, 52: pięćdziesiąt dwa, 16: szesnaście, 30: trzydzieści, 14: czternaście, 45: czterdzieści pięć, 19: dziewiętnaście, 66: sześćdziesiąt sześć, 58: pięćdziesiąt osiem, 83: osiemdziesiąt trzy.
3. a) Ona ma 41 lat. b) Pani Żurawska ma 24 lata. c) On ma 55 lat. d) Córka pani Łabędzkiej ma 14 lat. e) Ty masz 33 lata. f) Syn pani Łabędzkiej ma 16 lat. g) Ja mam (?) lat/a.
4. a) Ile on ma lat? b) Ile masz lat? c) Ile ona ma lat? d) Ile masz lat? / Ile pan/pani ma lat? e) Ile oni mają lat? f) Ile macie lat?
5. a) Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę. b) Pan Śniegocki ma skromne mieszkanie. c) Państwo Łabędzcy mają piękny dom. d) Pani Żurawska ma małe mieszkanie. e) A Ty? Czy Ty masz duży dom? f) A Pan? Czy Pan ma też duży dom? g) Ja mam skromne mieszkanie. h) A Pani? Czy Pani ma małe mieszkanie?

Урок 4/5

6. a) Państwo Ćmielowiczowie mają komfortową willę. b) Państwo Łabędzcy mają piękny dom. c) Pan Śniegocki ma skromne mieszkanie. d) Pani Żurawska ma małe mieszkanie. e) Pan Ćmielowicz ma miłą żonę. f) Pani Łabędzka ma przystojnego męża.
7. a) Paweł Śniegocki mieszka w Warszawie. b) On ma skromne mieszkanie w Śródmieściu na Nowym Świecie. c) Katarzyna Żurawska ma małe mieszkanie na Starym Mieście. d) Ona mieszka razem z rodzicami w Żelazowej Woli e) Państwo Ćmielowiczowie mają willę na Saskiej Kępie. f) Państwo Łabędzcy mieszkają w Konstancinie.
8. a) Katarzyna Żurawska ma 24 lata. Mieszka w Żelazowej Woli i w Warszawie (na Starym Mieście). Ma małe mieszkanie. Katarzyna ma słabą pamięć. b) Krzysztof Ćmielowicz ma 55 lat. Jest żonaty. Ma miłą żonę. c) Paweł Śniegocki ma 27 lat. Nie jest żonaty. Mieszka w Warszawie (na Nowym Świecie). Ma skromne mieszkanie. d) Małgorzata Łabędzka ma 41 lat. Małgorzata jest mężatką. Ma przystojnego męża. Ma uroczą córkę. Ma sympatycznego syna. Państwo Łabędzcy mieszkają w Konstancinie pod Warszawą. Mają piękny dom. Państwo Łabędzcy mają jeszcze dużego psa i pięknego konia.
- 9.
	Ile ma lat?	Gdzie mieszka?	Jakie ma mieszkanie?	Czy jest mężatka/żonaty?	Czy ma dzieci? Ile?
Katarzyna	24	Stare Miasto	małe mieszkanie	panna	nie ma
Paweł	27	Śródmieście	skromne mieszkanie	kawaler	nie ma
Małgorzata	41	Konstancin	piękny dom	mężatka	córka i syn
Krzysztof	55	Saska Kępa	komfortowa willa	żonaty	syn/córka?
10. a) Ten pan nazywa się Paweł Śniegocki. b) On ma 27 lat. c) On jest nauczycielem. d) On także oprowadza wycieczki. e) On mieszka w Warszawie.
11. a) Ja nazywam się ... (фамилия). b) Ja też oprowadzam wycieczki. c) Ja również spotykam się z panią Żurawską. d) Ja także przedstawiam się. e) Ja też mieszkam w Warszawie.
12. a) Nazywam się ... (фамилия). b) Jestem ... c) Jestem ... d) Mam ... lat/lata. e) Mieszkam ... f) Jestem ... g) Moja żona/Mój mąż nazywa się ... h) Moja żona/Mój mąż jest .../Nie mam żony/męża. i) Mam jedno dziecko. Mam dwoje dzieci./Mam troje dzieci./Nie mam dzieci. j) Syn ma .../Córka ma ...

Урок 5

1.

- a) Ł A Z I E N K O W S K I
 b) T E A T R
 c) R Y N E K
 d) S A S K I
 e) Z A M E K
 f) S T A R E
 g) W I L A N O W S K I
 h) H A L K A

2. a) Trzeba pojechać do hotelu. b) W hotelowej restauracji trzeba zamówić posiłki. c) Paweł pojedzie do Teatru Wielkiego kupić bilety. d) Trzeba też pojechać do Pałacu Wilanowskiego. e) A potem pójść do Parku Łazienkowskiego. f) Potem trzeba jeszcze pójść do Rynku Starego Miasta. g) Zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. h) Pojedziemy też do Krakowa i Zakopanego.
3. a) Paweł jest umówiony obok kina b) obok restauracji hotelowej c) obok Parku Łazienkowskiego d) obok Teatru Wielkiego e) obok hotelu.
4. a) Ja zamówię przewodnika, a ty kupisz bilety do kina. b) Ona przedstawi program, a ja napiszę list do Niemiec. c) Pani pojedzie jeszcze do hotelu. d) Czy się państwo ze mną zgadzają? e) Cieszę się, że zaczniemy zwiedzanie od Warszawy.
5. a) Myślę, że zaczniemy od Warszawy b) od Pałacu w Wilanowie c) od Zamku Królewskiego d) od Rynku e) od Ogrodu Saskiego.
6. a) Trzeba zarezerwować hotel. b) Trzeba zamówić noclegi. c) Trzeba pójść/ pojechać do Teatru Wielkiego. d) Trzeba kupić bilety na "Halkę". e) Trzeba pojechać do Wilanowa. f) Trzeba napisać list na Ukrainę. g) Trzeba przedstawić nasz program.
7. 14⁰⁰: a) Jest czternasta, b) O czternastej. 1⁰⁰: a) Jest pierwsza, b) O pierwszej. 16⁰⁰: a) Jest szesnasta, b) O szesnastej. 24⁰⁰: a) Jest dwudziesta czwarta, b) O dwudziestej czwartej. 8⁰⁰: a) Jest ósma, b) O ósmej. 12⁰⁰: a) Jest dwunasta, b) O dwunastej. 11⁰⁰: a) Jest jedenasta, b) O jedenastej. 2⁰⁰: a) Jest druga, b) O drugiej. 10⁰⁰: a) Jest dziesiąta, b) O dziesiątej. 17⁰⁰: a) Jest siedemnasta, b) O siedemnastej. 3⁰⁰: a) Jest trzecia, b) O trzeciej. 15⁰⁰: a) Jest piętnasta, b) O piętnastej. 20⁰⁰: a) Jest dwudziesta, b) O dwudziestej. 21⁰⁰: a) Jest dwudziesta pierwsza, b) O dwudziestej pierwszej. 23⁰⁰: a) Jest dwudziesta trzecia, b) O dwudziestej trzeciej.
9. a) Cieszę się, że się pani ze mną zgadza. b) Cieszę się, że wkrótce przyjadą nasi goście. c) Myślę, że zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. d) Dobrze, że pan już jest.
10. a) Wkrótce przyjadą nasi goście do Warszawy. b) Dzisiaj idziemy do teatru. c) Zwiedzanie zaczniemy od Warszawy. d) Potem pojedziemy do Krakowa. e) Od wczoraj piszę list do mojej żony na Ukrainę. f) No to do roboty.

Урок 6

1. a) dziesięć po szóstej b) wpół do trzeciej c) za piętnaście ósma/za kwadrans ósma d) pięć po siódmej e) dwadzieścia pięć po dwunastej.
2. a) Paweł Śniegocki uczy w liceum. b) Paweł nie mówi dobrze po niemiecku. On uczy się jeszcze języka niemieckiego. c) Paweł jest nauczycielem. On uczy języka polskiego. d) Czy Paweł uczy się też włoskiego? Nie, on mówi już dobrze po włosku.
3. a) W niedzielę mogę sobie dłużej pospać. b) Rano myję się i golę. c) Paweł cieszy się, że jest niedziela. d) Muszę kupić sobie coś na kolację.
4. a) We wtorek wstaję później, ale jutro muszę wstać trochę wcześniej. b) A ty? Czy ty też musisz jutro tak wcześnie wstać? c) Pan Śniegocki musi jeszcze napisać list do Niemiec. d) Proszę pana, czy musi pan już iść? e) (My) nie musimy iść dzisiaj do pracy, ponieważ jest niedziela. f) Proszę państwa, a czy państwo muszą dziś iść do pracy?
5. a) Paweł musi/chce kupić coś na kolację. b) We wtorek Paweł może dłużej pospać. c) Jutro (my) musimy wcześnie wstać. d) Czy pani może/chce napisać list? e) (Ja) chcę/mogę/muszę uczyć się polskiego. f) Oni muszą/mogą/chcą wcześnie wstać.

Урок 6/7

6. a) Powiniennem jeszcze napisać list. b) Co Katarzyna powinna jeszcze kupić? c) Czy (ty) myślisz, że (ty) powinieneś to kupić? d) Czy on nie powinien teraz trochę poleżeć? e) Państwo nie powinni dziś iść do pracy.
7. a) Jutro jest wtorek, więc mogę trochę dłużej pospać. b) Najdłużej mogę sobie poleżeć w niedzielę. c) Paweł mówi swobodnie po włosku, lepiej zna angielski, zaś najlepiej mówi po francusku. d) Paweł wstaje wcześniej w poniedziałek, środę i czwartek. e) We wtorek i piątek muszę wstać trochę wcześniej.
8. a) Kiedy Paweł musi wcześniej wstawać? b) Gdzie Paweł zaczyna pracę godzinę później? c) Dlaczego Paweł idzie po obiedzie do miasta? d) Jak Paweł rozumie język rosyjski? e) Co Paweł robi za piętnaście siódma?
9. a) Teraz jest wieczór. Paweł je kolację. b) Paweł pracuje w szkole przed południem. c) Teraz jest południe. Paweł je obiad. d) Po południu Paweł idzie do miasta. e) Teraz jest przedpołudnie. Paweł je drugie śniadanie. f) Kurs angielskiego Paweł zaczyna wieczorem.
10. Paweł uczy się niemieckiego, jeśli jest to piątek lub wtorek. Paweł musi wcześniej wstać, ponieważ idzie do szkoły. Paweł może dłużej pospać, jeżeli później zaczyna pracę. Paweł idzie do miasta, ponieważ chce kupić coś na kolację. O północy Paweł już śpi, ponieważ jutro musi wcześniej wstać.
12. a) Nie umiem mówić po rosyjsku. b) Rozumiem jednak trochę po polsku. c) Czy wiesz, że Paweł idzie dzisiaj do miasta? d) Wiem, że państwo znają włoski i francuski.

Урок 7

1. a) jeden kilogram jabłek b) pięć litrów mleka c) dwa kilogramy mąki d) jeden litr wody e) pięć kilogramów ziemniaków f) ćwierć litra wina g) pół kilograma żółtego sera h) trzy litry wody i) trzydzieści deka szynki j) ćwierć kilograma kielbasy k) pół litra mleka m) sto gramów czekolady.

2. a) b) c) d) e) f)

O		D			S
R	W	E	S		Z
Z	A	K	U	P	Y
E	R	A	P	A	N
C	Z		E	C	K
H	Y		R	Z	A
O	W		S	K	
W	A		A	I	
Y			M		

3. a) Jadę teraz do supersamu. (несовершенный) b) Stamtąd pójdę po mięso. (совершенный) c) Potem idę do cukierni. (несовершенный) d) Czy zgadza się pan ze mną? (несовершенный) e) Niestety trzeba się z tym zgodzić. (совершенный) f) Trzeba zamówić kwiaty dla Katarzyny. (совершенный) g) Jutro przyjdą goście. (совершенный)
4. a) Nie, Katarzyna nie musi kupować żółtego sera. b) Nie, nie powiniennem uzupełniać zapasów. c) Nie, nie trzeba kupować drogiego prezentu. d) Nie, nie muszę zamawiać tortu orzechowego. e) Nie, nie trzeba robić listy zakupów.

5. a) robić – zrobić f) pisać – napisać
 b) uzupełniać – uzupełnić g) jechać – pojechać
 c) kupować – kupić h) zaczynać – zacząć
 d) przygotowywać – przygotować i) brać – wziąć
 e) zamawiać – zamówić j) iść – pójść
6. a) Nie, nie trzeba kupować bułek i chleba. b) Nie, nie trzeba zamawiać kwiatów. c) Nie, nie trzeba uzupełniać zapasów. d) Nie, nie trzeba robić zakupów. e) Nie, nie trzeba kupować pączków. f) Nie, nie trzeba jechać do sklepu. g) Nie, nie trzeba zamawiać ciastek.
7. a) Trzeba jeszcze kupić wino. b) Nie trzeba kupować wina. c) Trzeba jeszcze pójść po mięso. d) Trzeba jeszcze napisać list na Ukrainę. e) Nie trzeba robić zakupów.
8. a) Ile kosztuje 5 bochenków chleba? Pięć bochenków chleba kosztuje dziesięć złotych. b) Ile kosztują 3 tabliczki czekolady? Trzy tabliczki czekolady kosztują dwanaście złotych. c) Ile kosztują 2 butelki mleka? Dwie butelki mleka kosztują sześć złotych. d) Ile kosztuje 60 deka szynki? Sześćdziesiąt deka szynki kosztuje osiemnaście złotych. e) Ile kosztują 3 kilogramy ziemniaków? Trzy kilogramy ziemniaków kosztują sześć złotych. f) Ile kosztuje 9 paczek papierosów? Dziewięć paczek papierosów kosztuje czterdzieści pięć złotych. g) Ile kosztują 4 kostki masła? Cztery kostki masła kosztują dwanaście złotych. h) Ile kosztuje $\frac{1}{2}$ kg jabłek? $\frac{1}{2}$ kg jabłek kosztuje jeden złoty. i) Ile kosztuje 1 kilogram kiełbasy? Jeden kilogram kiełbasy kosztuje dwadzieścia złotych. j) Ile kosztuje pół litra wody mineralnej? Pół litra wody mineralnej kosztuje jeden złoty i pięćdziesiąt groszy.
9. ziemniaki, kiełbasa, szynka, wódka, mąka, żółty ser.
10. a) Czy jest woda mineralna? Niestety, nie ma wody mineralnej. b) Czy jest mąka? Niestety, nie ma mąki. c) Czy jest wino? Niestety, nie ma wina. d) Czy są ziemniaki? Niestety, nie ma ziemniaków. e) Czy jest żółty ser? Niestety, nie ma żółtego sera. f) Czy są lody? Niestety, nie ma lodów. g) Czy jest kiełbasa? Niestety, nie ma kiełbasy. h) Czy jest chleb? Niestety, nie ma chleba. i) Czy jest masło? Niestety, nie ma masła. j) Czy są papierosy? Niestety, nie ma papierosów. k) Czy są pomidory? Niestety, nie ma pomidorów. l) Czy są ciastka? Niestety, nie ma ciastek.
11. a) dwieście pięćdziesiąt siedem tysięcy osiemset sześćdziesiąt pięć
 b) pięćdziesiąt pięć tysięcy trzysta dwanaście c) dwa tysiące pięćdziesiąt siedem d) trzysta sześćdziesiąt cztery tysiące dziewięćset siedemnaście
 e) siedemset sześćdziesiąt tysięcy osiemset osiemdziesiąt dziewięć
 f) trzydzieści cztery tysiące siedemdziesiąt osiem g) sześćdziesiąt siedem tysięcy dwieście czterdzieści pięć h) siedem tysięcy osiemset dziewięćdziesiąt jeden i) sto czternaście tysięcy jeden j) trzysta trzydzieści trzy tysiące trzysta trzydzieści trzy k) osiemdziesiąt sześć tysięcy trzysta sześćdziesiąt l) jeden milion dwieście trzydzieści cztery tysiące pięćset sześćdziesiąt siedem.

Урок 8

1. a) Czy Katarzyna wszystko kupiła? b) O 5.00 godzinie wszystko było gotowe. c) Wszyscy goście składają solenizantce serdeczne życzenia. d) Na przyjęciu u Katarzyny wszystko jest bardzo dobre. e) Gościom wszystko smakuje. f) Wszyscy żegnają się z Katarzyną i idą do domu. g) Wszelkie marzenia muszą się spełnić.
2. a) Katarzyna wszystko kupuje sama. b) Na przyjęciu jest samo międzynarodowe towarzystwo. c) Życzę pani samych pogodnych dni. d) Podać ci coś do picia? Dziękuję, sama/sam sobie przygotowuję. e) Goście idą

Урок 8/9

- ać ci coś do picia? Dziękuję, sama/sam sobie przygotowuję. e) Goście idą do domu i Katarzyna jest teraz sama. f) W mojej szkole są sami chłopcy. g) W tym biurze pracują same panie.
3. a) Juliette jest Francuzką. b) Rita jest Niemką. c) Andrzej jest Polakiem. d) Hans jest Niemcem. e) Danuta jest Polką. f) Charles jest Francuzem. g) Mary jest Angielką. h) Jack jest Amerykaninem.
4. a) Dziękuję ci bardzo za miły prezent. b) Tobie mogę wszystko powiedzieć. c) U niej na przyjęciu jest zawsze dużo gości. d) Paweł składa jej serdeczne życzenia. e) Muszę do nich napisać. f) Chcę ich zaprosić na przyjęcie imieninowe. g) Jest mi przykro. h) Tu jest dla niej telegram.
5. a) Anno b) Panie Pawle c) Panie Zamorski d) Droga Babciu e) Panie Andrzeju f) Droga Mamo g) Małgosiu h) Ciociu Zosiu i) Pani Czyż.
6. a) Katarzyna daje nowemu gościowi coś do picia. b) Pani Kowalska przedstawia przystojnemu mężczyźnie swoją koleżankę. c) Paweł życzy miłej koleżance wszystkiego najlepszego. d) Henryk mówi drogiej solenizantce „dobranoc”. e) Katarzynie Żurawskiej jest przykro, że nie ma gości z Niemiec. f) Proszę podać mnie i panu Zielińskiemu coś do jedzenia. g) Katarzyna dziękuje nowemu listonoszowi za telegram. h) Proszę podać jemu i jego cioci coś mocniejszego.
7. A: Dzień dobry, Małgosiu!
B: Witam, co słychać?
A: Dziękuję, wszystko w porządku. A ty jak się czujesz?
B: Dziękuję, doskonale.
8. a) Mam na imię Pierre. Jestem Francuzem. b) Mam na imię Paul. Jestem Niemcem. c) Mam na imię Monique. Jestem Francuzką. d) Mam na imię Petra. Jestem Niemką. e) Mam na imię Janka. Jestem Polką. f) Mam na imię Marek. Jestem Polakiem. g) Mam na imię George. Jestem Anglikiem. h) Mam na imię Alois. Jestem Austriakiem. i) Mam na imię Susan. Jestem Angielką.
9. a) (Czy) podać ci coś do picia? b) Podać panu, panie Zamorski, coś mocniejszego? c) Co podać panu/pani/państwu do jedzenia? d) Powiedzcie mi proszę, co wam podać.
13. Drogiej solenizantce w dniu imienin wszystkiego najlepszego zdrowia, szczęścia, pomyślności życzą
Braunowie

Урок 9

1. a) zdjęcie b) sprzątanie c) niespodzianka d) wesoly e) podobać się.
2. a) dokąd? b) gdzie? c) dokąd? d) na co? e) na co? f) dokąd? g) na czym?
3. a) Czy lubisz chodzić do kina? b) Czy byłeś już na filmie „Lalka”? c) Jutro idę na pantomimę. d) Przedwczoraj byliśmy w teatrze. e) Nie chodzimy zbyt często na balet.
4. a) Mam mało czasu. b) On ma dużo pieniędzy. c) On ma dużo znajomych. d) W liście było parę/kilka pytań. e) Kilka pań i panów pomoże nam z pewnością/na pewno. f) Na przyjęciu jest parę niespodzianek. g) Wszyscy goście mają dużo radości. h) Tu jest kilka/parę kwiatów dla ciebie. i) Chcę kupić wiele rzeczy. j) Jem sporo/dużo czekolady.
5. a) Dobrze, że jutro pójdziemy do Katarzyny na imieniny. b) Szkoda, że państwo nie mogą być u mnie na imieninach. c) Myślę, że wszyscy goście dobrze się bawią. d) Ciekawi jesteśmy, czy pójdziemy pojutrze do muzeum. e) Proszę mi napisać, czy to mieszkanie jest nadal aktualne.

6. a) Kalendarz jest (tu / tam *u m.đ.*). b) Dzisiaj jest (wtorek / środa *u m.đ.*).
 c) Wczoraj (był poniedziałek / była niedziela *u m.đ.*). d) Jutro będzie (czwartek / piątek *u m.đ.*). e) Pojutrze będzie (sobota / niedziela *u m.đ.*).
 f) Przedwczoraj (był piątek / była sobota *u m.đ.*). g) Przedwczoraj byłem / byłam (w kinie / teatrze *u m.đ.*). h) W filharmonii będę jutro (pojutrze / w piątek *u m.đ.*). i) W kinie byłam/byłem (wczoraj/we wtorek *u m.đ.*).
 7. a) Już od pół godziny czekam tu na pana. b) Czy może mi pan pomóc w sprzątaniu mieszkania? c) Pytają państwo o moje plany. d) Możemy pójść na wystawę. e) Na wystawie już byłem, więc chyba pójdę do kina.

10. Drodzy Państwo,

dziękuję bardzo za miły list.

Cieszę się, że się wkrótce zobaczymy. Chcę się uczyć trochę po polsku / Chcę się trochę uczyć polskiego. Szkoda, że jeszcze nie rozumiem po polsku. Sądzę, że Państwo mi w tym pomogą.

Serdecznie pozdrawiam

Andrij Kowalenko

Урок 10

1. a) Ile kosztuje jeden znaczek lotniczy do Niemiec? b) Proszę dwa znaczki na list zwykły do Francji. c) Ile kosztuje jedna kartka pocztowa? d) Muszę jeszcze kupić dwie widokówki ze Starym Miastem. e) Ile kosztują dwa bilety tramwajowe? f) Proszę dwie gazety i jeden bilet autobusowy. g) Ile kosztuje jedno słowo w telegramie imieninowym? h) Za rogiem są dwa przystanki, jeden autobusowy i jeden tramwajowy.

2.	trzy	pięć	dwadzieścia jeden	dwadzieścia cztery
bilet gazeta słowo znaczek koperta książka telegram	bilety gazety słowa znaczki koperty książki telegramy	biletów gazet słów znaczków kopert książek telegramów	biletów gazet słów znaczków kopert książek telegramów	bilety gazety słowa znaczki koperty książki telegramy

3. a) Dwóch panów jest na przystanku tramwajowym. b) Dwaj panowie są na przystanku autobusowym. c) Trzej mężczyźni stoją na postoju taksówek. d) Trzech mężczyzn stoi przed kioskiem. e) Czterej przewodnicy czekają na turystów. f) Czterech przewodników czeka na grupę z Niemiec. g) Pięciu kolegów pracuje w moim biurze.

4. a) Jak można dojść do dworca? b) Czym można dojechać do Rynku? c) Do poczty można dojechać autobusem 135. d) Do hotelu można dojść pieszo/na piechotę. e) Do dworca można dojechać taksówką.

5. a) Czy tym autobusem można dojechać do dworca? b) Proszę tę książkę o smoku wawelskim. c) Czy tamtą ulicą dojdę do biura podróży? d) Czy muszę wypełnić ten formularz? e) Proszę zapytać tych trzech panów. f) Proszę cztery kartki, ale nie z tych tylko z tamtych. g) Do dworca trzeba iść w tamtym kierunku. h) Niestety, nie mamy tych książek.

6. a) Proszę trzy bilety tramwajowe. b) Chciałbym pięć znaczków po dwa złote. c) Chciałabym nadać telegram imieninowy. d) Proszę dwa znaczki na list lotniczy do Kanady. e) Jak można dojść do dworca? f) Tam za rogiem jest przystanek autobusowy. g) Jak nazywa się tamta ulica? h) Czy mogę sobie

Урок 10/11

- wybrać trzy kartki? i) Mogę obejrzeć tę książkę? j) Proszę iść prosto i na trzecim skrzyżowaniu skręcić w lewo.
7. a) Pan chciałby iść do dworca, ale to jest jednak dość daleko. b) Proszę raczej wziąć taksówkę. c) Postój taksówek jest całkiem blisko, tu za rogiem. d) Nieco dalej jest też przystanek autobusowy. e) Dziękuję pani, mam nawet bilet, więc chyba pojadę do dworca autobusem.
8. A: Jak dojechać do dworca? / Jak dojdę do dworca? / Jak można dojechać do dworca?
B: Do dworca? Chwileczkę. Proszę iść prosto i na trzecim skrzyżowaniu skręcić w prawo.
A: Czy dojadę tam autobusem? / Czy można dojechać tam autobusem?
B: Tak, oczywiście. Można tam też dojechać autobusem.
A: Jaki autobus jedzie do dworca?
B: Autobus 137 jedzie do dworca.
A: A czy można tam dojechać też tramwajem?
B: Niestety, tramwajem nie można tam dojechać, ale może wziąć pan taksówkę.
A: A gdzie jest postój?
B: Postój jest tam za rogiem.

Урок 11

1. a) Król, który mieszkał w zamku na wzgórzu, nazywał się Krak. b) Straszny smok zamieszkał w jednej z jaskiń, która znajdowała się pod wzgórzem wawelskim. c) Potwór ten miał wielką paszczę, z której buchała jadowita para. d) Kto zabije smoka, ten dostanie za żonę królową, która jest bardzo piękna. e) Szewczyk Dratewka zrzucił owcę do jaskini, w której mieszkał smok. f) Po smoku została tylko jaskinia, która do dziś nosi nazwę Smocza Jama. g) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele, na którym było wiele gości.
2. a) Król mieszkał wraz ze swoją córką w zamku, a jego poddani pod zamkiem. b) Poddani króla bali się wychodzić ze swoich domów, ponieważ smok porywał ich córki. c) Król powiedział: "Kto zabije smoka, ten dostanie moją córkę za żonę." d) Szewczyk Dratewka opowiedział królowi swój plan. e) Król powiedział do szewczyka: "Moja córka może zostać twoją żoną". f) Król oddał szewczykowi swoją córkę za żonę.
3. a) woda b) Jama c) Dratewka d) wielka e) król.
4. a) Krak. b) Straszny smok, który mieszkał w jaskini. c) Jaskinia była pod wzgórzem wawelskim. d) Smok nie bał się nikogo i niczego. e) Dratewce udało się zabić smoka. f) Szewczyk zeszył skóry i wypełnił je siarką. g) Smok pił wodę tak długo, aż pękł. h) Szewczyk dostał królową za żonę.
5. a) Nikomu nie udało się zabić smoka. b) Nikt nie mieszkał na Wawelu. c) Smok na nic nie czekał. d) Smok nie bał się niczego. / Smok niczego się nie bał. e) Nikt nie chciał ugasić ognia. f) Nic nie zostało po smoku. g) Smok nie bał się nikogo. / Smok nikogo się nie bał. h) Szewczyk niczego nie potrzebował. i) Smok niczego nie pił. / Smok nie pił niczego. j) Nikt nie przyszedł do króla. k) Królowa nikogo nie pokochała. / Królowa nie pokochała nikogo. l) Król nie mieszkał z nikim na Wawelu. m) Król z niczego się nie ucieszył. / Król nie ucieszył się z niczego.

6.

Единственное число			Множественное число	
Мужской род	Женский род	Средний род	Лично-мужская форма	Женско-вещная форма
a), f), i)	c), g), j)	h)	b), e), k)	d), l)

7. a) Krak mieszkał w zamku na wzgórzu. b) Poddani króla byli pracownicy i szczęśliwi. c) Córka Kraka była bardzo piękna. d) Szweczyk chciał zabić smoka. e) Potwór czekał na smakowitą owcę. f) Królowna pokochała szweczka Dratewkę. g) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele. h) Po smoku została tylko legenda.
8. a) W zamku na Wawelu mieszkał król Krak. b) Miał on piękną córkę. c) Jego córka bardzo bała się smoka, który żył w jaskini pod Wawelem. d) Nikt nie wiedział, jak zabić smoka. e) Pewnego dnia przyszedł do króla szweczyk Dratewka. f) Chciał on zabić smoka? g) Jego plan był dobry i smok szybko połknął smakowitą owcę. h) Szweczyk dostał królownę za żonę. i) Królowna została żoną szweczka. j) Na Wawelu odbyło się wspaniałe wesele.
9. a) Kiedy / Gdy jestem zmęczony, idę na spacer do parku. b) Kiedy / Gdy pójdę na pocztę, napiszę list do znajomych. c) Kiedy / Gdy potrzebuję czegoś do czytania, idę do kiosku. d) Pytał tak długo, aż dowiedział się wszystkiego. e) Szweczyk czekał na wzgórzu, aż smok zjadł owcę. f) Wszyscy ucieszyli się, gdy / kiedy smok pękł.
10. a) Nie tak dawno temu żył król, któremu nie udało się zabić niedobrego smoka. b) Niedobry smok mieszkał niedaleko zamku. c) Niepokój panował w państwie Kraka. d) Szweczyk nie bał się niedobrego smoka. e) Nie trzeba było długo czekać i smok już nie żył.

Урок 12

1. a) Mam pokój z sześcioma dużymi oknami. b) Szukam dużego domu z dwiema ładnymi łazienkami. c) Czyja to jest willa z siedmioma małymi balkonami. d) To mieszkanie chcę wynająć czterem sympatycznym obcokrajowcom. e) Biuro wynajmie dwadzieścia cztery małe mieszkania dwudziestu czterem młodym małżeństwom. f) Wynajmę pięć ładnych garsonier z pięcioma dużymi garażami. g) Oddaję moim gościom pięć dużych pokoi do dyspozycji. h) Wynajmę moim znajomym mieszkanie z sześcioma komfortowymi pomieszczeniami. i) Muszę jeszcze porozmawiać z moimi rodzicami, czy mogę wynająć te pokoje ośmiu dobrym znajomym.
2. a) Chcę wynająć moje mieszkanie młodym paniom. b) Czy mogę obejrzeć wszystkie pomieszczenia w pani/pana/państwa mieszkaniu? c) Szukam małego mieszkania z dwoma pokojami na pół roku. d) Czy pan wynajmuje, panie Kowalski, mieszkanie z tymi pięknymi meblami? e) To jest nowy dom jednorodzinny z ośmioma pokojami i dwoma garażami. f) Oddaję państwu i państwa dzieciom do dyspozycji całe mieszkanie.
3. a) To mieszkanie podoba mi się. Kiedy mogę je obejrzeć? b) Czy może mi pani powiedzieć, ile wynosi miesięczny czynsz za to mieszkanie? c) Chyba wynajmę to mieszkanie, ale muszę jeszcze porozmawiać z mężem. d) Wyjeżdżamy na dwa lata za granicę, więc możemy wynająć nasz dom. e) Czy mogą państwo przyjść jutro wieczorem obejrzeć to mieszkanie?
4. a) неверно b) верно c) неверно d) верно e) верно f) неверно
5. a) Шестое объявление сверху. b) Первое объявление сверху.
6. mieszkanie dwupokojowe, 94 metry kwadratowe, telefon, ulica, metr kwadratowy, godzina, garsoniera/kawalerka.
7. a) garaż b) garsoniera c) obcokrajowiec d) tramwaj e) filharmonia.
8. a) Goście mogą zajmować całe mieszkanie b) dom jednorodzinny c) garsoniera d) mieszkanie e) mieszkanie dwupokojowe f) gdzie jest dworzec?

Урок 12/13/14

9. a) Czy mogę obejrzeć mieszkanie? b) Jak duże jest mieszkanie? c) Ile pokoi ma mieszkanie? d) Czy mogę mieszkać we wszystkich pomieszczeniach? e) Ile wynosi czynsz? f) Kiedy mogę się wprowadzić do mieszkania?
10. С помощью объявлений в тексте сочините и запишите Ваши объявления.

Урок 13

1. Jabłko jest czerwone/żółte/zielone. Ser jest żółty/biały. Wino jest białe/czerwone. Cukier jest biały. Pomarańcza jest pomarańczowa. Banan jest żółty.
2. a) Proszę, powiedz! b) Proszę, pokaż! c) Proszę, pomaluj! d) Proszę, wejdź! e) Proszę, popatrz! f) Proszę, pomyśl! g) Proszę, posłuchaj!
3. a) Byłam w dwudziestu dwóch drogich mieszkaniach, ale tylko trzy eleganckie mieszkania podobały mi się. b) Przyjrzałam się pięciu nowym domom, ale wszystkie były za drogie. c) W trzystu dwudziestu jeden krótkich ogłoszeniach nie było niczego dla mnie. d) Na lewo jest regał z dwustu trzydziestoma dziewięcioma interesującymi książkami. e) Tu stoi dom ze stu czterdziestoma pięcioma dużymi oknami.
4. a) Ja, Monika, pomagałam. b) Ja, Paweł, i mój kolega Piotr pomagaliśmy. c) Basia, Zosia i Jacek pomagali. d) Państwo Holznerowie pomagali. e) Jurek, czy ty pomagałeś? f) Ania, Kasia i Nina pomagały. g) Pan Muhr pomagał. h) Katarzyna i mój kolega Paweł pomagali. i) Ja, Helena, i moja znajoma Olga pomagałyśmy.
5. a) Ale zrobiłaś mi niespodziankę! b) Szkoda, że nie przyszedłeś do nas wczoraj. c) Byliśmy u was wczoraj, ale nikogo nie było w domu. d) Czy nie widziałeś tego mieszkania? e) Szkoda, że nie przeczytałaś tego ogłoszenia. f) Daliśmy trzy ogłoszenia do gazety. g) Powiedz lepiej, co znalazłaś.
6. a) Ja mam duży nowy dom z dwunastoma pokojami. / Ja mam nowy dom z dwunastoma dużymi pokojami. b) Państwo Kowalczukowie chcą bardzo ładnie urządzić swoje nowe mieszkanie. c) Na górze są dwie małe sypialnie i pokój gościnny. d) Na dole znajduje się na prawo kuchnia, a na lewo pokój dzienny. e) Na parterze chcę obejrzeć wszystkie pomieszczenia.

Урок 14

1. a) Dziś jest zimno. Dziś jest zimny dzień. b) W niedzielę będzie dużo padało. We wtorek też będzie duże zachmurzenie. c) Czy jutro będzie ciepło? Ciepłe powietrze napływa znad morza. d) Czy wczoraj było ładnie? Tak, wczoraj był ładny dzień. e) Latem można się lekko ubierać. Najlepiej czuję się, gdy jest lekki mróz. f) Czy dzisiaj będzie chłodno? Tak, dzisiaj będzie chłodny wieczór.

2.

wiatr	temperatura	opady
zimny ciepły chłodny umiarkowany	niska umiarkowana minimalna maksymalna	przelotne duże lokalne umiarkowane
mgła	zachmurzenie	pogoda
lokalna duża	duże małe umiarkowane	zimna ciepła

ciśnienie	powietrze	wyż
niskie wysokie	zimne ciepłe chłodne	ciepły chłodny

3. a) Dziś jest ciepło, ale jutro będzie jeszcze cieplej. b) W Krakowie jest chłodno, ale w Białymstoku jest jeszcze chłodniej. c) Ciśnienie w Łodzi jest niskie, ale we Wrocławiu jest jeszcze niższe. d) Na południu jest zimno, ale na północy jest jeszcze zimniej. e) Dziś jest zachmurzenie duże, ale w niedzielę będzie jeszcze większe. f) W Oslo ciśnienie jest wysokie, ale w Moskwie jest jeszcze wyższe.
4. a) Tak, Madryt jest najcieplejszy ze wszystkich stolic. b) Tak, Londyn jest najchłodniejszy ze wszystkich stolic. c) Tak, Helsinki są najzimniejsze ze wszystkich stolic. d) Tak, Warszawa jest najbardziej deszczowa ze wszystkich stolic. e) Tak, Rzym jest najbardziej słoneczny ze wszystkich stolic. f) Tak, Oslo jest najpiękniejsze ze wszystkich stolic. g) Tak, Berlin jest najbardziej pochmurny ze wszystkich stolic.
5. a) Jutro rano będzie mgła. b) Potem będziemy mieli małe zachmurzenie. c) Po południu będzie świeciło słońce. d) Będzie dość ciepło. e) Temperatura będzie wynosiła 15 stopni. f) Będzie lekki wiatr z północnego zachodu. g) Po południu będzie padał deszcz. h) Ciśnienie będzie wynosiło 999 hPa. i) Pogoda będzie sprzyjała wypoczynkowi.
6. a) Na południu jest ciepło. b) Przed południem ciśnienie będzie rosło. c) Na północy będzie trochę zimniej. d) Około północy będę jeszcze raz słuchała/słuchał prognozy pogody na jutro. e) Na północy jest dużo pięknych miast. f) Przed północą nie mogę nigdy spać.
7. a) W Oslo jest zero stopni, w Helsinkach minus osiem, w Madrycie plus osiem. b) W Warszawie ciśnienie wynosi 1010 hektopascali, w Berlinie 1025, w Moskwie 990 ... c) Deszcz pada w Warszawie. d) Śnieg pada w Moskwie i Helsinkach. e) Słońce świeci w Madrycie i Rzymie. f) W Moskwie jest najzimniej. g) Najcieplej jest w Atenach. h) W Moskwie i Helsinkach jest ujemna temperatura. i) W Londynie, Madrycie, Paryżu, Berlinie, Rzymie, Wiedniu i Atenach jest dodatnia temperatura. j) Najładniejsza pogoda jest w Atenach. Tu świeci słońce i jest najcieplej.
8. Wiosna. Pogoda jest zmienna. Pada deszcz i śnieg. Jest chłodno. Temperatury są niskie.
9. *Пример:* Zachmurzenie jest duże. Miejscami świeci słońce. Temperatura maksymalna wynosi 5 stopni. Jaka to stolica?
10. a) wiosna b) lato c) jesień d) zima.

Урок 15

1. a) W drugiej połowie października/w sierpniu będę miał urlop. b) W drugiej połowie października/dwa tygodnie temu/w sierpniu byliśmy w górach. c) Do wtorku włącznie/do końca lipca. d) Do wtorku włącznie/od zeszłego czwartku/w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/od wczoraj/ od dwóch tygodni, w sierpniu mam urlop. e) Od zeszłego czwartku/od wczoraj/ od dwóch tygodni czuję się bardzo zmęczona. f) Wyjeżdżam za granicę w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/w sierpniu/na jeden rok. g) Do wtorku włącznie/w drugiej połowie października/za dwa tygodnie/do końca lipca/w sierpniu będę miała gości z Austrii.

2. a) Dzisiaj jest dwudziesty szósty maja tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego roku. b) Mam urlop od czwartku dwudziestego ósmego sierpnia do wtorku siedemnastego września tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. c) Wczoraj był trzydziesty pierwszy grudnia tysiąc dziewięćset osiemdziesiątego dziewiątego roku. d) Dziś mamy środę, trzeciego czerwca tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. e) Jutro będzie piętnasty marca tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego trzeciego roku. f) W sobotę, szóstego stycznia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego roku wyjeżdżam w góry. g) Urodziłam się dnia czternastego kwietnia tysiąc dziewięćset sześćdziesiątego siódmego roku. h) Dzisiaj mamy dwudziestego ósmego lutego tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego drugiego roku.
3. a) Nie, wolał(a)bym zobaczyć najpierw Tatry. b) Nie, wolał(a)bym pojechać najpierw na urlop na Mazury. c) Nie, wolał(a)bym zwiedzić najpierw Białystok. d) Nie, wolał(a)bym najpierw spędzić urlop w Puszczy Białowieskiej. e) Nie, wolał(a)bym pojechać najpierw nad Bałtyk.
4. a) Nie wiem, dokąd pojedę w tym roku na urlop. b) Proszę mi powiedzieć, jaki jest numer kierunkowy do Niemiec. c) Czy nie wiesz przypadkiem, ile kosztuje pokój z łazienką? d) Nie mogę sobie przypomnieć, gdzie spędziliśmy urlop w 1989 roku. e) Pamiętam natomiast dobrze, gdzie byliśmy na urlopie w 1990 roku. f) Czekam tylko, co ty na to powiesz.
5. a) Zadzwoń do hotelu, aby zamówić pokój na weekend. b) Chciałabym komfortowy pokój, abyśmy dobrze wypoczęli. c) Musimy wziąć ciepłe ubranie, ponieważ w górach jest zimno. d) Chcę posłuchać radia, żeby wiedzieć, jaka będzie pogoda na weekend. e) Powiedz mi, którego dziś mamy. f) Już musimy wyjść, żeby nie spóźnić się na autobus. g) Szukam książki telefonicznej, żeby sprawdzić numer kierunkowy do Zakopanego.
6. a) Zosia i Janek chcą zarezerwować niedrogi pokój w niedużym hotelu. b) W hotelu są wolne tylko pokoje jednoosobowe. c) Oni woleliby mieszkać w pokoju dwuosobowym. d) W komfortowych pokojach jest zawsze łazienka. e) Ale niestety wszystkie komfortowe pokoje są już zajęte. f) Pokój, który wzięli, jest tylko z prysznicem, ale za to z pięknym widokiem na wysokie góry. g) Dzisiaj jest ładna pogoda. h) Zosia i Janek idą na długi spacer.
10. a) Muszę jeszcze zadzwonić na dworzec. b) Nie wiem, jaki jest numer do hotelu. c) Czy znasz numer na policję? d) Wiem tylko, jaki jest numer do pogotowia ratunkowego/na pogotowie ratunkowe. e) Chciałbym jeszcze zadzwonić do Andrzeja. f) Proszę mi podać numer kierunkowy na Węgry. g) Numer kierunkowy do Katowic jest 832.
11. a) Это гостиница "Меркурий"? – Да, чем могу служить? b) Как, простите? Что Вы сказали? c) Говорите, пожалуйста, громче, я не слышу. d) Я слышала, что у Вас есть свободные номера. e) Напомни мне, что я должен позвонить Янеку. f) Ты помнишь, где мы были в прошлом году?

Урок 16

1. a) Muszę zamówić jeszcze pokój w hotelu. b) Pokój powinno się zamawiać tydzień wcześniej. c) Pospiesz się, inaczej spóźnimy się na autobus. d) Ty przecież nie lubisz się spóźniać. e) Pociąg pospieszny do Krakowa odjeżdża z peronu trzeciego. f) Pociąg nie może odjechać, zanim wszyscy nie wsiądą. g) Proszę wsiadać, drzwi zamykać. h) Proszę nie wsiadać do tego wagonu, to jest pierwsza klasa. i) Proszę nie zamykać okna, bo jest gorąco. j) Czy może pan zamknąć drzwi, bo jest bardzo zimno.
2. a) Tu mam dla pana zamówienie. b) Zamawianie noclegów jest przy okienku numer 2. c) Spóźnienie pociągu wynosi 10 minut. d) To spóźnianie się pociągów denerwuje mnie. e) Szycie nie jest moim hobby. f) Życie jest piękne.

3. a) W którym pokoju mieszkasz? Pod dwójką. b) Czy to jest pokój dwuosobowy? Nie to jest jedyńka. c) Jakim tramwajem dojadę do hotelu "Neptun"? Może pan jechać trójką lub czwórką. d) A czy jedzie tam również autobus? Tak, sto trzydzieści dwa. e) Które pokoje są jeszcze wolne? Szesnastka i dwieście czterdzieści siedem. f) Czy masz drobne pieniądze? Tak, mogę ci rozmienić tę setkę.

4. a) Spodnie są nowe. b) Gdzie są nożyczki? c) Czy drzwi są zamknięte? d) Twoje okulary leżą pod szafą. e) Za rok pojedziemy w góry, a za dwa lata nad morze. f) Jesteś dobrym człowiekiem. Nie znam tak dużo dobrych ludzi.

<p>5. A:</p> <p>a) Czy jest pan wolny?</p> <p>b) Do hotelu dojadą państwo jedenastką. Tu jest przystanek.</p> <p>c) Przepraszam, jak dojść do hotelu "Giewont"?</p> <p>d) Niestety, nie mogę już dłużej czekać.</p> <p>e) Pomogę pani znieść walizki.</p> <p>f) Czym mogę służyć?</p> <p>g) Proszę dwa bilety.</p> <p>h) Jutro jedziemy w góry.</p> <p>i) Czy mogę zaprosić panią na przyjęcie?</p>	<p>B:</p> <p>Tak, proszę bardzo. Dziękuję bardzo.</p> <p>Przepraszam, ale nie wiem, gdzie jest ten hotel. Szkoda.</p> <p>Ślicznie panu dziękuję. Proszę pokój jednoosobowy z łazienką. Proszę tu są pana bilety. Cudownie. Cieszę się. Chętnie. Bardzo dziękuję.</p>
---	--

6. a) Czy nie widziałeś mojego biletu? b) Wasze walizki są w taksówce. c) Na jego biurku leżą okulary. d) Czy to są jego okulary? e) Czy to są twoje spodnie? f) Nie, to są jej spodnie. g) Ktoś dzwoni do mojego pokoju. h) Nie, to nie jest klucz do twojego, tylko do jej pokoju. i) Czy to pana/pańskie walizki? j) Tu jest pani bilet. k) Czy to było w ich domu?

7. a) Boję się, że pociąg za szybko jedzie. b) W górach będę tylko chodzić. c) Proszę bilet tylko z Warszawy z powrotem. d) Halo, taxi! Czy ma pan

8. a) W lecie jeździmy chętnie nad morze. b) Nad morzem jest przyjemnie, gdy świeci słońce. c) Zimą jeździmy w góry. d) W górach można jeździć na nartach. e) Przyjdę do ciebie jutro. f) Zadzwoń do ciebie jeszcze dziś. g) To są goście z Niemiec. h) Pójdę z moimi gośćmi do Parku Łazienkowskiego. i) Muszę kupić sześć biletów na tramwaj po 5000 zł. j) We wtorek będę u moich rodziców. k) Potem pójdę do filharmonii na koncert. l) To jest list do mojego brata. m) Mam urlop od wczoraj.

9. a) Czekamy na mojego męża. b) Czekamy na twój przyjazd. c) Pojedziemy waszym samochodem na urlop. d) Nie ma jeszcze naszej walizki. e) Nie mogę znaleźć jej biletu. f) W jego pokoju nie ma telefonu. g) Szukam twoich okularów. i) Do jej spodni muszę przyszyć guzik. j) Mówię o ich urlopie.

10. "W taksówce"

A: Czy jest pan wolny?

B: Tak, proszę bardzo. Dokąd chcieliby państwo jechać?

A: Na dworzec.

B: Jak woli pani jechać do dworca?

A: Proszę jak najbliższą drogą, obok kina, bo mamy mało czasu.

"W kasie biletowej"

B: Słucham panią?

A: Proszę dwa bilety do Łańcuta, do Zakopanego.

B: Pierwszej, czy drugiej klasy?

A: Pierwszej.

B: Na pociąg osobowy?

Урок 16/17

A: Nie, proszę na pospieszny.

B: Tam i z powrotem?

A: Oczywiście, proszę dwa powrotne. Czy mogłaby pani mi powiedzieć, z którego peronu odjeżdża ten pociąg?

B: Z trzeciego, ale proszę się pospieszyć, bo pociąg odjeżdża za pięć minut.

Урок 17

- a) Nie zażyłem wczoraj (żadnego) lekarstwa przeciw grypie. b) Nie mamy (żadnych) wolnych pokoi z prysznicem na trzecim piętrze. c) Pan Hilary nie znalazł swoich okularów. d) Nie chciałabym spędzać (żadnego) urlopu nad morzem. e) Nie mam (żadnego) biletu na pociąg pospieszny. f) Katarzyna nie wynajęła dwóch pokoi z kuchnią i łazienką. g) Nie kupiłem pięciu biletów do teatru. h) Nie muszę zakładać pani (żadnego) opatrunku. i) Nie widzę sześciu panów, którzy stoją na ulicy. j) Nie zaproszę do mnie dużo gości.
- a) Уже два года я ни разу не был(а) в отпуске. b) Я не видел(а) здесь ни одной газеты. c) Вы никаких капель не принимали? d) Да нет у меня никакой головной боли. e) Вечерами в парке нет больше ни одного ребенка. f) На вокзале не было ни одного поезда.
- a) Pan powinien się trochę wzmocnić. Zapiszę panu coś na wzmocnienie. b) Nie przypominaj mi tego. Takie przypominanie nie ma sensu. c) O, skaleczyłem się w palec. Ale to jest lekkie skaleczenie. d) Muszę zażywać lekarstwo pięć razy dziennie. To zażywanie bardzo mnie już męczy. e) Proszę nie przyjmować zbyt dużo lekarstw, Tak wiem, przyjmowanie lekarstw nie jest zdrowe. f) Jestem chory i chętnie poczytam sobie coś lekkiego. Czy ma pan coś interesującego do poczytania?

4. a)

L	E	K	A	R	S	T	W	A
---	---	---	---	---	---	---	---	---
- b)

Z	W	O	L	N	I	E	N	I	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
- c)

A	P	T	E	K	A
---	---	---	---	---	---
- d)

P	A	L	C	E
---	---	---	---	---
- e)

M	A	Ł	Y
---	---	---	---
- f)

I	G	Ł	A
---	---	---	---
- g)

O	P	A	T	R	U	N	E	K
---	---	---	---	---	---	---	---	---
- h)

O	K	U	L	A	R	Y
---	---	---	---	---	---	---

- a) Porozmawiajmy ze sobą. b) Spotkamy się wieczorem u mnie. c) Opowiedzcie coś o sobie. d) Ty w ogóle nie oszczędzasz siebie. e) Czy zaprosisz nas do siebie? f) Czy zaprosisz mnie do siebie? g) Chciałbym państwu opowiedzieć coś o sobie. h) Zapraszamy państwa do nas.
- a) Zapraszam pana/panią/państwa serdecznie do mnie. b) Czy kupiłeś sobie nowy samochód/nowe auto? c) Oni bardzo chętnie ze sobą rozmawiają. d) Proszę mi coś o sobie opowiedzieć. e) Niestety nie mogę sobie tego/o tym przypomnieć.
- a) верно. b) верно. c) Te tabletki muszę brać rano przed jedzeniem. d) верно. e) Pan jest bardzo przemęczony, więc muszę dać panu zwolnienie.

8. Lekarz:

- Co panu/pani dolega?
- Od kiedy ma pan/pani te bóle?
- Czy ma pan/pani gorączkę?
- Czy coś jeszcze pana/panią boli?
- Muszę pana/panią zbadać.
- Nie, to jest tylko lekkie przeziębienie.

Pacjent (Пример):

- Boli mnie głowa.
- Od wczoraj.
- Nie. Chyba nie.
- Nie.
- Czy to coś poważnego?
- Czy muszę coś zażywać?

- Tak, przepiszę panu/pani lekarstwa przeciw gorączce. Jak mam je zażywać?
- Tabletki proszę zażywać trzy razy dziennie po jedzeniu. Czy muszę leżeć w łóżku?
- Tak, cztery dni. Wypiszę panu/pani zwolnienie. Dziękuję bardzo.

Урок 18

1. a) Komisarz zauważył mężczyznę, który wyglądał przez okno. b) Paweł przeczytał gazetę, którą kupił w kiosku. c) Piotr wziął receptę, którą wypisał lekarz. d) Jacek popatrzył na dziecko, które stało przy kasie. e) Komisarz wskazał na linię kolejową, która przebiegała obok domu. f) Państwo Kowalscy czekali na pociąg, który się spóźnił.
2. a) Paweł czytał pożyczoną książkę. b) Chętnie rozwiązuję interesujące zagadki kryminalne. c) Spojrzał na zegar wiszący na ścianie. d) Muszę wysłać napisany wczoraj list. e) Kobieta zapomniała wziąć kupioną gazetę. f) Ludzie czekający na przystanku rozmawiali głośno.
3. a) Kiedy wrócił do domu, przyjął lekarstwa. b) Kiedy przyjął lekarstwa, położył się do łóżka. c) Kiedy/Gdy czytał gazetę, usnął, bo był bardzo zmęczony. d) Kiedy jechał autobusem, spotkał swojego kolegę. e) Gdy kupił lekarstwa, wyszedł z apteki. f) Kiedy/Gdy czekał na tramwaj, przeczytał bardzo ciekawą zagadkę kryminalną.
4. a) Poza tymi kropelkami przepiszę panu tabletki na gorączkę. b) Komisarz wstał zza biurka i zdjął okulary. c) Kochanie, nie wyjeżdżaj beze mnie na urlop. d) Wyszedszy ze sklepu stwierdził, że nie ma jego samochodu. e) Słońce wyjrzało zza chmur. f) Wyż znad Morza Północnego wypiera powoli rozległy niż. g) Pan Lis usiadł naprzeciwko komisarza Sowy. h) Czy ciekawe są te zagadki kryminalne, które dostałeś ode mnie? i) Czy masz czas we wtorek po południu?
5. a) Paweł popatrzył na badającego go lekarza. b) Kobieta wynajmująca mieszkanie pokazała Katarzynie wszystkie pokoje. c) Przechodzień zapytał o drogę do dworca młodych ludzi stojących przy kiosku. d) Ci państwo tam siedzący zamówili pokój dwuosobowy z łazienką. e) Paweł zażył lekarstwa kupione w aptece. f) Ania założyła opatrunek na skaleczoną rękę.
6. a) Kupiwszy bilety na pociąg, państwo Kowalscy poszli na peron. b) Czytając gazetę, Katarzyna znalazła ogłoszenie o mieszkaniu. c) Jadąc na urlop, państwo Karwaccy spotkali swoich starych znajomych. d) Wracając do domu, Tomek zrobił zakupy w sklepie. e) Przyszedłszy do domu, Paweł zażył lekarstwa. f) Jadąc dziś rano do pracy, zobaczył na ulicy swojego szefa.
7. a) неверно b) верно c) верно d) неверно e) неверно f) верно
8. a) Idąc do lekarza, Paweł kupił w kiosku interesującą zagadkę kryminalną. b) Komisarz zobaczył przez otwarte okno pokoju stojącego mężczyznę i zamordowaną kobietę. c) Przeczytawszy gazetę, Paweł zażył lekarstwa i położył się do łóżka. d) Spojrzawszy na zegarek, gość powiedział, że jest bardzo późno. e) Przyszedłszy do domu, przyjął krople przeciw przeziębieniu i zaczął czytać kupiony w kiosku kryminał. f) Wypisując zwolnienie, lekarz powiedział pacjentowi, że musi leżeć kilka dni w łóżku.
9. - Ktoś zapukał do drzwi.
 - Komisarz Sowa wyjrzał zza stosu papierów.
 - Nazywam się Lis.
 - Chciałbym złożyć zeznanie.
 - Proszę bardzo, co chciałby mi pan powiedzieć?

Урок 19/20

Урок 19

1.	C	Z	A	R	Y	L	B	
	Z	R	Ę	K	A	I	O	
	K					C	C	
	A	P	T	A	K	Z	I	
	W		W	R	Ó	Ż	B	A
	K	U	K	U	Ł	K	A	N
	A	U	R	O	K	I		

2. W Polsce jest wiele instytucji i organizacji, m. in. PKO, NBP, CPN, NOT i in. Instytucją naukową jest PAN. Naszym sąsiadem na zachodzie jest RFN. RFN i RP należą do ONZ.
3. a) Dawniej kupowano dużo mięsa. Dzisiaj kupuje się o wiele mniej. b) Pięćdziesiąt lat temu nie latano jeszcze tak często samolotami. Obecnie lata się o wiele częściej. c) Dawniej jadano obiady tylko w domu. Teraz jada się także w lokalach. d) Przed godziną rozmawiano jeszcze o pogodzie. Teraz rozmawia się o urządzaniu mieszkania. e) Dawniej wierzono w uroki i czary. Dzisiaj już nie wierzy się w takie przesady.
4. a) podróż b) przesady c) przeziębienie d) pogoda e) zakupy f) mieszkanie
5. a) Ludzie wierzą w przesady, choć wróżby nie zawsze się spełniają. b) Może nie wierzyć w przesady, kto nie chce. c) Spodziewano się podróży, kiedy zobaczono bociana w locie. d) Liczba siedem jest szczęśliwa, zaś trzynastka przynosi nieszczęście. e) Gdy swędziała prawa ręka, spodziewano się wydatku albo/lub spotkania przyjaciela. f) Chętnie słucham wróżb, mimo to w nie nie wierzę. g) Kukanie kukułki oznaczało, że dziewczęta wyjdą wkrótce za mąż. i) Kukułki przepowiadały przyszłość i wróżyły, że będzie się bogatym.
6. a) W przesadach współczesnych Polaków spotyka się wiele elementów z wierzeń dawnych Słowian. b) Dawniej wierzono w uroki i czary. c) Gdy ktoś ma czkawkę, mówi się obecnie, że ktoś wspomina daną osobę. d) Kukułkę uważano dawniej za ptaka, który przynosi szczęście. e) Kiedyś mówiono, że kukułka przepowiada przyszłość. f) Nierzadko uważa się, że siódemka przynosi szczęście. g) Dzisiaj nie wierzy się w przesady jak dawniej.
7. a) On bywa zawsze punktualny. b) Jadam zwykle w domu. c) Kiedy mam czas, śpiam trochę po jedzeniu. d) Dawniej mawiano, że liczba trzynaście przynosi nieszczęście. e) W którym kraju jada się dużo mięsa?
8. a) Gdy kukułki kukają, dziewczęta wyjdą za mąż. b) Gdy prawa ręka swędzi, spotkamy kogoś znajomego. c) Gdy na wiosnę zobaczysz bociana w locie, czeka cię w najbliższym czasie podróż. d) Dla zneutralizowania uroku, trzeba odpukac w niemalowane drewno. e) Gdy mamy czkawkę, znaczy to, że ktoś o nas mówi. f) Gdy ktoś cię nie pozna, znaczy to, że będziesz bogaty.
9. a) Znaczy to, że za trzy lata wyjdzie za mąż. b) Dla zneutralizowania uroku. c) Liczba 7 przynosi szczęście, a liczba 13 nieszczęście. d) Kiedy ktoś nas nie pozna. e) Bocian. f) Że spotka kogoś znajomego.

Урок 20

1. a) Przeczytajmy tę książkę. b) Zaczekaj na mnie. c) Posłuchajcie. d) Rób tak dalej. e) Stójcie spokojnie. f) Zjedzmy najpierw obiad. g) Chodź ze mną do restauracji.

2. a) Niech pani tu nie siada! b) Niech pan nie bierze zupy pomidorowej. c) Niech państwo nie czekają! d) Niech państwo do nas nie piszą! e) Niech pan nie je swojej porcji! f) Niech pani mi nie przynosi piwa! g) Niech państwo nie kupują tych czerwonych tulipanów! h) Niech pan nie pije białego wina. i) Niech państwo do nas dziś nie dzwonią.
3. a) Słucham? b) Co słyhać nowego u pani/pana/państwa? c) Proszę mówić głośniej, nie słyszę pani/pana dobrze. d) Słucham chętnie muzyki. e) Dzieci muszą słuhać rodziców. f) Miło mi to słyheć. g) Słucham panią/pana/państwa? / Czym mogę służyć?
4. a) Nie lubię ani krupniku ani bigosu. b) Ale przecież zarówno krupnik jak i bigos smakują znakomicie. c) Jeszcze nie wiem, ale wezmę albo kotlet schabowy albo gołąbki. d) Im krócej pieczesz wołowinę, tym jest lepsza. e) Zarówno gołąbki jak i bigos robi się z kapusty. f) Im więcej pieczonych mięs, tym lepszy jest bigos.
5. a) Bardzo cieszyłbym się. b) Nie wiem, czy ten list przeczytano by w ogóle. c) Nie wiem też, czy odpowiedziano by na niego. d) Czy pan chciałby coś zjeść? e) Chętnie napiłabym się czegoś. f) To byłoby bardzo dobrze, gdybyś mógł mi teraz pomóc. g) Gdyby się więcej pracowało, to miałyby się więcej pieniędzy.
6. a) Trzeba by coś zrobić. b) Należałoby dokładnie przeczytać tekst. c) Czytałoby się ten tekst bardzo trudno. d) Robiono by więcej błędów. e) Czytano by bardzo szybko. f) Można by jeszcze przeczytać inny tekst. g) Miałyby się więcej czasu.
7. a) Krystyna: Gdybym miała czas, zostałabym dłużej. b) Gdybyśmy mieli urlop, pojechalibyśmy na tydzień nad morze. c) Gdybyście przyszli punktualnie, nie spóźnilibyście się na pociąg. d) Gdybyś przyszła wcześniej, znaleźlibyśmy wolny stolik. e) Gdybyśmy mieli wolny stolik, zjedlibyśmy obiad. f) Gdyby Paweł przyjechał punktualnie, mógłby znieść Katarzynie walizki. g) Krzysztof: Gdybym miał bilet, pojechałbym tramwajem. h) Gdyby się pan nie spóźnił, mógłby pan wziąć udział w dyskusji.
8. *Kelner:* Dzień dobry państwu. Proszę, tu jest karta.
Jacek: Chciałbym wiedzieć, co mógłby pan nam polecić.
Kelner: Wszystko jest dobre. Ale polecam bigos.
Krysia: Wyśmienicie. Chciałabym bigos i zupę pomidorową.
Jacek: Ja prosiłbym barszcz.
Kelner: A co podać na drugie danie?
Jacek: Na drugie danie wziąłbym kotlet schabowy.
Kelner: A jakie będą dodatki?
Jacek: Frytki i mizeria.
Kelner: Czy życzą państwo sobie deser?
Jacek: Oczywiście, zjadłbym lody, a ty?
Krysia: Tak, chętnie. Prosimy dwie porcje lodów.
Kelner: Co przynieść do picia?
Krysia: Napiłabym się czerwonego wina.
Jacek: A ja proszę piwo.
Krysia/Jacek: Chcielibyśmy zapłacić.
Kelner: Proszę bardzo. Razem czy osobno?
Jacek: Osobno. Ja płacę za kotlet schabowy, barszcz, piwo i lody.
Krysia: A ja miałam zupę pomidorową, bigos, wino i lody.
Kelner: Tak, zgadza się.
10. ryba, butelka wina, kurczak, kieliszek wina, winogrona, ptak.

Урок 21

Урок 21

- 1.
a)	S	T	A	C	J	A		
b)	P	A	L	I	W	O		
c)	M	A	N	D	A	T		
d)	O	P	O	N	A			
e)	M	E	C	H	A	N	I	K
f)	P	E	C	H	A			
g)	D	O	W	Ó	D			
h)	J	A	Z	D	Y			

2. a) Już dwukrotnie/trzykrotnie naprawiałem samochód. b) Dzisiaj miałem podwójnego/potrójnego pecha. c) W samochodzie siedziało troje ludzi. d) Ten samochód ma tylko dwoje drzwi. e) Dwukrotnie/trzykrotnie mówiłem ci, że gaźnik nie działa. f) Drogo mnie kosztowała podwójna/potrójna naprawa.
3. a) Gdzie tu można naprawić samochód? / Gdzie tu można oddać samochód do naprawy? b) Czy potrafi pan usunąć sam uszkodzenie? c) W moim samochodzie potrafię sam wszystko naprawić. d) Gdzie tu można zatankować? e) Nie potrafię jechać/jeździć wolno. f) Czy na stacji benzynowej można sprawdzić ciśnienie w oponach?
4. a) Brr! Ale zimno. Czy możesz podać mi sweter? b) Hmm! Nie mogę go znaleźć. Chyba zostawiłaś go w domu. c) Ojej! Coś takiego. To niemożliwe. d) O! Jest tu. Znalazłem twój sweter. e) Hurra! Cieszę się bardzo, że go znalazłeś.
5. a) Zatankuję paliwo, zanim pojedziemy razem do Warszawy. b) Pożegniam się z moimi gospodarzami, zanim pójdziemy do domu. c) Muszę pojechać do stacji obsługi, zanim możemy porozmawiać o urlopie. d) Pożegnaj się z gospodarzami, zanim przyjdiesz do mnie. e) Zapakuj bagaż do samochodu, zanim pojedziesz na urlop.
6. a) Jeżdżę tam na urlop, gdzie mogę dobrze wypocząć. b) Moi znajomi mieszkają tam, gdzie jest ten duży balkon. c) Idź tędy, skąd przyszedłeś. d) Chodźmy tędy, gdzie jest dużo sklepów. e) Proszę skręcić tam, gdzie jest przystanek.
7. a) Uszkodzenie zostało usunięte. b) Ciśnienie w oponach było sprawdzane. c) Gaznik został już wczoraj naprawiony. d) Najpierw jest czytany tekst, potem robione są wszystkie ćwiczenia. e) Najpierw został przeczytany tekst, potem zostały napisane ćwiczenia. f) Benzyna została zatankowana już wczoraj. g) Czy opona została wymieniona? h) Tylko olej został sprawdzony. i) Zatrzymywane są te samochody, które przekroczyły dozwoloną prędkość. j) Dozwolona prędkość jest często przekraczana, ale za to płaci się mandat.
8. paliwo musi być zatankowane
gaznik musi być wymieniony
ciśnienie w oponach musi być sprawdzone
olej w silniku musi być uzupełniony
mandat musi być zapłacony
silnik musi być naprawiony
samochód musi być zatrzymany

9. Dialog "W stacji obsługi":

Mechanik: Słucham pana?

Klient: W moim samochodzie jest coś nie w porządku.

Mechanik: Czy pan wie, gdzie jest uszkodzenie?

Klient: Niestety nie. Nie mogę uruchomić silnika.

Mechanik: Proszę zostawić samochód u nas, ponieważ musimy wszystko dokładnie sprawdzić.

Klient: Na jak długo?

Mechanik: Dziś wieczorem około 19.00 pana samochód będzie gotowy.

Klient: Dziękuję, będę przed 19.00.

Урок 22

1. a) неверно b) верно c) верно d) неверно e) верно f) верно g) неверно h) неверно.

- 2.
a)	K	U	T	I	A				
b)	P	I	E	R	O	G	I		
c)	D	W	A						
d)	N	I	E	Z	D	R	O	W	A
e)	D	Y	N	G	U	S			
f)	K	O	L	A	C	J	A		
g)	W	U	J	E	K				
h)	P	I	S	A	N	K	A		

3. a) Chciałabym mieć maleńki domek z ogródkiem/maluteńki domeczek z ogródeczkiem. b) Dookoła domku/domeczku byłyby kwiatki/kwiateczki/kwiatuszki i zieloniutki drzewka. c) W nowiutkim domku/nowiuteńkim domeczku mieszkałabym z moim mężem i synkiem/syneczkiem. d) Mogłabym też kupić sobie pieska i milutkiego kotka/pieseczka i miluteńskiego koteczka. e) Malutkie/Maluteńkie zwierzątka są bardzo milutkie/miluteńkie. f) Moja cioteczka i wujaszek mogliby mnie odwiedzać.
4. a) Nie lubię długo czekać na przystanku na autobus, który się spóźnia. b) Rodzice zwracają się do dzieci pieśczośliwie. c) Gospodarze nakłaniają gości do jedzenia. d) Czy często piszesz do swoich znajomych. e) Po przyjęciu goście pożegnali się z gospodarzami i poszli do domu. f) Często dostaję długie listy od mojej rodziny. g) Jutro muszę się zająć tą sprawą. h) Przygotowania do świąt trwają kilka tygodni. i) Polacy lubią mówić o swoich problemach. j) Wiele tradycji ludowych związanych jest ze świętami. k) Muszę zadzwonić do mojego przyjaciela. l) Ktoś puka do drzwi.
5. a) Boże Narodzenie, Wielkanoc (см. 22B1) b) Śmigus dyngus jest w Poniedziałek Wielkanocny. c) Wigilia jest 24. grudnia. d) Pisanka to (jest) jajko wielkanocne. e) Architekt, pielęgniarz ... f) Wiosna, lato, jesień, zima. g) Anna wychodzi za mąż za Piotra. h) Uroczystej obchodzi się w Polsce imieniny. i) Dwójka może znaczyć: pokój numer dwa, pokój dwuosobowy, tramwaj numer dwa, autobus numer dwa. j) Człowiek ma dziesięć palców u rąk i dziesięć u nóg, razem 20. k) Bigos, zupę pomidorową ... l) Łazienki, Teatr Wielki, Wilanów ... m) Numer kierunkowy do Polski jest 0048. n) Najlepsze życzenia imieninowe (см. 10B1). o) Narodowe Święto Niepodległości.